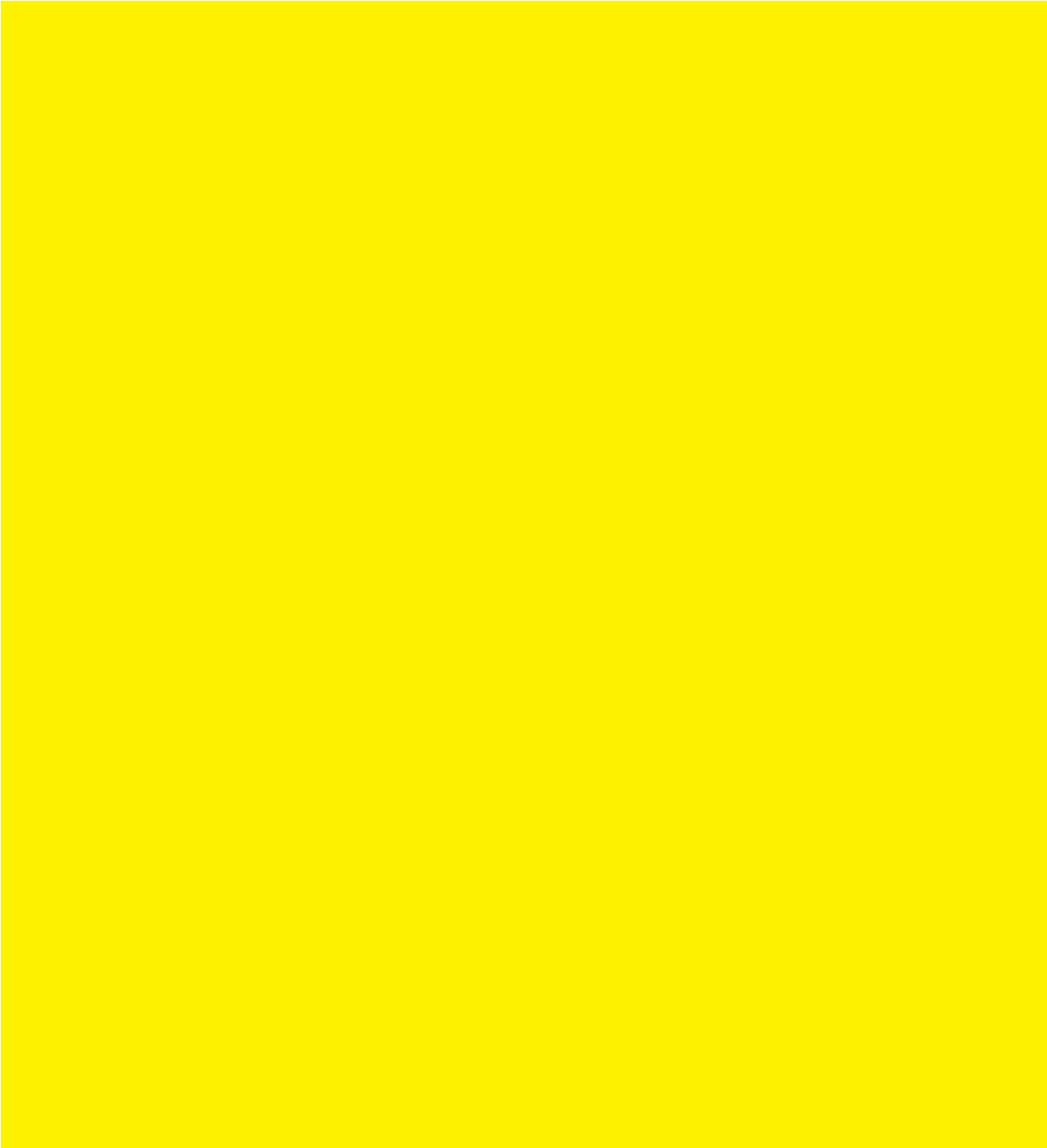

Të dhënat kryesore financiare

Vlerat monetare janë në milionë euro	2022	2021	Ndryshimi
Pasqyra e të ardhurave	1/1-31/12	1/1-31/12	
Të ardhurat neto nga interesi	52.5	46.2	13.7%
Të ardhurat neto nga komisionet	14.4	12.2	17.9%
Fitimet ose humbjet nga asetet dhe detyrimet financiare	(0.3)	0.1	-670.0%
Të ardhura të tjera operative	7.7	4.7	63.5%
Shpenzimet e përgjithshme administrative	(37.1)	(32.4)	14.4%
Fitimi para tatimit	33.1	29.4	12.4%
Fitimi pas tatimit	29	26.3	11.5%
Fitimet për aksion	N/A	N/A	N/A
Bilanci i gjendjes			
Kredi dhe paradhënie për banka	25.9	19.4	33.5%
Kredi dhe paradhënie për klientë	862.9	778.2	10.9%
Letra me vlerë të investimeve	197.8	174.0	13.6%
Depozita dhe huamarrje nga banka	8.4	6.3	33.0%
Depozita nga klientët	1,129.0	1,022.8	10.4%
Ekuiteti (përfshirë interesat jokontrolluese dhe fitimin)	142.7	137.5	3.8%
Totali i bilancit	1,298.2	1,195.9	8.6%
Informatat vendore rregullative			
Asetet me risk të ponderuar B2, përfshirë riskun e tregut dhe riskun operacional	952.3	879.9	8.2%
Gjithsej fondet vetanake	133.1	34.5	-1.1%
Gjithsej kërkesa për fonde vetanake	114.3	105.6	8.2%
Raporti i mbulimit tepricë	16.4%	27.4%	-10,9 PP
Raporti i kapitalit kryesor (Klasi i parë)	13.5%	14.0%	-0,5 PP
Gjithsej raporti i fondeve vetanake	14.5%	15.3%	-0,8 PP
Performanca			
Kthimi në ekuitet (ROE) para tatimit	25.9%	24.2%	1,7 PP
Kthimi në ekuitet (ROE) pas tatimit	23.0%	21.7%	1,3 PP
Raporti kosto/të ardhura	46.7%	46.9%	-0,2 PP
Kthimi në asete (ROA) para tatimit	2.3%	2.5%	-0,2 PP
KJP (NPL)	2.6%	3.1%	-0,5 PP
Raporti i mbulueshmërisë së KJP-së	77.7%	76.4%	1,3 PP
Raporti neto i provizionimit	0.6%	0.4%	0,2 PP
Raporti risk/fitim	7.5%	6.5%	0,9 PP
Burimet			
Numri i personelit	912	859	6.2%
Pikat e biznesit	37	39	-5.1%

Përmbajtja

Raporti i Bordit Mbikëqyrës	6
Raporti i Bordit Menaxhues	7
Bordi Menaxhues i Kosovës	8
Struktura organizative e Bankës Raiffeisen në Kosovë	9
Vizioni dhe misioni	10
Vështrim i shkurtër mbi Raiffeisen Bank International	11
Zhvillimet në ekonominë e Kosovës	12
Spektori bankar në Kosovë	14
Performanca dhe financat e Bankës Raiffeisen në Kosovë	16
Menaxhimi i thesarit, asetëve dhe detyrimeve	19
Segmentet e biznesit	21
Produktet dhe shërbimet bankare	22
Përvoja e klientit	22
Menaxhimi i riskut	23
Njerëzit, kultura dhe zhvillimi	27
Menaxhimi i qëndrueshmërisë dhe përgjegjësia korporative	29
Pasqyrat financiare	32
Adresat dhe kontaktet	110

Raporti i Bordit Mbikëqyrës

Zonja dhe zotërinj,

Në vitin 2022, Banka Raiffeisen në Kosovë ka arritur të shënojë rezultate të shkëlqyera përkundër sfidave të ndryshme të papritura që ndikuan në zhvillimet gjeopolitike në Evropë si rezultat i luftës në Ukrainë. Banka vazhdoi të ruajë pozicionin e saj të lideres në treg, duke qenë banka e parë në pothuajse të gjithë treguesit kryesorë financiarë. Banka ka vazhduar me sukses transformimin e saj adaptiv dhe digjital për të prezantuar zgjidhje të reja digjitale bankare për klientët e saj. Banka Raiffeisen ishte banka më e rekomanduar në Kosovë në të gjitha segmentet e klientëve, sipas matjeve të 'Net Promoter Score' (NPS). Gjithashtu, Banka Raiffaisen ka qenë nismëtare në rritjen e ndërgjegjësimit për Parimet Mjedisore, Sociale dhe të Qeverisjes (ESG) në Kosovë.

Gjatë vitit financiar 2022, anëtarët e Bordit Mbikëqyrës mbajtën katër mbledhje të rregullta dhe asnjë mbledhje të jashtëzakonshme. Shkalla e përgjithshme e pjesëmarrjes në mbledhjet e Bordit Mbikëqyrës ishte pothuajse 100 për qind.

Bordi Mbikëqyrës ka monitoruar rregullisht dhe në mënyrë gjithëpërfshirëse performancën e biznesit dhe zhvillimet e riskut në Bankën Raiffeisen në Kosovë. Janë mbajtur rregullisht diskutime me Bordin Menaxhues për mjaftueshmërinë e kapitalit dhe likuiditetin, si dhe për drejtimin e biznesit të bankës dhe strategjitë e riskut. Bordi Mbikëqyrës gjithashtu u mor gjerësisht me zhvillimet e mëtejshme në kuadër të qeverisjes korporative dhe monitoroi zbatimin e politikave përkatëse. Gjatë aktiviteteve të tij monitoruese dhe këshilluese, Bordi Mbikëqyrës mbajti kontakte të drejtpërdrejta me anëtarët përgjegjës të Bordit Menaxhues, auditorin dhe udhëheqësit e funksioneve të kontrollit të brendshëm. Bordi gjithashtu shkëmbeu vazhdimisht informacione dhe pikëpamje me përfaqësuesit e autoriteteve mbikëqyrëse për çështje aktuale.

Për më tepër, Bordi Menaxhues i ka ofruar Bordit Mbikëqyrës raporte të rregullta dhe të detajuara për çështjet relevante në lidhje me performancën në fushat përkatëse të biznesit. Në periudhën ndërmjet takimeve, Bordi Mbikëqyrës mbajti kontakte të ngushta me Kryesuesen dhe anëtarët e Bordit Menaxhues. Bordi Menaxhues ishte në dispozicion kur kërkohet për diskutime dypalëshe ose shumëpalëshe me anëtarët e Bordit Mbikëqyrës, aty ku ishte e mundur me përfshirjen e ekspertëve për çështjet që trajtoheshin.

Puna e ndërmarrë së bashku me Bordin Menaxhues bazohej në një marrëdhënie të besimit reciprok dhe u krye në frymën të bashkëpunimit efikas dhe konstruktiv. Diskutimet ishin të hapura dhe kritike dhe Bordi Mbikëqyrës mori vendime pas shqyrtimit të plotë të të gjitha aspekteve. Nëse kërkohet informacion shtesë për t'i shqyrtuar çështjet individuale në mënyrë më të detajuar, atëherë ky informacion u jepej anëtarëve të Bordit Mbikëqyrës pa vonesë dhe sipas kërkesave të tyre.

Dëshiroj të shfrytëzoj rastin për të falënderuar sinqerisht Bordin Menaxhues dhe të gjithë punonjësit e Bankës Raiffeisen në Kosovë për përkushtimin e tyre, si dhe klientët tanë për besimin e tyre të vazhdueshëm.

Në emër të Bordit Mbikëqyrës,

Peter Lennkh,
Kryesues i Bordit Mbikëqyrës

Raporti i Bordit Menaxhues

Viti 2022 ishte një vit sfidues për ekonominë e Kosovës duke pasur parasysh inflacionin më të lartë që ka përjetuar vendi në vitet e fundit. Megjithatë, aktiviteti ekonomik shënoi rritje prej 3.5 për qind nga viti në vit, që është një shifër relativisht pozitive marrë parasysh rrethanat e përgjithshme. Në këtë kontekst, Banka Raiffeisen në Kosovë ka vazhduar të shënoj rritje në të gjithë treguesit kryesorë financiarë, dhe kjo është reflektuar në performancën tonë financiare si dhe në kënaqshmërinë e klientëve tanë. Rezultatet e bankës sonë në vitin 2022 janë njohur edhe nga dy revista të njohura, 'Euromoney' dhe 'The Banker' të cilat na zgjodhën si "Banka më e mirë" dhe "Banka e vitit" në Kosovë.

Për sa i përket performancës financiare, banka jonë ka ruajtur pozicionin e saj si lidere në treg. Totali i aseteve të bankës u rrit për 8.5 për qind në 1,298 milionë euro (2021: 1,196 milionë euro) ndërsa kreditë dhe paradhënit shënuan një rritje në përqindje dyshifrore prej 11 për qind duke arritur në një shumë prej 862 milionë euro (2021: 778,2 milionë euro). Rritja e kredive është arritur në të gjitha segmentet e klientëve brenda bankës, që mbulojnë si klientët individualë ashtu edhe bizneset. Kjo u pasua me një rënie të raportit të kredive jo performuese prej 2.8 për qind, krahasuar me 3.1 për qind në dhjetor 2021. Një tjetër shifër rekorde ishte ajo e fitimit pas tatimit, e cila në vitin 2022 ishte 29,4 milionë euro, shifra më e lartë e fitimit që Banka Raiffeisen ka shënuar deri më tani në Kosovë.

Në vitin 2022, 912 punonjës të bankës sonë u ofruan shërbime rreth 290,000 klientëve, që shënon një rritje prej rreth 25,000 klientësh krahasuar me vitin paraprak (2021: rreth 265,000 klientë). Synimi vazhdoi të ishte ofrimi i përvojës së shkëlqyer të klientit duke qenë një bankë e digjitalizuar si dhe e pranishme me degë (human-touched digitalized bank). Ne kemi rritin më të madh të degëve në Kosovë që sot përfshin shërbime bankare digjitale të standardeve të larta dhe një hapësirë komode dhe diskrete ku klientët mund të takohen dhe të diskutojnë planet financiare me zyrtarët bankarë. Në të njëjtën kohë, kemi vazhduar transformimin tonë digjital duke avancuar platformat digjitale ekzistuese dhe duke prezantuar zgjidhje të reja digjitale, si p.sh. RaiKesh, e cila u mundëson klientëve të aplikojnë në mënyrë digjitale për kredi personale dhe të marrin përgjigjen brenda pak minutash ose aplikacioni RaiPOS, i cili mundëson pranimin e pagesave pa kontakt (contactless) drejtpërdrejt në telefonat e mençur të përdoruesve. Strategjia jonë është konfirmuar si e duhura nga klientët tanë në hulumtimet e rregullta të kryera nga RBI, e cila na vlerëson si bankën numër një në NPS në të gjitha segmentet e klientëve.

Gjatë vitit 2022 Banka jonë u fokusua në marrjen e rolit të nismëtarit për ndërgjegjësim dhe zbatim më të mirë të standardeve Mjedisore, Sociale dhe të Qeverisjes (ESG) në Kosovë. Ne vazhduam të ndajmë me palët përkatëse të interesit njohuritë dhe ekspertizën e RBI-së të mësuar në tregjet e RBI-së dhe vazhduam të angazhohemi në mënyrë aktive për t'iu mundësuar klientëve tanë që flukset e tyre të kapitalit dhe praktikave të biznesit t'i kalojnë sipas standardeve të ESG. Krahas klientëve, të cilët janë pjesë e shtyllës kryesore të ESG-së, biznesit, banka jonë u fokusua në shtyllat e punonjësve, të ekologjisë së brendshme dhe asaj të investimeve në komunitet. Si rezultat i kësaj pune, disa nga arritjet kryesore në vitin 2022 përfshijnë: të qenit punëdhënësi i preferuar, mbi 40 për qind të përfaqësimit të grave në role udhëheqëse në nivel të lartë, përzgjedhja e bankës nga UNFPA si kompani ambasadore për promovimin e politikave miqësore ndaj familjes; 90 për qind të roleve udhëheqëse brenda bankës kanë përfunduar trajnimin për Qëndrueshmërinë e Grupit; banka ka mbështetur më shumë se 15 projekte në Kosovë me fokus në kulturë, art dhe arsim; u krijuan partneritete me agjencitë e OKB-së dhe institucionet qeveritare; portofoli i kredisë me kriteret e ESG-së është rritur ndjeshëm; janë instaluar panele diellore në çatinë e bankës sonë duke shmangur 32.23 ton emetime karboni, dhe e fundit, por jo edhe për nga rëndësia, dhjetë klientë korporativ janë kontaktuar me pyetësorë elektronikë për të vlerësuar gjurmën e tyre të karbonit.

Me këtë rast, dua të theksoj se janë punonjësit tanë dhe klientët tanë ata që qëndrojnë prapa këtyre rezultateve të shkëlqyera. Prandaj, në emër të Bordit Menaxhues, dëshiroj të falënderoj të gjithë punonjësit tanë për angazhimin dhe përkushtimin e tyre si dhe klientët tanë për besnikërinë dhe bashkëpunimin me bankën tonë.

Në emër të Bordit Menaxhues,

Anita Kovacic
Kryesuese e Bordit Menaxhues

Bankës Raiffeisen në Kosovë Bordi Menaxhues

Anita Kovacic

Kryesuese e Bordit
Menaxhues
Drejtoreshë ekzekutive

Shukri Mustafa

Anëtar i Bordit
Menaxhues
Operacionet dhe TI

Iliriana Toçi

Anëtare e Bordit
Menaxhues
Shërbimet bankare
Retail

Johannes Riepl

Anëtar i Bordit
Menaxhues
Shërbimet bankare për
korporata

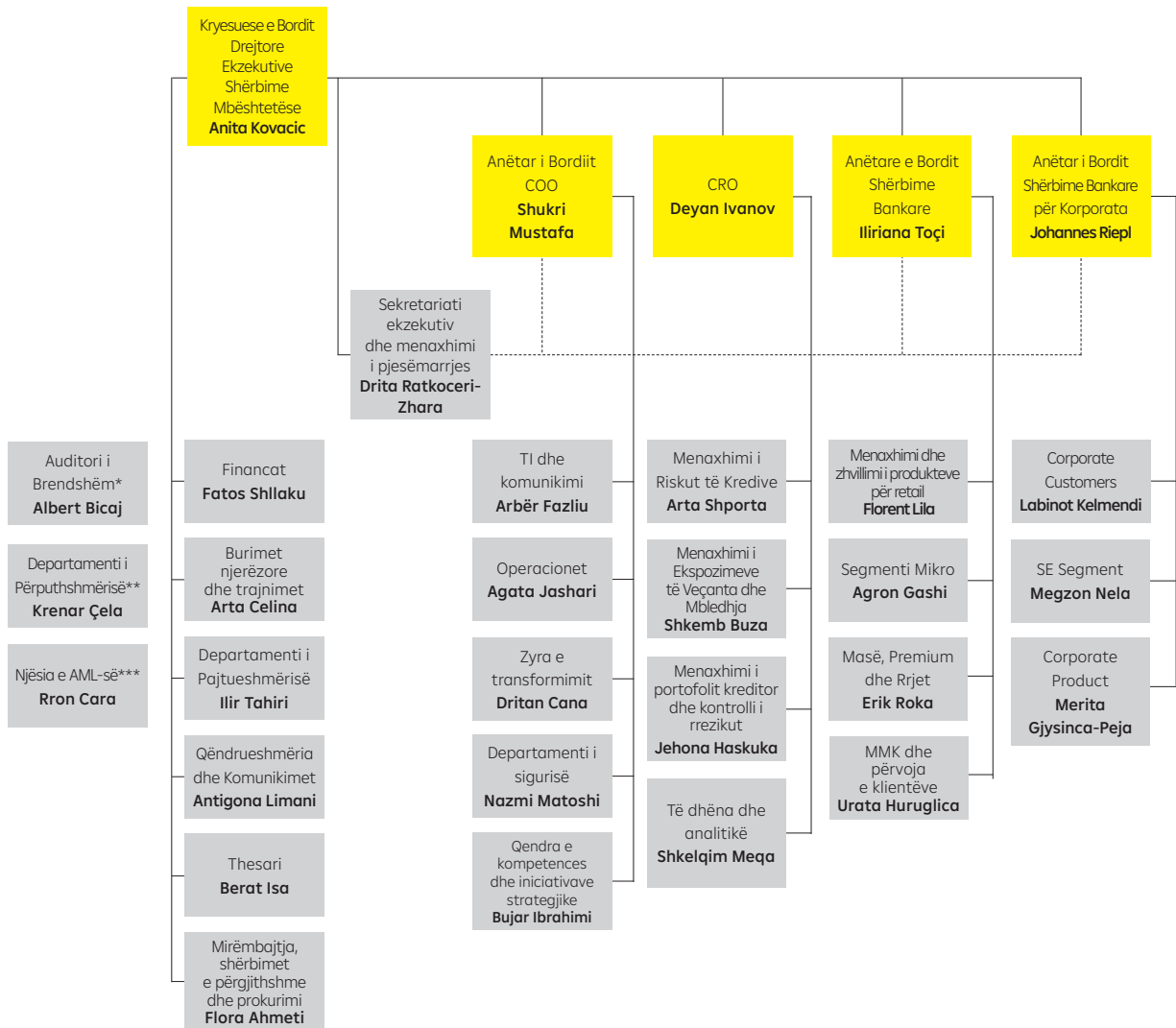
Deyan Ivanov

Anëtar i Bordit
Menaxhues
Menaxhimi i riskut

Banka Raiffeisen në Kosovë

Struktura organizative

Më 31 dhjetor 2022

* Audit i brendshëm i raporton drejtpërdrejt Komitetit të auditit të Bordit Mbikqyrës

** Pajtueshmëria i raporton drejtpërdrejt Bordit Mbikqyrës dhe Bordit Menaxhues

*** Njësia e AML-së i raporton drejtpërdrejt Bordit Mbikqyrës dhe Bordit Menaxhues

Banka Raiffeisen në Kosovë

Vizioni dhe misioni

Vizioni

Ne jemi grupi më i rekomanduar për shërbime financiare deri në vitin 2025.

Misioni

Ne transformojmë inovacionin e vazhdueshëm në përvojë superiore të klientit.

Vështrim i shkurtër mbi Raiffeisen Bank International

Raiffeisen Bank International (RBI) e konsideron Austrinë, ku edhe bankë korporative dhe investuese lidere, si dhe Evropën Qendrore dhe Lindore (EQL) si tregun e saj amë. 12 tregje në të gjithë rajonin mbuloohen nga bankat filiale. Për më tepër, Grupi përfshin edhe ofrues të tjerë të shumtë të shërbimeve financiare të cilët janë aktivë në fusha si për shembull: lizingu, menaxhimi i asetëve ose bashkimet & blerjet (M&A).

Në total, rreth 44,000 punonjës të RBI-së u ofrojnë shërbime 17.6 milionë klientëve nga rreth 1,700 njësi biznesi, shumica dërrmuese e të cilave janë në EQL. Në fund të vitit 2022, asetet totale të RBI-së ishin afërsisht 207 miliardë euro.

Aksionet e RBI AG janë të listuara në bursën e Vjenës që nga viti 2005. Bankat rajonale të Raiffeisen mbajnë afërsisht 58.8 për qind të aksioneve të RBI-së, ku pjesa e mbetur prej rreth 41.2 për qind është në tregtim të lirë (ang. free float).

Zhvillimet në ekonominë e Kosovës

Ekonomia e Kosovës ka ecur relativisht mirë dhe në mënyrë efektive, duke marrë parasysh zhvillimet e pafavorshme gjeopolitike në Evropë gjatë vitit 2022. Momentumi ekonomik i vitit 2021 me një rritje të jashtëzakonshme dyshifrore prej 10.7 për qind nga viti në vit, pritej të ngadalësohej në vitin 2022. Megjithatë, ngecja për shkak të pasigurisë së shkaktuar nga invizioni rus në Ukrainë ishte një faktor i papritur që ndikoi negativisht jo vetëm në ekonominë e Kosovës, por edhe në ekonominë evropiane dhe globale.

Megjithatë, bazuar në vlerësimet fillestare të Agjencisë së Statistikave të Kosovës, aktiviteti ekonomik u rrit për 3.5 për qind nga viti në vit në vitin 2022, një rritje relativisht më e mirë se pritjet prej rreth 3.0 për qind. Shifra u ndikua nga një rritje e konsiderueshme e parashikimit e tremujorit të dytë në vitin 2022 (+ 0.8 përqind) kur ndikimi i plotë i agresionit rus u bë i dukshëm. Shpenzimet e ekonomive familjare dhe eksportet e mallrave dhe të shërbimeve shënuan rritje në çdo tremujor të vitit 2022, duke i bërë këta komponentë kontribuesit kryesorë të rritjes së BPV-së në vitin 2022.

Remitencat nga diaspora, aktiviteti i shkëlqyer kreditues me një rritje prej 16.1 për qind nga viti në vit (kreditë për ekonomi familjare u rritën për 16.7 për qind nga viti në vit) dhe pjesërisht ndihmat e qeverisë në vazhden e masave antiinflacioniste e mbajtën të qëndrueshëm konsumin e ekonomive familjare në vitin 2022. Nga ana tjetër, flukset hyrëse të diasporës dhe ato turistike ishin shumë të rëndësishme për eksportet e shërbimeve të cilat shënuan rritje të ndjeshme edhe në vitin 2022 dhe mbështetën rritjen e BPV-së.

Megjithatë, formimi i kapitalit u ngushtua në tre tremujorët e fundit duke dhënë një kontribut negativ në ekonomi, gjë që nuk është befasi në kohën kur investimet kapitale publike u zvogëluan (pothuajse u përgjysmuan në vitin 2022) dhe aktiviteti i sektorit të ndërtimit u zvogëlua ndjeshëm si pasojë e kostove të larta të ndërtimit. Ndërkohë që të gjitha shërbimet, krahas administratës publike që shfaqën një pasiguri në tre tremujorët e parë të vitit (që mund të lidhet kryesisht me efektin e bazës), industria dhe bujqësia kanë rritur kontributin në aktivitetin ekonomik gjatë vitit 2022. Kur bëhet fjalë për vitin 2023, ekonomia pritet të sillet rreth shifrave të vitit 2022, pasi që nuk pritet përmirësim i situatës gjeopolitike në Evropë dhe pasojat e saj negative indirekte në ekonominë e Kosovës janë të pranishme. Në të kundërtën, presionet e larta inflacioniste vazhdojnë të mbeten dhe çmimet e energjisë elektrike pritet të rriten më tej në vitin 2023, duke ulur fuqinë blerëse të ekonomive familjare.

Pasojat e luftës në Ukrainë janë bartur në ekonominë e Kosovës përmes ngritjes së inflacionit, i cili ishte i paparë që nga shpallja e pavarësisë së Kosovës në vitin 2008. Kjo rritje e inflacionit ishte shkaktuar nga çmimet e ushqimeve dhe energjisë. Inflacioni arriti kulmin në korrik të vitit 2022 në nivelin 14.2 për qind nga viti në vit dhe më pas ndoqi një trajektore rënëse deri në nëntor të vitit 2022 në 11.6 për qind nga viti në vit. Kështu, së bashku me shifrën e dhjetorit prej 12.1 nga viti në vit, norma e inflacionit rezultoi mesatarisht në 11.6 për qind, një shifër dyshifrore për të gjithë vitin. Edhe inflacioni bazë, i cili tregon inflacionin duke përjashtuar disa artikuj me luhatshmëri të lartë si ushqimi dhe energjia, është rritur ndjeshëm në vitin 2022 duke arritur në 6.8 për qind në fund të vitit 2022, gjë që do të ishte më e vështirë për ta ulur atë në muajt e ardhshëm. Për vitin 2023, parashikimi është që të ketë një rënie në një mesatare prej 5.8 për qind nga viti në vit, pasi dinamika globale e çmimeve pritet të jetë me më pak ndikim, por ende relativisht e lartë dhe çmimet do të bien të paktën pjesërisht - kërkesa agregate

Qeveria ka prezantuar dy pako prej 250 milionë eurosh për të mbështetur një pjesë të popullsisë për të zbutur inflacionin, dhe kjo mbështetje pati një ndikim pozitiv edhe në konsumin privat. Në të njëjtën kohë, qeveria subvencionoi me 90 milionë euro të planifikuar pjesën më të madhe të ekonomive familjare të prekura nga rritja e çmimit të energjisë elektrike (të gjitha ekonomitë familjare që konsumojnë deri në 800 KWh në muaj).

Pas një viti të shkëlqyer ekonomik 2021, sektori publik ka vazhduar të ketë një performancë shumë të mirë me rritje të ndjeshme të të hyrave prej 13.2 për qind në vitin 2022 (rezultatet preliminare), mbështetur nga rritja e çmimeve të importit dhe masat kundër informalitetit. Prandaj, edhe nëse shpenzimet janë rritur për 10.5 për qind në krahasim me vitin paraprak. Ato janë nën buxhet për gati 13 për qind, gjë që ka ardhur më së shumti si pasojë e realizimit të ulët të shpenzimeve kapitale. Si rezultat, deficitit buxhetor ishte vetëm 48 milionë euro ose 0.6 për qind e BPV-së. Në vitin 2023, politika fiskale pritet të jetë ekspansioniste me rritje të investimeve publike dhe rritje të pagave.

Në fund të vitit 2022, borxhi publik u rrit me vetëm 4.2 për qind krahasuar me vitin 2021. Kështu, raporti i borxhit publik ndaj BPV-së vazhdoi trajektoren e rënies të nisur në vitin 2021 në 20.7 për qind nga 21.5 për qind sa ishte në vitin 2021. Megjithatë, rritja e normave të interesit në nivel global pritet të ndikojnë në likuiditetin dhe kostot e shërbimit të borxhit në vitet e ardhshme, edhe pse shifra shumë e ulët e borxhit është një nga shtyllat më të forta të ekonomisë së Kosovës.

Deficiti i llogarisë rrjedhëse është thelluar ndjeshëm në vitin 2022. Niveli i tij arriti në rreth 10.5 për qind të BPV-së (910 milionë euro ose 31.0 për qind më i madh se në vitin 2021), duke e bërë pozicionin e jashtëm cenueshmërinë kryesore strukturore të vendit. Përkeqësimi i llogarisë rrjedhëse ka ardhur kryesisht nga deficitit tregtar i mallrave, i cili është zgjeruar për 19.8 për qind nga viti në vit dhe të ardhurat primare që janë kufizuar për 62.5 për qind (kjo e fundit vjen nga baza e ulët). Në aspektin pozitiv, bilanci i shërbimeve u rrit ndjeshëm për 34.2 për qind nga viti në vit, duke zbutur kontributin e madh negativ të deficitit tregtar. Remitencat - burimi kryesor i buxhetit të ekonomive familjare - arritën në 1.2 miliardë euro, duke u rritur mesatarisht për 5.1 për qind nga viti në vit në vitin 2022. Rritja për 41.5 për qind e flukseve hyrëse të investimeve të huaja direkte (IHD) (688 milionë euro) - me rreth 70 për qind të totalit të IHD-ve në patundshmëri - konfirmon faktin se diaspora kosovare ka vazhduar të rrisë investimet e saj në sektorin e patundshmërive. Nga ana tjetër, përqendrimi i IHD-ve në pasuri të paluajtshme, sugjeron se investimet shumë të nevojshme në strukturat nga zeroja (ang. greenfield) dhe strukturat ekzistuese (ang. brownfield) që mund të mbështesin ekonominë dhe tregun e punës në afat të gjatë nuk janë ende në një nivel të mjaftueshëm dhe nevojiten më shumë reforma strukturore për të përmirësuar mjedisin e biznesit dhe tërheqjen e IHD-ve të huaja në sektorë me vlerë të shtuar të lartë.

Sektori bankar në Kosovë

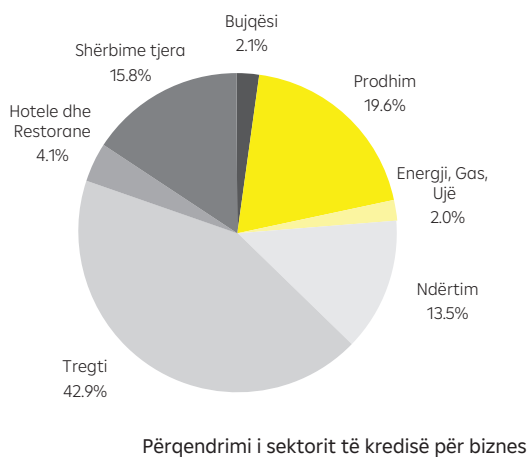
Sektori bankar ka arritur të ruajë një nivel të lartë kapitalizimi dhe likuiditeti dhe nivel të ulët të kredive jo performuese, gjë që ka rritur kapacitetin e absorbimit të humbjeve të sektorit ndër vite. Fillimisht, është vlerësuar se norma e lartë e inflacionit gjatë gjithë vitit ka ndikuar në uljen e mundshme të të ardhurave të disponueshme në ekonomi, duke rrezikuar potencialisht aftësinë e kthimit të kredive nga kredimarrësit (rritje potenciale të riskut kreditor) dhe dekurajimin e kursimeve (riskun e likuiditetit). Megjithatë, të dhënat për vitin 2022 nuk tregojnë se ka pasur zhvillime të tilla që kanë ndikuar në aktivitetin dhe performancën e sektorit. Në vitin 2022, aktiviteti huadhënës ka qenë kontribuesi kryesor pozitiv në rritjen e aseteve të sistemit financiar, ndërkohë që investimet në letra me vlerë kanë shënuar ngadalësim të rritjes. Rritja e pasigurisë nga rritja e çmimeve në vend dhe në nivel global, një zhvillim që përkoji me ngadalësimin e rritjes së depozitave në këtë vit, ka detyruar sektorin bankar të ofrojë kushte më të favorshme për sigurimin e financimit.

Bankat ofruan një gamë të gjerë shërbimesh financiare për qytetarët dhe bizneset në Kosovë. Biznesi bankar në Kosovë është i natyrës tradicionale. Ky i fundit përbëhet kryesisht nga pranimi i depozitave dhe dhënia e kredive. Pothuajse i gjithë biznesi bankar kryhet në euro, dhe nuk ka asnjë aktivitet ndërkufitar, përveç plasmaneve nga dhe me bankat e huaja dhe grupet e bankave amë të bankave të Kosovës, si dhe investimet në letra me vlerë kryesisht në letrat me vlerë të qeverisë së vendeve të OECD-së.

Në vitin 2022, numri i bankave u rrit në 12 si rezultat i licencimit të një banke tjetër nga Banka Qendrore e Kosovës në gjysmën e dytë të vitit 2022. Nga 12 bankat e licencuara që operojnë në Kosovë, nëntë banka ishin me kapital në pronësi të huaj dhe të tjerat me kapital në pronësi vendore. Në treg kishte 200 degë bankash në fund të vitit 2022, që është i ngjashëm me numrin e degëve të një viti më parë (2021: 199 degë bankash). Ndërsa numri i të punësuarve në sektorin bankar u rrit nga 3,518 në vitin 2021 në 3,781 në vitin 2022.

Totali i aseteve të sektorit bankar arriti në 6.8 miliardë euro më 31 dhjetor 2022 (2021: 6 miliardë euro). Rritja e totalit të aseteve në vitin 2022 ishte 13.5 për qind dhe kjo rritje ishte më e lartë krahasuar me rritjen prej 11 për qind në vitin 2021. Rritja e totalit të aseteve bankare u ndikua kryesisht nga rritja e kredive dhe paradhënies për klientët, e cila vazhdoi të jetë kategoria kryesore e aseteve.

Kreditë dhe paradhëniet totale arritën vlerën prej 4.4 miliardë euro (2021: 3.7 miliardë euro), që është një rritje vjetore prej 16 për qind (2021: 15.5 për qind). Kjo rritje u mundësua kryesisht si rezultat i rritjes së kërkesës për kredi të reja pasi sektori bankar ka vendosur disa politika shtrënguese si pasojë e situatës ekonomike dhe presioneve të ndikuara nga inflacioni. Kreditë dhe paradhëniet për ekonomitë familjare arritën në 1.6 miliardë euro ndërsa kreditë dhe paradhëniet për korporatat jofinanciare arritën në 2.7 miliardë euro në fund të dhjetorit të vitit 2022. Rritja vjetore e kredive dhe paradhënies për ekonomitë familjare ishte 16.7 për qind ndërsa për korporatat jofinanciare ishte 15.7 për qind.

Përqendrimi në sektorë ekonomikë i kredive dhe paradhënies për biznese ka vazhduar të dominohet nga sektori i tregtisë me një përqindje të përgjithshme prej 42.9 për qind, i ndjekur nga prodhimi prej 19.6 për qind dhe shërbimet e tjera prej 15.8 për qind. (Burimi: BQK, Buletini Mujor Statistikor, Nr. 256, Dhjetor 2022).

Sektori bankar ka bashkëpunuar edhe me Fondin Kosovar për Garantimin e Kredive (FKGK) për të nënshkruar marrëveshjet për programin e garantimit të kredive duke pasur parasysh se në ekonominë e Kosovës ka më shumë hapësirë për zgjerimin e aktivitetit kreditor. FKGK-ja gjithashtu filloi programin e ri të garancisë "dritare eksporti". Garanci të reja mund t'u jepen institucioneve financiare partnere në dobi të ndërmarrjeve mikro, të vogla dhe të mesme, veçanërisht për bizneset të fokusuar në eksport. Ndërsa, investimet e sektorit bankar në letra me vlerë duke përfshirë obligacionet dhe bonot e thesarit ishin 752 milionë euro më 31 dhjetor 2021 (2021: 685 milionë euro), një rritje prej 9.8 për qind. Kjo e fundit reflektoi në rritjen e pozitës së përgjithshme të likuiditetit të bankave të Kosovës e cila u ndikua nga rritja e depozitave të klientëve gjatë vitit.

Depozitat e klientëve vazhduan të jenë kontribuesi kryesor në financimin e aktiviteteve bankare. Më 31 dhjetor 2022, depozitat e klientëve përbënin mbi 82 për qind të totalit të detyrimeve të sektorit bankar. Mbështetja e lartë në financimin nga depozitat vendore, veçanërisht nga individët privatë, e bën atë mënyrën më të besueshme të financimit në krahasim me opsionet e tjera dhe gjithashtu është shumë imune ndaj luhatjeve ndërkombëtare në tregjet financiare.

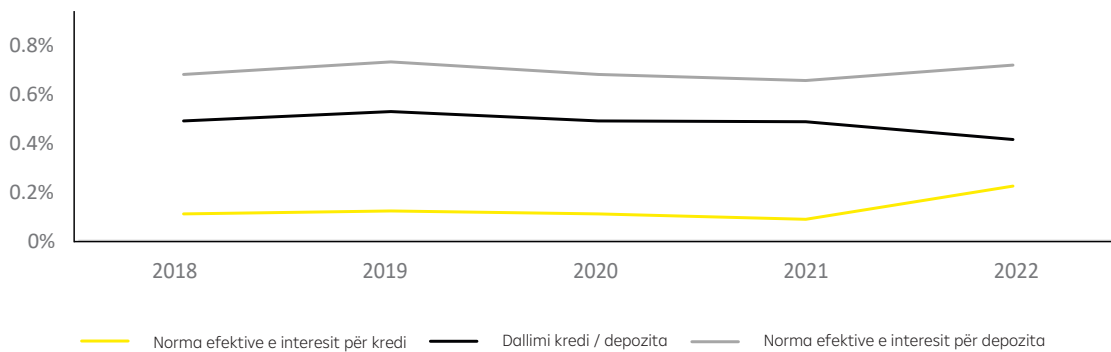
Totali i depozitave në sektorin bankar arriti në 5.6 miliardë euro, me një rritje vjetore prej 13.3 për qind (2021: 12.4 për qind). Struktura e depozitave në banka nuk ka ndryshuar viteve të fundit dhe ka më shumë depozita në llogaritë rrjedhëse dhe më pak depozita të afatizuara dhe në llogari kursimi, për shkak të një mjedisi me norma të ulëta. Më 31 dhjetor 2020, depozitat e

pa afatizuara përbënin 65 për qind të totalit të depozitave, ku pjesa tjetër ishin depozita të afatizuara dhe depozita kursimi. Shumica e depozitave të klientëve janë depozita në euro me mbi 97 për qind të depozitave të sektorit bankar në euro, valuta zyrtare e Kosovës. Norma mesatare për depozitat e klientëve (depozita të reja) në vitin aktual ishte 2.4 për qind nga 1.3 për qind në vitin 2021. Norma mesatare për sektorin e ekonomive familjare ishte 1.8 për qind dhe 2.5 për qind për korporatat jo financiare.

Trendi i uljes së normave të interesit për kredi është duke vazhduar prej kohësh. Megjithatë, gjatë vitit 2022, u bë një zhvendosje e lartë të lakores së normës së interesit të kredisë pas shumë vitesh. Norma mesatare efektive e interesit për kreditë u rrit në 6.3 për qind, nga 5.8 një vit më parë. Normat e interesit për kreditë janë rritur gjatë vitit 2022 si për bizneset ashtu edhe për individët. Norma mesatare e interesit për bizneset më 31 dhjetor 2022 ishte 6.5 për qind nga 5.7 për qind në 31 dhjetor 2021. Norma mesatare e interesit për ekonomitë familjare mbeti e sheshtë në 5.9 për qind, e njëjtë me një vit më parë.

(Burimi: BQK, Buletini Mujor Statistikor, Nr. 256, 2022 Dhjetor)

Normat efektive të interesit në treg

Në vitin 2022, sektori bankar i Kosovës ka arritur rezultatet më të mira të regjistruara ndonjëherë. Performanca pozitive është rezultat i rritjes së të ardhurave nga interesi dhe të ardhurave nga tarifat dhe komisionet të cilat janë rritur me 15 për qind, ndërkohë që rritja e shpenzimeve operative ka qenë më e ngadaltë në 12 për qind.

Të ardhurat e sektorit bankar u rritën në €370 milionë nga €322 milionë në vitin 2021. Pjesa më e madhe e të ardhurave krijohet nga të ardhurat nga interesi të cilat u rritën për 16 për qind në €263 milionë (2021:€227 milionë). Në vitin 2022, shpenzimet totale u rritën në €230 milionë nga €205 milionë sa ishin në vitin 2021 ndërsa shpenzimet e interesit u rritën për nëntë për qind në vitin 2022 në €26.6 milionë nga €24.4 milionë në vitin 2021. Edhe fitimi neto i sektorit shënoi rritje në €140.3 milionë (2021:€117.5 milionë).

Kthimi mesatar i asetëve të sektorit bankar u përmirësua në vitin 2021 për 0.2 pikë përqindje, duke arritur në 2.5 për qind (2021: 2.3 për qind). Kthimi i kapitalit mesatar gjithashtu u përmirësua në 20.6 për qind, (2021: 19.5 për qind). Raporti i kredive ndaj depozitave të bankave ishte 78.3 për qind, nga 76.5 për qind sa ishte në vitin 2021. Një rënie e lehtë u regjistrua në raportin e mjaftueshmërisë së kapitalit (kapitali rregullator/asetet me risk të ponderuar) e cila ishte 14.8 për qind, nga 15.3 për qind sa ishte në 2021. Ndërsa, raporti i kredive joperformuese u përmirësua për 0.4 pikë përqindje, nga 2.3 për qind në vitin 2021 në 2.0 për qind në fund të vitit 2022. Raporti i mbulueshmërisë së kredive jo performuese mbeti afërsisht në të njëjtin nivel, në 150 për qind krahasuar me 151 për qind sa ishte në vitin 2021.

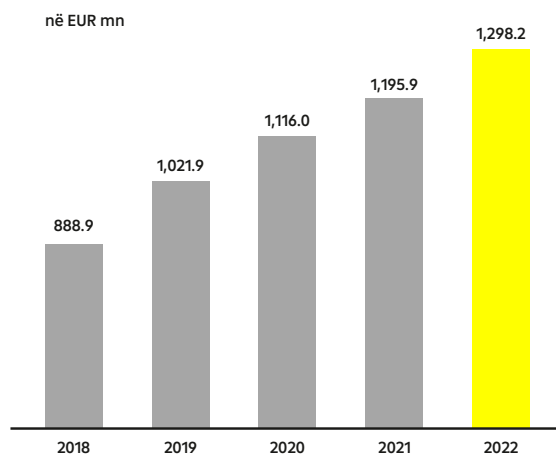
Performanca dhe financat e Bankës Raiffeisen në Kosovë

Note: The market analysis is based on preliminary published financial results of commercial banks prepared in compliance with the Central Bank of Kosovo (CBK) rules.

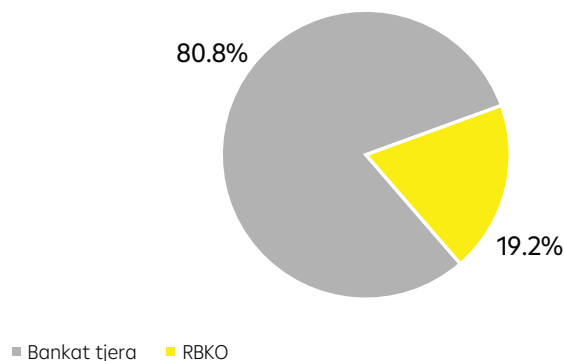
Banka Raiffeisen në Kosovë mbylli edhe një vit me rezultate pozitive sa i përket performancës financiare dhe rritjes së portofolit të kredive në tregun vendor.

Totali i aseteve të Bankës Raiffeisen në Kosovë Sh.A. më 31 dhjetor 2022 ishte 1,298.2 milionë €. Kjo është një rritje prej 8.6 për qind krahasuar me vitin e kaluar (2021: 1,195.9 milionë euro). Përqindja e pjesëmarrjes në treg të totalit të aseteve të Bankës Raiffeisen në Kosovë ishte 19.2 për qind (2021: 20.1 për qind).

Totali i aseteve

Pjesëmarrja në treg - Asetet totale

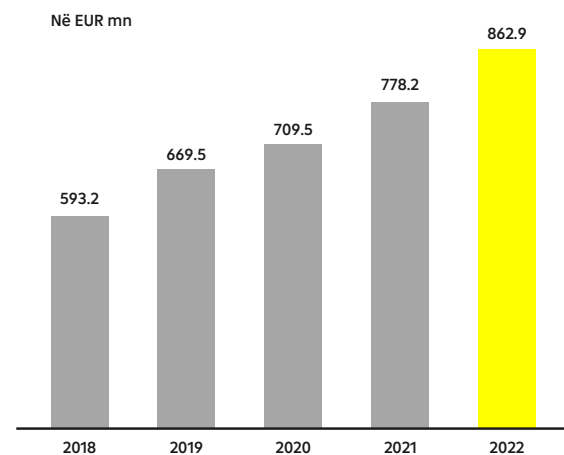

Struktura e aseteve të Bankës Raiffeisen në Kosovë vazhdoi të dominohej nga kreditë dhe paradhëniet për klientët. Sipas datës 31 dhjetor 2022, 66 për qind e totalit të aseteve ishin të përqendruara në kredi dhe paradhënie për klientët. Kjo u pasua nga 15 për qind në investimet në letrat me vlerë. Investimet në letra me vlerë përfshijnë investime në bonot qeveritare dhe të korporatave të vendeve të BE-së dhe SHBA-ve, si dhe bono thesari të emetuara nga Qeveria e Kosovës.

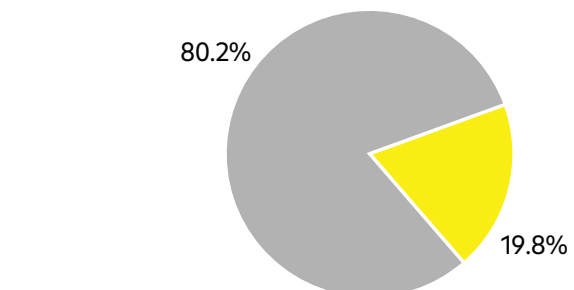
Investimet në letra me vlerë më 31 dhjetor 2022 ishin 197.8 milionë € (2021: 174 milionë €). Investimet në bonot e thesarit të Qeverisë së Kosovës ishin 27.4 milionë euro (2021: 48.7 milionë €) dhe investimet në obligacione qeveritare dhe të korporatave të vendeve të tjera të OECD-së ishin 170.4 milionë € (2021: 125.3 milionë €).

Totali i kredive dhe paradhëniet të Bankës Raiffeisen në Kosovë më 31 dhjetor 2022 ishin 862.9 milionë € (2021: 778.2 milionë €). Kjo i mundësoi bankës të kishte 19.8 për qind të pjesëmarrjes në treg në kredi dhe paradhënie (2021: 20.8 për qind).

Kreditë dhe paradhëniet për klientët

Pjesëmarrja në treg - Kreditë dhe paradhëniet për klientët

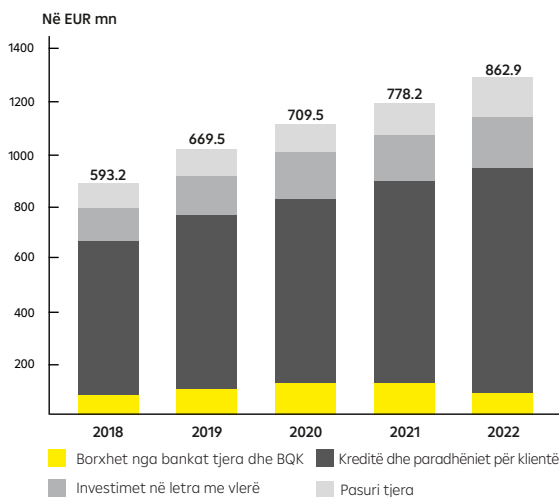
Banka është anëtare e Fondit Kosovar për Garanci Kreditore dhe përfiton nga skema e garancive të mikrondërmarrjeve që synon të sigurojë qasje në fonde për mikrondërmarrjet dhe të inkurajojë punësimin në këtë sektor, duke hyrë në programin e garancisë për ndarjen e riskut. Portofoli i sekuritizuar i bankës

ka një vlerë mbi 50 milionë euro dhe është pjesë e iniciativave të ndryshme të sekuritizimit me marrëveshje të ndryshme të ndarjes së riskut. Iniciativa e fundit në të cilën banka është gjithashtu pjesë e partneritetit është "dritarja e eksportit". Nëpërmjet kësaj iniciative kompanitë mikro, të vogla dhe të mesme do të përfitojnë nga rritja e qasjes në financa, kushte të favorshme të kredive, norma interesi potencialisht të preferueshme, reduktim i kolateralit, kohë më e shpejtë e procesimit për aplikimet për kredi dhe qëndrueshmëri biznesi.

Banka Raiffeisen në Kosovë ka llogaritur rezervat/lejimet për humbjet nga kreditë bazuar në politikat e riskut kreditor. Rezervat për humbje nga kreditë arrijnë në 29 milionë € (2021: 26.5 milionë €). Këto rezerva janë llogaritur bazuar në modelin e SNRF 9 për humbjet e pritshme nga kreditë dhe pasqyrojnë vlerësimin e riskut në portofolin e kredisë sipas datës 31 dhjetor 2022. Rezervat totale për humbjet nga kreditë joperformuese ishin 116 për qind (2021: 104 për qind).

Më 31 dhjetor 2022, totali i depozitave të klientëve të Bankës Raiffeisen në Kosovë arriti në 1,129 milionë € nga 1,023 milionë € sa ishin më 31 dhjetor 2021. Kjo shënon një rritje prej 10.4 për qind. Banka Raiffeisen në Kosovë kishte një pjesëmarrje në treg prej 20.3 për qind në depozita nga klientët. Gjenerimi i brendshëm i financave ka kontribuar gjithashtu në një stabilitet më të madh në sektorin bankar dhe ka ulur ndikimin e çdo paqëndrueshmërie nga tregjet ndërkombëtare.

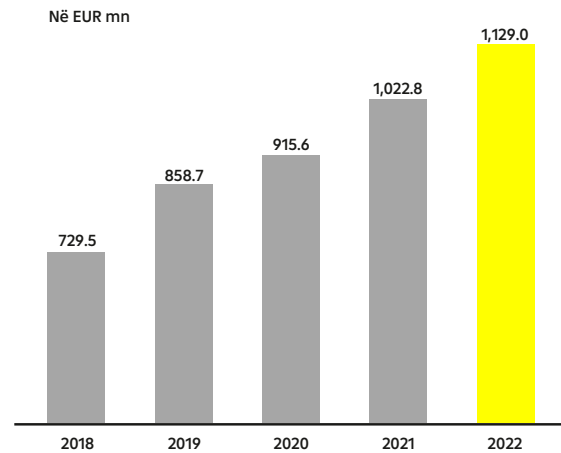
Struktura e asetëve në bilancin e gjendjes

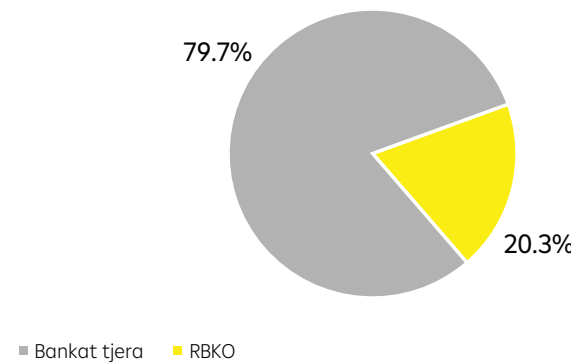
Kontribuesi më i madh në depozitat nga klientët ishin llogaritë rrjedhëse me një pjesëmarrje prej 88 për qind. Llogaritë e kursimeve kanë pjesëmarrje prej 12 për qind të totalit të depozitave të klientëve të bankës. Depozitat e afatizuara nga klientët dhe llogaritë tjera përbëjnë më pak se 1 për qind të bazës totale të depozitave. Rritja në bilancet e llogarive rrjedhëse mund të shpjegohet gjithashtu me rënien e normave të interesit në treg për llogaritë e kursimeve dhe depozitat e afatizuara në vitet e fundit. Struktura e detyrimeve të Bankës Raiffeisen në Kosovë ishte e dominuar nga depozitat e klientëve, dhe e njëjta gjë ndodhi edhe me tregun kosovar.

Në vitin 2021, kapitali aksionar i Bankës Raiffeisen në Kosovë mbeti i pandryshuar, 63 milionë €. Kapitali i përgjithshëm më 31 dhjetor 2021 ishte 142.7 milionë € (2021: 137.5 milionë €), duke përfshirë edhe 81.9 milionë € në formën e fitimeve të pashpërndara. Banka Raiffeisen në Kosovë ka shpërndarë dividendin në vlerë prej 22 milionë € gjatë vitit pas miratimit nga Banka Qendrore e Kosovës.

Depozitat e klientëve

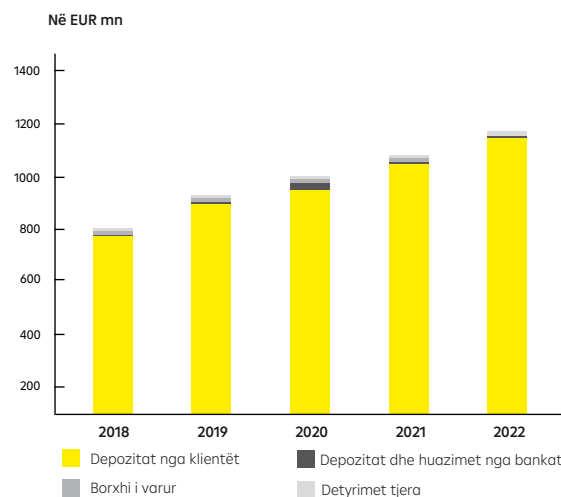

Pjesëmarrja në treg - Depozitat e klientëve

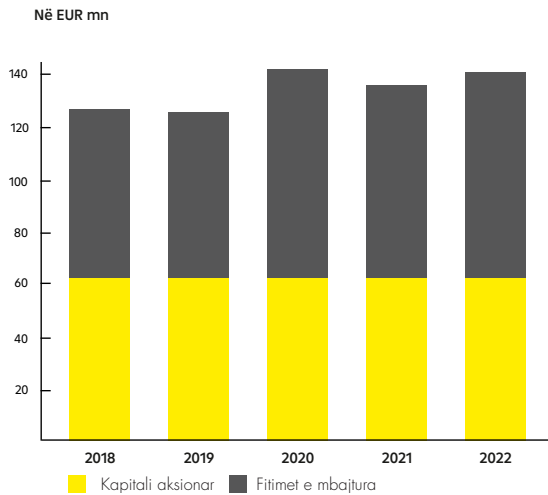
Kontribuesi më i madh në depozitat nga klientët ishin llogaritë rrjedhëse me një pjesëmarrje prej 88 për qind. Llogaritë e kursimeve kanë pjesëmarrje prej 12 për qind të totalit të depozitave të klientëve të bankës. Depozitat e afatizuara nga klientët dhe llogaritë tjera përbëjnë më pak se 1 për qind të bazës totale të depozitave. Rritja në bilancet e llogarive rrjedhëse mund të shpjegohet gjithashtu me rënien e normave të interesit në treg për llogaritë e kursimeve dhe depozitat e afatizuara në vitet e fundit. Struktura e detyrimeve të Bankës Raiffeisen në Kosovë ishte e dominuar nga depozitat e klientëve, dhe e njëjta gjë ndodhi edhe me tregun kosovar.

Struktura e detyrimeve të bilancit të gjendjes

Në vitin 2021, kapitali aksionar i Bankës Raiffeisen në Kosovë mbeti i pandryshuar, 63 milionë €. Kapitali i përgjithshëm më 31 dhjetor 2021 ishte 142.7 milionë € (2021: 137.5 milionë €), duke përfshirë edhe 81.9 milionë € në formën e fitimeve të pashpërndara. Banka Raiffeisen në Kosovë ka shpërndarë dividendin në vlerë prej 22 milionë € gjatë vitit pas miratimit nga Banka Qendrore e Kosovës.

Struktura e kapitalit

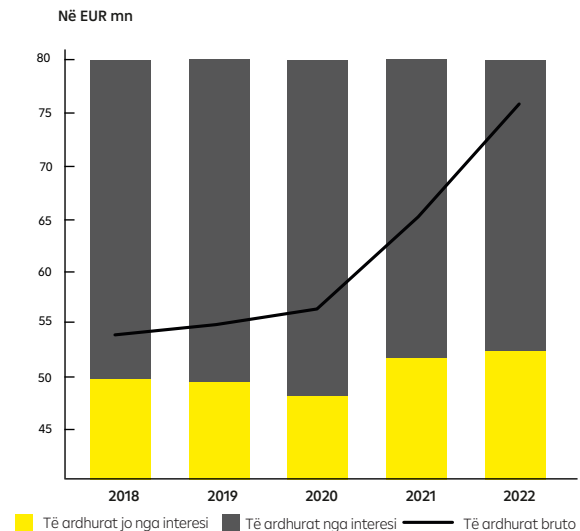

Banka Raiffeisen në Kosovë vazhdon të mbetet e kapitalizuar mirë, gjë që u pasqyrua në raportet rregulatore të kapitalit të vitit 2021 të Klasit 1 ndaj asetëve totale me risk të ponderuar prej 13.5 përqind (kërkesa ligjore mbi 9 përqind) dhe një raport të kapitalit total (përfshirë Klasin 2) ndaj asetëve me risk të ponderuar prej 14.5 përqind (kërkesa ligjore 12 përqind). Kërkesat e mësipërme të kapitalit u llogaritën në përputhje me rregulloren e BQK-së për mjaftueshmërinë e kapitalit dhe rregullat dhe rregulloret e tjera rregullative në fuqi.

Viti 2022 ishte një vit në të cilin banka arriti disa rezultate rekorde për sa i përket performancës financiare duke e bërë atë vitin më të suksesshëm në 20 vjetorin e saj të operimit në treg. Të ardhurat neto pas tatimit në vitin 2022 ishin 29.4 milionë € (2020: 26.3 milionë €). Ky rezultat është llogaritur bazuar në Pasqyrat financiare sipas SNRF-ve të përfshira në këtë raport. Pasqyrat financiare sipas SNRF-ve i dërgohen Bankës Qendrore të Kosovës në baza të rregullta mujore dhe publikohen gjithashtu në baza tremujore në faqen e internetit të Bankës Raiffeisen në Kosovë dhe në portalet lokale të e-lajmeve. Të ardhurat e Bankës Raiffeisen në Kosovë ishin të dominuara fuqimisht nga të ardhurat e gjeneruara nga kreditë dhe paradhëniet për klientët lokalë. Të ardhurat nga interesat për kreditë dhe paradhëniet vazhdojnë të jenë burimi kryesor i të ardhurave, pavarësisht rënies së normave të interesit për kreditë në treg, si dhe kthimeve shumë të ulëta dhe ndonjëherë negative në bonot e emetuara nga qeveritë e OECD-së ose plasmanëve të tregut të parave.

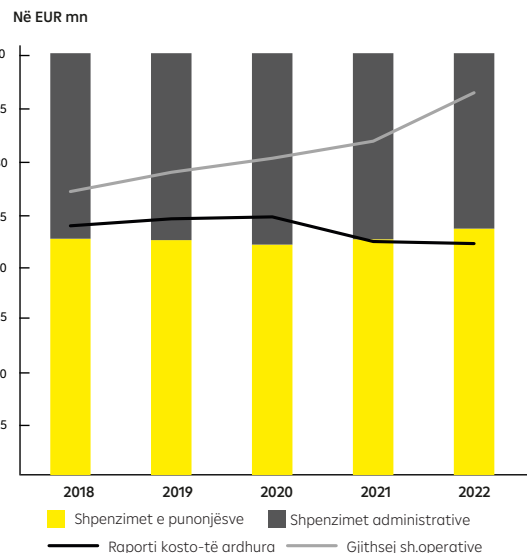
Në vitin 2022, të ardhurat neto nga interesi u rritën me 13.7 përqind krahasuar me një vit më parë. Ndikimin më të madh në rritje e ka pasur rritja e të ardhurave nga interesi për kreditë dhe paradhëniet. Rritja e të ardhurave nga interesi për kreditë dhe paradhëniet ishte 10 përqind. Kjo është si rezultat i përqendrimit më të lartë në kredi dhe paradhënie për klientët. Rritje të të ardhurave nga interesi ka pasur edhe nga asete të tjera financiare, siç janë plasmanët në tregun e parasë me banka të tjera dhe letrat me vlerë. Nga ana tjetër, shpenzimet e interesit për depozitat e klientëve kanë mbetur të pandryshuara pasi nuk ka pasur ndryshime të rëndësishme në normat e interesit të depozitave të klientëve gjatë vitit 2022.

Zhvillimi dhe struktura e të ardhurave bruto

Të ardhurat neto nga tarifat dhe komisionet u rritën me 21 përqind në vitin 2022. Rritja e tarifave dhe komisioneve është një nga pozicionet që ka shënuar rritje më të shpejtë në periudhën pas krizës pandemike dhe vjen kryesisht nga biznesi i pagesave bankare. Pagesat bankare kanë shënuar rritje të aktivitetit në periudhën aktuale të raportimit si rezultat i numrit të madh të transaksioneve të diasporës gjatë gjithë vitit dhe më shumë gjatë verës. Ndërsa, të ardhurat e tjera u rritën si rezultat i rritjes së aktivitetit nga Qendra e Kompetencës e Bankës. Këto shërbime jobankare përmbajnë të ardhura që lidhen me një numër të kufizuar të shërbimeve të TI-së të ofruara për Zyrën Qendrore të RBI-së në Vjenë dhe kompanitë tjera të konsoliduara të RBI-së.

Zhvillimi i shpenzimeve të përgjithshme administrative

Shpenzimet e përgjithshme dhe ato administrative për periudhën e përfunduar më 31 dhjetor 2022 ishin 37.1 milion € (2021: 32.4 milion €). Rritja më e madhe, 23 përqind, ishte në shpenzimet e personelit dhe të lidhura me të, ku përfshihen kostot, si pagat e punonjësve, trajnimi dhe zhvillime të tjera profesionale. Këto kosto vazhduan të përfaqësojnë një pjesë të konsiderueshme të shpenzimeve operative të bankës. Kostot e tjera operative dhe administrative të bankave, përfshirë amortizimin dhe zhvlerësimin, gjithashtu u rritën në vitin 2022 me 6.6 përqind. Raporti i të ardhurave me kostot ishte 44.8 përqind (2021: 45.5 përqind).

Theuari, menaxhimi i aseteve dhe detyrimeve

Banka Raiffeisen në Kosovë përdor modelimin sasior për të matur qëndrueshmërinë e depozitave të klientëve për asetet dhe detyrimet e saj jomaturuese, për qëllime të riskut të normës së interesit, por edhe për qëllime të riskut të likuiditetit, si për klientët retail ashtu edhe për klientët joretail. Efekti i përbërë i një pozicioni me likuiditet të lartë dhe i një pozicioni qëndrueshmërie të lartë prodhon një pozicion të qëndrueshëm likuiditeti.

Më 31 dhjetor 2022, banka kishte një raport neto të financimit të qëndrueshëm (NSFR) mbi 162 përqind dhe raportin e mbulimit me likuiditet (LCR) prej 336 përqind. Likuiditeti i bankës përbëhet nga mbajtja e investimeve në para të gatshme në degë, obligacionet e qeverisë, obligacionet e IF-ve dhe investimet në tregun e parasë.

Risku i normës së interesit në librin bankar dhe strategjia

Banka Raiffeisen në Kosovë ka ulur transformimin e maturitetit të saj në vitin 2022 dhe ka ruajtur transformimin negativ të maturitetit gjatë gjithë vitit 2022. Që nga viti 2014, kthimet në euro duke qenë shumë të ulëta e kanë ndihmuar ndjeshëm sektorin e kredive komerciale duke pasur norma të ulëta të kredisë, më të ulëta në historinë bankare. Megjithatë, pas rritjes së inflacionit në vitin 2022, FED dhe BQE janë detyruar të marrin masa në treg duke rritur kështu normat në tregjet ndërkombëtare. Deri në fund të vitit 2022, rritja e normave në tregjet financiare kishte shumë pak ndikim në tregun e Kosovës, megjithatë pritet për vitin 2023 tregojnë për norma më të larta të interesit në përgjithësi në vitet në vijim.

Banka Raiffeisen në Kosovë ka kryesisht kredi me normë fikse dhe kreditë me normë të ndryshueshme janë vetëm një numër i vogël, por që përbëjnë një pjesë të konsiderueshme të kredive të saj jobankare. Gjithashtu, banka mban një pjesë të konsiderueshme të investimeve të saj në tregun e parasë dhe obligacioneve, të cilat do të mbështesin më tej marzhin neto të interesit të bankës (MNI). MNI në fund të vitit shënoi vlerën prej gati 4.69 përqind. Ndërsa, duke pasur parasysh pritshmëritë për inflacionin dhe veprimet e Bankave Qendrore, dhe pozicionin pothuajse +54 të BPV-së, Banka Raiffeisen në Kosovë pozicionohet në mënyrë të favorshme ndaj rritjeve të pritshme të normave nga bankat qendrore.

Fitimi ose humbja për ndryshimin e vlerës bazike të caktuar

Currency	Single currency Exposure	<12M	1-3Y	3-5Y	Above 5Y
Total	53,557				
CHF	13	13	-	-	-
EUR	48,994	(8,227)	34,972	46,349	-24,101
GBP	(8)	(8)	-	-	-
USD	4,541	(453)	2,365	2,629	-

Letrat me vlerë të qeverisë/IF-ve dhe korporatave

Pozicionet e obligacioneve bankare kanë mbetur kryesisht të njëjta me vitet e mëparshme. Megjithatë, banka rriti pjesëmarrjen e aseteve likuide me cilësi të lartë dhe uli ekspozimin ndaj aseteve ku likuiditeti është më i ulët në tregjet dytësore. Bankat duhet të mbajnë shumicën e aseteve në asete likuide me cilësi të lartë në mënyrë që të përmbushin likuiditetin e detyrueshëm (të kërkuar ligjërisht). Banka ka pësuar një ndikim të vogël negativ nga obligacionet në kategorinë e të ardhurave të tjera gjithëpërfshirëse, megjithatë të ardhurat e përgjithshme nga obligacionet kanë siguruar rritje të ndjeshme të të ardhurave krahasuar me vitet e mëparshme falë normave më të larta të interesit për obligacionet e blera rishtazi.

Tabela më poshtë tregon portofolin strategjik të alokimit të obligacioneve në dimensionin e valutës dhe maturimit të mbetur:

në euro	<0,5 v	<1 v	<2 V	<3 V	<4 v	<5 v
EUR	49.7%	13.7%	5.8%	8.1%	10.5%	2.7%
USD	3.4%	5.3%	0.0%	0.0%	0.0%	1.0%

(* Kjo kategori përfaqësohet kryesisht nga obligacionet e Kosovës.

Nga ekspozimi mbi 81 përqind e portofolit janë letra me vlerë me rejting/klasifikim të jashtëm nga agjenci të njohura rejtingu dhe 71 përqind e portofolit është klasifikim i shkallës së investimit.

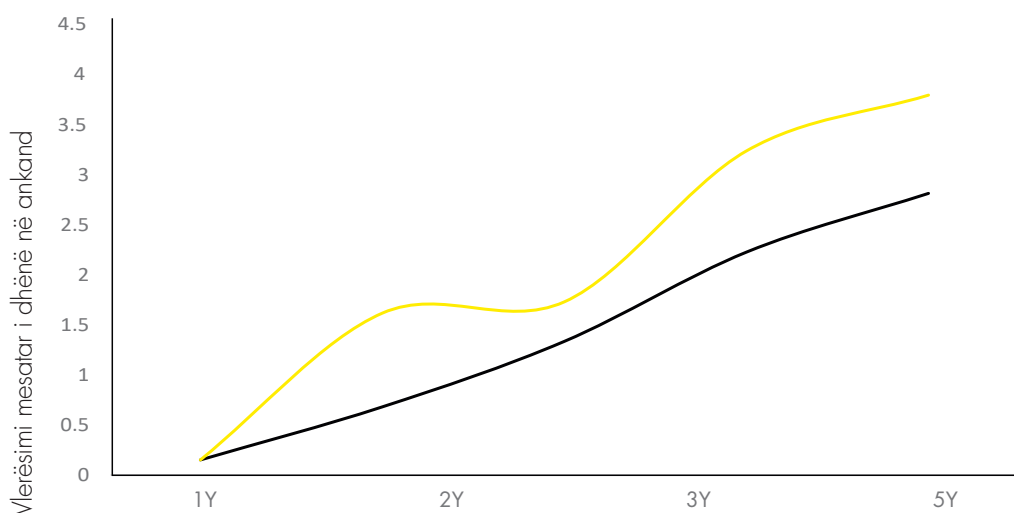
Paralelisht, tregu i përgjithshëm për bonot e thesarit të Kosovës vazhdoi ritmin e tij të zhvillimit. Në rolin e saj si tregtues (dealer) kryesor, Banka Raiffeisen në Kosovë dhe klientët e saj vazhduan të përcaktojnë krijimin e tregut sekondar të borxhit të qeverisë së Kosovës, ndonëse me një ritëm më të ngadaltë për shkak të atraktivitetit të tij në rënie duke pasur parasysh rendimentet më të ulëta të arritura në dy vitet e fundit. Raporti shuma e kërkuar/shuma e emetuar (bid to cover) në ankandin e Kosovës është e rregulluar mirë, duke treguar një treg shumë likuid në ankandet primare. Tregu sekondar është ende i pazhvilluar. Qeveria e Kosovës ka ngadalësuar numrin e saj të ankandëve në vitin 2022. Sipas datës 31 dhjetor 2022, ka pasur një rritje të lakores së kthimit në obligacionet e Qeverisë së Kosovës.

Shitjet në tregje

Banka Raiffeisen në Kosovë është lider në shitjet valutore që nga viti 2002 në Kosovë. Megjithëse në një vend ku përdoret valuta euro, ajo mban pozicionin e saj si lidere në treg në shitjet FX dhe shitjet e brokerimit në tregun sekondar për bonot e thesarit dhe shitjet e ekuitetit. Që nga viti 2019, banka ka vënë në dispozicion sistemin e tregtimit elektronik për klientët e saj dhe llogarinë e shitjeve elektronike të FX për pjesën më të madhe të biznesit të shitjeve FX në vitin 2022.

Për më tepër, numri i klientëve që tregtojnë në ekuitet dhe fonde u rrit në vitin 2022. Klientët shfrytëzuan mundësinë për të investuar në tregjet e maturuara të ekuitetit në vitin 2022 dhe Banka Raiffeisen në Kosovë vazhdon të jetë ofruesi kryesor i një ure ndërkombëtare të tregut për klientët, që nga viti 2012.

Lakorja e fundit e ankandit të obligacioneve të Kosovës

	12 muaj	24 muaj	36 muaj	60 muaj	84 muaj
— 2021	0.61	1.08	1.66	2.45	2.97
— 2022	0.61	1.91	2.01	3.35	3.84

Produktet e shitjes të tregut të kapitalit

Aplikacioni mobil FX Raiffeisen - Pas lansimit të suksesshëm të aplikacionit FX Raiffeisen për klientët e korporatave dhe IF-ve në fund të vitit 2019, banka lansoi versionin e saj mobil të aplikacionit në vitin 2021 dhe rriti më tej numrin e klientëve që përdorin aplikacionin mobil në vitin 2022. Biznesi FX është një nga shtyllat kryesore të të ardhurave nga tarifat për bankën ndërsa digjitalizimi është i rëndësishëm për të siguruar angazhimin e vazhdueshëm të klientit.

Aplikacioni FX Raiffeisen i bazuar në internet dhe FX Raiffeisen Mobile - Ky ishte një hap i rëndësishëm për të siguruar që Banka Raiffeisen në Kosovë të ruajë lidhësinë e saj sa i përket biznesit të shitjeve të këmbimit valutor në industrinë bankare në Kosovë. Banka vazhdoi të rrisë biznesin e saj FX në vitin 2022 në shumën prej gati 2.8 milionë € të ardhura që është një rritje prej më shumë se 30 për qind krahasuar me vitin 2021.

Bonot/obligacionet e thesarit të Kosovës – Banka Raiffeisen në Kosovë është gjithashtu lidere në bonot e thesarit në alokimin në tregun sekondar, si për nga numri i tregtimeve ashtu edhe për nga vëllimi.

Fondet e menaxhimit të kapitalit dhe brokerimi në aksione i Raiffeisen – Banka Raiffeisen në Kosovë ka arritur të rrit ndjeshëm numrin e klientëve të saj në vitin 2022. Ajo iu ofron atyre qasje në tregjet ndërkombëtare të bursës si NYSE, NASDAQ, XETRA/ XTRA dhe shumë bursa të tjera me qasje në më shumë se 20 mijë aksione, ETF.

Segmentet e biznesit

Korporata

Bankimi korporativ në Bankën Raiffeisen në Kosovë ka pasur një vit të jashtëzakonshëm, pavarësisht klimës sfiduese ekonomike. Përpjekjet e bankës në menaxhimin e marrëdhënieve, njerëzve, produkteve, teknologjisë dhe inovacionit kanë bërë të mundur ruajtjen e marrëdhënieve afatgjata dhe me përfitime reciproke me klientët e korporatave, duke ruajtur njëkohësisht avantazhin e saj konkurrues në treg. Në vitin 2022, banka vendosi një prioritet të lartë në sigurimin e pajtueshmërisë së plotë me kërkesat rregulatore në rritje, si për kërkesat lokale ashtu edhe ato të grupit. Ajo ka zbatuar masa strikte për të siguruar që operacionet dhe aktivitetet të jenë në përputhje me rregulloret dhe udhëzimet më të fundit. Kjo i mundësoi bankës të ruajë një nivel të lartë të transparencës dhe besueshmërisë.

Promovimi i qëndrueshmërisë dhe praktikave të përgjegjshme bankare ka qenë gjithashtu një nga prioritetet kryesore të bankës gjatë vitit 2022. Banka punoi në zhvillimin e një strategjie gjithëpërfshirëse për financimin ESG, e cila përfshinte edhe trajnimet dhe fushatat e ndërgjegjësimit si me punonjësit brenda bankës ashtu edhe me palët tjera jashtë saj. Qëllimi kryesor i bankës ishte të njoftonte klientët e saj për përfitimet e financimit ESG që lidhet dhe do të ndihmojë në tranzicionin drejt një ekonomie me karbon të ulët. Ky financim po ashtu do të mbështesë rritjen e qëndrueshme dhe gjithëpërfshirëse të bizneseve. Ndërveprimi i tillë me klientët ishte i suksesshëm dhe u reflektua në rritjen e interesimit të tyre për kreditimin me fokus ESG. Kështu, në vitin 2022, segmenti i korporatave kishte një portofol të kredive sociale dhe të gjelbër prej 14 milionë €. Banka është e përkushtuar të vazhdojë të financojë iniciativat e klientëve që punojnë në mënyrë aktive për kalimin në një ekonomi të gjelbër dhe të jetë një partnere e vlefshme për institucionet qeveritare në zbatimin e agjendës së gjelbër.

Ndërmarrjet e vogla dhe mikro

Gjatë vitit 2022, ndërmarrjet e vogla dhe ato mikro u përballën me një vit sfidues për shkak të ndikimit të ndërprerjes së zinxhirit të furnizimit dhe inflacionit të lartë. Si përgjigje, banka u fokusua në gjetjen e mënyrave për të mbështetur klientët NVM në tejkalimin e këtyre vështirësive. Nëpërmjet zyrtarëve bankarë me përvojë të vendosur në rajone të ndryshme të Kosovës, banka vazhdoi të ndërtojë marrëdhënie shumë të mira me klientët dhe prezantoi një model të ri të punës hibride, që u dëshmuua të ishte efektive.

Banka ka ndërmarrë iniciativat për përmirësimin dhe thjeshtimin e përvojës së klientit dhe rritjen e efikasitetit, me fokus në digjitalizimin. Procesi i aplikimit për kredi është bërë më i thjeshtë dhe më i shpejtë, duke iu mundësuar zyrtarëve bankarë që menaxhojnë marrëdhëniet me NV të kenë një pamje prej 360 shkallë në dosjen e klientit. Kjo ka rezultuar në përmirësimin e efikasitetit dhe përvojës së klientit. Sa i përket bizneseve mikro, synimi kryesor në vitin 2022 ishte identifikimi i bankës Raiffeisen si banka "bazë" e mikro bizneseve, e cila ju ofron huadhënie dhe lehtësim të bankimit nëpërmjet zgjerimit të gamës së produkteve, me theks në produktet digjitale. Raiffeisen ishte banka e parë në treg që prezantoi aplikacionin për të pranuar transaksione pa kontakt duke përdorur NFC stack të integruar në telefon, ose RAIPOS.

Banka Raiffeisen ishte gjithashtu e fokusuar në mbështetjen e bizneseve të NVM-ve në transformimin e tyre të gjelbër. Në bashkëpunim me BERZH përmes programit "Programi i konkurrueshmërisë së NVM-ve", banka ka disbursuar 2.64 milionë euro kredi dhe kjo do të vazhdojë edhe në vitin 2023.

Individët privatë dhe degët

Duke qenë fizikisht e pranishme në të gjitha rajonet e Kosovës me 37 degë dhe nëndegë, Banka Raiffeisen ka rrjetin më të madh të degëve në treg. Një nga nismat kryesore, 'Programi i transformimit të degëve' vazhdoi të zbatohet në vitin 2022. Përmes këtij programi, banka synon të modernizojë dhe optimizojë funksionimin dhe shërbimet e degëve dhe nëndegëve. Ky program përfshin zbatimin e teknologjive të reja, thjeshtimin e proceseve, përmirësimin e përvojës së klientit, uljen e kostove dhe rritjen e të ardhurave duke rritur kapacitetet e shitjeve me një qasje të stafit, i cili mbulon shumë detyra. Dega e transformuar ofron një sërë veçorish të reja si hapësira e re e vetë-shërbimit në të cilën klienti mund të përdorë shërbimet bankare online 24/7, një hapësirë e përshtatshme për t'u takuar me diskutuar mbi financat, me një frymë moderne dhe me kënd digjital, duke përfshirë edhe bankomatën Glory i cili përdoret për depozitim të shumave të mëdha nga klientët e biznesit. Për më tepër, banka ka shtuar shërbime të ndryshme të parasë për klientët në të gjitha degët e Bankës Raiffeisen në Kosovë. Duhet theksuar se "Programi i transformimit të degëve" është plotësuar me promovimin e vazhdueshëm të aktiviteteve të edukimit të klientëve, promovime këto që kanë ndikuar në një rritje të preksme të përdorimit të kanaleve digjitale. Krahas fushatave të ndryshme, një ndikim të madh në ndërgjegjësimin e klientëve për përfitimet e përdorimit të kanaleve digjitale pati edhe rritja e numrit të punonjësve të shitjes nëpër degë. Punonjësit në degë kanë punuar ngushtë me klientët duke u ofruar atyre mbështetje konkrete dhe duke e bërë shumë më të lehtë rrugëtimin e tyre drejt përdorimit të bankimit digjital.

Në vitin 2022, banka arriti të dizajnojë dhe zhvillojë tutje 'RaiConnect', platformën/aplikacionin e saj të komunikimit 'online' që përdoret për komunikim të drejtpërdrejtë me klientët. Përmes kësaj platforme, banka i shërbeu më shumë se 3,000 klientëve, gjë e cila u reflektua edhe në rritjen e shitjeve. Aktualisht, banka ka gjashtë zyrtarë bankarë të dedikuar për ofrimin e shërbimeve bankare në distancë dhe ky numër i zyrtarëve do të rritet krahas kërkesës së klientëve dhe rrethanave. Një tjetër kanal që kontribuon në shitjen e produkteve dhe shërbimeve bankare është rrjeti i agjentëve të shitjeve. Ky ekip i mundëson bankës qasje të menjëhershme në tregun e synuar me qëllim që të jetë pranë klientëve potencialë. Në të njëjtën kohë, klienti përfiton nga prezantimi personal i drejtpërdrejtë dhe ofrimi i produkteve ose shërbimeve zakonisht në shtëpitë e tyre ose në vendet e tyre të punës. Ekipi prej 27 agjentësh të shitjeve është i pranishëm në të gjitha degët e bankave në mbarë Kosovën.

Këto zhvillime si në degë ashtu edhe në zhvillimin e zgjidhjeve digjitale bazohen në strategjinë e bankës për të mbetur një bankë tradicionale që synon të përdorë digjitalizimin për lehtësimin e përvojës së klientit gjatë përdorimit të produkteve dhe shërbimeve të bankës, gjë që krijon vlera reciproke dhe profitabilitet si për klientët ashtu edhe për bankën.

Produktet dhe shërbimet bankare

Në vitin 2022, vazhdimi i transformimit digjital të produkteve bankare ishte fokusi kryesor duke pasur parasysh se klientët gjithnjë e më shumë po e vlerësojnë thjeshtësimin dhe lehtësinë e përdorimit të shërbimeve bankare.

Klientët individualë vazhduan të përdorin 'Raiffeisen Plus', një platformë e disponueshme si në internet ashtu edhe në mobil, e cila ju mundëson klientëve kontroll të plotë mbi financat e tyre 24/7. 'RaiKesh', platforma tjetër digjitale e kredisë personale e integruar me sistemin e procesimit të aplikacioneve u mundësoi klientëve individualë të aplikojnë në mënyrë digjitale për kredi personale dhe të pranojnë përgjigjen për kërkesat e tyre për kredi brenda pak minutash. Për më tepër, Banka Raiffeisen në Kosovë mbetet banka e vetme që ofron 'RaiPay', portofolin digjital me dy brende të kartelave Visa & Master Card. Gjatë 2022, janë shtuar edhe mundësi të reja në 'RaiPay', siç janë: shfaqja e detajeve të kartelës, shfaqja e PIN-it, bllokimi/zhblokimi i kartelave dhe menaxhimi i tokenit (shikimi i abonimit aktiv / tokenët). Kjo u reflektua në përvojën e klientit pasi aplikacioni RaiPay u vlerësua nga klientët me 4.81.

Në gusht 2022, banka prezantoi për herë të parë në treg aplikacionin 'RaiPOS', një zgjidhje që mundëson pranimin e pagesave pa kontakt direkt në telefonat e mençur të përdoruesve, pa asnjë pajisje tjetër. RaiPOS synon të rrisë prezencën e bankës në treg duke mbuluar ndërmarrjet e vogla dhe mikro (NVM) që tradicionalisht nuk kishin pajisje të POS-it.

Sa i përket klientëve të korporatave, banka vazhdoi të ofrojë kredi për ta përmes disa produkteve, si kredi për korporata, financim tregtar, kredi për financim projektësh, faktoring, faktoring të kundërt ose linjë kreditore për kapital qarkullues. Në të njëjtën kohë, banka u përqendrua gjithashtu në përmirësimin e produkteve dhe shërbimeve digjitale ekzistuese për klientët e korporatave, bazuar në komentet e tyre të cilat u mbledhën përmes hulumtimeve të brendit, NPS ose formave të tjera të anketimit. Shërbimet kryesore të korporatave u digjitalizuan dhe u përmirësuan, duke përfshirë këtu 'eFinance', platformën e huadhënies në internet për klientët e korporatave, prezantimin e 'Cash Collection' (mbledhja/arkëtimi i parasë) në të gjitha rajonet, projekti i Grupit RBI për klientët ndërkombëtarë/gruporë 'FCMI' (Future Cash Management International), si dhe bankimi në internet përmes 'Raiffeisen Plus'. Gjatë vitit 2022, funksione të reja që iu shtuan platformës 'Mobile Banking', ku përfshihet e-banking në kohë reale 24/7, procesimi i automatizuar i pagave, konfirmimi SWIFT dhe plotësimi i formularit në internet "Njih klientin tënd (KYC)". Aplikacioni i radhës 'CMI@web', i bazuar në teknologjinë e fundit ofron një mënyrë të përshtatshme për klientët e Grupit Raiffeisen Bank International (RBI) të iniciojnë pagesat përmes platformës me një qasje të vetme. Platforma është e lidhur me të gjitha bankat kryesore të rrjetit RBI që operojnë në vende të ndryshme të Evropës, duke i mundësuar klientëve të procesojnë pagesat në vetëm disa sekonda. Ky është një përmirësim i dukshëm në krahasim me metodat tradicionale bankare dhe një avantazh i madh për klientët ndërkombëtarë.

Përvoja e klientit

Në vitin 2022, Banka Raiffeisen në Kosovë ka marrë rekomandimin më të lartë nga klientët e saj në treg, bazuar në përvojën e tyre të përgjithshme me bankën (NPS), sipas rezultateve të hulumtimit të rregullt të tregut të kryer nga një kompani e jashtme e kontraktuar.

Të qenit banka numër një në NPS në Kosovë në të gjitha kategoritë e klientëve ishte një objektiv kryesor dhe si rezultat banka ka ndërmarrë disa iniciativa në këtë drejtim. Një nga këto iniciativa ishte komunikimi në mënyrë proaktive me klientët. Kjo do të thotë që banka ka zbatuar një qasje më proaktive për të kontaktuar dhe komunikuar me klientët dhe ka bërë një përpjekje më të madhe për të siguruar që klientët të mbahen të informuar dhe të përditësuar për çdo informacion të rëndësishëm. Këtu përfshihet edhe njoftimi i tyre në rast se do të lindte ndonjë pengesë teknike që do të ndikonte aktivitetet e tyre të përditshme bankare. Duke vepruar kështu, banka ka zhvilluar tutje marrëdhëniet me klientët e saj, duke ju mundësuar që ata të kenë një përvojë të kënaqshme gjatë gjithë vitit.

Banka ka bërë investime të konsiderueshme në rritjen e kapaciteteve të ekipit të Qendrës kontaktuese në mënyrë që të ofrojë shërbim më të mirë dhe më efikas për klientët e bankës. Kjo është arritur duke punësuar punonjës shtesë dhe duke krijuar ekipe të specializuara që janë të fokusuara në adresimin e kërkesave më të shpeshta të klientëve. Këto ekipe janë krijuar për të përmirësuar shërbimet e bankës me synim që të përmbushen kërkesat dhe nevojat e klientëve në mënyrë të shpejtë dhe efektive.

Në vitin 2022, banka ka krijuar gjithashtu një proces gjithëpërfshirës për të zbatuar në mënyrë efektive vlerësimin e brendshëm dhe të jashtëm, qëllimi i të cilit është t'u ofrojë akterëve kryesorë brenda bankës mundësinë për të dëgjuar drejtpërdrejt reagimet e klientëve dhe për të ndërmarrë veprime përcjellëse menjëherë me klientët. Kjo qasje e strukturuar e trajtimit të vlerësimit të brendshëm dhe të jashtëm është vlerësuar shumë nga akterët e brendshëm, duke përfshirë edhe përgjegjësit e produkteve, dhe ka pasur ndikim të drejtpërdrejt edhe në përvojën e klientit. Procesi përfshiu edhe intervista kualitative me klientët e pakënaqur dhe ofroi komunikim vijues për të identifikuar pikat kryesore të problemeve të klientit, takime dhe grupe të shpeshta fokusi.

Për më tepër, gjatë 2022, banka i kushtoi rëndësi të veçantë edhe përfshirjes së vlerësimeve dhe komenteve të klientëve në procesin e vendimmarrjes. Kjo iniciativë u prezantua për të siguruar që banka të kuptojë më mirë se si vendimet e saj ndikojnë te klientët e dhe të bëjë rregullime që plotësojnë nevojat dhe pritshmëritë e tyre. Në kuadër të kësaj iniciative, gjatë gjysmës së parë të 2023, banka ka prezantuar me sukses një program mësimor të dedikuar mbi temën e përvojës së klientit, dhe ka arritur të ketë një angazhim të madh të punonjësve për të zhvilluar tutje njohuritë e tyre në lidhje me shfrytëzimin e komenteve dhe vlerësimeve të klientëve në vendimmarrje.

Menaxhimi i riskut

Menaxhimi aktiv i riskut është kompetencë thelbësore e Bankës Raiffeisen në Kosovë. Banka e njeh rëndësinë e një kulture, e cila i referohet qëndrimeve, vlerave dhe standardeve të përbashkëta që formësojnë sjelljet që lidhen me ndërgjegjësimin për riskun, marrjen e riskut dhe menaxhimin e riskut. Kultura e riskut nënkupton grupin e kombinuar të vlerave, normave, qëndrimeve, kompetencave dhe sjelljeve korporative që lidhen me ndërgjegjësimin për riskun (perceptimin e riskut) dhe marrjen e riskut (vendimet aktive të biznesit) që përcaktojnë angazhimin e një organizate ndaj menaxhimit të riskut.

Për të identifikuar, matur dhe menaxhuar në mënyrë aktive dhe efektive riskun, banka vazhdon të zhvillojë dhe avancojë sistemin e saj gjithëpërfshirës të menaxhimit të riskut. Menaxhimi i riskut është një pjesë integrale e menaxhimit të përgjithshëm të bankës. Përveç kërkesave të autoritetit ligjor dhe rregullator, banka gjithashtu merr parasysh dhe menaxhon natyrën, shkallën dhe kompleksitetin e aktiviteteve të saj të biznesit dhe riskun që rezultojnë.

Banka ka një sistem të parimeve dhe procedurave të riskut për matjen dhe monitorimin e riskut, i cili synon administrimin e riskut material. Risku i kredisë, tregut, likuiditetit dhe risku operacional maten, kufizohen, zvogëlohen, agregohen dhe krahasohen me kapitalin e disponueshëm të mbulimit të riskut. Risku mjedisor, social dhe i qeverisjes (ESG) shihet si risk ndërdimensional që prek të gjitha fushat e menaxhimit të riskut. Si i tillë, konsideratat rreth faktorëve të riskut ESG janë duke u integruar vazhdimisht (bazuar në vlerësimin e materialitetit të zhvilluar së brendshmi) në menaxhimin e llojeve të riskut në kornizën tashmë ekzistuese të menaxhimit të riskut (p.sh. brenda riskut të kredisë, tregut, riskut operacional dhe atij të likuiditetit).

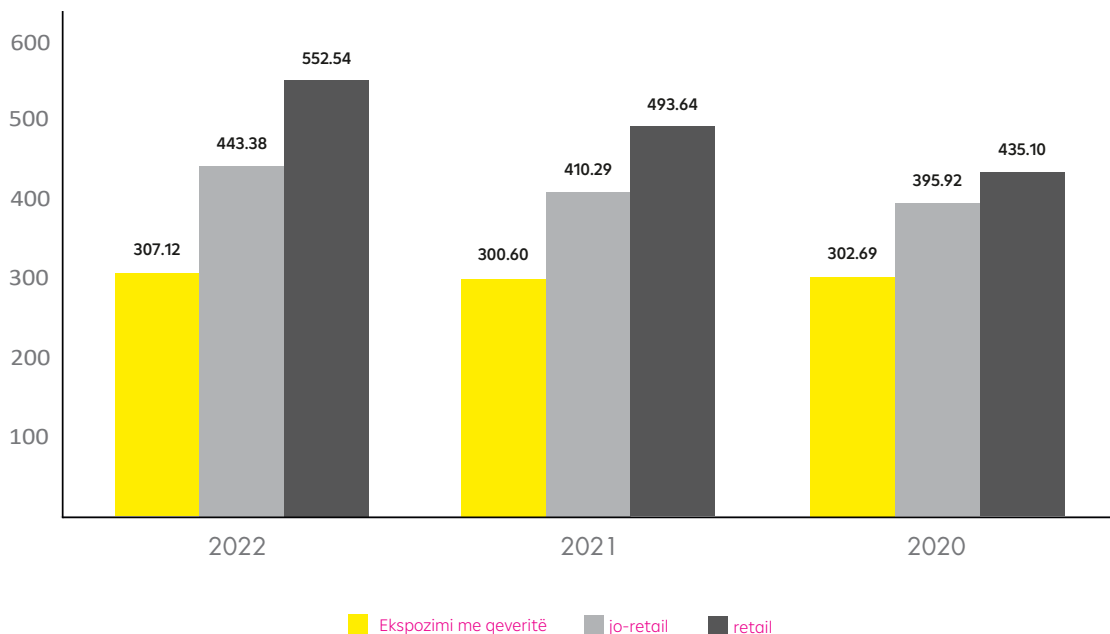
Risku i kredisë

Risku i kredisë është risku i humbjes financiare nëse një klient ose palë tjetër dështon të përmbushë një detyrim sipas një kontrate. Risku i kredisë lind kryesisht nga kreditimi i drejtpërdrejtë ose financimi tregtar. Përqendrimi i riskut të kredisë menaxhohet nëpërmjet kufizimeve specifike (d.m.th. pragut të përqendrimit) për dimensione të zgjedhura të riskut të kredisë, si risku i një emri të vetëm për të kufizuar ekspozimin maksimal për çdo kundërpalë individuale/grup të klientëve të lidhur (GCC), ose/dhe riskun e industrisë.

Menaxhimi i portofolit të kredisë

Departamenti i Menaxhimit të Portofolit të Kredive monitoron nga afër zhvillimet ekonomike në treg dhe në të gjithë sektorët si dhe kryen analiza të skenarëve. Kjo i mundëson bankës të ndër marrë veprime të portofolit aty ku është e nevojshme, duke përfshirë monitorimin e zgjeruar, ndryshimin e nivelit të synuar të riskut të bankës dhe/ose rregullimin e limiteve dhe ekspozimeve, për të ribalancuar ekspozimet dhe për të menaxhuar nivelin e synuar të riskut kur është e nevojshme. Bazuar në këtë, banka ndërmerr rishikime të rregullta të portofoleve kryesore për të siguruar që risku individual i klientëve ose portofolit janë kuptuar dhe aftësia e bankës për të menaxhuar riskun përkatës gjatë çdo rënieje është e përshtatshme.

Grafiku i mëposhtëm tregon ekspozimin kreditor të bankës në fund të periudhës raportuese dhe dy periudhave të mëparshme. Ekspozimi total i riskut të kredisë ishte 1,303 milionë euro më 31 dhjetor 2022, i cili krahasuar me fundvitin 2021 u rrit me 8 për qind, përkatësisht u rrit me 15 për qind krahasuar me fundin e vitit 2020. Ky portofol është i diversifikuar ndërmjet segmenteve të biznesit dhe klientëve individualë dhe përfshin ekspozimet bilancore dhe jashtëbilancore, përpara aplikimit të provizioneve për rënie në vlerë dhe faktorëve të konvertimit të kredisë dhe në këtë mënyrë përfaqëson ekspozimin total të kredisë.

Banka Raiffeisen në Kosovë qëndron në një pozitë shumë të mirë duke mbajtur ekspozimin ndaj riskut të kredisë brenda parametrave të pranueshëm. Ky menaxhim efektiv i riskut të kredisë është një komponent i rëndësishëm i një qasjeje gjithëpërfshirëse ndaj menaxhimit të riskut dhe thelbësor për suksesin dhe stabilitetin afatgjatë të bankës.

Menaxhimi i kredive joperformuese

Në përputhje me kërkesat e BE-së dhe autoriteteve lokale, Banka Raiffeisen në Kosovë ka zbatuar plotësisht kërkesat rregullatore dhe ka zhvilluar procedura dhe procese të brendshme për menaxhimin e kredive joperformuese. Banka ka qenë gjithashtu e angazhuar në mënyrë aktive në parandalimin e mospagimeve të reja dhe rikuperimet e suksesshme gjatë vitit 2022. Prandaj, raporti joperformues ka rezultuar në një rënie nga 3.1 për qind në vitin 2021 në 2.8 për qind në vitin 2022. Përveç kësaj, raporti i mbulimit të kredive joperformuese është 77.69 për qind që është më i lartë se raporti i mbulimit të një viti më parë (76.36 për qind).

Risku i likuiditetit

Mjaftueshmëria e likuiditetit sigurohet si nga pikëpamja ekonomike ashtu edhe nga ajo rregullatore. Për t'iu qasur perspektivës ekonomike, banka ka krijuar një kornizë qeverisjeje që përfshin limitet e brendshme dhe masat drejtuese.

Komponenti rregullator adresohet me pajtueshmërinë me kërkesat e raportimit sipas Bankës Qendrore të Republikës së Kosovës (Raportet rregullatore të likuiditetit). Përveç kërkesave rregullatore vendore, banka përbush edhe kërkesat e raportimit të Bazeli III (Raporti i mbulimit të likuiditetit dhe Raporti i financimit të qëndrueshëm neto).

Analizat dhe raportet rregullatore dhe të brendshme të likuiditetit monitorohen bazuar në supozime të veçanta modelimi. Ndërkohë që raportet rregullatore llogariten sipas specifikimeve të dhëna nga autoritetet, raportet e brendshme modelohen me supozime nga vëzhgimet empirike.

Gurëtheemet e kornizës ekonomike të riskut të likuiditetit janë skenari i vijimësisë (GC) dhe "Time-to-Wall (TTW)". Analiza e vijimësisë tregon pozicionin strukturor të likuiditetit. Ajo mbulon të gjithë nxitësit kryesorë të riskut, të cilët mund të ndikojnë dëmshëm në grupin në skenarin e biznesit të zakonshëm. Nga ana tjetër, analiza "Time-to-Wall" tregon horizontin e mbijetesës për skenarë të pafavorshëm të përcaktuar dhe modele stresi (tregu, reputacioni dhe kriza të kombinuara) dhe përcakton nivelin minimal të rezervës së likuiditetit (dhe/ose kapacitetin e kundër-balancimit) të bankës.

Skenarët e likuiditetit modelohen duke përdorur një qasje në nivel të mbarë Grupit RBl, duke njohur specifikimet lokale kur ato justifikohen nga faktorë ndikues të tillë si ambienti i tregut ose karakteristikat e biznesit. Monitorimi i limiteve dhe respektimi i kërkesave të raportimit kryhet në mënyrë efektive dhe kanalet përkatëse të përkallëzimit përdoren dhe funksionojnë ashtu siç janë dizajnuar.

Pozicioni i likuiditetit të bankës vazhdoi të mbetet i qëndrueshëm dhe tregoi një rezervë të fuqishme të likuiditeti gjatë vitit 2022. Raporti i Likuiditetit Rregullator sipas definicionit të Bankës Qendrore të Republikës së Kosovës:

	2022	2021	2020	Kërkesa minimale
Të gjitha valutat	30.32%	32.12%	34.71%	25.00%
Valuta euro	26.53%	30.04%	28.48%	20.00%

Pozicioni i likuiditetit monitorohet në nivel banke dhe kufizohet me anë të një sistemi gjithëpërfshirës të limiteve. Limitet përcaktohen sipas një perspektive "biznes i zakonshëm" dhe një perspektive stresi. Në përputhje me synimin e përcaktuar të riskut, Banka Raiffeisen në Kosovë demonstroi një horizont mbijetese prej disa muajsh (TTW) në një skenar të rëndë, të kombinuar të stresit (stresi reputacional dhe i tregut). Kjo mund të sigurohet ose nga një profil strukturor pozitiv i likuiditetit ose nga një rezervë mjaftueshëm e lartë e likuiditetit. Në një mjedis normal të vijimësisë, transformimi i maturitetit duhet të mbulohet plotësisht nga rezerva e disponueshme e likuiditetit në periudhën afatmesme. Kjo do të thotë që pozicioni kumulativ i likuiditetit për një periudhë deri në një vit duhet të jetë pozitiv. Në planin afatgjatë (një vit ose më shumë), transformimi i maturitetit lejohet deri në një nivel të caktuar. Limitet e brendshme të modelit plotësohen me limitet e pajtueshmërisë me raportet rregullatore të likuiditetit, siç janë raporti i mbulimit të likuiditetit (LCR) dhe raporti i mirëmbajtjes së likuiditetit (LMR). Të gjithë treguesit e likuiditetit kanë qenë brenda kufijve gjatë gjithë viti.

Risku i tregut

Banka e përcakton riskun e tregut si riskun e humbjeve të mundshme që vijnë nga ndryshimet në çmimet e tregut të pozicioneve të tregtimit dhe investimeve. Risku i tregut është risku nga lëvizjet në faktorët e tregut, si kursi i këmbimit valutor, normat e interesit, diferencat e kredisë, çmimet e kapitalit dhe çmimet e mallrave, të cilat do të ulin të ardhurat ose vlerën e portofolit të bankës.

Vlerat e mëposhtme maten dhe kufizohen çdo ditë në sistemin e menaxhimit të riskut të tregut:

- *Vlera në risk (niveli i besimit 99 përqind, horizonti i riskut një ditë)*
Vlera në risk (VaR) është instrumenti kryesor drejtues në tregjet likuide dhe situatat normale të tregut. VaR është humbja probabile maksimale e mundshme e një portofoli me një nivel të caktuar besimi për një periudhë të caktuar mbajtjeje (99% dhe 1d). Sistemi i riskut të tregut llogarit shpërndarjen e fitimit dhe humbjes të çdo ujdje (transaksioni). Rezultatet e një ujdje të vetme më pas agregohen për të përfutur vlerësime të VaR-së në nivelin e portofolit. Rezultatet e vlerës në risk nuk përdoren vetëm për kufizimin e riskut, por edhe në alokimin e kapitalit ekonomik.

- *Ndjeshmëritë (ndaj ndryshimeve në kurset e këmbimit dhe normat e interesit)*
Limitet e ndjeshmërisë duhet të sigurojnë që përqendrimet të shmangen në situata normale të tregut dhe të jenë instrumenti kryesor drejtues në situata ekstreme të tregut dhe në tregje jo likuide ose në tregje që janë strukturalisht të vështira për t'u matur.
- *Ndalimi i humbjes*
Ky limit përforcon disiplinën e tregtuesve në mënyrë të tillë që ata nuk lejojnë që humbjet të akumulohen në pozitat e tyre vetanake të pronarit, por t'i kufizojnë ato në mënyrë rigorozë.

Një koncept gjithëpërfshirës i testimit të stresit përplotëson këtë sistem limitesh me shumë nivele dhe simulon ndryshimet e mundshme të vlerës aktuale të skenarëve të përcaktuar për gjithsej portofolin.

Risku operacional

Risku operacional përcaktohet si risku i humbjeve që rezultojnë nga procese të brendshme, njerëz ose sisteme të papërshtatshme ose të dështuara ose nga ngjarje të jashtme, përfshirë kontraktimin, riskun e reputacionit dhe atë ligjor. Në këtë kategori risku menaxhohet shtytësisht e brendshëm të riskut siç janë aktivitetet e paautorizuara, mashtrimet ose vjedhjet, humbjet që lidhen me sjelljen, gabimet e modelimit, gabimet e ekzekutimit dhe procesit, ose ndërprerja e biznesit dhe dështimet e sistemit. Faktorët e jashtëm siç janë dëmtimi i pasurive fizike ose mashtrimi menaxhohet dhe kontrollohet gjithashtu.

Kjo kategori e riskut analizohet dhe menaxhohet bazuar në të dhënat vetanake të humbjeve historike dhe rezultatet e vetëvlerësimeve. Një tjetër mjet i menaxhimit është sistemi i stimuljeve të zbatuar në alokimin e kapitalit të brendshëm. Ky sistem shpërblen cilësinë e lartë të të dhënave dhe menaxhimin aktiv të riskut.

Është zbatuar koncepti i tre linjave të mbrojtjes ku menaxherët e linjave të biznesit caktohen dhe trajnohen si menaxherët të riskut operacional për secilën zonë të biznesit. Menaxherët e riskut operacional i ofrojnë kontrollit qendror të riskut operacional raporte mbi vlerësimet e riskut, ngjarjet e humbjeve, treguesit, skenarët dhe masat. Ata mbështeten në punën e tyre nga Specialistët e dedikuar të riskut operacional (DORS).

Njësia e kontrollit të riskut është përgjegjëse për raportimin, zbatimin e kornizës, zhvillimin e masave të kontrollit dhe monitorimin e pajtueshmërisë me kërkesat. Brenda kornizës së ciklit vjetor të menaxhimit të riskut, ata gjithashtu koordinojnë pjesëmarrjen e departamenteve të linjës së detyrë përkatëse të mbrojtjes dhe të gjithë partnerëve të linjës së parë të mbrojtjes (Menaxherët e riskut operacional).

Identifikimi i riskut

Identifikimi dhe vlerësimi i riskut që mund të rrezikojnë ekzistencën e bankës (por ndodhja e të cilave ka shumë pak gjasa) dhe zonat ku humbjet kanë më shumë të ngjarë të shfaqen më shpesh (por kanë vetëm ndikim të kufizuar) janë aspekte të rëndësishme të menaxhimit të riskut operacional. Vlerësimi i riskut operacional ekzekutohet në mënyrë të strukturuar sipas kategorive të riskut siç janë proceset e biznesit dhe llojet e ngjarjeve. Për më tepër, vlerësimi i riskut vlen për produktet e reja, projektet e reja, rregulloret e reja në zhvillim, si dhe pikat e hapura të auditimit.

Monitorimi

Për të monitoruar rreziqet operationale përdoren tregues të paralojmërimit të hershëm, që lejojnë identifikimin e shpejtë dhe minimizimin e humbjeve. Në përputhje me politikat dhe procedurat e brendshme, të dhënat e humbjeve mbledhen në një bazë të dhënash qendrore të quajtur ORCA (Aplikacioni i kontrollit të riskut operacional) në një mënyrë të strukturuar sipas llojit të ngjarjes dhe linjës së biznesit. Rezultatet e analizave si dhe ngjarjet që rezultojnë nga rreziqet operationale raportohen në mënyrë gjithëpërfshirëse në Komitetin e menaxhimit të riskut operacional në baza të rregullta.

Mbledhja e humbjeve në ORCA që vijnë nga rreziqet operationale është parakusht për zbatimin e një modeli statistikor të shpërndarjes së humbjeve dhe kërkesë minimale për zbatimin e qasjes së standardizuar rregullatore. Për më tepër, të dhënat e humbjeve përdoren për të krijuar dhe validuar skenarët e riskut operacional dhe për shkëmbim me grupet ndërkombëtare të të dhënave për të zhvilluar më tej mjete të përparura të menaxhimit të riskut operacional, si dhe për të ndjekur më tej efikasitetin e masave dhe të kontrollit.

Banka Raiffeisen në Kosovë ka zbatuar Qasjen e Menaxhimit të Avancuar (AMA), por banka aktualisht raporton llogaritjen e kërkesave rregullatore të kapitalit për rreziqet operationale sipas Bazel III duke përdorur qasjen e standardizuar. Reduktimi i riskut operacional inicohet nga menaxherët e biznesit, të cilët vendosin për veprime parandaluese si zbutja e riskut ose transferimi i riskut. Progresi dhe suksesi i këtyre veprimeve monitorohet nga Departamenti i Kontrollit të Riskut. Këta të parët gjithashtu përcaktojnë plane kontingjente dhe emërojnë personat ose departamentet përgjegjëse për iniciimin e veprimeve të përcaktuara nëse humbjet ndodhin në të vërtetë. Për më tepër, një njësi e dedikuar organizative ofron mbështetje për njësitë e biznesit për uljen e rreziqeve operationale. Një rol të rëndësishëm i përket menaxhimit të mashtrimit i cili zvogëlon humbjet e mundshme të lidhura me mashtrimin përmes monitorimit proaktiv dhe veprimeve parandaluese. Banka gjithashtu ekzekuton një program të gjerë trajnimi për stafin dhe ka plane të ndryshme emergjence dhe sisteme rezervë.

Ndryshimet në mjedisin rregullator

Spektori bankar i Kosovës konsiderohet shumë dinamik me ndryshimet në legjislacion në përputhje me direktivat e BE-së. Si pjesë e Grupit Raiffeisen Bank International (RBI), banka është subjekt i ndryshimeve në mjedisin rregullator në BE. Kjo mundëson që banka të përshtatet paraprakisht me ndryshimet në rregulloret vendore, të cilat synojnë të harmonizohen me rregulloret e BE-së. Banka ndoqi nga afër zhvillimet rregullatore aktuale dhe ato të ardhshme në vitin 2022. Gjatë vitit, Banka Qendrore publikoi Rregulloren për raportin e mbulimit të likuiditetit dhe Rregulloren për raportin e financimit të qëndrueshëm neto. Rregullorja e re pritet të zbatohet në vitin 2023.

Njerëzit, kultura dhe zhvillimi

Banka Raiffeisen synon të jetë punëdhënësi i preferuar në Kosovë. Në vitin 2022, banka investoi në tërheqjen dhe mbajtjen e talenteve, duke mundësuar një mjedis që nxit performancën maksimale, mësimin, përparimin në karrierë dhe më e rëndësishmja, shëndetin dhe mirëqenien. Në këtë kuptim, objektiva kryesore strategjike në agjendën e njerëzve ishte hartimi i propozimit të përshtatshëm të vlerës për punonjësit, që do të tërhiqte dhe mbante talentet.

Gjatë vitit 2022, një vëmendje e shtuar iu është kushtuar punonjësve të teknologjisë. Në qershor, banka krijoi 'Komunitetin Tech4Tech', i cili mbledh së bashku punonjësit e teknologjisë që punojnë në departamente të ndryshme. Mes shumë aktiviteteve që kanë pasuruar kalendarin e bankës për vitin 2022, fokusi tek njerëzit e teknologjisë u reflektua edhe në aktivitetet që lidhen me brandimin e punëdhënësit, tërheqjen, mbajtjen dhe zhvillimin e punonjësve të kësaj fushe. Dy nga aktivitetet kryesore të Tech4Tech ishin partneriteti i bankës me Konferencën e parë të zhvilluesve shqiptarë dhe nisja e programit RISE - Programi Raiffeisen Internship dhe Bursave për Inxhinierët.

Në përgjithësi, numri i përgjithshëm i të punësuarve në vitin 2022 ishte 912. Moshë mesatare e punonjësve ishte 36.5 vjeç, prej të cilëve 55 për qind ishin femra, dhe 45 për qind meshkuj. Punonjësit patën mundësinë të shprehin vlerësimin e tyre nëpërmjet anketave të brendshme "Zëri i punonjësve" që banka ka realizuar. Këto anketa kanë treguar shifra të kënaqshme sa i përket angazhimit të punonjësve.

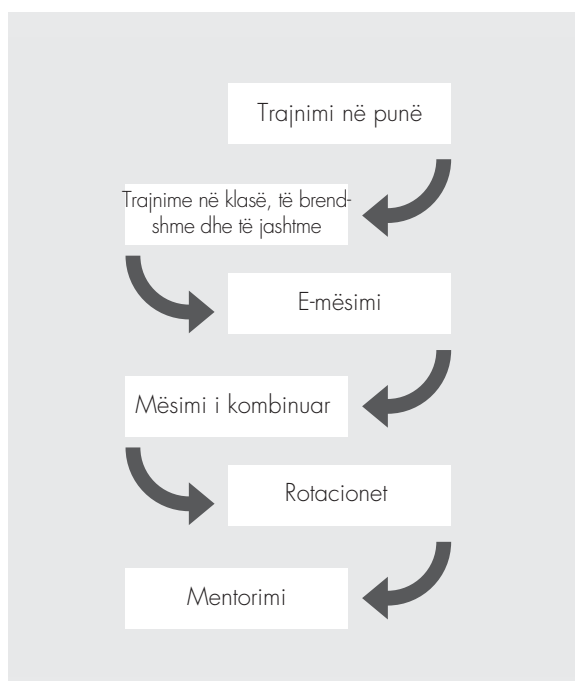
Zhvillimi profesional

Banka është e përkushtuar për të ngritur dhe zhvilluar njerëzit, njohuritë dhe aftësitë e tyre duke ofruar mundësi të ndryshme të të mësuarit dhe zhvillimit. Këto mundësi zhvillimi rezultuan në përmirësime të njohurive në fushën e produkteve dhe shërbimeve bankare, temave të menaxhimit, metodave të reja të punës dhe teknologjisë. Në këtë mënyrë, banka krijoi përparësi konkurruese në treg duke ofruar një shërbim më profesional dhe efikas për klientët e saj me një qasje të re adaptive.

Fokus specifik iu kushtua konceptit të vetë-zhvillimit dhe iniciativës vetjake të punonjësve për të mësuarit vetanë online. Sistemi i përditësuar rishtas i Menaxhimit të të mësuarit online (LMS) ofron shërbime me cilësi të lartë dhe përvojë moderne të të mësuarit për punonjësit duke përdorur teknologjinë më të fundit. Gjatë vitit 2022, LMS u përditësua më tej me veçori të reja dhe dizajn të rifreskuar, ndërsa përditësimi më i rëndësishëm ishte zhvillimi i zgjidhjes mobile. Kjo veçori u mundëson punonjësve qasje në telefonat e tyre mobil gjatë gjithë kohës (24/7) në temat e tyre mësimore sipas zgjedhjes së tyre. Nga pikëpamja e përvojës së punonjësve, ky zhvillim është bërë krahas prezantimit të modelit hibrid të punës.

Banka bashkëpunon me ofrues të ndryshëm trajnimesh brenda dhe jashtë Kosovës për programe të veçanta trajnimi. Identifikimi i nevojave për trajnim bëhet vazhdimisht për të pasur programe të përshtatura që plotësojnë nevojat e punonjësve. Po ashtu, zhvillohen edhe plane individuale të zhvillimit të ofruara me fokus në kompetencat e një individi dhe rritjen e mundësive për zhvillim personal.

eLearning (eMësimi) është tashmë një metodologji e pranuar mirë e të mësuarit dhe është bërë një nga metodat më të rëndësishme, tërheqëse, fleksibël dhe efikase të të mësuarit për shumicën e punonjësve. Në vitin 2022, pati një nivel mbresëlënës interesimi dhe mbështetjeje nga punonjësit e bankës për të ndjekur dhe dizajnuar kurse të zhvilluara së brendshmi. Fokus shtesë iu kushtua gjithashtu kurseve online të ofruara nga jashtë për të rritur efikasitetin dhe shumëllojshmërinë në mësim. Përveç eLearning, banka ka organizuar sesione të ndryshme trajnimi me praninë fizike të punonjësve.

Krahas aktiviteteve të përmendura tashmë, banka vazhdoi të mbështesë punonjësit për nevojat e tyre specifike profesionale dhe ofroi kurse të licencuara për një sërë temash, nga aftësitë teknike deri tek ato të buta. Të mësuarit gjatë gjithë jetës mbetet një nga mesazhet kryesore në bankë. Viti 2022 vazhdoi të ishte një vit i veçantë (post-pandemi), përveç aftësive teknike dhe të buta, kishte një fokus më të madh në udhëzimet e punës në distancë, parandalimin e pandemisë, transformimin digjital, shëndetin, sigurinë, menaxhimin e shëndetit mendor, përballimin e stresit dhe ankthit, ku këto ishin disa nga temat më të rëndësishme të ofruara kryesisht online me synimin për të arritur një ekuilibër të pranueshëm punë-jetë dhe për të zhvilluar frymën ekipore ndërmjet punonjësve.

Një nga vlerat korporative të bankës është "Mësimi" i cili shërben edhe si katalizator i organizatës. Për ta promovuar kulturën e të mësuarit tutje brenda organizatës, gjatë vitit

2022 është organizuar "Festivali i Mësimi". Tema e Festivalit të Mësimi ishte "Mësoni dhe zhvillohuni për të inspiruar" ku u organizuan prezantime dhe sesione të ndryshme trajnimi mbi temat e teknologjisë, biznesit, inovacionit, inteligjencës artificiale, thesarit, alternativave të mësimi, dhe sigurisë së informacionit.

Menaxhimi i talenteve

Një tjetër objektivë e bankës gjatë 2022 ishte fokusi në rritjen e ndërgjegjësimit dhe aftësive të menaxherëve të njerëzve ndaj kapaciteteve njerëzore. Banka vazhdoi të drejtonte iniciativat e zhvillimit të programeve të rotacionit dhe ndërfunksionale dhe detyrave të përshtatura mësimore. Këto programe të brendshme dhe ndërkombëtare synojnë të thellojnë ekspertizën e punonjësve dhe menaxherëve më të talentuar të bankës nëpërmjet një kombinimi inovativ të metodave praktike, alternative dhe akademike të të mësuarit. Modeli i Menaxhimit të Talenteve iu nënshtrua përditësimeve të procesit dhe arkitekturës së tij operative. Po ashtu, gjatë vitit 2022, banka vazhdoi të avancoje infrastrukturën teknologjike të PCL dhe siguroi digjitalizim të shkallës së lartë.

Mjedis i sigurt pune

Përpjekjet e bankës në fushën e shëndetit dhe mirëqenies kanë vazhduar gjatë gjithë vitit 2022, me fokus të veçantë në situatën pas pandemisë. Banka rihapi restoratin dhe dhomën e sporteve brenda ndërtesës. Përveç të ngrënit dhe pirjes së një kafeje në mëngjes ose pauzës së drekës, banka synon që përmes restorantit të bashkojë njerëzit duke krijuar një vend pune i përshtatshëm për të bashkëpunuar. Takimet joformale në një mjedis të relaksuar nxisin të menduarit krijues, i cili i ndihmon punonjësit të gjenerojnë ide të reja ose të identifikojnë sinergjitë e mundshme.

Nga ana tjetër, Salla e Sporteve i mundësoi bankës të ofrojë aktivitete të ndryshme sportive në ambiente të mbyllura që do të kontribuonin në shëndetin dhe mirëqenien e punonjësve, si turnetë e lojërave (CSGO), pilates dhe joga. Gjithashtu, gjatë vitit 2022 u organizuan edhe aktivitete në natyrë si shëtitje dhe turne futbollit.

Banka prezantoi edhe mënyrën hibride të punës. Kjo synon të sigurojë një ekuilibër më të mirë punë-jetë për punonjësit përmes mënyrës së re të punës.

Punëdhënës miqësor ndaj familjes

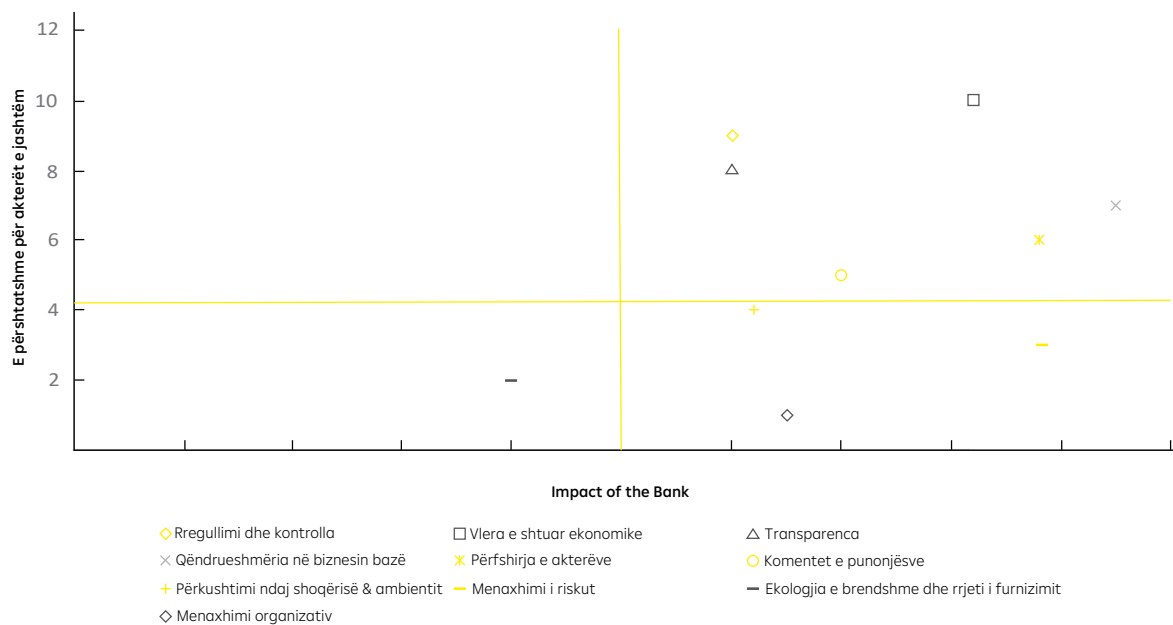
Nëpërmjet projektit "Zgjerimi i zgjedhjeve përmes politikave miqësore ndaj familjes" nga UNFPA (Fondi i Kombeve të Bashkuara për Popullsinë), banka vazhdoi të jetë një nga promovuesit e përfitimeve që një kompani mund të ketë nga krijimi i politikave miqësore me familjen në vendin e punës. Banka do të vazhdojë të bashkëpunojë me UNFPA-në edhe në vitin 2023, pasi kjo është gjithashtu në përputhje me strategjinë e përgjithshme të ESG të bankës.

Menaxhimi i qëndrueshmërisë dhe përgjegjësia korporative

Raiffeisen Bank International (RBI), si kompani mëmë e Raiffeisen Bank në Kosovë nënshkroi Parimet e UNEP FI për Bankim të Përgjegjshëm në fillim të vitit 2021, duke nënvizuar përpjekjet e saj për të marrë pjesë në mënyrë proaktive në përbushjen e objektivave të Parisit dhe ridrejtimin e flukseve të kapitalit drejt aktiviteteve të qëndrueshme. Duke u bazuar në këtë, në vitin 2022, Banka Raiffeisen në Kosovë punoi në zhvillimin e një strategjie gjithëpërfshirëse me qëllim që të jetë pioniere në aspektin e qëndrueshmërisë dhe ofrimit të shërbimeve financiare të qëndrueshme për klientët e saj në Kosovë, por edhe në mbështetjen e tranzicionit të tyre drejt modeleve të qëndrueshme të biznesit.

Fillimisht, Banka Raiffeisen në Kosovë krijoi një grup të brendshëm drejtues përgjegjës për katër shtyllat e qëndrueshmërisë: biznesi bazë, e cila fokusohet në aspektin ekonomik të qëndrueshmërisë, përdorimin e përgjegjshëm të burimeve, krijimin e vendeve të punës, promovimin e konsumit dhe prodhimit të qëndrueshëm, si dhe rritjen e qëndrueshme ekonomike dhe zhvillimin; punonjësit, e cila fokusohet në aspektet sociale dhe njerëzore të qëndrueshmërisë, duke përfshirë të drejtat e njeriut, standardet e punës dhe mirëqenien e punonjësve; ekologjia e brendshme, e cila fokusohet në praktikat dhe proceset e brendshme të bankës për të promovuar qëndrueshmërinë dhe për të reduktuar ndikimin mjedisor të bankës; dhe investimet në komunitet, e cila fokusohet në investime që nxisin qëndrueshmërinë ekonomike, sociale dhe mjedisore në Kosovë.

Në tremujorin e parë të vitit 2022, banka ka kryer Vlerësimin e Materialitetit në Kosovë, i cili është bazuar në një anketë me palët e interesuara, duke përfshirë punonjësit, klientët dhe anëtarët e komunitetit kosovar.

Qëllimi i anketës ishte të identifikohen se cilat çështje të qëndrueshmërisë janë më të rëndësishme për këto grupe dhe se si ato duhet të priorizohen nga banka. Bazuar në vlerësimin e materialitetit, banka ka priorizuar aktivitetet për Qëndrueshmërinë dhe përpjekjet ESG për vitin 2022, dhe disa nga rezultatet e arritura përfshijnë: 40 për qind e përfaqësimit të grave në rolet drejtuese në nivel të lartë të bankës; UNFPA zgjodhi Raiffeisen Bank si kompani ambasadore për politikën miqësore me familjen në Kosovë; 70 për qind në anketën e angazhimit të punonjësve; 90 për qind e roleve drejtuese brenda bankës kanë përfunduar trajnimin për qëndrueshmërinë; janë mbështetur 15 projekte komunitare me fokus kulturën, artin dhe arsimin; u krijuan tre partneritete me agjencitë e OKB-së dhe institucionet qeveritare; është prezantuar një portofol digjital dhe një aplikacion POS për telefonat mobilë; të gjitha kartat do të zëvendësohen me karta të ricikluar; rritja e portofolit të kreditit me kriteret ESG (3 për qind kundrejt objektivit 0.5 për qind në biznes dhe 1.4 për qind kundrejt objektivit 0.5 për qind për kreditë e gjelbra për klientët individualë); 10 klientë biznesi u kontaktuan me e-pyetësor për të vlerësuar emetimin e karbonit; panelet diellore të bankës kanë prodhuar në total 33 MWh (deri në tetor) duke shmangur kështu 32.23t emetime karboni.

Në raport me klientët e saj, Banka Raiffeisen në Kosovë ka zgjedhur një qasje holistike të zbatimit për të gjitha grupet e klientëve me qëllim që të kontribuojë në rritjen e biznesit të tyre përmes integritetit të bankës të përgjegjshme në aktivitetet kryesore të biznesit të bankës. Banka ka zhvilluar disa takime me klientët dhe institucionet e saj korporative. Qëllimi ishte të drejtohej flukset e financimit drejt klientëve që punojnë aktivisht për tranzicionin në një ekonomi të gjelbër dhe t'u demonstrohej institucioneve qeveritare se banka synon të jetë një partner i vlefshëm në zbatimin e një agjende të gjelbër.

Qytetar i angazhuar

Si pjesë e strategjisë së saj të qëndrueshmërisë dhe ESG, Banka Raiffeisen në Kosovë ka qenë aktive dhe e angazhuar përmes investimit në komunitet. Mbështetja e bankës për komunitetin ka qenë e dyfishtë, përmes mbështetjes financiare të projekteve të ndryshme dhe përmes bashkëpunimit me organizata dhe institucione të ndryshme që veprojnë në Kosovë.

Për sa i përket mbështetjes financiare të projekteve, banka është fokusuar në përzgjedhjen e projekteve që kanë një vizion të qartë, janë të qëndrueshme dhe mund të kontribuojnë në zhvillimin e kulturës, arsimit dhe inovacionit dhe mirëqenies sociale në vend. Shembull i kësaj përzgjedhjeje të projekteve është PriFilm Fest dhe Festivali Chopin. Kur banka vendosi të bëhej partnere e tyre e këtyre projekteve, ato ishin vetëm ide, dhe që nga atëherë, vazhdon t'i mbështesë për më shumë se 15 vjet radhazi. Sot, të dy festivalet përfaqësojnë ngjarjet kryesore kulturore në Kosovë. Arti vizual është një tjetër fushë, të cilën banka e ka mbështetur. Për më shumë se një dekadë banka ka bashkëpunuar me Galerisë Kombëtare të Kosovës për disa projekte, duke përfshirë edhe ekspozitën e fundit "Muslim Mulliqi". Në të njëjtën kohë, Galeria Raiffeisen vazhdon të jetë në dispozicion të studentëve të artit për të ekspozuar punimet e tyre për një muaj. Galeria Raiffeisen ndodhet në qendrën tregtare Albi Mall në Prishtinë, dhe që kur është hapur në vitin 2016, më shumë se 80 studentë të artit patën mundësinë të përdorin.

Në fushën e edukimit dhe inovacionit, banka mbështet për më shumë se një dekadë Atomin, që fokusohet në identifikimin dhe mbështetjen e nxënësve me inteligjencë të jashtëzakonshme dhe të talentuar në Kosovë. Pra, qëllimi i Atomit është identifikimi i hershëm i nxënësve me inteligjencë të jashtëzakonshme, nxënësve me dhunti dhe të talentuar (atomist) në mënyrë që të ofrohen mundësitë, kushtet, kujdesi dhe shkollimi i veçantë (pasurimi) për këta nxënës bazuar në potencialet e tyre intelektuale, dhuntitë, talentin, personalitetin, ambiciet, interesat, motivimin dhe kushtet dhe rrethanat e tyre socio-ekonomike. Të gjitha këto shërbime dhe aktivitete ofrohen për t'u mundësuar këtyre nxënësve të zhvillojnë dhe realizojnë potencialin e tyre të plotë intelektual dhe të kontribuojnë së pari në zhvillimin e tyre personal dhe njëkohësisht në interesin social dhe kombëtar.

Ndësa, në 2022, për të katërtin vit radhazi u zbatua një tjetër projekt që mbulon fushën e arsimit dhe të mirëqenies sociale. Ky projekt realizohet në bashkëpunim me CEE Stepic Charity dhe UNICEF në Kosovë. Projekti përfshin shpërndarjen e rreth 500 çantave shkollore me materiale përkatëse shkollore për fëmijët që u përkasin familjeve që marrin mbështetje sociale. Shpërndarja e çantave bëhet çdo vit nga punonjësit e bankës që dalin vullnetarë për t'iu bashkuar projektit. Projekti është zbatuar në Komunën e Prishtinës, Prizrenit, Gjilanit dhe Mitrovicës, ndërsa do të vazhdojë të mbulojë një komunë të re çdo vit.

Gjatë vitit 2022, Banka vazhdoi të mbështesë edhe disa projekte lokale në komuna të caktuara, si "Festivali i Teatrove" në Ferizaj, Festivali "Anibar" në Pejë dhe "Lumbardhi" në Prizren.

Si pjesë e investimit në komunitet, banka bashkëpunon me organizata dhe institucione të ndryshme që veprojnë në Kosovë për të kontribuar në aspekte të ndryshme e të rëndësishme të shoqërisë. Kështu, në vitin 2022, banka ka mbështetur "Forum Ekonomik të Kosovës", të organizuar në bashkëpunim me Ambasadën e Austrisë në Kosovë, e cila ka sjellë investitorë potencialë nga Austria në Kosovë. Ndërsa, në bashkëpunim me Qeverinë e Kosovës, banka ka mbështetur dhe mundësuar mbajtjen e Samitit Digjital të Ballkanit Perëndimor. Më tej, banka ka vazhduar bashkëpunimin me UNICEF, UNFPA, SOS Kinderdorf dhe Handikos. Kjo është bërë me synimin për të shtyrë përpara shumë çështje që lidhen me promovimin e të drejtave të fëmijëve, të drejtave të grave, rëndësinë e krijimit të një mjedisi miqësor ndaj familjes në vendin e punës, promovimin e të drejtave të personave me aftësi të kufizuara, të cilat janë të rëndësishme dhe kontribuojnë në zhvillimin e qëndrueshëm të vendit.

Raiffeisen Bank Kosovo J.S.C

PASQYRAT E VEÇANTA FINANCIARE TË PËRGATITURA NË PËRPUHJE ME STANDARDET NDËRKOMBËTARE TË RAPORTIMIT FINANCIAR
PËR VITIN E PËRMBYLLUR MË 31 DHJETOR 2022
ME RAPORTIN E AUDITORIT TË PAVARUR

PËRMBAJTJA

Raporti i auditorit të pavarur	35
Pasqyra e veçantë e pozicionit financiar	36
Pasqyra e veçantë e të ardhurave gjithëpërfshirëse	37
Pasqyra e veçantë e ndryshimeve në ekuitet	38
Pasqyra e veçantë e rrjedhës së parasë	39
Shënime për pasqyrat financiare të veçanta	38-107

Deklarata mbi përgjegjësinë e menaxhmentit

Për aksionarët dhe Bordin Mbikëqyrës të Raiffeisen Bank Kosovo Sh.a.

Ne kemi përgatitur pasqyrat financiare si më datën 31 dhjetor 2022 dhe për vitin e mbyllur në atë datë, të cilat paraqesin në mënyrë të saktë, në të gjitha aspektet materiale, pozitën financiare të Raiffeisen Bank Kosovo Sh.a. (në tekstin e mëtejme "Banka") si më 31 dhjetor 2022 si dhe rezultatet e veprimtarisë së saj dhe rrjedhën e parasë për vitin e mbyllur. Menaxhmenti është përgjegjës për të siguruar se Banka i mbanë llogaritë në pajtueshmëri me rregulloret bankare të Kosovës dhe të cilat mund të ndryshohen në mënyrë të përshtatshme për të shpallur me saktësi të arsyeshme pozitën financiare të Bankës dhe rezultatet e veprimtarisë së saj dhe rrjedhën e parasë sipas Standardeve Ndërkombëtare të Raportimit Financiar që përfshijnë edhe Standardet dhe Interpretimet Ndërkombëtare të Kontabilitetit, të cilat janë nxjerrë nga Bordi Ndërkombëtar i Standardeve të Kontabilitetit (IASB) dhe Komiteti Ndërkombëtar për Interpretime të Raportimit Financiar (IFRIC) i IASB-së, të cilat janë relevante për veprimtarinë e saj dhe të cilat ishin në fuqi për periudhën të cilën e mbulojnë të dhënat. Menaxhmenti ka edhe përgjegjësi të përgjithshme për t'i ndërmarrë të gjithë hapat e arsyeshëm në dispozicionin e vet për të ruajtur asetet e Bankës dhe për të parandaluar dhe zbuluar mashtrimet dhe parregullsitë tjera.

Menaxhmenti konsideron se, gjatë përgatitjes së pasqyrave financiare, Banka i ka shfrytëzuar politikat adekuate kontabël, të cilat janë zbatuar në mënyrë konsistente dhe janë mbështetur nga gjykime dhe vlerësime të arsyeshme dhe të matura, dhe se gjatë kësaj janë respektuar Standardet përkatëse Ndërkombëtare të Raportimit Financiar.

Rrjedhimisht, pasqyrat financiare konsiderohen të miratuara nga Bordi Menaxhues.

Prishtinë, Kosovë
28 mars 2023

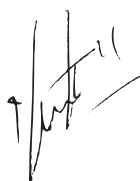
Bordi Menaxhues i Bankës Raiffeisen në Kosovë

Anita Kovacic
Kryesuese e Bordit Menaxhues
Drejtoreshë Ekzekutive

Shukri Mustafa
Anëtar i Bordit Menaxhues
Operacionet dhe TI

Iliriana Toçi
Anëtare e Bordit Menaxhues
Shërbimet Bankare Retail

Deyan Ivanov
Anëtar i Bordit Menaxhues
Menaxhimi i riskut

Raporti i Auditorit të Pavarur

Për Aksionarët dhe Bordin e Drejtorëve të Raiffeisen Bank Kosova Sh.A

Opinion

Ne kemi audituar pasqyrat financiare të veçanta të Raiffeisen Bank Kosova sh.a. ("Banka"), që përfshijnë pasqyrën e veçantë të pozicionit financiar më 31 dhjetor 2022, dhe pasqyrën e veçantë të fitimit ose humbjes dhe të ardhurave të tjera gjithëpërfshirëse, pasqyrën e veçantë të ndryshimeve në ekuitet (kapitalin neto) dhe pasqyrën e veçantë të rrjedhës së parasë për vitin e përfunduar më 31 dhjetor 2022, dhe shënimet për pasqyrat financiare të veçanta, duke përfshirë një përmbledhje të politikave të rëndësishme kontabël. Sipas opinionit tonë, pasqyrat financiare të veçanta paraqesin në mënyrë të drejtë, në të gjitha aspektet materiale, pozicionin financiar të Bankës më 31 dhjetor 2022, dhe performancën e saj financiare dhe rrjedhat e saj të parasë për vitin e përfunduar në përputhje me Standardet Ndërkombëtare të Raportimit Financiar.

Baza për Opinion

Ne kemi kryer auditimin tonë në përputhje me Standardet Ndërkombëtare të Auditimit (SNA). Përgjegjësitë tona sipas këtyre standardeve përkrahën më tej në seksionin Përgjegjësitë e Auditorit për Auditimin e Pasqyrave Financiare të Veçanta të raportit tonë. Ne jemi të pavarur nga Banka në përputhje me Kodin Ndërkombëtar të Etikës për Kontabilistët Profesionistë të Bordit të Standardeve Ndërkombëtare të Etikës për Kontabilistët (përfshirë Standardet Ndërkombëtare të Pavarësisë) (Kodi IESBA), dhe kemi përmbushur përgjegjësitë tona të tjera etike në përputhje me këto kërkesa dhe Kodin IESBA. Ne besojmë se evidenca e auditimit që kemi marrë është e mjaftueshme dhe e përshtatshme për të ofruar një bazë për opinionin tonë të auditimit.

Informacioni tjetër

Menaxhmenti është përgjegjës për informacionet e tjera. Informacioni tjetër përfshin informacionin e përfshirë në Raportin Vjetor të Bankës në përputhje me kërkesat e Ligjit nr. 04/L-093. Raporti Vjetor i Bankës pritet të na vihet në dispozicion pas datës së raportit tonë të auditimit. Opinioni ynë mbi pasqyrat financiare të veçanta nuk mbulon informacionin tjetër dhe ne nuk do të shprehim asnjë formë konkluzioni sigurie për to.

Në lidhje me auditimin tonë të pasqyrave financiare të veçanta, përgjegjësia jonë është të lexojmë informacionin tjetër të identifikuar më sipër kur ai të bëhet i disponueshëm dhe, duke e bërë këtë, të shqyrtojmë nëse informacioni tjetër ka mospërputhje materiale me pasqyrat financiare të veçanta ose njohuritë tona të marra në auditimit, ose përndryshe duket të ketë anomali materiale. Kur lexojmë Raportin Vjetor të Bankës, nëse konkludojmë se në të ka një anomali materiale, ne duhet t'ua komunikojmë këtë çështje personave të ngarkuar me qeverisjen.

Përgjegjësitë e menaxhmentit dhe atyre të ngarkuar me qeverisjen për pasqyrat financiare të veçanta

Menaxhmenti është përgjegjës për përgatitjen dhe paraqitjen e drejtë të pasqyrave financiare të veçanta në përputhje me SNRF-të, dhe për një kontroll të brendshëm që menaxhmenti e përcakton se është i nevojshëm për të mundësuar përgatitjen e pasqyrave financiare të veçanta që janë pa anomali materiale, qoftë për shkak të mashtrimit apo gabimit.

Në përgatitjen e pasqyrave financiare të veçanta, menaxhmenti është përgjegjës për vlerësimin e aftësisë së Bankës për të vazhduar si vijimësi, duke shpallur, sipas rastit, çështjet që lidhen me vijimësinë dhe duke përdorur bazën e vijimësisë të kontabilitetit, përveç rasteve kur menaxhmenti ka ndërmend të likuidojë Bankën ose të pushojë operacionet, ose nuk ka alternativë realiste përveç sa më sipër. Personat e ngarkuar me qeverisjen janë përgjegjës për mbikëqyrjen e procesit të raportimit financiar të Bankës.

Përgjegjësitë e Auditorit për auditimin e Pasqyrave Financiare të Veçanta

Objektivat tona janë të marrim siguri të arsyeshme nëse pasqyrat financiare të veçanta në tërësi janë pa anomali materiale, qoftë për shkak të mashtrimit apo gabimit, dhe të nxjerrim një raport auditori që përfshin opinionin tonë. Siguria e arsyeshme është një nivel i lartë sigurie, por nuk është një garanci që një auditim i kryer në përputhje me SNA-

Deloitte.

të do të zbulojë gjithmonë një anomali materiale kur ekziston. Anomalitë mund të lindin nga mashtrimi ose gabimi dhe konsiderohen materiale nëse, individualisht ose në total, mund të pritet në mënyrë të arsyeshme të ndikojnë në vendimet ekonomike të përdoruesve të marra në bazë të këtyre pasqyrave financiare të veçanta.

Si pjesë e një auditimi në përputhje me SNA-të, ne ushtrojmë gjykim profesional dhe ruajmë skepticizmin profesional gjatë gjithë auditimit. Ne gjithashtu:

- Identifikojmë dhe vlerësojmë rreziqet e anomalive materiale të pasqyrave financiare të veçanta, qoftë për shkak të mashtrimit apo gabimit, hartojmë dhe kryejmë procedura auditimi që i përgjigjen këtyre rreziqeve dhe marrin evidencë auditimi që është e mjaftueshme dhe e përshtatshme për të ofruar një bazë për opinionin tonë. Rreziku i moszbulimit të një anomalie materiale që rezulton nga mashtrimi është më i lartë se ai që rezulton nga gabimi, pasi mashtrimi mund të përfshijë marrëveshje të fshehtë, falsifikim, lëshime të qëllimshme, keqinterpretime ose anashkalim të kontrollit të brendshëm.
- Kuptojmë kontrollin e brendshëm që lidhet me auditimin në mënyrë që të hartohen procedura auditimi që janë të përshtatshme për rrethanat, por jo me qëllimin e shprehjes së një opinionin mbi efektivitetin e kontrollit të brendshëm të bankës.
- Vlerësojmë përshtatshmërinë e politikave kontabël të përdorura dhe arsyeshmërinë e vlerësimeve kontabël dhe dhënien e informacioneve shpjeguese përkatëse të bëra nga menaxhmenti.
- Konkludojmë mbi përshtatshmërinë e përdorimit nga menaxhmenti të bazës së vijimësisë të kontabilitetit dhe, bazuar në evidencën e auditimit të marrë, nëse ekziston një pasiguri materiale në lidhje me ngjarje ose kushte që mund të hedhin dyshime të rëndësishme mbi aftësinë e Bankës për të vazhduar si vijimësi. Nëse arrijmë në konkluzionin se ekziston një pasiguri materiale, neve na kërkohet të tërheqim vëmendjen në raportin e auditorit tonë ndaj dhënies së informacioneve shpjeguese në pasqyrat financiare të veçanta ose, nëse këto informacione janë të pamjaftueshme, të modifikojmë opinionin tonë. Konkluzionet tona bazohen në evidencën e auditimit të marrë deri në datën e raportit të auditorit tonë. Megjithatë, ngjarjet ose kushtet e ardhshme mund të bëjnë që Banka të pushojë së funksionuari si vijimësi.
- Vlerësojmë paraqitjen e përgjithshme, strukturën dhe përmbajtjen e pasqyrave financiare të veçanta, duke përfshirë dhënien e informacioneve shpjeguese, dhe nëse pasqyrat financiare të veçanta përfaqësojnë transaksionet dhe ngjarjet themelore në një mënyrë që arrin paraqitjen e drejtë.

Ne komunikojmë me personat e ngarkuar me qeverisjen në lidhje me, ndër të tjera, qëllimin dhe kohën e planifikuar të auditimit dhe gjetjet e rëndësishme të auditimit, duke përfshirë çdo mangësi të rëndësishme në kontrollin e brendshëm që ne identifikojmë gjatë auditimit tonë.

Deloitte Kosova Sh.pk

Rr. Ukshin Hoti, Nr.120

Prishtinë, Republika e Kosovës

Nr. Unik Identifikues: 810468373

28 mars 2023

Partneri i angazhimit:

Arta Limani

Pasqyra e veçantë e pozicionit financiar më 31 dhjetor 2022

(shumat në 000 Euro, përveç nëse përcaktohet ndryshe)

	Shënime	2022	2021
Pasuritë			
Paraja dhe ekuivalentët e saj dhe rezerva e detyrueshme	8	165,190	175,289
Detyrimet nga bankat	9	25,885	19,391
Letrat me vlerë të investimit	10	197,784	174,034
Kredi dhe paradhënie për klientët	11	862,946	778,249
Pasuri të tjera	12	4,697	7,274
Pasuri e shtyrë tatimore	30	-	141
Investimet në filialet	13	2,234	2,234
Prona, impiantet dhe pajisjet	14	32,145	33,765
Pasuri jomateriale	14	7,309	5,552
Gjithsej pasuritë		1,298,190	1,195,929
Detyrimet			
Detyrimet ndaj bankave	15	8,428	6,335
Depozita nga klientët	16	1,128,969	1,022,775
Detyrimet financiare të matura me vlerën e drejtë	17	101	458
Detyrime të tjera	18	17,096	8,651
Provizionet	18	630	883
Detyrim i shtyrë tatimor	30	228	-
Kredi e varur	19	-	19,298
Gjithsej detyrime		1,155,450	1,058,400
Kapitali aksionarëve			
Kapitali aksionar		63,000	63,000
Rezerva e vlerës së drejtë		(2,117)	27
Rezerva të tjera		1,955	1,955
Fitimet e paspërndara		79,902	72,547
Gjithsej kapitali i aksionarëve	20	142,740	137,529
Gjithsej detyrime dhe kapitali i aksionarëve		1,298,190	1,195,929

Pasqyrat Financiare janë miratuar për publikim në emër të Menaxhmentit të Bankës Raiffeisen në Kosovë sh.a dhe janë nënshkruar në emër të saj më 28 mars 2023.

Fatos Shllaku
Udhëheqës i Financave

Anita Kovacic
Drejtoreshë Ekzekutive
Kryesuese e Bordit Menaxhues

Pasqyra e veçantë e pozicionit financiar lexohet së bashku me shënimet dhe që janë pjesë e pasqyrave financiare të veçanta të përcaktuara në faqet 38 deri në 107.

Pasqyra e veçantë e të ardhurave gjithëpërfshirëse për vitin e mbyllur më 31 dhjetor 2022

(shumat në '000 Euro, përveç nëse përcaktohet ndryshe)

		2022	2021
Të ardhurat nga interesi të llogaritura duke përdorur metodën e interesit efektiv	21	54,761	48,740
Shpenzimet e interesit të llogaritura duke përdorur metodën e interesit efektiv	21	(2,229)	(2,547)
Të ardhurat neto nga interesi		52,532	46,193
Të ardhurat nga dividendët	22	1,105	1,811
Të ardhurat nga tarifat dhe komisionet			
Shpenzimet e tarifave dhe komisioneve	23	25,539	21,807
Të ardhurat neto nga tarifat dhe komisionet	23	(11,157)	(9,605)
		14,382	12,202
Shpenzimet e rënies në vlerë për pasuritë financiare			
Rikuperimet nga kredite e shlyera më parë	6	(6,930)	(4,895)
Fitimet ose humbjet nga asetet dhe detyrimet financiare		1,656	1,875
Fitimet/humbjet nga modifikimi i kredisë	24	(285)	50
Të ardhura të tjera operative	29	-	(114)
Të ardhurat neto operative	25	7,746	4,738
		70,206	61,860
Shpenzimet e personelit			
Zhvlerësimi i pronave dhe pajisjeve dhe ROU	26	(18,542)	(15,017)
Amortizimi i asetëve jomateriale	27	(3,582)	(3,619)
Shpenzime të tjera operative	27	(2,272)	(1,867)
Fitimi para tatimit mbi të ardhurat	28	(12,701)	(11,913)
		33,109	29,444
Shpenzimi i tatimit mbi të ardhurat			
Fitimi për vitin	30	(3,754)	(3,125)
		29,355	26,319
Të ardhura të tjera gjithëpërfshirëse			
Zërat që do të riklasifikohen në fitim ose humbje			
<i>Ndryshimi neto në vlerën e drejtë të asetëve financiare nëpërmjet të ardhurave të tjera gjithëpërfshirëse</i>			
Të ardhurat totale të përgjithshme për vitin		(2,117)	27
Total comprehensive income for the year		27,238	26,346

Pasqyra e veçantë e të ardhurave gjithëpërfshirëse duhet të lexohet së bashku me shënimet që janë pjesë e pasqyrave financiare të veçanta të përcaktuara në faqet 38 deri në 107.

Pasqyra e veçantë e ndryshimeve në ekuitet për vitin e mbyllur më 31 dhjetor 2022

(shumat në 000 Euro, përveç nëse përcaktohet ndryshe)

	Kapitali aksionar	Fitimet e pashpërndara	Rezerva të tjera	Rezerva e vlerës së drejtë	Totali i kapitalit aksioner
Gjendja më 1 janar 2021	63,000	78,628	1,955	550	144,133
Fitimi i vitit	-	26,319	-	-	26,319
Ndryshimi neto në vlerën e drejtë të pasurive	-	-	-	(523)	(523)
financiare nëpërmjet të ardhurave të tjera gjithëpërfshirëse	-	(32,400)	-	-	(32,400)
Gjithsej të ardhurat gjithëpërfshirëse	63,000	72,547	1,955	27	137,529
Gjendja më 31 dhjetor 2021	63,000	72,547	1,955	27	137,529
Fitimi i vitit	-	29,355	-	-	29,355
Ndryshimi neto në vlerën e drejtë të pasurive financiare nëpërmjet të ardhurave të tjera gjithëpërfshirëse	-	-	-	(2,144)	(2,144)
Gjithsej të ardhura gjithëpërfshirëse	63,000	101,902	1,955	(2,117)	164,740
Kontributet dhe shpërndarjet	-	-	-	-	-
Dividendi për pronarët e kapitalit	-	(22,000)	-	-	(22,000)
Gjendja më 31 dhjetor 2022	63,000	79,902	1,955	(2,117)	142,740

Pasqyra e veçantë e ndryshimeve në ekuitet duhet të lexohet së bashku me shënimet që janë pjesë e pasqyrave financiare të veçanta të përcaktuara në faqet 38 deri në 107.

Pasqyrë e veçantë e rrjedhës së parasë për vitin e mbyllur më 31 dhjetor 2022

(shumat në '000 Euro, përveç nëse përcaktohet ndryshe)

	Shënime	2022	2021
Rrjedhat e parasë nga aktivitetet operative			
Interesi i pranuar në kredi		52,687	48,548
Interesi i paguar në plasmanë		45	(166)
Interesi i pranuar në investimet në letra me vlerë		4,968	2,032
Dividendët e pranuar		1,105	1,811
Interesi i paguar për depozitat dhe kredinë e varur		(1,886)	(2,345)
Tarifat dhe komisionet e marra		25,539	21,807
Tarifat dhe komisionet e paguara		(11,157)	(9,605)
Të ardhura të tjera nga aktivitetet jobankare		9,402	6,364
Shpenzimet e stafit të paguara		(20,029)	(16,081)
Shpenzime të tjera operative të paguara		(12,701)	(11,576)
Tatimi mbi të ardhurat i paguar		(3,249)	(3,125)
Rrjedha e parasë nga aktivitetet operative para ndryshimeve në pasuritë dhe detyrimet operative		44,724	37,665
Ndryshimet në pasuritë dhe detyrimet operative			
- Rezerva e detyrueshme e likuiditetit		(11,663)	(12,178)
- Detyrime nga bankat		211	65
- Kredi dhe paradhënie për klientët		(90,959)	(73,967)
- Pasuri të tjera		2,578	(3,847)
- Detyrime ndaj klientëve		106,193	107,148
- Depozita nga bankat		63	(20,171)
- Detyrime të tjera		7,062	(670)
Rrjedha neto e parasë nga aktivitetet operative		58,209	34,045
Rrjedhat e parasë nga aktivitetet investuese			
Blerja e pronës, pajisjeve dhe pasurive jomateriale	14	(5,616)	(4,928)
Të ardhura nga shitja e pronave dhe pajisjeve		20	38
Investimi në letra me vlerë		(27,981)	2,410
Paraja neto (e përdorur në)/nga aktivitetet investuese		(33,577)	(2,480)
Rrjedhat e parasë nga aktivitetet e financimit			
Shlyerja e huave		(19,298)	-
Të ardhurat nga huamarrjet		2,030	(375)
Shlyerja e detyrimeve të qirasë		(966)	(1,104)
Dividendët e paguar		(22,000)	(32,400)
Rrjedha neto e parasë (e përdorur në) aktivitetet financiare		(40,234)	(33,879)
Efekt i ndryshimit të normës së këmbimit valutor		122	(2)
Ulje neto në para dhe ekuivalentet e saj		(15,480)	(2,316)
Paraja dhe ekuivalentet e saj në fillim të vitit	8	94,353	96,669
Paraja dhe ekuivalentët e saj më 31 dhjetor 2022	8	78,874	94,353

Pasqyra e veçantë e rrjedhës së parasë duhet të lexohet së bashku me shënimet që janë pjesë e pasqyrave financiare të veçanta të përcaktuara në faqet 38 deri në 107.

Shënime për pasqyrat financiare të veçanta për vitin e mbyllur më 31 dhjetor 2022

1. NJËSIA RAPORTUESE

Raiffeisen SEE Region Holding GmbH është aksionari që ka në pronësi 100 për qind të Bankës Raiffeisen në Kosovë J.S.C. Raiffeisen SEE Region Holding GmbH është 100 për qind në pronësi indirekte të Raiffeisen Bank International AG, banka amë.

Banka operon sipas licencës bankare të lëshuar nga Banka Qendrore e Republikës së Kosovës (BQK) më 8 nëntor 2001. Aktivitetet kryesore afariste të Bankës janë operacionet bankare komerciale dhe retail brenda Kosovës.

Më 31 dhjetor 2022, Banka ka 7 degë dhe 30 nëndegë brenda Kosovës (31 dhjetor 2021: 7 degë dhe 32 nëndegë brenda Kosovës). Zyra e regjistruar e Bankës gjendet në adresën e mëposhtme: Rruga Robert Doll 99, 10000 Prishtinë, Republika e Kosovës.

2. BAZA E PËRGATITJES

2.1 Baza kontabël

Pasqyrat financiare të veçanta janë përgatitur në përputhje me Standardet Ndërkombëtare të Raportimit Financiar ("SNRF"). Këto pasqyra financiare janë përgatitur duke përdorur supozimin e vijimësisë.

2.2 Ngjarje të rëndësishme në periudhën raportuese

Ndikimi i krizës energjetike

Viti 2022 u shënuar me presione të larta inflacioniste të pasuara nga kriza energjetike e udhëhequr nga lufta në Ukrainë. Norma e inflacionit e mbylli vitin në 12.1 për qind, ku rritja ishte më e theksuar në çmimet e ushqimeve, naftës dhe energjisë.

Ka pasur subvencione nga qeveria për kreditë dhe grantet e bizneseve për bizneset eksportuese, nga ana tjetër ka pasur rritje të pagës minimale dhe paketave të inflacionit për punonjësit e sektorit publik dhe pensionistët. Masa të tjera u vunë re për subvencionimin e furnizimeve alternative me energji dhe rritjen e rezervës shtetërore për grurin, vajin dhe sheqerin.

Banka monitoroi situatën dhe ndërmori një proces ndërhyrjeje të hershme për të identifikuar çdo efekt të mundshëm në portofolin e kredisë. Më 31 dhjetor 2022, raporti i KJP-ve ishte 2.8 për qind (31 dhjetor 2021: 3.1 për qind).

2.3 Standarde dhe interpretime të reja dhe të ndryshuara të miratuara nga Banka

Ndikimi i aplikimit fillestar të reformës së normës referuese të interesit

Në vitin e kaluar, Banka miratoi amandamentimet e Fazës 2 Reforma e normës referuese të interesit - Ndryshimet në SNRF 9, SNK 39, SNRF 7, SNRF 4 dhe SNRF 16. Miratimi i këtyre amandamentimeve i mundëson Bankës të pasqyrojë efektet e kalimit nga normat e ofruara ndërbankare (IBOR) në normat alternative referuese të interesit (të referuara edhe si "norma pa risk" ose RFR) pa shkaktuar ndikime kontabël që nuk do të ofronin informacion të dobishëm për përdoruesit e pasqyrave financiare.

Amendamentet e Fazës 1 dhe Fazës 2 nuk patën ndikim për Bankën, sepse ajo nuk ka asnjë instrument të lidhur me normën referuese të interesit IBOR. Instrumentet në CHF dhe GBP janë me norma interesi fikse.

Në vitin aktual, Banka miratoi ndryshimet e Fazës 2 Reforma e normës referuese të interesit – ndryshimet e SNRF 3, SNK 16 dhe SNK 37. Miratimi i tyre nuk ka pasur ndonjë ndikim material në dhënien e informacioneve shpjeguese ose në shumat e raportuara në këto pasqyra financiare.

Ndryshimet në SNRF 3 Referenca në kornizën konceptuale

Ndryshimet përditësojnë SNRF 3 në mënyrë që t'i referohet Kornizës Konceptuale 2018 në vend të Kornizës të 1989-ës. Ato gjithashtu i shtojnë SNRF 3 një kërkesë që për detyrimet brenda fushëveprimit të SNK 37 Provizionet, Detyrimet Kontingjente dhe Asetet Kontingjente, një blerës zbaton SNK 37 për të përcaktuar nëse në datën e blerjes ekziston një detyrim aktual për shkak të ngjarjeve të kaluara. Për një taksë që do të ishte brenda fushëveprimit të Taksave të KIRFN 21, blerësi zbaton KIRFN 21 për të përcaktuar nëse ngjarja detyruese që krijon detyrimin për të paguar taksën ka ndodhur deri në datën e blerjes. Banka nuk ka aplikuar ndryshimet pasi nuk ka pasur blerje në vitin 2022.

Ndryshimet në SNK 16 Pasuritë, impiantet dhe pajisjet - Të ardhurat përpara përdorimit të synuar

Ndryshimet e ndalojnë zbritjen nga kostoja e një zëri të pasurisë, impiantit dhe pajisjes të çfarëdo të ardhure nga shitja e artikujve të prodhuar përpara se ai aset të jetë i disponueshëm për përdorim, d.m.th. të ardhurat gjatë sjelljes së asetit në lokacionin dhe kushtet e nevojshme që ai të jetë në gjendje për operim në mënyrën e synuar nga menaxhmenti. Rrjedhimisht, një njësi i njeh këto të ardhura nga shitjet dhe kostot e ndërlidhura me to në fitim ose humbje. Banka nuk ka aplikuar ndryshimet pasi një praktikë e tillë nuk është e zbatueshme për vitin 2022.

Ndryshimet në SNK 37 Kontratat e rënda - Kostoja e përmbushjes së një kontrate

Ndryshimet specifikojnë se kostoja e përmbushjes së një kontrate përfshin kostot që lidhen drejtpërdrejt me kontratën. Kostot që lidhen drejtpërdrejt me një kontratë përbëhen si nga kostot shtesë të përmbushjes së asaj kontrate (shembuj do të ishin puna direkte ose materialet) dhe një alokim i kostove të tjera që lidhen drejtpërdrejt me përmbushjen e kontratave (një shembull do të ishte alokimi i tarifës së zhvlerësimit për një zë të pasurisë, impianteve dhe pajisjeve të përdorura në përmbushjen e kontratës).

2.4 Standardet e reja dhe të rishikuara të SNRF-ve në fuqi, por ende jo efektive

Në datën e autorizimit të këtyre pasqyrave financiare, Banka nuk ka zbatuar standardet e reja dhe të rishikuara të mëposhtme të SNRF-ve që janë publikuar, por që nuk janë ende efektive:

SNRF 17 (përfshirë ndryshimet e qershorit 2020 në SNRF 17) - Kontratat e sigurimeve
 Ndryshimet në SNRF 10 dhe SNK 28 - Shitja ose kontributi i pasurisë ndërmjet një investitori dhe pjesëmarrjeje të tij ose sipërmarrjes së përbashkët
 Ndryshime në SNK 1 - Klasifikimi i detyrimeve si rrjedhëse apo jorjedhëse
 Ndryshimet në SNK 1 dhe Deklarata e Praktikës 2 SNRF - Dhënia e informacioneve shpjeguese të politikave kontabël
 Ndryshime në SNK 8 - Përkufizimi i Vlerësimeve Kontabël
 Ndryshimet në SNK 12 - Tatimi i shtyrë në lidhje me pasuritë dhe detyrimet që rrjedhin nga një transaksion i vetëm

Menaxhmenti i Bankës nuk pret që adoptimi i Standardeve të listuara më sipër do të ketë një ndikim material në pasqyrat financiare të Grupit në periudhat e ardhshme.

SNRF 17 Kontratat e sigurimit

SNRF 17 përcakton parimet për njohjen, matjen, paraqitjen dhe dhënien e informacioneve shpjeguese të kontratave të sigurimit dhe zëvendëson SNRF 4 Kontratat e Sigurimit. SNRF 17 përshkruan një model të përgjithshëm, i cili modifikohet për kontratat e sigurimit me veçori të pjesëmarrjes direkte, të përshkruar si qasja e tarifës së ndryshueshme. Modeli i përgjithshëm thjeshtohet nëse plotësohen disa kriterë duke matur detyrimin për mbulimin e mbetur duke përdorur metodën e alokimit të primit. Modeli i përgjithshëm përdor supozimet aktuale për të vlerësuar shumën, kohën dhe pasigurinë e rrjedhës së ardhshme të parave dhe mat në mënyrë eksplicite koston e kësaj pasigurie. Ai merr parasysh normat e interesit të tregut dhe ndikimin e opsioneve dhe garancive të mbajtësve të polisave. Në qershor 2020, Bordi nxori Ndryshimet në SNRF 17 për të adresuar shqetësimet dhe sfidat e zbatimit që u identifikuan pas publikimit të SNRF 17. Ndryshimet shtojnë datën e zbatimit fillestar të SNRF 17 (duke përfshirë ndryshimet) në periudhat vjetore të raportimit që fillojnë më ose pas 1 janarit 2023. Në të njëjtën kohë, Bordi nxori zgjatjen e përjashtimit të përkohshëm nga zbatimi i SNRF 9 (Ndryshimet në SNRF 4) që zgjat datën fikse të skadimit të përjashtimit të përkohshëm nga zbatimi i SNRF 9 në SNRF 4 në periudhat vjetore të raportimit që fillojnë më ose pas 1 janarit 2023. SNRF 17 duhet të aplikohet në mënyrë retrospektive përveç nëse një gjë e tillë nuk është praktike, në të cilin rast aplikohet qasja e modifikuar retrospektive apo qasja e vlerës së drejt. Për qëllimin e kërkesave të tranzicionit, data e aplikimit fillestar është fillimi i periudhës së raportimit vjetor kur subjekti aplikon për herë të parë standardin, dhe data e tranzicionit është fillimi i periudhës menjëherë para datës së aplikimit fillestar.

Ndryshimet në SNRF 10 Pasqyrat financiare të konsoliduara dhe SNK 28 Investimet në pjesëmarrje dhe sipërmarrjet e përbashkëta - shitja ose kontributi i asetëve ndërmjet një investitori dhe pjesëmarrjeje të tij ose sipërmarrjes së përbashkët

Ndryshimet në SNRF 10 dhe SNK 28 trajtojnë situatat kur ka një shitje ose kontribut të pasurive ndërmjet një investitori dhe pjesëmarrjes së tij ose sipërmarrjes së përbashkët. Në mënyrë të veçantë, ndryshimet deklarohen se fitimet ose humbjet që rezultojnë nga humbja e kontrollit të një filiali që nuk përmban një biznes në një transaksion me një pjesëmarrje ose një sipërmarrje të përbashkët që kontabilizohet duke përdorur metodën e kapitalit neto (ekuitetit), njihen në pasqyrën e fitimit ose humbjes të kompanisë mëmë vetëm në masën e interesave të investitorëve të palidhur në atë pjesëmarrje ose sipërmarrje të përbashkët. Në mënyrë të ngjashme, fitimet dhe humbjet që rezultojnë nga rimatja e investimeve të mbajtura në çdo ish filial (që është bërë një pjesëmarrje ose një sipërmarrje e përbashkët që kontabilizohet duke përdorur metodën e kapitalit neto) në vlerën e drejtë njihen në pasqyrën e fitimit ose humbjes të ish-kompanisë mëmë vetëm në masën e interesave të investitorëve të palidhur në pjesëmarrjen e re ose sipërmarrjen e përbashkët. Data e hyrjes në fuqi e ndryshimeve ende nuk është caktuar nga Bordi; megjithatë, lejohet zbatimi i mëhershëm i ndryshimeve. Menaxhmenti i Kompanisë parashikon që aplikimi i këtyre ndryshimeve mund të ketë një ndikim në pasqyrat financiare të konsoliduara të Grupit në periudhat e ardhshme nëse ndodhin transaksione të tilla.

Ndryshimet në SNK 1 Paraqitja e pasqyrave financiare - Klasifikimi i detyrimeve si rrjedhë ose jorrrjedhë

Ndryshimet në SNK 1 prekin vetëm paraqitjen e detyrimeve si rrjedhë ose jo rrjedhë në pasqyrën e pozicionit financiar dhe jo shumën ose kohën e njohjes së ndonjë pasurie, detyrimi, të ardhure ose shpenzimi, ose informacionin e shpalosur për këta zëra. Ndryshimet sqarojnë se klasifikimi i detyrimeve si rrjedhë ose jo rrjedhë bazohet në të drejtat që janë ekzistuese në fund të periudhës raportuese, specifikojnë se klasifikimi nuk ndikohet nga pritshmëritë mbi atë nëse një njësi ekonomike do të ushtrojë të drejtën e saj për të shtyrë shlyerjen e një detyrimi, shpjegojnë se të drejtat janë ekzistuese nëse marrëveshjet respektohen në fund të periudhës raportuese, si dhe prezantojnë një përkufizim të 'shlyerjes' për të bërë të qartë se shlyerja i referohet transferimit tek pala tjetër e mjeteve monetare, instrumenteve të kapitalit neto, pasurive të tjera ose shërbimeve. Ndryshimet zbatohen në mënyrë retrospektive për periudhat vjetore që fillojnë më ose pas 1 janarit 2023, me aplikim të parakohshëm të lejuar.

Ndryshimet në SNK 1 Paraqitja e pasqyrave financiare dhe deklarata mbi praktikën 2 e SNRF - bërja e gjykimeve të materialitetit - Shpalosja e politikave kontabël

Amandamentimet ndryshojnë kërkesat në SNK 1 në lidhje me shpalosjen të politikave kontabël. Ndryshimet zëvendësojnë të gjitha rastet e termimit "politika të rëndësishme kontabël" me "informacion material për politikën kontabël". Informacioni i politikës kontabël është material nëse kur merret parasysh së bashku me informacione të tjera të përfshira në pasqyrat financiare të një njësie mund të pritë në mënyrë të arsyeshme të ndikojë në vendimet që marrin përdoruesit kryesorë të pasqyrave financiare për qëllime të përgjithshme në bazë të atyre pasqyrave financiare. Paragrafët mbështetës në SNK 1 janë ndryshuar gjithashtu për të sqaruar se informacioni i politikës kontabël që lidhet me transaksione jomateriale, ngjarje ose kushte të tjera është jomaterial dhe nuk ka nevojë të shpaloset. Informacioni i politikës kontabël mund të jetë material për shkak të natyrës së transaksioneve të lidhura, ngjarje ose kushte të tjera, edhe nëse shumat janë jomateriale. Megjithatë, jo të gjitha informacionet e politikave kontabël që lidhen me transaksionet materiale, ngjarjet ose kushtet e tjera janë në vetvete materiale. Bordi ka zhvilluar gjithashtu udhëzime dhe shembuj për të shpjeguar dhe demonstruar zbatimin e "procesit të materialitetit me katër hapa" të përshkruar në deklaratën e praktikës 2 të SNRF. Ndryshimet në SNK 1 janë efektive për periudhat vjetore që fillojnë më ose pas datës 1 janar 2023, ku lejohet edhe aplikimi i mëhershëm si dhe ai në mënyrë prospektive. Ndryshimet në deklaratën e praktikës 2 të SNRF nuk përmbajnë një datë efektive ose kërkesa për tranzicion.

Ndryshimet në SNK 8 Politikën kontabël, ndryshimet në vlerësimet kontabël dhe gabimet -Përkufizimi i vlerësimeve kontabël

Ndryshimet zëvendësojnë përkufizimin e një ndryshimi në vlerësimet kontabël me një përkufizim të vlerësimeve kontabël. Sipas përkufizimit të ri, vlerësimet kontabël janë "shuma monetare në pasqyrat financiare që i nënshtrohen pasigurisë së matjes". Përkufizimi i ndryshimit në vlerësimet kontabël është fshirë. Megjithatë, Bordi ruajti konceptin e ndryshimeve në vlerësimet kontabël në Standard me sqarimet e mëposhtme:

- Një ndryshim në vlerësimin kontabël që rezulton nga informacione të reja ose zhvillime të reja nuk është korrigjim i gabimit
- Efektet e ndryshimit në një input ose teknikë të matjes të përdorur për të zhvilluar vlerësimin kontabël janë ndryshime në vlerësimet kontabël nëse ato nuk rezultojnë nga korrigjimi i gabimeve të periudhës së mëparshme. Bordi shtoi dy shembuj (Shembujt 4-5) në Udhëzues për zbatimin e SNK 8, i cili shoqëron standardin. Bordi ka fshirë një shembull (Shembulli 3) pasi mund të shkaktojë konfuzion në aspektin e ndryshimeve. Ndryshimet vlejnë për periudhat vjetore që fillojnë më ose pas datës 1 janar 2023 për ndryshimet në politikën kontabël dhe ndryshimet në vlerësimet kontabël që ndodhin në ose pas fillimit të asaj periudhe, duke lejuar edhe aplikimin më të hershëm.

Ndryshimet në SNK 12 Tatimet mbi të ardhurat - Tatimet e shtyra në lidhje me pasuritë dhe detyrimet që rrjedhin nga një transaksion i vetëm

Ndryshimet prezantojnë një përjashtim të mëtejshëm nga përjashtimi i njohjes fillestare. Sipas ndryshimeve, një njësi ekonomike nuk zbaton përjashtimin e njohjes fillestare për transaksionet që shkaktojnë diferenca të barabarta të përkohshme të tatueshme dhe të skontueshme. Në varësi të ligjit tatimor në fuqi, diferencat e barabarta të përkohshme të tatueshme dhe të zbritshme mund të lindin në njohjen fillestare të një pasurie dhe detyrimi në një transaksion që nuk është një kombinim biznesi dhe nuk ndikon as në fitimin kontabël dhe as të tatueshëm. Për shembull, kjo mund të lindë me njohjen e një detyrimi qiraje dhe pasurisë përkatëse të së drejtës së përdorimit duke zbatuar SNRF 16 në datën e fillimit të qirasë. Pas ndryshimeve në SNK 12, një njësi ekonomike i kërkohet të njohë asetin dhe detyrimin tatimor të shtyrë, ku njohja e çdo aseti tatimor të shtyrë i nënshtrohet kritereve të rikuperueshmërisë në SNK 12. Bordi shton gjithashtu një shembull ilustrues në SNK 12 që shpjegon se si zbatohen ndryshimet.

Ndryshimet zbatohen për transaksionet që ndodhin në ose pas fillimit të periudhës më të hershme krahasuese të paraqitur. Përveç kësaj, në fillim të periudhës më të hershme krahasuese një njësi ekonomike njeh:

- Pasurinë e shtyrë tatimore (në masën që është e mundur që fitimi i tatueshëm do të jetë i disponueshëm kundrejt të cilit mund të përdoret diferenca e përkohshme e zbritshme) dhe një detyrim i shtyrë tatimor për të gjitha diferencat e përkohshme të zbritshme dhe të tatueshme që lidhen me: pasuritë me të drejtën e përdorimit dhe detyrimet e qirasë; dhe dekomisionimin, restaurimin dhe detyrime të ngjashme dhe shumat përkatëse të njohura si pjesë e kostos së pasurisë përkatëse
- Efekti kumulativ i aplikimit fillimisht të ndryshimeve si një rregullim në bilancin fillestar të fitimeve të pashpërndara (ose komponent tjetër të kapitalit neto, sipas rastit) në atë datë. Ndryshimet janë efektive për periudhat e raportimit vjetor që fillojnë më ose pas datës 1 janar 2023, me aplikim të parakohshëm të lejuar.

2.5 Monedha funksionale dhe e prezantimit

Monedha funksionale e Bankës e përdorur në përgatitjen e pasqyrave financiare është Euro pasi është monedha e mjedisit primar ekonomik në të cilin operon Banka dhe ajo pasqyron thelbin ekonomik të ngjarjeve themelore ("monedha funksionale"). Të gjitha shumatat janë rrumbullakuar në mijërat më të afërta, përveç rasteve kur tregohet ndryshe.

2.6 Përdorimi i gjykimeve dhe vlerësimeve

Gjatë përgatitjes së këtyre pasqyrave financiare të veçanta, menaxhmenti ka bërë gjykime, vlerësime dhe supozime që ndikojnë në zbatimin e politikave kontabël të Bankës dhe shumatat e raportuara të pasurive, detyrimeve, të ardhurave dhe shpenzimeve. Rezultatet faktike mund të ndryshojnë nga këto vlerësime. Vlerësimet dhe supozimet themelore rishikohen në mënyrë të vazhdueshme. Rishikimet e vlerësimeve njihen në mënyrë prospektive.

3. Politika të rëndësishme kontabël

Politikat kontabël të përcaktuara më poshtë janë zbatuar në mënyrë të qëndrueshme për të gjitha periudhat e paraqitura në këto pasqyra financiare të veçanta.

3.1 Filialet dhe konsolidimi

Filialet janë subjekte të kontrolluara nga Banka. Kontrolli ekziston pasi Banka është e ekspozuar ose ka të drejta ndaj kthimeve të ndryshueshme nga përfshirja e saj me të investuarin (filialin) dhe ka aftësinë të ndikojë në këto kthime nëpërmjet fuqisë së saj mbi të investuarin. Këto pasqyra financiare përfaqësojnë vetëm rezultatin dhe pozicionin financiar të Bankës dhe nuk përfshijnë ato të filialeve të saj, siç detajohet në Shënimin 13.

Banka përgatit pasqyra financiare të veçanta dhe të konsoliduara në përputhje me SNRF. Pasqyrat financiare të konsoliduara përgatiten për qëllime rregullatore vendore dhe nuk publikohen pasi vetë Banka është një filial tërësisht në pronësi dhe kompania mëmë përfundimtare Raiffeisen Bank International përpilon pasqyra financiare të konsoliduara të disponueshme për përdorim publik në <http://www.rbinternational.com>, në përputhje me Standardet Ndërkombëtare të Raportimit Financiar.

Interesat në filialet kontabilizohen me bazë të kostos në pasqyrat financiare të veçanta.

3.2. Transaksionet në valutë të huaj

Transaksionet e këmbimit valutor regjistrohen sipas kursit në ditën e transaksionit. Pasuritë dhe detyrimet monetare të shprehura në valutë të huaj konvertohen me kursin e këmbimit në datën e raportimit. Fitimet dhe humbjet nga këmbimi valutor që rezultojnë nga shlyerja e transaksioneve të tilla dhe nga konvertimi me kursin e këmbimit në fund të vitit të pasurive dhe detyrimeve monetare të shprehura në valutë të huaj njihen në fitim ose humbje nën Shënimin 23 Të ardhurat nga tarifat dhe komisionet dhe Shënimin 24 Fitimet dhe humbjet, diferencat e këmbimit.

3.3. Pasuritë financiare dhe detyrimet financiare

3.3.1. Klasifikimi i pasurive financiare

Banka klasifikon të gjitha pasuritë e saj financiare bazuar në modelin e biznesit për menaxhimin e pasurive dhe kushtet kontraktuale të pasurisë, të matura me:

- koston e amortizuar;
- vlerën e drejtë përmes të ardhurave të tjera gjithëpërfshirëse (FVOCI); dhe
- vlerën e drejtë përmes fitimit ose humbjes (FVTPL).

3.3.2. Klasifikimi i detyrimeve financiare

Të gjitha detyrimet financiare klasifikohen si të matura më pas me kosto të amortizuar, përveç zërave të mëposhtëm që maten me FVTPL:

- Detyrimet financiare që mbahen për tregtim – duke përfshirë derivativët;
- Detyrimet financiare që lindin kur një transferim i një pasurie financiare nuk kualifikohet për çregjistrim ose kur zbatohet metoda e përfshirjes së vazhdueshme;
- Garancitë financiare dhe zotimet kreditore me interes nën normën e tregut;
- Shuma kontingjente e njohur nga një blerës në një kombinim biznesi;
- Detyrimet financiare që janë përcaktuar si në FVTPL në njohjen fillestare.

Banka i klasifikon detyrimet e saj financiare me koston e amortizuar dhe me vlerën e drejtë nëpërmjet fitimit ose humbjes.

3.3.3. Modeli i biznesit

Banka përcakton modelin e saj të biznesit në nivelin që pasqyron më së miri se si ajo menaxhon grupet e pasurive financiare për të arritur objektivin e saj të biznesit. Modeli i biznesit të Bankës nuk vlerësohet në bazën e secilit instrument veç e veç, por në një nivel më të lartë të portofoleve të agreguara dhe bazohet në faktorë të vëzhgueshëm si:

- Si vlerësohen dhe raportohen personelit performanca e modelit të biznesit dhe pasuritë financiare të mbajtura brenda atij modeli biznesi tek personeli drejtues kryesor i njësisë ekonomike;
- Rreziqet që ndikojnë në performancën e modelit të biznesit (dhe pasuritë financiare të mbajtura brenda atij modeli të biznesit) dhe, në veçanti, mënyrën e menaxhimit të këtyre rreziqeve;
- Si kompensohen menaxherët e biznesit (për shembull, nëse kompensimi bazohet në vlerën e drejtë të pasurive të menaxhuara ose në flukset monetare kontraktuale të mbledhura);
- Frekuenca e pritur, vlera dhe koha e shitjeve janë gjithashtu aspekte të rëndësishme të vlerësimit të Bankës.

Megjithatë, vlerësimi i Bankës është se niveli më i lartë i mundshëm i agregimit është në nivel të departamentit të Bankës. Duhet të përdoren nënportofolio të mëtejshme në mënyrë që çdo portofol të ketë karakteristikat e njëjtat ose të ngjashme të mëposhtme:

- Fusha e biznesit;
- TKP -të e vlerësimit të performancës;
- Personalitë kryesorë të menaxhimit (B-1);
- Rreziqet dhe proceset e menaxhimit të rrezikut;
- Infrastruktura e TI-së.

Vlerësimi i modelit të biznesit bazohet në skenarë të arsyeshëm të pritshëm pa marrë parasysh skenarët e 'rastit më të keq' ose të 'rastit të stresit'. Nëse flukset monetare pas njohjes fillestare realizohen në një mënyrë që është e ndryshme nga pritshmëritë fillestare të Bankës, Banka nuk e ndryshon klasifikimin e pasurive financiare të mbetura të mbajtura në atë model biznesi, por e inkorporon këtë informacion gjatë vlerësimit të pasurive financiare të sapolindura ose të blera në vijim.

3.3.4. Karakteristika e flukseve monetare kontraktuale

Për pasuritë financiare me model biznesi për të mbledhur flukse monetare kontraktuale, banka vlerëson nëse kushtet kontraktuale të pasurisë financiare shkaktojnë në data specifike flukse monetare që janë vetëm pagesa të kryegjësë dhe interesit mbi shumën e papaguar të kryegjësë të papaguar. Për këtë qëllim, interesi përkufizohet si kompensim për vlerën në kohë të parasë dhe për rrezikun e kredisë që lidhet me shumën e kryegjësë të papaguar gjatë një periudhe të caktuar kohore dhe për rreziqet të tjera bazë të huadhënies (për shembull likuiditeti) dhe kosto (për shembull administrative), si dhe një marzh fitimi. Në vlerësimin nëse flukset monetare kontraktuale janë vetëm pagesa të kryegjësë dhe interesit, banka do të marrë parasysh kushtet kontraktuale të instrumentit. Kjo do të përfshijë vlerësimin nëse pasuria financiar përmban një kusht kontraktual që mund të ndryshojë kohën ose shumën e flukseve monetare kontraktuale në mënyrë që të mos përmbushë këtë kusht. Banka merr parasysh:

- Parapagimi, kushtet e zgjatjes;
- Karakteristikat e leverazheve;
- Pretendimi është i kufizuar në pasuritë e specifikuara ose flukset monetare;
- Instrumentet e lidhura me kontratë.

Ky vlerësim duhet të kryhet mbi bazën e secilit instrument veç e veç në datën e njohjes fillestare të pasurisë financiare.

3.3.5. 3.3.5 Modifikimi i vlerës kohore të parasë dhe testi i pikës referuese (Benchmark)

Vlera në kohë e parasë është elementi i interesit që ofron konsideratë vetëm për kalimin e kohës. Ai nuk merr parasysh rreziqet e tjera (kredi, likuiditet etj.) ose kostot (administrative etj.) që lidhen me mbajtjen e një pasurie financiare.

Në disa raste, elementi i vlerës në kohë të parasë mund të modifikohet (i papërsosur). Ky do të ishte rasti, për shembull, nëse norma e interesit e një pasurie financiare rivendoset periodikisht, por frekuenca e asaj rivendosjeje nuk përputhet me afatin e normës së interesit. Në këtë rast, njësitë duhet të vlerësojnë modifikimin nëse flukset monetare kontraktuale përfaqësojnë ende vetëm pagesat e kryegjësë dhe interesit, dmth., termi i modifikimit nuk i ndryshon ndjeshëm flukset monetare nga një instrument standard i përsosur. Ky vlerësim nuk është një zgjedhje e politikës kontabël dhe nuk mund të shmangët thjesht duke arritur në përfundimin se një instrument, në mungesë të një vlerësimi të tillë, do të matet me vlerën e drejtë.

Për tiparet kryesore kontraktuale të mëposhtme që mund të modifikojnë potencialisht vlerën në kohë të parasë, zbatohet një test "pikë referuese" (benchmark):

- Frekuenca e normës së rivendosjes nuk përputhet me maturimin e interesit;
- Treguesi i ngeçjes;
- Klauzola zbutëse;
- Grejs periudha;
- Referenca e rendimentit të tregut sekondar.

3.3.6. Njohja e pasurive dhe detyrimeve financiare

Banka fillimisht njeh kreditë, të arkëtueshmet dhe detyrimet e tjera financiare në datën në të cilën ato janë krijuar. Të gjitha instrumentet e tjera financiare (përfshirë blerjet e rregullta dhe shitjet e pasurive financiare) njihen në datën e tregtimit, që është data në të cilën Banka bëhet palë në dispozitat kontraktuale të instrumentit.

Pasuria financiare ose detyrimi financiar matet fillimisht me vlerën e drejtë plus, për zërin që nuk është me vlerën e drejtë nëpërmjet fitimit ose humbjes, kostot e transaksionit që i atribuohen drejtpërdrejt blerjes ose emetimit të tij.

3.3.7. Çregjistrimi i pasurive dhe detyrimeve financiare

3.3.7.1 Çregjistrimi për shkak të modifikimit thelbësor të termave dhe kushteve

Banka çregjistron një pasuri financiare, të tillë si një kredi për një klient, kur termat dhe kushtet janë rinegociuar deri në masën që, në thelb, ajo bëhet një kredi e re, me diferencën njihet si një fitim ose humbje nga çregjistrimi. Kreditë e njohura rishtazi klasifikohen si Faza 1 për qëllime të matjes së ECL-së, përveç rastit kur kredia e re konsiderohet të jetë POCL. Kur vlerëson nëse duhet të çregjistrojë ose jo një kredi për një klient, Banka merr parasysh faktorët e mëposhtëm cilësorë:

- Ndryshimi në valutën e kredisë;
- Prezantimi i një tipari të kapitalit neto;
- Ndryshimi në palën tjetër;
- Nëse modifikimi është i tillë që instrumenti nuk do të plotësonte më kriterin SPPI dhe faktorët sasiorë:

- Zgjatja e afatit mesatar të mbetur të barabartë ose më shumë se 50 për qind dhe të barabartë ose më shumë se 2 vjet (kumulative);
- Ndryshimet e shumës së kostos së amortizuar (të zbritura me EIR origjinal) me të barabarta ose më shumë se 10 për qind dhe/ose të barabarta ose më shumë se 100 mijë;
- Kreditë e fazës 3 shpesh mund të ristrukturohen për të përputhur me pagesat maksimale të pritshme që mund të përballojë një klient i falimentuar. Nëse është kështu, atëherë një zgjatje përtej 2 vjetësh nuk rezulton automatikisht në çregjistrim dhe kërkon gjykim për të përcaktuar nëse zgjerimi është ekonomikisht një instrument i ri.

3.3.7.2 Çregjistrimi përveç modifikimit thelbësor

Pasuritë financiare

Një aset financiar (ose, sipas rastit, një pjesë e një pasurie financiare ose pjesë e një grupi pasurish financiarë të ngjashme) çregjistrohet kur të drejtat për të marrë flukse monetare nga pasuria financiare kanë skaduar. Banka gjithashtu çregjistron pasurinë financiare nëse ajo ka transferuar pasurinë financiare dhe transferimi kualifikohet për çregjistrim.

Banka ka transferuar asetin financiar nëse dhe vetëm nëse:

- Banka ka transferuar të drejtat e saj kontraktuale për të marrë flukse monetare nga pasuria financiare; ose
- Ajo ruan të drejtat për flukset monetare, por ka marrë përsipër një detyrim për t'i paguar plotësisht flukset monetare të marra pa vonesë materiale ndaj një pale të tretë sipas një marrëveshje kalimi (pass-through).

Marrëveshjet e kalimit janë transaksione në të cilat Banka ruan të drejtat kontraktuale për të marrë flukset monetare të një pasurie financiare ("pasuria origjinale"), por merr një detyrim kontraktual për t'i paguar ato flukse monetare një ose më shumë njësisë ekonomike ("përfituesit e mundshëm"), kur plotësohen të tre kushtet e mëposhtme:

- Banka nuk ka asnjë detyrim t'u paguajë shumat përfituesve eventualë, përveç nëse ka mbledhur shuma ekuivalente nga pasuria origjinale, duke përjashtuar paradhëniet afatshkurtra me të drejtën për rikuperim të plotë të shumës së dhënë hua plus interesin e përlllogaritur me normat e tregut;
- Banka nuk mund të shesë ose të lërë peng pasurinë origjinale përveçse si garanci për marrësit e mundshëm;
- Banka duhet të dorëzojë çdo fluks monetar që mbledh në emër të marrësve eventualë pa vonesa materiale.

Për më tepër, Banka nuk ka të drejtë të riinvestojë flukse të tilla monetare, me përjashtim të investimeve në para ose ekuivalentë të parasëduke përfshirë interesin e fituar, gjatë periudhës ndërmjet datës së arkëtimit dhe datës së kërkuar të marrësit eventual.

Një transferim kualifikohet për mosnjohje vetëm nëse:

- Banka ka transferuar në thelb të gjitha rreziqet dhe përfitimet e pasurisë; ose
- Banka as nuk ka transferuar dhe as mbajtur në thelb të gjitha rreziqet dhe përfitimet e pasurisë, por ka transferuar kontrollin e pasurisë.

Banka konsideron se kontrolli do të transferohet nëse dhe vetëm nëse marrësi ka aftësinë praktike për t'ia shitur pasurinë në tërësi një pale të tretë të palidhur dhe është në gjendje ta ushtrojë atë aftësi në mënyrë të njëanshme dhe pa vendosur kufizime shtesë për transferimin.

Kur Banka as nuk i ka transferuar dhe as nuk i ka mbajtur në thelb të gjitha rreziqet dhe përfitimet dhe ka mbajtur kontrollin e pasurisë, aktivi vazhdon të njihet vetëm në masën e përfshirjes së vazhdueshme të Bankës, në të cilin rast, Banka njeh gjithashtu një detyrim të lidhur. Pasuria e transferuar dhe detyrimi shoqëruar maten mbi një bazë që pasqyron të drejtat dhe detyrimet që Banka ka ruajtur.

Nëse përfshirja e vazhdueshme merr formën e një opsioni të shkruar ose të blerë (ose të dyja) mbi pasurinë e transferuar, përfshirja e vazhdueshme matet me vlerën që Banka do të kërkojë të paguajë pas riblerjes. Në rastin e një opsioni për shitje me shkrim mbi një pasuri që matet me vlerën e drejtë, shtrirja e përfshirjes së vazhdueshme të njësisë ekonomike është e kufizuar në vlerën më të ulët të vlerës së drejtë të asetit të transferuar dhe çmimit të ushtrimit të opsionit.

Detyrimet financiare

Një detyrim financiar çregjistrohet kur obligimi sipas detyrimit shlyhet, anulohet ose skadon. Kur një detyrim financiar ekzistues zëvendësohet nga një tjetër nga i njëjti huadhënës me kushte thelbësisht të ndryshme, ose kushtet e një detyrimi ekzistues janë modifikuar thelbësisht, një shkëmbim ose modifikim i tillë trajtohet si çregjistrim i detyrimit fillestar dhe njohje e një detyrimi të ri. Çregjistrimi kontabilizohet për rastet kur ndryshimet në shumën e kostos së amortizuar (të zbritura me EIR origjinale) janë të barabarta ose më shumë se 10 për qind dhe/ose të barabarta ose më shumë se 100 mijë euro. Diferenca midis vlerës kontabël të detyrimit financiar fillestar dhe shumës së paguar njihet në fitim ose humbje.

3.3.8. Kompensimi

Pasuritë dhe detyrimet financiare kompensohen dhe shuma neto paraqitet në pasqyrën e pozicionit financiar kur dhe vetëm kur, Banka ka të drejtën ligjore të kompensojë shumatat dhe ajo synon ose t'i shlyejë ato në bazë neto ose të realizojë pasurinë dhe të shlyejë detyrimin në të njëjtën kohë. Të ardhurat dhe shpenzimet paraqiten në bazë neto vetëm kur lejohen sipas SNRF-ve.

3.3.9. Matja e kostos së amortizuar

'Kostoja e amortizuar' e një pasurie financiare ose detyrimi financiar është shuma me të cilën matet pasuria financiare ose detyrimi financiar në njohjen fillestare, minus shlyerjet e kryegjësë, plus ose minus amortizimin kumulativ duke përdorur metodën e interesit efektiv të çdo diference ndërmjet shumës fillestare të njohur dhe shumës së maturimit, minus çdo reduktim për rënie në vlerë.

3.3.10. Matja e vlerës së drejtë

'Vlera e drejtë' është çmimi që do të merrej për të shitur një pasuri ose do të paguhej për të transferuar një detyrim në një transaksion të rregullt midis pjesëmarrësve të tregut në datën e matjes në kryeqjënë ose, në mungesë të tij, në tregun më të favorshëm për të cilin Banka ka qasje në atë datë. Vlera e drejtë e një detyrimi pasqyron rrezikun e mosperformancës së tij.

Objekti i përdorimit të një teknike vlerësimi është të përcaktojë se cili do të ishte çmimi i transaksionit (dmth. një çmim dalës) në datën e matjes në një transaksion të rregullt midis pjesëmarrësve të tregut. Vlera e drejtë vlerësohet në bazë të rezultateve të një teknike vlerësimi që përdor maksimalisht të dhënat e tregut dhe mbështetet sa më pak të jetë e mundur në të dhëna specifike për njësinë ekonomike. Një teknikë vlerësimi pritet të arrijë në një vlerësim realist të vlerës së drejtë nëse:

- ai pasqyron në mënyrë të arsyeshme mënyrën se si pritet çmimi i tregut për vlerën e instrumentit; dhe
- inputet në teknikën e vlerësimit përfaqësojnë në mënyrë të arsyeshme pritshmëritë e tregut dhe masat e faktorëve rrezik-kthim të qenësishëm në instrumentin financiar.

Prandaj, një teknikë vlerësimi:

- përfshin të gjithë faktorët që pjesëmarrësit e tregut do të merrnin parasysh në përcaktimin e një çmimi; dhe
- është në përputhje me metodologjitë e pranuar ekonomike për çmimin e instrumenteve financiare.

Evidenca më e mirë e vlerës së drejtë të një instrumenti financiar në njohjen fillestare është çmimi i transaksionit (dmth. vlera e drejtë e shumës së dhënë ose të marrë). Metodologji të tjera përfshijnë krahasimin e vlerës së drejtë të atij instrumenti duke krahasuar me transaksione të tjera të vëzhgueshme aktuale të tregut në të njëjtin instrument/të ngjashëm (dmth. pa modifikim ose ripaketim) ose bazuar në një teknikë vlerësimi variablat e të cilës përfshijnë të dhëna nga tregjet e vëzhgueshme. Qasja e fluksit monetar të skontuar është një teknikë e përdorur për të lidhur shumatat e ardhshme (flukset monetare) me të tashmen përmes një norme skontimi.

Konceptet e vlerës aktuale janë kritike për zhvillimin e teknikave për vlerësimin e vlerës së drejtë të instrumenteve financiare sepse çmimi i daljes nga tregu i një instrumenti financiar përfaqëson vlerësimin kolektiv të pjesëmarrësit në treg për vlerën aktuale të flukseve monetare të tij të pritshme. Prandaj, flukset monetare dhe norma e skontimit duhet të pasqyrojnë vetëm faktorë që janë specifike për instrumentin financiar që matet dhe duhet të pasqyrojnë supozimet që pjesëmarrësit e tregut do të përdornin në vlerësimet e tyre të vlerës së drejtë. Gjithashtu, duke qenë se flukset monetare të përdorura janë vlerësime dhe jo shuma të njohura, një vlerësim i vlerës së drejtë, duke përdorur vlerën aktuale, bëhet në kushte pasigurie. Duke qenë se pjesëmarrësit e tregut në përgjithësi kërkojnë kompensim për mbajtjen e pasigurisë së natyrisht në flukset monetare (primi i rrezikut), efekti i ndryshueshmërisë (rrezikut) në flukset monetare duhet të pasqyrohet ose në flukset monetare ose në normën e skontimit.

Në aplikimin e analizës së fluksit monetar të skontuar ("DCF"), Banka duhet të përdorë norma skontimi të barabarta me normat mbizotëruese të kthimit për instrumentet financiare që kanë në thelb të njëjtat kushte dhe karakteristika, duke përfshirë cilësinë

kreditore të instrumentit, afatin e mbetur gjatë të cilit norma e interesit kontraktuale është fikse, afati i mbetur i ripagesës së kryegjësë dhe valuta në të cilën do të kryhen pagesat. Flukset monetare të përdorura në modelin DCF duhet të "përshtaten" me normën e skontimit dhe gjithashtu duhet të marrin parasysh karakteristikat e përmendura më sipër (p.sh. afati i mbetur i normës së interesit kontraktual dhe i kryegjësë).

Kur është e disponueshme, Banka mat vlerën e drejtë të një instrumenti duke përdorur çmimin e kuotuar në një treg aktiv për atë instrument. Një treg konsiderohet aktiv nëse transaksionet për pasurinë ose detyrimin kryhen me frekuencë dhe vëllim të mjaftueshëm për të ofruar informacion mbi çmimin në mënyrë të vazhdueshme. Nëse nuk ka çmim të kuotuar në një treg aktiv, atëherë Banka përdor teknika vlerësimi që maksimizojnë përdorimin e inputeve përkatëse të vëzhgueshme dhe minimizojnë përdorimin e inputeve të pavëzhgueshme. Teknika e zgjedhur e vlerësimit përfshin të gjithë faktorët që pjesëmarrësit e tregut do të merrnin parasysh në vendosjen e çmimit të një transaksioni.

Vlera e drejtë e një depozite pa afat nuk është më e vogël se shumta e pagueshme sipas kërkesës, e zbritur nga data e parë në të cilën mund të kërkohet të paguhet shumta. Banka njeh transferata ndërmjet niveleve të hierarkisë së vlerës së drejtë në fund të periudhës raportuese gjatë së cilës ka ndodhur ndryshimi.

3.3.11. Garancitë financiare, letrat e kreditit dhe zotimet e patërhequra të huasë

Banka lëshon garanci financiare, letra kredie dhe zotime kredie. Garancitë financiare njihen fillimisht në pasqyrat financiare me vlerën e drejtë, duke qenë primi i marrë. Pas njohjes fillestare, detyrimi i Bankës sipas çdo garancie matet me vlerën më të madhe të shumës së njohur fillimisht minus amortizimin kumulativ të njohur në pasqyrën e të ardhurave dhe shpenzimeve, dhe sipas SNRF 9 – një provizion ECL. Primi i marrë njihet në pasqyrën e të ardhurave në të ardhurat neto nga tarifat dhe komisionet mbi bazën lineare gjatë jetëgjatësisë së garancisë. Zotimet e patërhequra të huasë dhe letrat kreditore janë zotime sipas të cilave, gjatë kohëzgjatjes së zotimit, Banka kërkohet t'i japë klientit një kredi me kushte të paracaktuara. Ngjashëm me kontratat e garancisë financiare, këto kontrata janë në fushëveprimin e kërkesave të ECL.

Vlera nominale kontraktuale e garancive financiare, e letrave të kredisë dhe e zotimeve të të patërhequra të huasë, ku kredia e rënë dakord për t'u dhënë është në kushtet e tregut, nuk regjistrohen në pasqyrën e pozicionit financiar. Vlerat nominale të këtyre instrumenteve janë shpalosur në Shënimin 26 dhe ECL-të përkatëse janë shpalosur në Shënimin 6.

3.3.12. Instrumentet financiare - Rënia në vlerë (SNRF 9)

Matja e rënies në vlerë për humbjen e pritshme kreditore mbi pasuritë financiare të matura me koston e amortizuar dhe vlerën e drejtë nëpërmjet të ardhurave të tjera gjithëpërfshirëse është një fushë që kërkon përdorimin e modeleve komplekse dhe supozime të rëndësishme për kushtet e ardhshme ekonomike dhe sjelljen e pagesës.

Kërkohen gjykime të rëndësishme në zbatimin e kërkesave kontabël për matjen e humbjeve të pritshme të kredisë, ndër të tjera:

- Përcaktimi i kriterëve për rritje të ndjeshme të rrezikut kreditore;
- Zgjedhja e modeleve dhe supozimeve të përshtatshme për matjen e humbjeve të pritshme kreditore;
- Përcaktimi i numrit dhe peshimeve relative të skenarëve parashikues për çdo lloj produkti/tregu dhe humbjet e pritshme kreditore shoqëruese;
- Krijimi i grupeve të pasurive financiare të ngjashme për qëllime të matjes së humbjeve të pritshme kreditore.

Për bankën, rreziku i kredisë vjen nga rreziku i pësimit të humbjes financiare nëse ndonjë prej konsumatorëve, klientëve ose palëve të tregut të bankës nuk përmbushin detyrimet e tyre kontraktuale. Rreziku kreditor lind kryesisht nga kreditë ndërbankare, komerciale dhe personale, si dhe nga zotimet e kredive që rrjedhin nga aktivitete të tilla huadhënëse, por mund të lindin edhe nga garancitë financiare të dhëna, të tilla si garancitë e kreditore, letrat e kreditit dhe pranimet. Banka është gjithashtu e ekspozuar ndaj rreziqeve të tjera kreditore që rrjedhin nga investimet në letrat me vlerë të borxhit.

Vlerësimi i rrezikut kreditor për qëllime të menaxhimit të rrezikut është kompleks dhe kërkon përdorimin e modeleve, pasi rreziku ndryshon me ndryshimet në kushtet e tregut, flukset e pritura monetare dhe kalimin e kohës. Vlerësimi i rrezikut të kredisë të një portofoli pasurish përfshin vlerësime të mëtejshme në lidhje me mundësinë e mospërmbushjes së detyrimeve, raportet shoqëruese të mospagimit dhe korrelacionet e mospagimit ndërmjet palëve. SNRF 9 përshkruan një model me tre faza për rënie në vlerë bazuar në ndryshimet në cilësinë kreditore nga pika e njohjes fillestare. Sipas këtij modeli, një instrument financiar që nuk është i kreditit të zhvlerësuar në njohjen fillestare, klasifikohet në Fazën 1 dhe rreziku i tij kreditor të monitoruar vazhdimisht. Sipas SNRF 9, kur maten humbjet e pritshme të kredisë, është e nevojshme të merren parasysh informacionet parashikuese. Pasuritë financiare të blera ose të origjinuara të kreditit të zhvlerësuar (POCI) janë ato pasuri financiare që janë të kreditit të zhvlerësuar në njohjen fillestare. Humbja e tyre e pritshme kreditore matet gjithmonë mbi bazën e jetëgjatësisë.

Bazuar në procesin e mësipërm, Banka grupon kreditë e saj në Fazën 1, Fazën 2, Fazën 3 dhe POCI, siç përshkruhet më poshtë:

- Faza 1: Kur kreditë njihen për herë të parë, Banka njeh një lejim bazuar në ECL12 mujore. Kreditë e Fazës 1 përfshijnë gjithashtu lehtësira ku rreziku i kredisë është përmirësuar dhe kredia është riklasifikuar nga Faza 2;
- Faza 2: Kur një kredi ka shfaqur një rritje të konsiderueshme të rrezikut kreditor që nga krijimi, Banka regjistron një lejim për humbjet e pritshme kreditore gjatë gjithë jetës - LTECL. Kreditë e fazës 2 përfshijnë gjithashtu lehtësira, ku rreziku kreditor është përmirësuar dhe kredia është riklasifikuar nga Faza 3;
- Faza 3: Kreditë e konsideruara kredi-të zhvlerësuar (siç përshkruhet në Shënimin 4). Banka regjistron një lejim për LTECL-të;
- POCI: Pasuritë e blera ose të origjinuara të kreditit të zhvlerësuar (POCI) janë pasuri financiare që kanë pësuar zhvlerësim

kreditor në njohjen fillestare. Pasuritë e POCI regjistrohen me vlerën e drejtë në njohjen fillestare dhe të ardhurat nga interesi njihen më pas bazuar në një EIR të rregulluar me kredi. ECL-të njihen ose njihen vetëm në masën që ka një ndryshim pasues në humbjet e pritura kreditore. Për pasuritë financiare për të cilat Banka nuk ka pritshmëri të arsyeshme për mbulimin e të gjithë shumës së papaguar ose një pjesë të saj, vlera kontabël bruto e pasurisë financiare zvogëlohet. Kjo konsiderohet një rregjistrim (i pjesshëm) i pasurisë financiare.

Rritje e ndjeshme e rrezikut kreditor

Banka konsideron se një instrument financiar ka përjetuar një rritje të ndjeshme të rrezikut kreditor kur një ose më shumë nga kriteret e mëposhtme sasiore, cilësore ose të rezervës janë përmbushur:

Kriteret sasiore

Banka përdor kriteret sasiore si treguesin kryesor të rritjes së ndjeshme të rrezikut kreditor për të gjitha portofolet materiale plus kriteret cilësore shtesë si 30 ditë vonesë ose masat e durimit për një lehtësi të caktuar si backstop. Për stadifikimin sasiore, banka krahason kurbën PD të jetëgjatësisë në datën e raportimit me kurbën PD të jetëgjatësisë së ardhshme në datën e njohjes fillestare. Duke pasur parasysh natyrën e ndryshme të produkteve midis shitjes me retail dhe jo-retail, metodat për vlerësimin e rritjeve potenciale të rëndësishme gjithashtu ndryshojnë pak. Për rrezikun jo-retail për t'i bërë të krahasueshme dy kurbat, PD-të shkallëzohen në PD-të vjetore. Një rritje e konsiderueshme e rrezikut kreditor konsiderohet të ketë ndodhur nëse rritja e PD ishte 250 përqind ose më shumë. Për maturimet më të gjata, pragu prej 250 përqind reduktohet për të llogaritur efektin e maturimit. Për ekspozimet retail nga ana tjetër, PD-të e mbetura kumulative krahasohen si diferenca logit midis "PD-së gjatë gjithë jetës në datën e raportimit" dhe "PD-së gjatë gjithë jetës në origjinë e kushtëzuar për mbijetesën deri në datën e raportimit". Një rritje e konsiderueshme e rrezikut kreditor konsiderohet se ka ndodhur kur kjo diferencë logit është mbi një prag të caktuar. Nivelet e pragut llogariten veçmas për çdo portofol, i cili mbulohet nga modele individuale të PD-së të bazuara në vlerësim. Bazuar në të dhënat historike, pragjet vlerësohen si kuantili i 50-të i shpërndarjes së diferencave logit të sipërpërmendur në portofolin në përkeqësim. Në këtë mënyrë, 50 përqind e përkeqësimit të PD-ve gjatë gjithë jetës me shkallën më të lartë konsiderohet e rëndësishme. Kjo zakonisht përkthehet në një rritje të PD midis 150 dhe deri në 300 përqind, në varësi të sjelljes së mospagesës të portofoleve të ndryshme. Për sa i përket pragut në të cilin një instrument financiar duhet të kalojë në fazën 2, Banka ka vendosur për kufijtë bazuar në praktikën aktuale të tregut.

Kriteret cilësore

Kriteret cilësore të bankës si tregues dytësor i rritjes së ndjeshme të rrezikut kreditor për të gjitha portofolet materiale.

Lëvizja në Fazën 2 bëhet kur plotësohen kriteret e mëposhtme. Për portofolet e sovranëve, bankave, klientëve të korporatave dhe financimit të projekteve, nëse huamarrësi plotëson një ose më shumë nga kriteret e mëposhtme:

- Treguesit e tregut të jashtëm;
- Ndryshimet në kushtet e kontratës;
- Ndryshimet në qasjen e menaxhimit;
- Gjykimi i ekspertit.

Vlerësimi i një rritjeje të ndjeshme të rrezikut kreditor përfshin informacione parashikuese dhe kryhet në baza tremujore në nivel transaksionesh individuale për të gjitha portofolet e klientëve sovranë, banka, të korporatave dhe financimit të projekteve të mbajtura nga banka.

Për portofolet retail, nëse huamarrësi plotëson një ose më shumë nga kriteret e mëposhtme:

- Riprogramimi;
- Mospagesae ekspozimit tjetër të të njëjtit klient (segmenti PI);
- Qasja holistike - E aplikueshme për rastet kur informacioni i ri parashikues bëhet i disponueshëm për një segment ose pjesë të portofolit dhe ky informacion nuk është përfshirë ende në sistemin e vlerësimit. Nëse identifikohen raste të tilla, menaxhmenti e mat këtë portofol me humbjet e pritshme të kredisë gjatë gjithë jetës (si vlerësim kolektiv);
- Vlerësimi i rritjes së ndjeshme të rrezikut të kredisë përfshin informacione parashikuese dhe kryhet në baza mujore në nivel transaksioni individual për të gjitha portofolet retail të mbajtura nga banka.

Mjeti mbështetës/rezerva (Backstop)

Rezerva (backstop) aplikohet dhe instrumenti financiar konsiderohet se ka pësuar një rritje të ndjeshme të rrezikut kreditor nëse huamarrësi ka më shumë se 30 ditë vonesë në pagesat e tij kontraktuale. Në disa raste të kufizuara, supozimi se pasuritë financiare të cilat janë më shumë se 30 ditë të vonuara duhet të zhvendosen në Fazën 2, hidhet poshtë.

Përrjashtim i rrezikut të ulët kreditor

Në raste të përzgjedhura, kryesisht për letrat me vlerë të borxhit sovran, banka përdor përrjashtimin e rrezikut të ulët kreditor. Të gjitha letrat me vlerë që paraqiten me rrezik të ulët kreditor kanë një vlerësim ekuivalent me shkallën e investimit ose më të mirë. Banka nuk ka përdorur përrjashtimin e rrezikut të ulët kreditor për asnjë biznes kreditues.

Përkufizimi i mospagesës (default) dhe asetëve të kreditit të zhvlerësuar

Mospagimi përcaktohet në nenin 178 të CRR si ngjarja kur një debitor specifik i bankës:

- nuk ka gjasa të paguajë detyrimet e kredisë ndaj bankës nga burimet parësore; OSE
- debitori është vonuar për më shumë se 90 ditë për çdo detyrim material kreditor ndaj bankës.

Treguesit për klasifikimin 'nuk ka gjasa të paguaj' janë të përfshira përfaqësisht në nenin 178 (3) CRR.

Joretail

Banka ka përcaktuar 12 tregues të cilët përdoren aktualisht për të identifikuar kriterin "nuk ka gjasa të paguaj" dhe vonesat prej 90 ditë dhe duhet të merren parasysh në DDB (fusha: klasifikimi i mospagesës). Kolona 'Klasifikimi' jep një referencë se cilës nga dy arsyet e renditura më sipër të mospagesës i referohet treguesi.

- Falimentimi;
- Shlyerja e drejtpërdrejtë;
- Detyrimi kreditor/Pretendimi është shlyer kundrejt provizioneve;
- Kredia/instrumenti kreditor është thirrur;
- Ristrukturimi i vështirë;
- Pagesa e interesit është anuluar;
- Detyrimi kreditor/Pretendimi është shitur me humbje;
- Pagesa e vonuar;
- Licenca e tërhequr;
- Moratoriumi i pagesave;
- Humbja e pritshme ekonomike;
- Mospagesë tërthore (cross default).

Llogaritja e pragut për vonesat materiale.

Pragu i materialitetit të bankës për klientët joretail është i rregulluar në draft Standardet Teknike Rregullatore (RTS) mbi prapun e materialitetit për detyrimin kreditor në vonesë sipas nenit 178 të Rregullores (BE) Nr. 575/2013, të miratuar nga Komisioni i BE-së si Rregullore e deleguar (BE) Nr. 2018/171 – ka hyrë në fuqi më 26 shkurt 2018. Sipas rregullores së lartpërmendur, pragu përbëhet nga një komponent absolut dhe një relativ:

- komponenti absolut i pragut vendoset si shuma maksimale për shumën e mbledhur të të gjitha shumave të vonuara që një obligues i detyrohet bankës ('detyrim kredie i vonuar') dhe nuk duhet të kalojë 500 € ose ekuivalentin e kësaj shume në valutën përkatëse kombëtare;

dhe

- komponenti relativ i pragut vendoset si një raport, i shprehur në përqindje, i shumës së vonuar siç përmendet në pikën (a), kundrejt shumës totale të të gjitha ekspozimeve në bilanc ndaj obliguesit, duke përjashtuar ekspozimet e kapitalit ('detyrimi kreditor në bilanc'); dhe është e barabartë me 1 për qind.

Retail

Banka përdor treguesit e mëposhtëm të mospagesës për retail: treguesin 90+DPD dhe 17 tregues të "nuk ka gjasa të paguaj", duke përfshirë 4 situata të mospagesës tërthore.

90+ ditë vonese

Për qëllime të zbatimit të pikës (b) të nenit 178(1) të CRR-së, obliguesi konsiderohet se është mospagues në rast se është në vonesë për më shumë se 90 ditë rresht për çdo detyrim material kreditor. Pragu i materialitetit të bankës përbëhet nga një komponent absolut dhe relativ:

- Komponenti i pragut absolut është i barabartë me 100 euro;
- Komponenti i pragut relativ është i barabartë me 1 për qind të shumës totale të ekspozimit në bilanc.

Numëruesi i llogaritjes së pragut relativ duhet të përfshijë të gjitha shumat e vonuara që ekzistojnë për një kredi/një obligues (llogaritjet në bazë të nivelit të përdorur të aplikimit të mospagesës). Emëruesi i llogaritjes së pragut relativ duhet të përfshijë ekspozimin në bilanc të obliguesit ndaj bankës, duke përfshirë të gjitha shumat e vonuara të konsideruara në numërues.

Treguesit e kriterit "nuk ka gjasa të paguaj"

- Statusi joakrual;
- Rregullime specifike të rrezikut kreditor;
- Shitja e borxhit;
- Ristrukturim i vështirë;

- Falimentimi;
- Mashtrimi me kredi;
- Vdekja e obliguesit;
- Humbja e të ardhurave;
- Borxhi i konsiderueshëm;
- Shkelja e marrëveshjeve kontraktuale;
- Thirrja e kontratës para maturimit;
- Shitja e kolateralit;
- POCl.

Situatat e mospagesës tërthore

- Mospagesë tërthore e produktit;
- Efekti tërheqës;
- Mospagesa e detyrimit të përbashkët;
- Mospagesa e klientit të lidhur.

Koncepti i llogaritjes SNRF 9

SNRF 9 përdor një model të humbjeve të pritshme të kredisë për të njohur rënien në vlerë. Modeli i humbjeve të pritshme të kredisë zbatohet për instrumentet e borxhit me kosto të amortizuar ose me vlerën e drejtë nëpërmjet të ardhurave të tjera gjithëpërfshirëse, të arkëtueshmeve nga qiraja, pasurive kontraktuale dhe zotimeve të kredisë dhe kontratave të garancive financiare që nuk maten me vlerën e drejtë nëpërmjet fitimit ose humbjes.

Ekzistojnë 3 qasje kryesore që mund të përdoren për të llogaritur humbjet e pritshme kreditore, këto janë:

- Qasje e përgjithshme;
- Qasje e thjeshtuar;
- Asetet e blera ose të origjinuara të kreditit të zhvlerësuar.

Qasje e përgjithshme

Në përdorimin e qasjes së përgjithshme, shuma e humbjeve të pritshme kreditore e njohur si lejim ose provizion për humbje varet nga vlerësimi i shkallës së përkeqësimit të kreditit që nga njohja fillestare. Prandaj, ekzistojnë dy mundësi:

- Kur rreziku kreditor për një instrument financiar nuk është rritur ndjeshëm që nga njohja fillestare, banka do të masë lejimin e humbjes për atë instrument financiar në një shumë që është e barabartë me humbjet e pritshme kreditore 12-mujore (SNRF 9.5.5.5). Këto asete janë në Fazën 1;
- Kur rreziku kreditor për një instrument financiar është rritur ndjeshëm që nga njohja fillestare, banka do të masë lejimin e humbjes me një shumë që është e barabartë me humbjet e pritshme kreditore gjatë gjithë jetëgjatësisë (SNRF 9.5.5.4). Këto asete janë në Fazën 2.

Objekti i kërkesave për rënien në vlerë është njohja e humbjeve të pritshme kreditore gjatë gjithë jetëgjatësisë për të gjitha instrumentet financiare për të cilat ka pasur rritje të konsiderueshme të rrezikut kreditor nga njohja fillestare - qoftë e vlerësuar në baza individuale apo kolektive - duke marrë parasysh të gjithë informacionin e arsyeshëm dhe të mbështetur, duke përfshirë informacionin parashikues (SNRF 9.5.5.4). Vlerësimi nëse duhet të njihen humbjet e pritshme kreditore gjatë gjithë jetëgjatësisë bazohet në rritjet e konsiderueshme të gjasave ose rrezikut që të ndoshë mospagesa që nga njohja fillestare, pavarësisht nëse një instrumenti financiar i është rivendosur çmimi për të reflektuar një rritje të rrezikut kreditor.

Qasje e thjeshtuar

Ekziston një qasje e thjeshtuar e cila ka disa thjeshtëzime operacionale dhe duhet të zbatohet ose është një zgjedhje e politikave për të arkëtueshmet tregtare, asetet kontraktuale dhe të arkëtueshmet e qirasë. Kjo përfshin kërkesën ose zgjedhjen e politikave për të aplikuar qasjen e thjeshtuar që nuk kërkon që njësitë ekonomike të gjurmojnë ndryshimet në rrezikun kreditor, sepse të gjitha do të ishin në Fazën 2 si një mundësi praktike për të llogaritur humbjet e pritshme kreditore në të arkëtueshmet tregtare duke përdorur një matricë provizioni. Qasje e thjeshtuar nuk zbatohet nga banka.

Asetet financiare të blera ose të origjinuara të kreditit të zhvlerësuar

Për asetet financiare të cilat janë të kreditit të zhvlerësuar në njohjen fillestare, banka do të njohë vetëm ndryshimet kumulative në humbjet e pritshme kreditore gjatë gjithë jetëgjatësisë që nga njohja fillestare si një lejim për humbjet për asetet financiare të blera ose të origjinuara të kreditit të zhvlerësuar (SNRF 9.5.5.14). Një aset financiar është e kreditit të zhvlerësuar kur kanë ndodhur një ose më shumë ngjarje që kanë një ndikim të dëmshëm në flukset monetare të ardhshme të vlerësuar të atij asemi financiar.

Kriteret e ndarjes në faza

Në çdo datë raportimi, banka do të vlerësojë nëse rreziku kreditor për një instrument financiar është rritur ndjeshëm nga data e njohjes fillestare (SNRF 9.5.5.9). Analiza e rrezikut kreditor është një analizë shumëfaktorëshe dhe holistike. Kjo do të thotë se

vlërësimi bëhet duke përdorur të dhëna cilësore dhe sasiore dhe nëse një faktor specifik është i rëndësishëm dhe pesha e tij në krahasim me faktorët e tjerë, do të varet nga lloji i produktit, karakteristikat e instrumenteve financiare dhe huamarrësi si dhe nga rajoni gjeografik. Mund të ndodhë gjithashtu që disa faktorë ose tregues të mos jenë të disponueshëm në nivel individual dhe për këtë arsye duhet të vlerësohen në baza kolektive. Në një rast të tillë, faktorët ose treguesit duhet të vlerësohen për portofoliot e përshtatshme, grupet e portofolieve ose pjesët e një portofoli instrumentesh financiare. Vlerësimi sasior duhet të bëhet duke shqyrtuar ndryshimin në rrezikun e mospagesës që ndodh gjatë jetëgjatësisë së pritshme të instrumentit financiar. Kur përcakton nëse kërkohet njohja e humbjeve të pritshme kreditore gjatë gjithë jetëgjatësisë, banka duhet të marrë në konsideratë informacionin e arsyeshëm dhe të mbështetur që është i disponueshëm pa kosto ose përpjekje të panevojshme (SNRF 9.5.5.9).

Kjo do të thotë që banka nuk ka nevojë të ndërmarrë një kërkim shterues për informacion gjatë përcaktimit nëse rreziku kreditor është rritur ndjeshëm që nga njohja fillestare. Banka, si një mjet praktik dhe për aq kohë sa ekzistojnë kushte të caktuara, ndryshimi i rrezikut të mospagesës për disa instrumente financiare ose grupe instrumentesh financiare mund të vlerësohet bazuar në humbjet e pritshme kreditore 12-mujore. Kjo është e mundur për instrumentet financiare për të cilat modelet e mospagesës nuk janë të përqendruara në një pikë specifike gjatë jetëgjatësisë së pritshme të instrumenteve financiare. Megjithatë, për disa instrumente financiare, ose në disa rrethana, përdorimi i ndryshimeve në rrezikun e mospagesës që ndodh gjatë 12 muajve të ardhshëm mund të mos jetë i përshtatshëm. Këto rrethana do të ishin:

- Instrumenti financiar ka detyrime të rëndësishme pagese vetëm përtej 12 muajve të ardhshëm;
- Ndryshimet në faktorët përkatës makroekonomikë ose të tjerë të lidhur me kredinë ndodhin që nuk reflektohen në mënyrë adekuate në rrezikun që mospagesa të ndodhë në 12 muajt e ardhshëm; ose
- Ndryshimet në faktorët e lidhur me kredinë kanë një ndikim vetëm në rrezikun kreditor të instrumentit financiar (ose kanë një efekt më të theksuar) përtej 12 muajve (SNRF 9.B5.5.14).

Duhet të theksohet se, me disa përjashtime që lidhen me mjetet praktike të përshkruara më poshtë, vlerësimi për të vendosur nëse rreziku kreditor për një instrument financiar është rritur ndjeshëm duhet të bëhet mbi baza relative dhe jo absolute.

Kjo do të thotë se duke pasur parasysh një ndryshim në terma absolutë për një instrument financiar, ka më shumë gjasa të vlerësohet se ka rrezik kreditor i cili është rritur ndjeshëm, nëse rreziku fillestar i kredisë është i ulët në krahasim me nëse ai është i lartë. Një mundësi e tillë praktike është zgjedhja e opsionit të përjashtimit të rrezikut të ulët kreditor, i cili thotë se një njësi ekonomike mund të supozojë se rreziku kreditor për një letër me vlerë (por jo një hua sipas udhëzimit GRAECL) nuk është rritur ndjeshëm që nga njohja fillestare nëse letra me vlerë është përcaktuar se ka rrezik të ulët kreditor në datën e raportimit. Për letrat me vlerë me rrezik të ulët kreditor, banka do të njohë një provizion bazuar në humbjet e pritshme kreditore 12-mujore. Letrat me vlerë nuk konsiderohen të kenë rrezik të ulët kreditor kur ato konsiderohen se kanë një rrezik të ulët humbjeje thjesht për shkak të vlerës së kolateralit. Nga një këndvështrim teorik, rreziku i ulët kreditor përkufizohet rasti kur një letër me vlerë ka rrezik të ulët mospagese, huamarrësi ka një kapacitet të fortë për të përmbushur detyrimet e tij të flukseve monetare kontraktuale dhe kushtet e pafavorshme të ardhshme nuk do të zvogëlojnë domosdoshmërisht aftësinë e huamarrësit për të përmbushur detyrimet e tij të flukseve monetare kontraktuale. Nga pikëpamja praktike, në bankë, kjo do të thotë se letrat me vlerë që konsiderohen të shkallës investive nuk ka nevojë të vlerësohen për të parë nëse rreziku kreditor për një letër me vlerë është rritur ndjeshëm. Këtu shkalla investive përcaktohet nga agjencitë e jashtme të vlerësimit/rejtingut si një vlerësim midis AAA-BBB.

Shkaktarët e fazës 2

Supozimet në lidhje me shkaktarët që kualifikohen për trajtim të fazës 2

Gjatë përcaktimit se cili horizont kohor duhet të përdoret për vlerësimin e rrezikut kreditor të rritur ndjeshëm, SNRF 9 BC5.174 thekson që [...] mos pasqyrimi i strukturës së afatit mund të rezultojë gjithashtu në vlerësimin se rreziku i një mospagese ka ndryshuar thjesht për shkak të kalimit të kohës.

Kjo mund të ndodhë edhe nëse banka do të kishte pritur një ndryshim të tillë në njohjen fillestare. Sipas mendimit të BSNK-së, vlerësimi i kritereve nuk duhet të ndryshojë vetëm sepse data e maturimit është më afër. Për më tepër, ndërsa rreziku që një mospagesë të ndodhë gjatë jetëgjatësisë së pritshme të instrumentit financiar zakonisht zvogëlohet me kalimin e kohës, kjo nuk është gjithmonë kështu. Për instrumentet financiare, që kanë vetëm detyrime të rëndësishme pagese afër afatit të maturimit të instrumentit financiar, rreziku i ndodhjes së mospagesës mund të mos ulet automatikisht me kalimin e kohës. Në një rast të tillë, banka duhet të marrë parasysh edhe faktorë të tjerë cilësorë që do të tregonin nëse rreziku kreditor është rritur ndjeshëm që nga njohja fillestare. Rritja e ndjeshme e rrezikut kreditor për qëllim të lejimit të fazës 2 perceptohet në termat e:

- Një masë sasiore, kur kjo mund të llogaritet;
- Një masë cilësore në raste të tjera; dhe
- Treguesit e "Backstop"

Shkaktarët cilësor dhe sasior jostatistikorë

Një numër faktorësh janë të rëndësishëm kur vlerësohet një rritje e konsiderueshme e rrezikut kreditor, siç sugjeron lista jo shteruese në SNRF 9 B.5.5.16/17. Prandaj, faktorët cilësorë merren parasysh për të plotësuar vlerësimin e rritjes së rrezikut kreditor dhe gjithashtu në rastet kur ekzistojnë vetëm faktorë cilësorë ose faktorë sasiorë jostatistikorë, vlerësimi do të drejtohet vetëm nga këta faktorë.

Në vijim të kësaj, është e rëndësishme që banka të marrë në konsideratë informacionin e vëzhgueshëm të tregut në lidhje me

rrezikun kreditor të instrumentit financiar të caktuar ose instrumenteve të ngjashme financiare. Ndërtimi i alarmeve ("flags") cilësore dhe sasore bazohet në listën e mëposhtme:

- B5.5.16 "analiza holistike"
- B5.5.17.a "treguesit e brendshëm të çmimeve"
- B5.5.17.b "normat/kushtet"
- B5.5.17.c "treguesit e tregut të jashtëm"
- B5.5.17.d "vlerësimi/rejtingu i jashtëm kreditor"
- B5.5.17.e "vlerësimi i brendshëm kreditor"
- B5.5.17.f "kushtet afariste/financiare/ekonomike"
- B5.5.17.g "rezultatet operative"
- B5.5.17.h "instrumente të tjera"
- B5.5.17.i "mjedis i biznesit"
- B5.5.17.j "vlera e kolateralit"
- B5.5.17.k "cilësia e garancisë"
- B5.5.17.l "mbështetje nga njësia mëmë"
- B5.5.17.m "ndryshimet e kontratës"
- B5.5.17.n "performanca dhe sjellja"
- B5.5.17.o "qasja e menaxhimit të kredisë"
- B5.5.17.p "informacioni mbi vonesat"

Ekziston një supozim i kundërshtueshëm se rreziku kreditor për një aset financiar është rritur ndjeshëm që nga njohja fillestare, më së voni kur pagesat kontraktuale janë më shumë se 30 ditë të vonuara. Supozimi mund të kundërshtohet nëse banka ka informacione të arsyeshme dhe të mbështetura që demonstrojnë se rreziku kreditor nuk është rritur ndjeshëm që nga njohja fillestare (SNRF 9.5.5.11). Prandaj, mund të ndodhë që supozimi të jetë i kundërshtueshëm kur pagesat kontraktuale janë më shumë se 30 ditë në vonesë nëse:

- Mospagesa ishte një mbikëqyrje administrative; dhe
- Banka ka qasje në evidencën historike që tregon se ekziston një korrelacion midis rritjeve të ndjeshme të rrezikut kreditor dhe një shume të ditëve në vonesë e cila është më e lartë se 30 ditë në vonesë (p.sh. 40 ditë në vonesë ose 50 ditë në vonesë etj.) (SNRF 9.B5.5.20).

Në rastet kur supozimi i kundërshtueshëm hidhet poshtë, duhet theksuar se banka nuk mund të përafrojë kohën e rritjeve të rëndësishme të rrezikut kreditor dhe njohjen e humbjeve të pritshme kreditore gjatë gjithë jetëgjatësisë me atë se kur një aset financiar konsiderohet si e kreditit të zhvlerësuar ose kur instrumenti financiar konsiderohet se ka mospagesë (SNRF 9.B5.5.21). Në rastet kur vonesa e 30 ditëve është hedhur poshtë, do të jetë e nevojshme të vendoset një kufi për një "backstop" të ri, i cili nuk do të jetë më i lartë se 90 ditë vonesë dhe të sigurohet dëshmi për këtë.

Vlerësimi i transferimit të fazave mbi baza kolektive

Mund të mos jetë e mundur të vlerësohet nëse ka pasur një rritje të rrezikut kreditor në baza individuale dhe për këtë arsye ky vlerësim mund të kryhet edhe në baza kolektive. Për shembull, ky mund të jetë rasti për kreditë retail ku ka pak ose aspak informacion të përditësuar të rrezikut kreditor që merret dhe monitorohet në mënyrë rutinore mbi një instrument individual derisa një klient të shkelë kushtet e kontratës.

Në raste të tilla, humbjet e pritshme kreditore të jetëgjatësisë do të njihen mbi një bazë kolektive që merr në konsideratë informacionet gjithëpërfshirëse të rrezikut kreditor. Këto informacione gjithëpërfshirëse të rrezikut kreditor duhet të përfshijë jo vetëm informacionet e vonuara, por edhe të gjithë informacionet përkatëse të kredisë, duke përfshirë informacionet makroekonomike për të ardhmen, në mënyrë që të përafrohet rezultati i njohjes së humbjeve të pritshme kreditore gjatë gjithë jetës, kur ka pasur një rritje të konsiderueshme të rrezikut kreditor që nga njohja fillestare.

Karakteristikat e përbashkëta të rrezikut kreditor mund të përfshijnë, por nuk kufizohen në, sa vijon:

- Lloji i instrumentit;
- Vlerësimet e rrezikut kreditor;
- Lloji i kolateralit;
- Data e njohjes fillestare;
- Afati i mbetur deri në maturim;
- Industria;
- Vendndodhja gjeografike e huamarrësit; dhe
- Vlera e kolateralit në raport me asetin financiar nëse ka një ndikim në probabilitetin e që të ndodhë një mospagesë (për shembull, kreditë pa rekurs në disa juridiksione ose raportet e kredisë ndaj vlerës) (SNRF 9.B5.5.5)

Shkaktarët e fazës 3

Sipas modelit të përkeqësimit, një instrument financiar duhet të transferohet në fazën 3 (pra, është me kredi të zhvlerësuar) kur kanë ndodhur një ose më shumë ngjarje që kanë një ndikim të dëmshëm në flukset e vlerësuara të ardhshme të parave të

gatshme. Nëse kërkesat për transferimin e fazave nuk përmbushen më (pra, instrumenti nuk është më me kredit të zhvlerësuar), ai do të transferohet përsëri në fazën 1 ose 2 (pra, qasja është simetrike). Lista e mëposhtme është marrë nga treguesit e "Kreditit të zhvlerësuar" sipas SNRF 9 Shtojca A:

- vështirësi të konsiderueshme financiare të huadhënësit ose huamarrësit;
- shkelje e kontratës, të tilla si ngjarje mospagese ose vonesë;
- huadhënësi(t) e huamarrësit, për arsye ekonomike ose kontraktuale që lidhen me vështirësitë financiare të huamarrësit, i ka dhënë huamarrësit koncesion(e) të cilin huadhënësi(t) nuk do ta merrte parashysh në rastin e kundërt;
- po bëhet e mundshme që huamarrësi të hyjë në falimentim ose në një riorganizim tjetër financiar;
- zhdukja e një tregu aktiv për atë aset financiar për shkak të vështirësive financiare; ose
- blerja ose origjinimi i një asemi financiar me një zbritje të madhe që pasqyron humbjet e pësuarat kreditorë.

Për shkak të fushëveprimit të ndryshuar të SNRF 9 në krahasim me SNK 39, edhe zotimet e kredive dhe kontratat e garancisë financiare do të mbulohen nga i njëjti proces (zëvendësimi i vlerësimit të SNK 37). Ekziston një supozim i kundërshtueshëm që mospagesa nuk ndodh më vonë sesa kur një aset financiar është 90 ditë në vonesë, përveç nëse banka ka informacione të arsyeshme dhe të mbështetura për të demonstruar se një kriter më i vonuar i mospagesës është më i përshtatshëm. Përcaktimi i mospagesës së përdorur për këto qëllime do të zbatohet vazhdimisht për të gjitha instrumentet financiare, përveç nëse ka informacione të disponueshme që demonstrojnë se një përkufizim tjetër i mospagesës është më i përshtatshëm për një instrument të veçantë financiar. Për shkak të fushëveprimit të ndryshuar të zhvlerësimit të SNRF 9, krahasuar me SNK 39, do të merren parasysh aspektet e mëposhtme.

Në bankë, përkufizimi i kreditit të zhvlerësuar është në përputhje me përkufizimin (rregullator - Neni 178 CRR) e mospagesës, pasi përkufizimet e mospagimit dhe kreditit të zhvlerësuar janë të ngjashme dhe kjo është në përputhje me proceset aktuale të menaxhimit të rrezikut. Kjo do të thotë se të gjitha instrumentet në fushëveprimin e zhvlerësimit të SNRF 9, kur pala tjetër është në mospagesë do të transferohen në fazën 3. Për më tepër, kreditë e kolateralizuara plotësisht me provizion me rrezik zero, ku pala tjetër është në mospagesë, do t'i caktohen fazës 3 (nëse zbatohet 'modeli i përkeqësimit të kreditës'). Për shkak të nevojës për të llogaritur një ECL me probabilitet të ponderuar, provizionet me rrezik zero në fazën 3 priten vetëm në raste të rralla. Në fundi, për shkak të periudhave rregulatore të provës, mund të ketë situata ku provizioni i rrezikut është i ulët ose zero (pasi banka nuk ka pritshmëri për mospagesë ose pagesë të vonuar), por statusi i mospagesës është ende aktiv. Në raste të tilla, ekspozimi do të mbetet në fazën 3 për sa kohë që debitori është në mospagesë.

Koncepti i përgjithshëm i modelit

Humbjet e pritshme kreditorë llogariten si shuma e humbjeve marxhinale që ndodhin në çdo periudhë kohore të datës së bilancit. Humbjet marxhinale rrjedhin nga parametra individuale që vlerësojnë ekspozimet dhe humbjet në rastin e mospagesës dhe probabilitetin marxhinal të mospagesës për çdo periudhë. Llogaritjet e humbjeve të pritshme kreditorë bazohen në katër komponentë:

- Probabiliteti i mospagesës ("PD") – Ky është një vlerësim i gjasave të mospagesës gjatë një horizonti të caktuar kohor;
- Ekspozimi në mospagesë ("EAD") – Ky është një vlerësim i ekspozimit në një datë të ardhshme të mospagesës, duke marrë parasysh ndryshimet e pritshme në ekspozim pas datës së raportimit, duke përfshirë shlyerjet e kryeqësës dhe interesit, dhe tërheqjet e pritshme për instrumentet e zotuara;
- Humbja në rast mospagese ("LGD") – Ky është një vlerësim i humbjes që lind nga mospagesa. Ai bazohet në diferencën midis flukseve monetare kontraktuale të detyruara dhe atyre që huadhënësi do të priste të merrte, duke përfshirë nga çdo kolateral. Zakonisht shprehet si përqindje e EAD;
- Norma e skontimit – Kjo përdoret për të skontuar një humbje të pritshme në vlerën aktuale në datën e raportimit duke përdorur normën efektive të interesit (EIR) në njohjen fillestare.

Banka do të masë humbjet e pritshme kreditorë të një instrumenti financiar në një mënyrë që pasqyron:

- Një shumë të paanshme dhe me probabilitet të ponderuar që përcaktohet duke vlerësuar një sërë rezultatesh të mundshme;
- Vlerën në kohë të parasë; dhe
- Informacionin e arsyeshëm dhe të mbështetur që është i disponueshëm pa kosto ose përpjekje të panevojshme në datën e raportimit në lidhje me ngjarjet e kaluara, kushtet aktuale dhe parashikimet e kushteve të ardhshme ekonomike (SNRF 9.5.5.17).

Gjatë matjes së humbjeve të pritshme kreditorë, banka nuk ka nevojë domosdoshmërisht të identifikojë çdo skenar të mundshëm. Megjithatë, duhet të marrë në konsideratë rrezikun ose probabilitetin që të ndodhë një humbje kreditorë duke reflektuar mundësinë që të ndodhë një humbje kreditorë dhe mundësinë që të mos ndodhë asnjë humbje kreditorë, edhe nëse mundësia për të ndodhur një humbje kreditorë është shumë e ulët. Kjo do të thotë se sado i ulët të jetë probabiliteti i një humbjeje kreditorë, ai kurrë nuk do të jetë zero për shkak të ponderimit të probabilitetit.

Qasja ndaj zërave në bilanc

Humbjet e pritshme kreditorë janë një vlerësim me probabilitet të ponderuar të humbjeve kreditorë (d.m.th. vlera aktuale e të gjitha mungesave të parasë së gatshme) gjatë jetëgjatësisë së pritshme të instrumentit financiar. Mungesa e parasë së gatshme është diferenca midis flukseve monetare që i detyrohen bankës në përputhje me kontratën dhe flukseve monetare

që banka pret të marrë. Për shkak se humbjet e pritshme kreditore marrin në konsideratë shumën dhe kohën e pagesave, një humbje kreditore lind edhe nëse banka pret të paguhet plotësisht, por më vonë se data e caktuar kontraktualisht (SNRF 9.B5.5.28). Qëllimi i vlerësimit të humbjeve të pritshme kreditore nuk është as vlerësimi i skenarit të rastit më të keq dhe as vlerësimi i skenarit më të mirë. Në vend të kësaj, një vlerësim i humbjeve të pritshme kreditore duhet të pasqyrojë gjithmonë mundësinë që të ndodhë një humbje kreditore dhe mundësinë që të mos ndodhë asnjë humbje kreditore edhe nëse rezultati më i mundshëm është se nuk ka humbje kreditore. Prandaj, për qëllime praktike, përdorimi i vlerësimeve me probabilitet të ponderuar të humbjeve kreditore nuk ka nevojë të marrë në konsideratë një numër të madh skenarësh. Megjithatë, humbjet e pritshme kreditore duhet të reflektojnë minimumi dy rezultate (SNRF 9.B5.5.41).

Duhet të theksohet se humbjet e pritshme kreditore 12-mujore janë një pjesë e humbjeve të pritshme kreditore gjatë gjithë jetëgjatësisë dhe përfaqësojnë mungesat e parasë së gatshme gjatë gjithë jetëgjatësisë që do të rezultojnë nëse ndodh një mospagesë në 12 muajt pas datës së raportimit (ose një periudhë më e shkurtër nëse jetëgjatësia e pritshme e një instrumenti financiar është më pak se 12 muajt), i ponderuar me probabilitetin që ajo mospagesë të mos ndodhë. Për qëllime të matjes së humbjeve të pritshme kreditore, vlerësimi i mungesës së pritshme të parasë së gatshme duhet të pasqyrojë flukset monetare të pritshme nga kolaterali dhe përmirësimet e tjera të kredisë që janë pjesë e kushteve kontraktuale dhe nuk njihen veçmas nga banka. Vlerësimi i mungesës së pritshme të parasë së gatshme në një instrument financiar të kolateralizuar pasqyron shumën dhe kohën e flukseve monetare që priten nga përvetësimi i kolateralit minus kostot e marrjes dhe shites së kolateralit, pavarësisht nëse përvetësimi është i mundshëm (d.m.th. vlerësimi i flukseve monetare të pritshme merr parasysh probabilitetin e një përvetësimi dhe flukset monetare që do të rezultojnë prej tij). Për rrjedhojë, çdo fluks monetar që pritet nga realizimi i kolateralit përtej maturimit kontraktual të kontratës duhet të përfshihet në këtë analizë. Çdo kolateral i marrë si rezultat i konfiskimit nuk njihet si një aset që është i ndarë nga instrumenti financiar i kolateralizuar, përveçse kur plotëson kriteret e njohjes (SNRF 9.B5.5.55). Humbjet e pritshme kreditore do të skontohej deri në datën e raportimit duke përdorur instrumentin e normës së ndryshueshme Humbjet e pritshme kreditore do të skontohej duke përdorur normën aktuale efektive të interesit (SNRF 9.B5.5.44).

Qasja ndaj zërave jashtë bilancit

Për zotimet e kredive dhe kontratat e garancisë financiare, data kur banka bëhet palë e zotimit të parevokueshëm do të konsiderohet të jetë data e njohjes fillestare për qëllime të zbatimit të kërkesave për rënie në vlerë. Për zotimet e kredive, banka shqyrton ndryshimet në rrezikun e mospagesës së një kredie me të cilën lidhet një zotim i kredisë. Për kontratat e garancisë financiare, banka shqyrton ndryshimet në rrezikun që debitori i specifikuar do të ketë mospagim në kontratë. Në të dyja rastet për një aset financiar, humbja kreditore është vlera aktuale e diferencës midis flukseve monetare kontraktuale që i detyrohen bankës sipas kontratës dhe flukseve monetare që banka pret t'i marrë.

Në rastin e zotimeve të patërhequra (papaguara) të kredisë, humbja kreditore është vlera aktuale e diferencës midis flukseve monetare kontraktuale që i detyrohen bankës nëse mbajtësi i zotimit të kredisë tërheq kredinë dhe flukseve monetare që njësia pret t'i marrë nëse kredia tërhiqet. Vlerësimi i Bankës për humbjet e pritshme kreditore për zotimet e kredive do të jetë në përputhje me pritshmëritë e saj për tërheqje të këtij zotimi të kredisë, pra, ajo do të marrë parasysh pjesën e pritshme të zotimit të kredisë që do të tërhiqet brenda 12 muajve nga data e raportimit, kur vlerësohen humbjet e pritshme kreditore 12 mujore dhe pjesën e pritshme të zotimit të kredisë që do të tërhiqet gjatë jetëgjatësisë të zotimit të kredisë kur vlerësohen humbjet e pritshme kreditore të jetëgjatësisë. Për një kontratë garancie financiare, njësia e kërkohet të bëjë pagesa vetëm në rast të një mospagimi nga debitori, në përputhje me kushtet e instrumentit që është garantuar. Në përputhje me rrethanat, mungesat e parave të gatshme janë pagesat e pritshme për ta rimbursuar mbajtësin për një humbje kreditore që ai pëson, minus shumat që banka pret të marrë nga mbajtësi, debitori ose ndonjë palë tjetër. Nëse aset i është plotësisht i garantuar, vlerësimi i mungesave të parave të gatshme për një kontratë garancie financiare do të ishte në përputhje me vlerësimet e mungesave të parave të gatshme për asetin që i nënshtrohet garancisë.

Humbjet e pritshme kreditore për një zotim të kredisë do të zbriten duke përdorur normën efektive të interesit, ose një përafrim të saj, që do të zbatohet kur njihet aset i financiar që rezultojn nga zotimi i kredisë. Humbjet e pritshme kreditore për kontratat e garancisë financiare ose për zotimet e kredisë për të cilat nuk mund të përcaktohet norma efektive e interesit do të zbriten duke aplikuar një normë skontimi që pasqyron vlerësimin aktual të tregut për vlerën në kohë të parasë dhe rreziqet që janë specifike për flukset e parasë por vetëm nëse, dhe në masën që, rreziqet merren parasysh duke rregulluar normën e skontimit në vend që të rregullohen mungesat e parave të zbritura.

Informacioni parashikues

Një masë e humbjeve të pritshme kreditore është një shumë e paanshme e ponderuar në probabilitet, e cila përcaktohet duke vlerësuar një sërë rezultatesh të mundshme dhe duke përdorur informacion të arsyeshëm dhe të mbështetur që është në dispozicion pa kosto ose përpjekje të panevojshme në datën e raportimit në lidhje me ngjarjet e kaluara, kushtet aktuale dhe parashikimet e kushteve të ardhshme ekonomike. Kur ekziston një marrëdhënie jo-lineare midis skenarëve të ndryshëm parashikues dhe humbjeve të tyre të lidhura kreditore, më shumë se një skenar parashikues do të duhet të përfshihet në matjen e humbjeve të pritshme kreditore për të përmbushur objektivin e mësipërm të miratuar:

Numri i skenarëve ekonomikë: modelohen skenarë përfaqësues që kapin jolinearitetet materiale (p.sh. një skenar bazë, një skenar pozitiv dhe një skenar negativ). Numra të ndryshëm skenarësh mund të jenë të përshtatshëm në varësi të fakteve dhe rrethanave - p.sh. në periudha të rritjes së luhatshmërisë së pritur.

Përcaktimi i skenarëve ekonomikë alternativë: qoftë nëse banka prodhon vlerësimet e veta ekonomike të ardhshme ose përdor vlerësime të palëve të treta, ajo merr në konsideratë të gjithë informacionin e arsyeshëm dhe të mbështetur në dispozicion pa kosto

ose përpjekje të panevojshme, përveç rastit kur efekti marginal i përdorimit të të dhënave shtesë do të ishte i parëndësishëm. Në disa ekonomi, të dhëna gjithëpërfshirëse do të jenë në dispozicion, por në territore të tjera mund të ketë më pak informacion.

Skenarët përfaqësues: Skenarët pozitivë dhe negativë të përdorur nuk janë të njëanshëm ndaj skenarëve ekstremë, në mënyrë që gama dhe peshimi i skenarëve të përdorur të mos jetë përfaqësues. Në veçanti, siç theksohet në GCRAECL të Komitetit të Bazelit, "skenarët e stresit të zhvilluar për qëllime mbikëqyrëse në mbarë industrinë nuk synohen të përdoren drejtpërdrejt për qëllime kontabël.

Skenari bazë: Skenari bazë është në përputhje me inputet përkatëse për vlerësimet e tjera në pasqyrat financiare (p.sh. rikuperimi i tatimit të shtyrë dhe vlerësimet e rënies në vlerë të emrit të mirë), buxhetet, planet strategjike dhe kapitale dhe informacione të tjera të përdorura në menaxhimin dhe raportimin nga banka. Megjithatë, këto inpute nuk duhet të jenë të vonuara ose të njëanshme. Edhe nëse inputet e përdorura janë në kohë dhe të paanshme, nëse buxheti i bankës zhvillohet në shtator, por kushtet makroekonomike kanë ndryshuar deri në fund të dhjetorit, ose nëse buxheti përmban optimizëm ose pesimizëm të qenësishëm, atëherë bëhen rregullimet e duhura për këto inpute kur përdoren për të përcaktuar skenarin bazë për qëllimet e llogaritjes së ECL në fund të vitit.

Ndjeshmëritë dhe asimetritë: skenarët e përzgjedhur janë përfaqësues dhe marrin parasysh shtytësit kryesorë të ECL, veçanërisht ndjeshmëritë jolineare dhe asimetrike brenda portofoleve. Për shembull, nëse banka ka ekspozime të rëndësishme të pronave dhe rrjedhimisht ndjeshmëri të konsiderueshme të ECL ndaj vlerave të ardhshme të pronës, atëherë modelohen ndryshime të ndryshme në çmimet e pronave. Ndjeshmëria e ECL ndaj secilit parametër individual të parashikuar ekonomik monitorohet për të identifikuar faktorët kryesorë dhe për të vlerësuar efektet e ndryshimeve në parametra në ECL. Koherenca e parametrave: në zhvillimin e detajeve të një skenari specifik ekonomik (p.sh. një skenar me vlerësime individuale pikësh të BPV-së së ardhshme, papunësisë, normave të interesit, etj.), çdo korrelacion i pritshëm ose ndërlidhje tjetër ndërmjet parametrave (p.sh. një rritje e papunësisë pritet të rezultojë në një ulje të normave të interesit) merret parasysh në zhvillimin e skenarit në mënyrë që të jetë realist. Granulariteti i rregullimeve: llogaritja e një rregullimi të modeluar të veçantë për të pasqyruar ndikimin e skenarëve më pak të mundshëm dhe ndikimet jolineare që rezultojnë, kryhet në një nivel të duhur të ulët të granularitetit, i cili merr parasysh karakteristikat dhe ndjeshmëritë cilësisht të ndryshme të rezikut.

Matja e humbjeve të pritshme kreditore gjatë gjithë jetëgjatësisë në fazën 1/2

Perspektiva parashikuese

Informacioni historik është një spirancë apo bazë e rëndësishme nga e cila mund të maten humbjet e pritshme kreditore. Megjithatë, banka do të rregullojë të dhënat historike, të tilla si përvoja e humbjeve kreditore, në bazë të të dhënave aktuale të vëzhgueshme për të pasqyruar efektet e kushteve aktuale dhe parashikimet e saj për kushtet e ardhshme që nuk kanë ndikuar në periudhën në të cilën bazohen të dhënat historike, dhe për të hequr efektet e kushteve në periudhën historike që nuk janë të rëndësishme për flukset monetare të ardhshme kontraktuale. Në disa raste, informacioni më i mirë i arsyeshëm dhe i mbështetur mund të jetë informacioni historik i parregulluar, në varësi të natyrës së informacionit historik dhe kur është llogaritur, krahasuar me rrethanat në datën e raportimit dhe karakteristikat e instrumentit financiar që merret në konsideratë. Vlerësimet e ndryshimeve në humbjet e pritshme kreditore duhet të pasqyrojnë dhe të jenë në përputhje nga ana drejtimore me ndryshimet në të dhënat përkatëse të vëzhgueshme nga periudha në periudhë (siç janë ndryshimet në normat e papunësisë, çmimet e pronave, çmimet e mallrave, statusi i pagesës ose faktorë të tjerë që janë tregues të humbjeve kreditore në instrumentin financiar ose në grupin e instrumenteve financiare dhe të përmasave të këtyre ndryshimeve). Banka do të rishikojë rregullisht metodologjinë dhe supozimet e përdorura për vlerësimin e humbjeve të pritshme kreditore për të reduktuar çdo diferencë midis vlerësimeve dhe përvojës faktike të humbjeve kreditore.

Nga banka nuk kërkohet të përfshijë parashikime të kushteve të ardhshme gjatë gjithë jetëgjatësisë së pritshme të një instrumenti financiar. Shkalla e gjykimit që kërkohet për të vlerësuar humbjet e pritshme kreditore varet nga disponueshmëria e informacionit të detajuar. Ndërsa horizonti i parashikimit rritet, disponueshmëria e informacionit të detajuar zvogëlohet dhe shkalla e gjykimit që kërkohet për të vlerësuar humbjet e pritshme kreditore rritet. Vlerësimi i humbjeve të pritshme kreditore nuk kërkon një vlerësim të detajuar për periudhat që janë në të ardhmen e largët- për periudha të tilla, banka mund të ekstrapolojë parashikimet nga informacioni i disponueshëm dhe i detajuar.

Probabiliteti i mospagesës (PD)

PD e përdorur për SNRF 9 duhet të pasqyrojë këndvështrimin aktual të menaxhmentit për të ardhmen dhe duhet të jetë i paanshëm (d.m.th. nuk duhet të përfshijë ndonjë konservatorizëm ose optimizëm). Ekzistojnë dy lloje të PD-ve që përdoren për llogaritjen e ECL-ve:

- PD 12-mujore – Ky është probabiliteti i vlerësuar që mospagesa të ndodhë brenda 12 muajve të ardhshëm (ose gjatë jetëgjatësisë së mbetur të instrumentit financiar nëse është më pak se 12 muaj). Kjo përdoret për të llogaritur ECL-të 12-mujore.
- PD-të gjatë gjithë jetëgjatësisë – Ky është probabiliteti i vlerësuar që një mospagesë të ndodhë gjatë jetëgjatësisë së mbetur të instrumentit financiar. Ky përdoret për të llogaritur ECL-të gjatë gjithë jetëgjatësisë për ekspozimet e fazës 2, ndërsa PD gjatë gjithë jetëgjatësisë për Fazën 3 është 100 për qind.

Rreziku që të ndodhë mos pagesa në instrumentet financiare që kanë rrezik kreditor të krahasueshëm, është më i lartë sa më e gjatë të jetë jetëgjatësia e pritshme e instrumentit, për shembull, rreziku që të ndodhë një mospagim në një obligacion të vlerësuar me AAA me jetëgjatësi të pritshme prej 10 vjetësh është më i lartë se ai në një obligacion të vlerësuar me AAA me një jetëgjatësi të pritshme prej pesë vjetësh. Efekti i një përmirësimi në rrezikun kreditor të një aseti të maturuar duhet të merret parasysh për krahasimin e rrezikut kreditor në fillim dhe rrezikut aktual të kredisë.

Për produktet me histori të pamjaftueshme të mospagesës, mungesë të të dhënave ose në rast të produkteve të reja, opsioni i fundit është përdorimi i një standardi/pike referuese për PD 12-mujore. Standardet janë llogaritur nga Rreziku Retail i Raiffeisen Bank International duke përdorur vlerat mesatare të PD të llogarive me vlerësimet ekzistuese të PD. Llogaritja bazohet në të dhënat aktuale në dispozicion, duke përjashtuar llogaritë në mospagim dhe jo të vlerësuara dhe duke përdorur mesataret e thjeshta. Standardet grupohen sipas produktit dhe rajonit gjeografik dhe rumbullakohen me një hap prej 50 bps. Ato do të rivlerësohen çdo vit dhe do të përditësohen nëse është e nevojshme. Standardet e vlefshme 12-mujore të PD janë aktualisht:

Segmenti	Tipi i produktit	PD
PI - Individë	Kredi Hipotekare	2.5%
	Kredi personale	5.0%
	Kartat e kreditit	4.0%
	Mbitërheqjet	3.0%
	Kredi për makina	2.5%
Retail - Mikro	Produkte të tjera	5.0%

Për vlerësimin e PD-së përdoren fletënotimet e aplikimit, sjelljes dhe të transaksioneve. Poentimi në përgjithësi mund të përkufizohet si një teknikë statistikore për të parashikuar, në një moment të caktuar kohe me informacionin e disponueshëm, probabilitetin e një ngjarjeje të ardhshme (p.sh. mospagesë ose mospërbushje detyrimi).

Modelet e fletënotimit (Scorecard (SC)) përfaqësojnë mjete statistikore të vlerësimit të rrezikut, të krijuara posaçërisht për ekspozimet retail. Humbjet e pritshme kreditore llogariten duke faktorizuar vlerësimin (i cili përfaqëson probabilitetin e mospagesës), ekspozimin në mospagesë dhe humbjen në rast të mospagesës

Tabela më poshtë paraqet notat e vlerësimit të retail të përdorura nga banka:

Nota e vlerësimit universal (URG)	Përshkrimi i URG-së	Gama e poenave të URG	Intervali teorik i PD-së (%)	PD teorike (% mesatarja gjeometrike e intervalit teorik të PD)
1.0	Pozitë e shkëlqyer kreditore	740 < score (poenat) ≤ 780	0.17% ≤ score < 0.35%	0.24%
1.5	Vlerësim/rejting shumë i mirë kreditor	700 < score ≤ 740	0.35% ≤ score < 0.69%	0.49%
2.0	Vlerësim i mirë kreditor	660 < score ≤ 700	0.69% ≤ score < 1.37%	0.97%
2.5	Vlerësim i kënaqshëm kreditor	620 < score ≤ 660	1.37% ≤ score < 2.7%	1.92%
3.0A	Vlerësim i pranueshëm kreditor	600 < score ≤ 620	2.7% ≤ score < 3.78%	3.20%
3.0B		580 < score ≤ 600	3.78% ≤ score < 5.26%	4.46%
3.5A	Vlerësimi marginal kreditor	560 < score ≤ 580	5.26% ≤ score < 7.28%	6.19%
3.5B		540 < score ≤ 560	7.28% ≤ score < 10.0%	8.53%
4.0	Vlerësimi i dobët kreditor	500 < score ≤ 540	10.0% ≤ score < 18.18%	13.48%
4.5A	Vlerësim shumë i dobët kreditor	460 < score ≤ 500	18.18% ≤ score < 30.77%	23.56%
4.5B		score ≤ 460	30.77% ≤ score < 100%	38.05%
5.0	Mospagesë	Mospagues (dështim në përbushjen e detyrimit)		

Më poshtë janë informacionet e klasifikimit të brendshëm të kredisë joretail të bankës siç përdoren për qëllime të brendshme dhe të dhënat krahasuese përkatëse:

Nota e Vlerësimit/rejtingut të brendshëm	Përshkrimi i vlerësimit të brendshëm	Periudha 12 mujore Basel II PD		Nota e vlerësimit ndërkombëtar të rrezikut
		Kufiri i ulët i PD	Kufiri i lartë i PD	
1A	Shkëlqyeshëm	>0.0000%	≤0.0026%	AAA
1B		>0.0026%	≤0.0088%	AA+
1C		>0.0088%	≤0.0300%	AA, AA-
2A	Shumë mirë	>0.0300%	≤0.0408%	
2B		>0.0408%	≤0.0553%	
2C		>0.0553%	≤0.0751%	A+, A, A-

3A		>0.0751%	≤0.1019%	
3B		>0.1019%	≤0.1383%	
3C		>0.1383%	≤0.1878%	BBB+, BBB
4A	Mirë	>0.1878%	≤0.2548%	
4B		>0.2548%	≤0.3459%	BBB-
4C		>0.3459%	≤0.4694%	
5A		>0.4694%	≤0.6371%	BB+
5B		>0.6371%	≤0.8646%	
5C		>0.8646%	≤1.1735%	BB
6A	Kënaqshëm	>1.1735%	≤1.5927%	BB-
6B		>1.5927%	≤2.1616%	
6C		>2.1616%	≤2.9338%	
7A		>2.9338%	≤3.9817%	B+
7B		>3.9817%	≤5.4040%	
7C		>5.4040%	≤7.3344%	B
8A	Nën-standard	>7.3344%	≤9.9543%	B-
8B		>9.9543%	≤13.5101%	
8C		>13.5101%	≤18.3360%	CCC+
9A		>18.3360%	≤24.8857%	CCC
9B		>24.8857%	≤33.7751%	CCC-
9C		>33.7751%	<100%	CC, C
10	Kreditit i zhvlerësuar	100%	100%	D

Humbja në rast mospagese (LGD)

Një komponent kyç i metodës së shumës së humbjeve margjinale është Humbja në rast Mospagese (LGD). Banka përdor një kombinim të PD dhe LGD për të llogaritur flukset monetare të pritshme nga projekcioni i flukseve monetare kontraktuale. Vlerësimet e LGD duhet të marrin në konsideratë informacionin parashikues. Qasja e modelimit për LGD (por jo domosdoshmërisht vlerësimet faktike të LGD-së) në përgjithësi nuk ndryshon në varësi të fazës në cilën është ekspozimi, d.m.th. ekziston një metodologji e zakonshme LGD që zbatohet vazhdimisht. Metodologjia e modelimit për LGD është projektuar, aty ku është e përshtatshme, në një nivel komponenti, ku llogaritja e LGD ndahet në një seri shtytësish/drejtuesish.

Për ekspozimet e siguruar, qasja merr në konsideratë të paktën komponentët e mëposhtëm:

- Parashikimet e vlerësimeve të ardhshme të kolateralit, duke përfshirë skontimet e pritshme të shitjeve;
- Koha deri në realizimin e kolateralit (dhe rikuperimet e tjera);
- Shpërndarja e kolateralit nëpër ekspozime ku ka një numër ekspozimesh ndaj së njëjtës palë (kolateralizimi i tërthortë);
- Normat e kurimit (duke përfshirë marrjen parasysh të mënyrës sesi njësia i ka parë ri-mospagesat brenda llogaritjes së jetëgjatësisë); dhe
- Shpenzimet e jashtme të realizimit të kolateralit.

Për ekspozimet e pasiguruara, qasja merr në konsideratë të paktën komponentët e mëposhtëm:

- Koha e rikuperimit;
- Normat e rikuperimit; dhe
- Normat e kurimit (duke përfshirë marrjen parasysh të mënyrës sesi njësia i ka parë ri-mospagesat brenda llogaritjes së jetëgjatësisë).

Vlerësimi i komponentëve merr në konsideratë gamën e shtytësve përkatës, duke përfshirë gjeografinë vendndodhja e palës tjetër dhe kolateralit) dhe vjetërsinë e ekspozimit kreditor. Vlerësimi i LGD pasqyron ndryshimet e pritura në ekspozim (në përputhje me supozimet e përdorura në modelimin e EAD), në mënyrë që të mos jetë i njëanshëm (për shembull, një vlerësim konservativ mund të lindë nëse shumica e pritshme e ekspozimit bie me kalimin e kohës, por kjo nuk merret parasysh në vlerësimin e LGD). Njësia merr në konsideratë nëse vlerat e komponentëve varen nga faktorët makroekonomikë dhe pasqyron çdo varësi të tillë në modelimin e saj duke marrë parasysh informacionin e duhur parashikues. Në veçanti, për ekspozimet e siguruar kundrejt pasurive të paluajtshme, njësia merr parasysh ndërvarësinë ndërmjet çmimeve të pasurive të paluajtshme dhe variablove makroekonomikë. Në mënyrë të ngjashme, njësia shqyrton nëse ka ndonjë korrelacion ose ndërvarësi midis komponentëve të LGD dhe më pas pasqyron atë korrelacion në vlerësimin e LGD. Historia e të dhënave që mbështet modelimin e LGD dhe komponentëve të saj mbulon një periudhë të përshtatshme për të mbështetur rëndësinë dhe besueshmërinë e modelimit (p.sh. gjatë një cikli të plotë ekonomik). Vlerësimi i vlerave të komponentëve brenda LGD pasqyron të dhënat historike në dispozicion dhe merr në konsideratë nëse ka pasur ose pritet të ketë ndonjë ndryshim në kushtet ekonomike, ose ndryshime në politikat ose procedurat e brendshme, që

do të ndikonte në llogaritjen e LGD-së, por që nuk janë pasqyruar ndryshe në modelim. Qasja e LGD pasqyron skontimin e mungesës së parasë së gatshme duke marrë parasysh kohën e tyre të pritshme duke përdorur EIR.

Nëse vlerat rregullatore të LGD-së përdoren si pikënisje, atëherë rregullohet efekti i normave të ndryshme të skontimit, të qenësishme në vlerën rregullatore të LGD-së. Për më tepër, nëse vlerat rregullatore LGD të përdorura si pikënisje përmbajnë vlera të kufirit të poshtëm që do të çonin në një rezultat të njëanshëm, këto vlera hiqen për qëllimet e SNRF 9. LGD sipas SNRF 9 pasqyron vetëm përmirësimet kreditore që janë pjesë përbërëse e kushteve të ekspozimit dhe që nuk kontabilizohen veçmas.

Nëse vlerat rregullatore të LGD-së përdoren si pikënisje dhe pasqyrojnë përmirësimet e kredisë që nuk duhet të përfshihen për qëllimet e SNRF 9 (p.sh. shkëmbimet (SWAPs) e mospagesave kreditore), atëherë ndikimi hiqet. Për produktet me histori të pamjaftueshme të mospagesës, mungesë të të dhënave ose në rast të produkteve të reja, do të përdoren standardet LGD. Standardet janë llogaritur nga Rreziku Retail i Raiffeisen Bank International duke përdorur vlerat mesatare të LGD-së të llogarive me vlerësimet ekzistuese të LGD-së. Llogaritja bazohet në të dhënat aktuale të disponueshme, duke përfshirë llogaritë në mospagim dhe jo të vlerësuar dhe duke përdorur mesataret e thjeshta. Standardet grupohen sipas produktit dhe rajonit gjeografik dhe rrumbullakohen me një hap prej 5pp. Ato do të rivlerësohen çdo vit dhe do të përditësohen nëse është e nevojshme. Standardet aktualisht të vlefshme të LGD në përdorim nga banka janë:

Segmenti	Lloji i produktit	LGD
Retail – Individët	Kreditë hipotekare	35%
	Kartat e kreditit	45%
	Mbitërheqjet	50%
	Kredi për makina	50%
	Produkte të tjera	50%
Retail - Mikro	Kartat e kreditit	50%

Ekspozimi në mospagesë (EAD)

Megjithëse IFRS 9 nuk kërkon në mënyrë eksplicite nga njësitë që të modelojnë EAD, të kuptuarit se si pritet të ndryshojnë ekspozimet kreditore me kalimin e kohës është thelbësore për një matje të paanshme të ECL-ve. Kjo është veçanërisht e rëndësishme për kreditë e 'fazës 2', ku pika e mospagesës mund të jetë pas disa vitesh në të ardhmen. Injorimi i një rënieje të pritshme të ekspozimit (p.sh. për një kredi të ripagueshme me këste) mund të çojë në atë që matjet e ECL-ve të jenë shumë të larta. Injorimi i një rritjeje të pritshme të ekspozimit (p.sh. tërheqjet brenda një limiti të rënë dakord për një produkt revolvues) mund të çojë në atë që matjet e ECL-ve të jenë shumë të ulëta. Periudha maksimale gjatë së cilës do të maten humbjet e pritshme kreditore është periudha maksimale kontraktuale (duke përfshirë opsionet e zgjatjes) gjatë së cilës njësi është e ekspozuar ndaj rrezikut kreditor. Për zotimet e kredisë dhe kontratat e garancisë financiare, kjo është periudha maksimale kontraktuale gjatë së cilës njësi ka një detyrim kontraktual aktual për të dhënë kredi. Megjithatë, disa instrumente financiare përfshijnë edhe komponentë të kredisë edhe komponentë të zotimit të patërhequr dhe aftësia kontraktuale e njësisë për të kërkuar shlyerjen dhe anulimin e zotimit të patërhequr nuk e kufizon ekspozimin e njësisë ndaj humbjeve të kredisë në periudhën e njoftimit kontraktual. Për shembull, produktet kreditore revolvuese, të tilla si kartelat e kreditit dhe mbitërheqjet, mund të tërhiqen kontraktualisht nga huadhënësi me një njoftim prej vetëm një ditë. Megjithatë, në praktikë huadhënësit vazhdojnë të japin kredi për një periudhë më të gjatë dhe mund ta tërheqin produktin vetëm pasi të rritet rreziku kreditor i huamarrësit, gjë që mund të jetë tepër vonë për të parandaluar disa ose të gjitha humbjet e pritshme kreditore.

Këto instrumente financiare në përgjithësi kanë karakteristikat e mëposhtme si rezultat i natyrës së instrumentit financiar, mënyrës në të cilën instrumentet financiare menaxhohen dhe natyrës së informacionit në dispozicion në lidhje me rritjet e konsiderueshme të rrezikut kreditor:

- Instrumentet financiare nuk kanë një afat ose strukturë fikse të ri-pagimit dhe zakonisht kanë një periudhë të shkurtër anulimi kontraktual (për shembull, një ditë);
- Aftësia kontraktuale për të anuluar kontratën nuk zbatohet në menaxhimin normal të përditshëm të instrumentit financiar, dhe kontrata mund të anulohet vetëm kur njësi vihet në dijeni për një rritje të rrezikut kreditor në nivelin e produktit kreditor;
- Instrumentet financiare menaxhohen mbi baza kolektive.

Gjatë përcaktimit të periudhës gjatë së cilës njësi pritet të ekspozohet ndaj rrezikut kreditor, por për të cilën humbjet e pritshme kreditore nuk do të zbuteshin nga veprimet normale të menaxhimit të rrezikut kreditor të njësisë, një njësi duhet të marrë parasysh faktorë të tillë si informacioni historik dhe përvoja rreth:

- Periudhës gjatë së cilës njësi ishte e ekspozuar ndaj rrezikut kreditor për instrumente të ngjashme financiare;
- Periudhës kohore që mospagesat e lidhura të shfaqen në instrumente të ngjashme financiare pas një rritjeje të konsiderueshme të rrezikut kreditor; dhe
- Veprimet e menaxhimit të rrezikut kreditor që njësi pret të ndërmarrë pasi rreziku kreditor për instrumentin financiar të jetë rritur, të tilla si reduktimi ose heqja e limiteve të patërhequra.

Një njësi nuk ka nevojë të ndërmarrë një kërkim shterues për informacione, por duhet të marrë në konsideratë të gjithë informacionin e arsyeshëm dhe të mbështetur që është në dispozicion pa kosto ose përpjekje të panevojshme dhe që është i

rëndësishëm për vlerësimin e humbjeve të pritshme kreditore, duke përfshirë efektin e parapagimeve të pritshme. Informacioni i përdorur duhet të përfshijë faktorë që janë specifikë për huamarrësin, kushtet e përgjithshme ekonomike dhe një vlerësim si të drejtimit aktual ashtu edhe atij të parashikuar të kushteve në datën e raportimit. Një njësi mund të përdorë burime të ndryshme të të dhënave që mund të jenë të brendshme (specifike për njësinë) dhe të jashtme. Burimet e mundshme të të dhënave përfshijnë përvojën e brendshme të humbjeve kreditore historike, vlerësimet e brendshme, përvojën e humbjeve kreditore të subjekteve të tjera dhe vlerësimet e jashtme, raportet dhe statistikat. Subjektet ekonomike që nuk kanë fare ose nuk kanë burime të mjaftueshme të të dhënave specifike për njësinë mund të përdorin përvojën e grupeve simotra për instrumentin financiar të krahasueshëm (ose grupe instrumentesh financiare).

Qasja e modelimit për EAD pasqyron ndryshimet e pritshme në bilancin e papaguar gjatë gjithë jetëgjatësisë së ekspozimit kreditor, të cilat lejohen nga kushtet aktuale kontraktuale, duke përfshirë:

- Planin e kërkuar të ri-pagimit/shlyerjes;
- Shlyerjen e plotë të parakohshme (p.sh. ri-financimi i hershëm);
- Mbipagesat mujore (d.m.th. pagesat në shuma më të larta se shumata e kërkuara të ri-pagimit, por jo për shumën e plotë të kredisë);
- Ndryshimet në përdorimin e një zotimi të patërhequr brenda limiteve të rëna dakord të kredisë përpara mospagesës;
- Veprimet për zbutjen e kredisë të ndërmarra përpara mospagesës.

Njësia përdor një model të flukseve monetare për të llogaritur ekspozimin e vlerësuar në çdo fund muaji të ardhshëm. Ky model është në përputhje me çdo model të ngjashëm të përdorur për qëllime të EIR ose mbrojtëse makro të vlerës së drejtë. Ky model i fluksit monetar pasqyron më tej lëvizjet në EAD në muajt përpara mospagesës. Inputet në modelin EAD rishikohen për të vlerësuar përshtatshmërinë e tyre për SNRF 9 dhe rregullohen, aty ku kërkohet, për të siguruar një llogaritje të ECL të paanshme, të ponderuar me probabilitet që reflekton pritshmëritë aktuale dhe informacionin parashikues.

Modelet EAD janë të diferencuara për të pasqyruar karakteristikat e ndryshme të rrezikut të portofoleve të ndryshme. Njësia i merr parasysh këta shtytës të ndryshëm themelorë në përcaktimin e inputeve të ndryshme në modelet e EAD.

Norma e skontimit

ECL-të maten në një mënyrë që pasqyron vlerën në kohë të parasë. Kjo do të thotë që mungesat e parasë së gatshme që lidhen me mospagesën kërkohet të skontohet në datën e bilancit. Për një aset financiar, një njësi përdor normën efektive të interesit (EIR) (d.m.th. e njëjta normë e përdorur për të njohur të ardhurat nga interesi) ose një përafrim. Efekti i skontimit mund të jetë i rëndësishëm sepse ngjarjet e mospagesës dhe/ose mungesat e lidhura të parasë mund të ndodhin në një kohë të largët në të ardhmen. Vlera në kohë e parasë duhet të merret parasysh gjatë llogaritjes së humbjeve të pritshme kreditore. Flukset e parasë do të skontohen deri në datën e raportimit. Përveç përjashtimeve të përmendura më poshtë, flukset monetare që priten të merren skontohen duke përdorur normën efektive të interesit (EIR) të përcaktuar me njohjen fillestare të një instrumenti në bilanc ose një përafrim të saj.

Matja e humbjeve të pritshme kreditore gjatë gjithë jetëgjatësisë në Fazën 3

Për një aset financiar që është i kreditit të zhvlerësuar në datën e raportimit, por që nuk është një aset financiar i blerë ose i origjinës i kreditit të zhvlerësuar, banka do të masë humbjet e pritshme kreditore si diferencë midis vlerës kontabël bruto të asetit dhe vlerës aktuale të flukseve monetare të ardhshme të skontuara me normën fillestare efektive të interesit të asetit financiar. Çdo rregullim njihet në fitim ose humbje si fitim ose humbje nga rënia në vlerë. Për asetet e kolateralizuara, vlerësimi përfshin gjithashtu flukset monetare nga përvetësimi/realizimi i kolateralit minus kostot e marrjes dhe shitjes së kolateralit, pavarësisht nëse është i mundshëm realizimi. Të gjitha kërkesat e matjes vlejné edhe për letrat me vlerë të borxhit. Gjatë përcaktimit të mospagesës për qëllime të përcaktimit të rrezikut të mospagesës, banka duhet të zbatojë një përkufizim të mospagesës që është në përputhje me përkufizimin e përdorur për qëllime të menaxhimit të rrezikut të brendshëm të kredisë për instrumentin financiar përkatës dhe të marrë parasysh treguesit cilësorë (për shembull, marrëveshjet financiare) kur është e përshtatshme. Megjithatë, ekziston një supozim i kundërshtueshëm që mospagesa nuk ndodh më vonë se kur një aset financiar është 90 ditë me vonesë, përveç rastit kur një njësi ka informacion të arsyeshëm dhe të mbështetur për të demonstruar se një kriter më i vonuar i mospagesës është më i përshtatshëm. Përkufizimi i mospagesës të përdorur për këto qëllime do të zbatohet në mënyrë të qëndrueshme për të gjitha instrumentet financiare, përveç rastit kur bëhet i disponueshëm informacioni që tregon se një përkufizim tjetër i mospagesës është më i përshtatshëm për një instrument financiar të caktuar. Vlera kontabël bruto mund të përfshijë principalin e papaguar (duke përfshirë çdo shumë të vonuar), interesin e përlllogaritur, tarifat dhe kostot e paamortizuara, fitimet ose humbjet e modifikuara të paamortizuara, ndryshimet e paamortizuara në pritjet e fluksit monetar, rregullimet e mbrojtjes së vlerës së drejtë të paamortizuara si dhe diferencat fillestare të paamortizuara ndërmjet vlerës së drejtë dhe çmimit të transakcionit (shtyrë sipas SNRF 9.B5.1.2A (b)).

Gjatë përcaktimit të ECL-së gjatë gjithë jetëgjatësisë për ekspozimet e fazës 3, zbatohen të njëjtat kërkesa si për ekspozimet e fazës 2. Kjo do të thotë se ECL gjatë jetëgjatësisë së mbetur të një instrumenti financiar do të matet në një mënyrë që pasqyron një shumë të paanshme dhe të ponderuar me probabilitet që përcaktohet duke vlerësuar një sërë rezultatesh të mundshme, vlerën në kohë të parasë dhe informacionin e arsyeshëm dhe të mbështetur në lidhje me ngjarjet e kaluara, kushtet aktuale dhe parashikimet e arsyeshme dhe të mbështetura të ngjarjeve të ardhshme (që është e disponueshme në datën e raportimit pa kosto ose përpjekje të panevojshme). Supozimet dhe inputet duhet të përputhen në të gjitha fazat e modelit të rënies në vlerë (zhvlerësimit), kjo është veçanërisht e rëndësishme për informacionin parashikues siç janë ndryshoret makro.

Ponderimi i probabilitetit

Humbjet e pritshme kreditore duhet të pasqyrojnë një shumë me probabilitet të ponderuar që përcaktohet duke ponderuar një sërë rezultatesh të mundshme. Të gjithë skenarët përkatës (në vend të vetëm skenarit më të mundshëm) do të merren parasysh. Skenarët që kanë shumë pak gjasa të ndodhin nuk do të merren parasysh kur vlerësohet ECL. Edhe nëse vetëm një strategji ristrukturimi/riprogramimi është realiste, zakonisht do të jetë e përshtatshme dhe e nevojshme të merren parasysh të paktën dy vlerësime të ndryshme të flukseve monetare. Për pasuritë me rrezik, siç është borxhi i papaguar, flukset faktike monetare mund të jenë shumë të ndryshme nga pritshmëritë. Metoda e preferuar për llogaritjen e flukseve monetare të pritshme në raste të tilla është përdorimi i skenarëve më të mirë dhe skenarëve më të këqij. Skenari i realizueshëm më i mirë nuk do të jetë skenari i cili maksimizon të gjitha inputet, por përkundrazi, ai që merr parasysh marrëdhënien midis inputeve në një mënyrë reale. Skenari më i keq duhet gjithashtu të marrë parasysh marrëdhënien midis inputeve në një mënyrë reale. Duhet gjithashtu të theksohet se sa më me rrezik të jenë flukset monetare, aq më e madhe duhet të jetë gama e flukseve monetare. Strategjitë e ristrukturimit duhet të pasqyrohen në vlerësimin e flukseve monetare. Skenarët e tillë të ristrukturimit mund të jenë për shembull:

- Kurimi (rikuperim i plotë, shlyerje e plotë dhe kalim në jo-mospagesë);
- Ristrukturimi (ripagimi i flukseve monetare të rinegociuara);
- Likuidimi i kolateralit (skenari i mosvijueshmërisë);
- Transferimi i pasurisë përmes shitjes;
- Një kombinim i sa më sipër.

Shuma dhe koha e flukseve monetare për skenarë të veçantë duhet të përcaktohet dhe një probabilitet duhet t'i përshkruhet çdo vlerësimi të flukseve monetare. Shuma e flukseve monetare me probabilitet të ponderuar për secilin skenar përkatës do të skontohej më pas deri në datën e raportimit. Zgjedhja e skenarit, peshimi dhe raporti i flukseve monetare të skenarit më të keq/rastit më të mirë duhet të bazohet në përvojën historike.

Informacioni parashikues

Nevoja për të inkorporuar informacion parashikues do të thotë se aplikimi i standardit do të kërkojë gjykim të konsiderueshëm, në veçanti, se si do të ndikojnë në provizione ndryshimet e faktorëve makroekonomikë.

Kolaterali

Flukset e vlerësuara monetare që merren parasysh do të përfshijnë flukset monetare nga shitja e kolateralit të mbajtur ose përmirësime të tjera të kredisë që janë pjesë përbërëse e kushteve kontraktuale, d.m.th. që janë pjesë e kushteve kontraktuale (edhe nëse jo në mënyrë eksplicite) dhe nuk njihen veçmas (për të shmangur numërimin e dyfishtë).

Zërat jashtë bilancit

Për një kontratë garancie financiare, humbja e pritshme përcaktohet bazuar në pagesat e pritshme për të rimbursuar mbajtësin për një humbje kredie, minus çdo shumë që banka pret të marrë nga mbajtësi, debitori ose ndonjë palë tjetër. Megjithatë, të ardhurat e ardhshme të primit që duhet të paguhet nga mbajtësi nuk duhet të merren parasysh në matjen e humbjes së pritshme nga pasuria që i nënshtrohet garancisë. Kjo është për shkak se flukset monetare sipas garancisë varen nga rreziku i dështimit të (mospagesës) të pasurisë financiare të garantuar, ndërsa primet që do të merren i nënshtrohen rrezikut të mospagesës nga mbajtësi i garancisë. Për zotimet e kredisë, banka do të marrë parasysh gjithashtu tërheqjen e pritshme individuale. Megjithatë, kjo nuk duhet të jetë më e lartë se 1, pasi ECL nuk duhet të njihet për asnjë ekspozim ku nuk ka detyrim kontraktual.

Norma e skontimit

Vlera në kohë e parasë duhet të merret parasysh gjatë llogaritjes së humbjeve të pritshme kreditore. Flukset monetare skontohen deri në datën e raportimit. Përveç përjashtimeve të përmendura, flukset monetare që priten të merren skontohen duke përdorur normën efektive të interesit (EIR) të përcaktuar në njohjen fillestare të instrumentit në bilanc ose një përafrim të saj. Nëse një instrument financiar ka një normë interesi të ndryshueshme, ECL duhet të skontohej duke përdorur EIR-në aktuale (d.m.th. EIR fillestare e rregulluar për rivendosjen e vlerës së zërit të ndryshueshëm në datën e tij më të fundit të riçimitit). Nëse instrumenti është ose është përcaktuar si zë i mbrojtur në një marrëdhënie mbrojtëse me vlerën e drejtë, çdo rishikim sipas SNRF 9.6.5.10 do të merret parasysh gjithashtu. Për të arkëtueshmet e qirasë, norma e skontimit e përdorur në matjen e këtyre të arkëtueshmeve të qirasë është në përputhje me SNRF 16. Nëse një instrument financiar ishte i zhvlerësuar krediti në njohjen fillestare (POCI), ECL-të duhet të skontohen duke përdorur një normë interesi efektive të kreditit të rregulluar. Për zotimet e kredive, EIR e ardhshme e përcaktuar për t'u aplikuar për pasurinë që do të njihet fillimisht në datën e pritshme të përdorimit të parë të ardhshëm të zotimeve, pasi pasuria financiare që njihet pas një tërheqjeje në një zotim kredie trajtohet si vazhdim i atij zotimi dhe jo si një instrument i ri financiar. Për garancitë financiare, norma e skontimit duhet të pasqyrojë vlerësimin aktual të tregut të vlerës në kohë të parasë dhe rreziqet që janë specifike për flukset monetare, por vetëm nëse, dhe në masën që, rreziqet merren parasysh duke rregulluar normën e skontimit në vend të rregullimit të mungesës së parasë së gatshme që po skontohej.

3.3.13. Kategoria e koston së amortizuar

Aseti financiar do të matet me koston e amortizuar nëse është brenda një modeli biznesi, objektivi i të cilit është mbajtja e aseteve për të mbledhur/arkëtuar flukset monetare kontraktuale dhe flukset monetare kontraktuale të asetit financiar janë vetëm pagesa të principalit dhe interesit në shumën e papaguar të principalit.

Në njohjen fillestare, pasuritë financiare dhe detyrimet financiare maten me vlerën e drejtë plus kostot e pranueshme të transaksionit.

Nëse ka një diferencë midis vlerësimit të vlerës së drejtë të njësisë ekonomike në njohjen fillestare dhe çmimit të transaksionit, atëherë:

- nëse vlerësimi i vlerës së drejtë përdor vetëm të dhëna nga tregjet e vëzhgueshme, atëherë diferenca njihet në fitim ose humbje; ose,
- në të gjitha rastet e tjera, diferenca shtyhet si një rregullim i vlerës kontabël të instrumentit financiar, i cili amortizohet nëpërmjet PL gjatë jetëgjatësisë së instrumentit financiar.

Portofoli i kredive dhe paradhënëve të bankës mbarten me kosto të amortizuara dhe të ardhurat nga interesi njihen në fitim dhe humbje duke përdorur normën efektive të interesit.

3.3.14. Kategoria "vlera e drejtë përmes të ardhurave të tjera gjithëpërfshirëse" (FVOCI)

Aseti financiar klasifikohet si i matur me FVOCI nëse mbahet brenda një modeli biznesi, objektivi i të cilit është mbledhja e flukseve monetare kontraktuale dhe shitja e pasurive financiare dhe plotëson kriterin e pagesave vetëm të principalit dhe interesit (SPPI).

3.3.15. Kategoria "vlera e drejtë përmes fitimit ose humbjes" (FVTPL)

Të gjitha pasuritë e tjera financiare – d.m.th. pasuritë financiare që nuk plotësojnë kriteret për klasifikim si të matura më pas me koston e amortizuar ose FVOCI – klasifikohen si të matura më pas me vlerën e drejtë, ku ndryshimet në vlerën e drejtë njihen në fitim ose humbje.

Përveç kësaj, Banka ka opsionin që në njohjen fillestare të caktojë në mënyrë të pakthyeshme një aset financiar si me FVTPL, nëse kjo eliminon ose redukon ndjeshëm një mospërputhje të matjes ose njohjes – pra, një 'mospërputhje kontabël' - që përndryshe do të lindte nga matja e pasurive ose detyrimeve. ose njohja e fitimeve dhe humbjeve mbi to, mbi bazë të ndryshme. Në njohjen fillestare, pasuritë financiare të klasifikuara si me vlerë të drejtë nëpërmjet fitimit ose humbjes do të maten me vlerën e drejtë. Pas njohjes fillestare, pasuritë financiare të klasifikuara si me vlerë të drejtë do të maten me vlerën e drejtë dhe kostot e transaksionit njihen në fitim ose humbje.

3.3.16. Instrumentet financiare derivative

Derivatët njihen fillimisht me vlerën e drejtë në datën në të cilën është lidhur një kontratë derivative dhe më pas maten me vlerën e tyre të drejtë. Vlerat e drejta përfitohen nga çmimet e kuotuarat të tregut në tregjet aktive, duke përfshirë transaksionet e fundit të tregut dhe teknikat e vlerësimit, duke përfshirë modelet e flukseve monetare të skontuara sipas rastit. Të gjithë derivativët mbarten si asete kur vlera e drejtë është pozitive dhe si detyrime kur vlera e drejtë është negative. Fitimet dhe humbjet që vijnë nga ndryshimet në vlerën e drejtë të derivativëve përfshihen në 'Të ardhurat neto nga instrumentet financiare me vlerën e drejtë nëpërmjet fitimit ose humbjes' në fitim ose humbjen për periudhën.

Banka përdor instrumente financiare derivative të tilla si këmbimet e normave të interesit jashtë bursës (OTC) për të menaxhuar rrezikun e saj që rrjedh nga luhatjet e normave të interesit të tregut. Për instrumentet derivative nuk aplikohet kontabiliteti mbrojtës.

3.3.17. Paraja dhe ekuivalentet e parasë dhe rezervat e detyrueshme

Paraja dhe ekuivalentët e parasë përfshijnë kartëmonedhat dhe monedhat në dorë (duke përfshirë rezervat e kufizuara - shih më poshtë), bilancet e pakufizuara të mbajtura me bankat qendrore dhe pasuritë financiare shumë likuide me maturime fillestare prej tre muajsh ose më pak nga data e blerjes që janë subjekt i një rreziku të parëndësishëm të ndryshimit në vlerën e tyre të drejtë dhe përdoren nga Banka në menaxhimin e zotimeve të saj afatshkurtra. Paraja dhe ekuivalentet e parasë mbahen me kosto të amortizuara në pasqyrën e pozicionit financiar.

3.3.18. Gjykimet, vlerësimet dhe supozimet e rëndësishme kontabël

Përgatitja e pasqyrave financiare të Bankës kërkon që menaxhmenti të bëjë gjykime, vlerësime dhe supozime që ndikojnë në shumën e raportuar të të ardhurave, shpenzimeve, pasurive dhe detyrimeve, dhe shpalosjet shoqëruese, si dhe shpalosjen e detyrimeve kontingjente. Pasiguria në lidhje me këto supozime dhe vlerësime mund të rezultojë në rezultate që kërkojnë një rregullim material të vlerës kontabël të pasurive ose detyrimeve të prekura në periudhat e ardhshme. Në procesin e zbatimit të politikave kontabël të Bankës, menaxhmenti ka bërë gjykimet dhe supozimet e mëposhtme në lidhje me të ardhmen dhe burimet e tjera kryesore të pasigurisë së vlerësimit në datën e raportimit, që kanë një rrezik të konsiderueshëm për të shkaktuar një rregullim material në vlerën kontabël të pasurive dhe detyrimeve brenda vitit të ardhshëm financiar.

Rrethanat ekzistuese dhe supozimet për zhvillimet e ardhshme mund të ndryshojnë për shkak të rrethanave jashtë kontrollit të Bankës dhe pasqyrohen në supozimet nëse dhe kur ato ndodhin. Zërat me efektin më të rëndësishëm në shumën e njohura në pasqyrat financiare të veçanta me gjykim dhe/ose vlerësime të konsiderueshme të menaxhmentit janë renditur më poshtë në lidhje me gjykimet/vlerësimet e përfshira.

Gjykime të rëndësishme kontabël dhe kontabiliteti përshkruhen në shënimet e mëposhtme:

3.3.12 Rënia në vlerë e pasurive financiare;

3.3.16 Humbjet nga rënia në vlerë e pasurive financiare;

- 3.3.17 Kostoja e amortizuar dhe kategoria;
- 3.3.18 Kategoria FVOCI;
- 3.3.19 Kategoria FVTPL;
- 3.8 Pasuria e ri-poseduar.

3.4. Rezervat e detyrueshme të likuiditetit

Në përputhje me rregullat e BQK-së, Banka duhet të përmbushë kërkesat e likuiditetit mesatar minimal ditore. Kërkesa për likuiditet llogaritet në baza javore si 10 për qind e bazës së depozitave, e përcaktuar si mesatarja e detyrimeve totale të depozitave ndaj publikut jobankar në euro dhe valuta të tjera, gjatë ditëve të punës të periudhës së mbajtjes. Pasuritë me të cilat Banka mund të plotësojë kërkesat e saj për likuiditet janë depozitat në euro në BQK dhe 50 për qind e ekuivalentit në euro të parave të gatshme të shprehura në valuta lehtësisht të konvertueshme. Depozitat në BQK nuk duhet të jenë më pak se 5 për qind e bazës së aplikueshme të depozitave. Meqenëse pasuritë likuide përkatëse nuk janë të disponueshme për të financuar operacionet e përditshme të Bankës, ato janë përjashtuar nga paraja dhe ekuivalentët e parasë për qëllime të pasqyrës së rrjedhës së parasë.

3.5. Prona dhe pajisjet

3.5.1. Prona dhe pajisjet në pronësi

Pronat dhe pajisjet paraqiten me koston historike minus amortizimin e akumuluar dhe rënien në vlerë të akumuluar, nëse ka.

Kostot e mëvonshme përfshihen në vlerën kontabël të pasurive ose njihen si aset i veçantë, sipas rastit, vetëm kur është e mundur që përfitimet ekonomike të ardhshme të lidhura me zërin do të rrjedhin në Bankë dhe kostoja e zërit mund të matet me besueshmëri. Të gjitha riparimet dhe mirëmbajtjet e tjera i ngarkohen shpenzimeve të tjera operative gjatë periudhës financiare në të cilën ato ndodhin.

Vlerat kontabël të pronës dhe pajisjeve rishikohet për rënie në vlerë kur ngjarjet ndryshojnë ose ndryshimet në rrethana tregojnë që vlera kontabël mund të mos jetë e rikuperueshme. Nëse ka indikacione të tilla dhe kur vlerat kontabël tejkalojnë shumën e parashikuar të rikuperueshme, asetet ose njësitë gjeneruese të parasë (CGU) shlyhen deri në vlerën e tyre të rikuperueshme.

Shuma e rikuperueshme e pronës dhe pajisjeve është vlera e drejtë minus kostot e shitjes dhe vlera në përdorim, cilado që është më e lartë. Në vlerësimin e vlerës në përdorim, flukset e ardhshme monetare skontohen në vlerën e tyre aktuale duke përdorur një normë skontimi para tatimit që pasqyron vlerësimet aktuale të tregut të vlerës kohore të parasë dhe rreziqeve specifike për ato pasuri.

Për një pasuri që nuk gjeneron flukse monetare kryesisht të pavarura, shumata e rikuperueshme përcaktohet për njësitë gjeneruese të parave (CGU) të cilave i përket pasuria. Humbjet nga rënia në vlerë njihen në fitim ose humbje.

Rënia në vlerë e pasurive njihet si shpenzim në bazë të metodës lineare në normat e përcaktuara për të alokuar koston e pronës dhe pajisjeve gjatë jetëgjatësisë së tyre të përdorimit. Normat vjetore të rënies në vlerë përcaktohen nga jetëgjatësia e dobishme e vlerësuar e pasurive të caktuara sipas tabelës në vijim:

Përmirësimet e pronës me qira zhvlerësohen përgjatë jetëgjatësisë së tyre të përdorimit ose afatit të qirasë, cilado që është më e shkurtër. Puna në proces nuk zhvlerësohet derisa asetet të vihet në përdorim.

ATM, pajisje të tjera bankare dhe për zyre	5-10 vjet
Hardueri kompjuterik	4-8 vjet
Ndërtesat e përdorura për qëllime vetanake	50 vjet

Metodat e zhvlerësimit, jetëgjatësia e dobishme dhe vlerat e mbetura rivlerësohen në çdo datë raportimi.

3.5.2. Pronat dhe pajisjet me qira

Banka njih pasurinë me të drejtë përdorimi dhe një detyrim qiraje në datën e fillimit të qirasë. Pasuria me të drejtë përdorimi fillimisht matet me koston, e cila përfshin shumën fillestare të detyrimit të qirasë të rregulluar për çdo pagesë qiraje të bërë në ose përpara datës së fillimit, plus çdo kosto fillestare direkte të shkaktuar dhe një vlerësim të kostove për çmontimin dhe heqjen e pasurisë bazë ose për të rivendosur pasurinë bazë ose vendndodhjen në të cilën është vendosur, minus çdo stimul të pranuar të qirasë.

Pasuria me të drejtën e përdorimit zhvlerësohet më pas duke përdorur metodën lineare nga data e fillimit deri në fundin e jetëgjatësisë së dobishme të pasurive me të drejtë përdorimi ose në fund të afatit të qirasë, cilado që ndodhë më herët.

Jetëgjatësia e vlerësuar e dobishme e pasurive me të drejtën e përdorimit përcaktohet në bazë të kushteve të qirasë. Pasuritë e së drejtës së përdorimit zhvlerësohen gjatë periudhës së afatit të qirasë dhe jetëgjatësisë së dobishme të pasurive me të drejtën e përdorimit, cilado që është më e shkurtër. Nëse një qira transferon pronësinë e pasurisë bazë ose kostoja e pasurive të së drejtës së përdorimit reflekton se njësi ekonomike pret të ushtrojë një opsion blerjeje, pasuria e lidhur me të drejtën e përdorimit zhvlerësohet gjatë jetëgjatësisë së dobishme të pasurisë bazë. Përveç kësaj, pasuria me të drejtën e përdorimit reduktohet periodikisht nga humbjet nga rënia në vlerë, nëse ka, dhe rregullohet për ri-matjet e caktuara të detyrimit të qirasë.

Pagesat e qirasë të përfshira në matjen e detyrimit të qirasë përfshijnë sa vijon:

- pagesat fikse, duke përfshirë pagesat fikse në substancë;
- pagesat e ndryshueshme të qirasë që varen nga një indeks ose një normë, e matur fillimisht duke përdorur indeksin ose normën në datën e fillimit;
- shumat që priten të jenë të pagueshme sipas një garancie të vlerës së mbetur; dhe
- çmimi i ushtrimit sipas një opsioni blerjeje që Banka është në mënyrë të arsyeshme e sigurt se do ta ushtrojë, pagesat e qirasë në një periudhë rinovimi opsionale nëse Banka është në mënyrë të arsyeshme e sigurt se do të ushtrojë një opsion zgjatjeje, dhe penalitetet për përfundimin e parakohshëm të një qiraje, përveç rasteve kur Banka është e sigurt në mënyrë të arsyeshme që nuk do ta ndërprejë parakohshëm.

Detyrimi i qirasë matet fillimisht me vlerën aktuale të pagesave të qirasë që nuk paguhen në datën e fillimit, të skontuar duke përdorur normën e interesit të nënkuptuar në qira ose, nëse kjo normë nuk mund të përcaktohet lehtësisht, normën inkrementale (rritëse) të huamarrjes të Bankës. Në përgjithësi, Banka përdor normën e saj inkrementale të huamarrjes si normë skontimi. Ri-matet kur bëhet ndonjë ndryshim në pagesat e ardhshme të qirasë që rrjedhin nga një ndryshim në një indeks ose normë, nëse ka një ndryshim në vlerësimin e Bankës për shumën që pritet të jetë e pagueshme sipas një garancie të vlerës së mbetur, ose nëse Banka ndryshon vlerësimin e saj se a do të ushtrojë një opsion blerjeje, vazhdimi ose ndërprerjeje.

Kur detyrimi i qirasë rimatet në këtë mënyrë, bëhet një rregullim përkatës në vlerën kontabël të pasurisë të së drejtës së përdorimit, ose regjistrohët në fitim ose humbje nëse vlera kontabël e pasurisë të së drejtës së përdorimit është reduktuar në zero. Banka paraqet pasuritë me të drejtën e përdorimit që nuk plotësojnë përkufizimin e pronës investive në "prona, impiantet dhe pajisjet" dhe detyrimet e qirasë në "detyrime të tjera" në pasqyrën e pozicionit financiar (shënimi 17).

Në fillimin e një kontrate, Banka vlerëson nëse një kontratë është ose përmban një qira. Një kontratë është, ose përmban, një qira nëse kontrata përcjell të drejtën për të kontrolluar përdorimin e një pasurie të identifikuar për një periudhë kohore në këmbim të një shume. Për të vlerësuar nëse një kontratë përcjell të drejtën për të kontrolluar përdorimin e një pasurie të identifikuar, Banka vlerëson nëse:

- kontrata përfshin përdorimin e një pasurie të identifikuar – kjo mund të specifikohet në mënyrë eksplicite ose të nënkuptuar dhe duhet të jetë fizikisht e dallueshme ose të përfaqësojë në thelb të gjithë kapacitetin e një pasurie fizikisht të dallueshme. Nëse furnizuesi ka një të drejtë substanciale zëvendësimit, atëherë pasuria nuk identifikohet;
- banka ka të drejtën të marrë në thelb të gjitha përfitimet ekonomike nga përdorimi i pasurive gjatë gjithë periudhës së përdorimit; dhe
- banka ka të drejtë të drejtojë përdorimin e pasurisë. Banka e ka këtë të drejtë kur ka të drejtat e vendimmarrjes që janë më të rëndësishme për ndryshimin e mënyrës se si dhe për çfarë qëllimi përdoret pasuria. Në raste të rralla kur vendimi se si dhe për çfarë qëllimi përdoret pasuria është i paracaktuar, Banka ka të drejtë të drejtojë përdorimin e pasurisë nëse:
- banka ka të drejtën të operojë pasurinë; ose
- banka e ka projektuar pasurinë në një mënyrë që paracakton se si dhe për çfarë qëllimi do të përdoret.

Kjo politikë zbatohet për kontratat e lidhura ose të ndryshuara në ose pas datës 1 janar 2019.

Në fillimin ose në rivlerësimin e një kontrate që përmban një komponent qiraje, Banka shpërndan shumën në kontratë për secilin komponent të qirasë në bazë të çmimeve të tyre relative të pavarura. Megjithatë, për qiratë e tokës dhe ndërtesave në të cilat është qiramarrëse, Banka ka zgjedhur të mos ndajë komponentët jo-qira dhe të llogarisë komponentët e qirasë dhe ato jo-qira si një komponent i vetëm i qirasë. Banka zgjedhi të përdorte përjashtimet e njohjes në qiratë afatshkurtra, si dhe qiratë me vlerë të ulët.

- Një qira afatshkurtër përkufizohet si një qira që ka një afat qiraje prej 12 muajsh ose më pak;
- Një prag prej 5,000 €, qiratë me vlerë të ulët nën prag.

Çdo kriter zbatohet individualisht, që do të thotë se nuk ka kufizime në kualifikimin e qirasë afatshkurtër bazuar në vlerën e qirasë dhe anasjelltas. Zgjedhjet do të bëhen sipas klasës. Banka vendosi të përdorë këtë përjashtim për të gjitha klasat e pasurive. Çdo modifikim i mëvonshëm i qirasë afatshkurtër do të konsiderohet si qira e re dhe kriteret do të rivlerësohen.

3.5.3. Prona e rimarrë në posedim

Pasuritë e rimarra në posedim fitohen nëpërmjet ekzekutimit të garancisë mbi kreditë me joperformuese dhe paradhëniet për klientët që nuk fitojnë të ardhura nga qiraja dhe nuk përdoren nga Banka, si dhe janë të destinuara për shitje (nxjerrje jashtë përdorimit) në një periudhë të arsyeshme kohore. Pasuritë e rimarra në posedim njihen fillimisht duke përdorur vlerën e caktuar nga përmbartuesi në ankandin e fundit dhe më pas maten me vlerën e kostos ose vlerën neto të realizueshme, cilado që është më e ulët, dhe çdo zhvlerësim njihet në fitim ose humbje. Pasuritë e rimarra në posedim njihen si inventarë dhe paraqiten në inventarin e mallrave dhe llogarinë pezull për shërbimet e kryera ende të pa paraqitura si shpenzim në pasqyrën e pozicionit financiar dhe si shpenzime nga aktivitetet jo-bankare në pasqyrën e të ardhurave gjithëpërfshirëse. Në rastin e shitjes, të ardhurat njihen dhe vlera kontabël e pasurive njihet si shpenzim. Vlera neto e realizueshme vlerësohet një herë në vit dhe çdo zhvlerësim/rikthim njihet si shpenzim/të ardhura në periudhën që ka ndodhur.

3.6. Pasuritë e paprekshme

Pasuritë e paprekshme njihen nëse ka të ngjarë që përfitimet ekonomike të ardhshme ekonomike që i atribuohen pasurisë do të rrjedhin në Bankë dhe kostoja e pasurisë mund të matet me besueshmëri. Pasuritë e paprekshme maten fillimisht me kosto.

Vlerat kontabël të pasurive të paprekshme rishikohen për rënie në vlerë kur ngjarjet ose ndryshimet në rrethana tregojnë se vlera kontabël mund të mos jetë e rikuperueshme. Pasuritë e paprekshme përbëhen tërësisht nga softueri kompjuterik i cili amortizohet duke përdorur metodën lineare gjatë jetëgjatësisë së tyre të dobishme të vlerësuar prej pesë vjetësh dhe licencat të cilat amortizohen gjatë afatit të licencës.

3.7. Depozitat, huazimet dhe detyrimet e varura

Depozitat, huazimet dhe detyrimet e varura janë pjesë e burimeve të financimit të borxhit të Bankës.

Depozitat, huazimet dhe detyrimet e varura njihen fillimisht me vlerën e drejtë, minus kostot e transaksionit të shkaktuara. Më pas paraqiten me kosto të amortizuara; çdo diferencë ndërmjet të ardhurave minus kostot e transaksionit dhe vlerës së kthimit njihet në fitim ose humbje gjatë periudhës duke përdorur metodën e interesit efektiv.

3.8. Provizionet

Një provizion njihet nëse, si rezultat i një ngjarjeje të mëparshme, Banka ka një detyrim të tanishëm ligjor ose të krijuar që mund të matet me besueshmëri, dhe është e mundur që do të duhen të harxhohen mjete monetare për të mbuluar detyrimin. Provizionet përcaktohen duke skontuar rrjedhat e ardhshme të pritshme të parasë me një normë para tatimit që pasqyron vlerësimin aktual të tregut për vlerën kohore të parasë dhe risqet ndaj detyrimit. Korrigjimi i skontimit njihet si kosto financiare.

Detyrimet kontingjente mund të zhvillohen në një mënyrë që nuk është pritur fillimisht. Prandaj, ato vlerësohen vazhdimisht për të përcaktuar nëse dalja e burimeve që përfshijnë përfitime ekonomike është bërë e mundshme. Në rast se detyrimi kontingjent rezulton në një detyrim aktual që mund të matet me besueshmëri, duhet të regjistrohet në bilanc provizioni për shumën. Vetëm zotimet e pakthyeshme shkaktojnë risk kreditor, pra vetëm kontigjencat dhe zotimet e pakthyeshme mund të jenë objekt i provizionimit. Për ekspozimet e mëdha, vlerësimi bëhet në mënyrë individuale. Në rast të vlerësimit të bazuar në portofolio, ndërtimi i portofolios dhe llogaritja e provizioneve të bazuara në portofolio llogariten siç tregohet në rënie në vlerë të kredive dhe paradhënieve.

3.9. Përfitimet e punonjësve

Banka paguan vetëm kontribute për planin pensional të administruar publikisht në baza të detyrueshme. Banka nuk ka detyrime tjera për pagesa pasi të jenë paguar kontributet. Kontributet njihen si shpenzim i përfitimeve të punonjësve në kohën kur ato duhet të paguhen.

3.10. Kapitali aksionar

Dividentët në aksionet e zakonshme

Dividentët në aksionet e zakonshme njihen në ekuitet në periudhën në të cilën janë aprovuar nga aksionerët e bankës. Dividentët për vitin që janë deklaruar pas datës së raportimit shpalosen si ngjarje pas fundit të periudhës së raportimit.

3.11. Rezervat e ekuitetit

Rezervat e ekuitetit përbëhen nga rezervat e vlerës së drejtë dhe fitimet e pashpërdara. Rezervat e regjistruara në OCI brenda ekuitetit në pasqyrën e pozicionit financiar të Bankës përfshijnë:

- Rezerva e vlerës së drejtë përfshin ndryshimet në vlerën e drejtë të pasurive financiare me vlerën e drejtë nëpërmjet të ardhurave të tjera gjithëpërfshirëse.

Fitimet e mbajtura përfshijnë fitimet kumulative jo të shpërdara dhe shpërndahen me miratimin e Aksionerit të Përgjithshëm të Bankës dhe miratimin rregullator të Bankës Qendrore.

3.12. Të ardhurat dhe shpenzimet nga interesi

Të ardhurat dhe shpenzimet nga interesi për të gjitha instrumentet financiare me interes njihen përmes fitimit ose humbjes për periudhën brenda 'të ardhurave nga interesi' dhe 'shpenzimeve nga interesi' duke përdorur metodën e interesit efektiv. Metoda e interesit efektiv është një metodë e llogaritjes së koston së amortizuar të një pasurie financiare ose një detyrimi financiar dhe e shpërndarjes së të ardhurave nga interesi ose shpenzimeve të interesit gjatë periudhës përkatëse.

Norma efektive e interesit është norma që skonton saktësisht pagesat ose arkëtimet e ardhshme të parave të gatshme gjatë jetëgjatësisë së pritshme të instrumentit financiar ose, kur është e përshtatshme, një periudhe më të shkurtër në vlerën kontabël neto të pasurive ose detyrimit financiar. Gjatë llogaritjes së normës efektive të interesit, Banka vlerëson flukset monetare duke marrë parasysh të gjitha kushtet kontraktuale të instrumentit financiar, por nuk merr parasysh humbjet e ardhshme të kreditë.

Llogaritja e normës efektive të interesit përfshin kostot e transaksionit dhe tarifat dhe pikët e paguara ose të marra që janë pjesë përbërëse e normës efektive të interesit. Kostot e transaksionit përfshijnë kostot shtesë që i atribuohen drejtpërdrejt blerjes ose emetimit të një pasurie ose detyrimi financiar.

Të ardhurat dhe shpenzimet nga interesi të paraqitura në fitim ose humbje përfshijnë:

- interesi mbi asetet dhe detyrimet financiare të matur me kosto të amortizuar të llogaritur në bazë të interesit efektiv; dhe
- interesin në letrat me vlerë të investimeve të matura me vlerë të drejtë përmes fitimit dhe humbjes (FVPL) të llogaritur në bazë të interesit efektiv.

Kur një pasuri financiare bëhet e kreditit të zhvlerësuar (e rënë në vlerë) dhe, për këtë arsye konsiderohet si 'Faza 3', Banka llogarit të ardhurat nga interesi duke zbatuar normën efektive të interesit në koston e amortizuar neto të pasurisë financiare. Nëse pasuritë financiare trajtohen dhe nuk janë më të kreditit të zhvlerësuar, Banka kthehet në llogaritjen e të ardhurave nga interesi në baza bruto. Për pasuritë financiare të blera ose të origjinuara të kreditit të zhvlerësuar (POCI), Banka llogarit të ardhurat nga interesi duke llogaritur normën efektive të interesit të kreditit të rregulluar dhe duke aplikuar atë normë në koston e amortizuar të pasurisë. NEI e kreditit të rregulluar është norma e interesit që, në njohjen fillestare, zvogëlon rrjedhën monetare të ardhshme të vlerësuar (duke përfshirë humbjet kreditore) në koston e amortizuar të pasurive të POCI. Banka mban gjithashtu investime në pasuritë e emetuara në vende me norma interesi negative. Banka shpalosë interesin e paguar për këto pasuri si shpenzim interesi, me shpalosje shtesë në Shënimin 21. Të ardhurat nga interesi në të gjitha pasuritë tregtare dhe pasuritë financiare të detyrueshme për t'u matur me FVPL, njihen duke përdorur normën e interesit kontraktual në të ardhurat neto të tregtueshme dhe fitimet / (humbjet) neto të pasurive financiare me vlerë të drejtë në fitim ose humbje.

3.13. Tarifa dhe komisioni

Të ardhurat dhe shpenzimet nga tarifat dhe komisionet që janë pjesë përbërëse e normës efektive të interesit për një pasuri financiare ose detyrim financiar përfshihen në matjen e normës efektive të interesit. Nëse një zotim kredie nuk pritet të rezultojë në tërheqjen e një kredie, atëherë tarifa përkatëse e zotimit të kredisë njihet në bazë lineare gjatë periudhës së zotimit.

Të ardhurat e tjera nga tarifat dhe komisionet – duke përfshirë tarifat e shërbimit të llogarisë, komisionin e shitjeve, tarifat e kartave dhe ATM-ve, tarifat e mbledhjes së pagesave, njihen kur shërbimet përkatëse kryhen, përkatësisht me kalimin e kohës kur shërbimet ofrohen dhe/ose në një moment kohor kur ndodh transaksioni (tarifat e bazuara në transaksion). Më shumë informacion rreth detyrimeve të performancës së Bankës jepet në shënimin 23. Një kontratë me një klient që rezulton në një instrument financiar të njohur në pasqyrat financiare të Bankës mund të jetë pjesërisht në objektin e SNRF 9 dhe pjesërisht në objektin e SNRF 15. Nëse kjo është kështu, atëherë Banka së pari zbaton SNRF 9 për të ndarë dhe matur pjesën e kontratës që është në objektin e SNRF 9 dhe zbaton SNRF 15 për komponentin e mbetur. Shpenzimet e tjera për tarifat dhe komisionet lidhen kryesisht me tarifa transaksionesh dhe shërbimesh të cilat paraqiten si shpenzim në momentin që pranohen shërbimet.

3.14. Të ardhurat neto nga instrumentet e tjera financiare me vlerën e drejtë përmes fitimit ose humbjes

Të ardhurat neto nga instrumentet tjera financiare me vlerë të drejtë përmes fitimit apo humbjes ndërlidhen me instrumentet derivative jo të tregtueshëm të mbajtur për qëllime të menaxhimit të riskut që nuk përbëjnë pjesë të raporteve kualifikuese mbrojtëse të pasurive dhe detyrimeve financiare të përcaktuara në vlerë të drejtë përmes fitimit apo humbjes. Përfshinë të gjitha ndryshimet e realizuara dhe të porealizuara të vlerës së drejtë, interesin, dividendat dhe ndryshimet në këmbimin valutor.

3.15. Tatimi në të ardhura

Shpenzimet e tatimit mbi të ardhurat përfshijnë tatimin aktual dhe tatimin e shtyrë. Njihet në fitim ose humbje, përveç në masën që lidhet me zërat e njohur drejtpërdrejt në kapitalin neto ose në të ardhura të tjera gjithëpërfshirëse.

Tatimi aktual

Tatimi aktual përfshin tatimin e pritshëm të pagueshëm ose të arkëtueshëm mbi të ardhurat ose humbjet e tatueshme për vitin dhe çdo rregullim të tatimit të pagueshëm ose të arkëtueshëm në lidhje me vitet e mëparshme. Ato maten duke përdorur normat tatimore të miratuara ose të miratuara në mënyrë thelbësore në datën e raportimit.

Tatimi i shtyrë

Tatimi i shtyrë është tatimi që pritet të paguhet ose rikuperohet mbi diferencat ndërmjet vlerës kontabël të pasurive dhe detyrimeve në pasqyrat financiare dhe bazës tatimore përkatëse të përdorur në llogaritjen e fitimit të tatueshëm dhe kontabilizohet duke përdorur metodën e detyrimeve. Detyrimet tatimore të shtyra përgjithësisht njihen për të gjitha diferencat e përkohshme të tatueshme dhe pasuritë tatimore të shtyra njihen në masën që ka të ngjarë që fitimet e tatueshme të jenë të disponueshme kundrejt të cilave mund të përdoren diferencat e përkohshme të zbritshme. Këto pasuri dhe detyrime nuk njihen nëse diferenca e përkohshme lind nga njohja fillestare (përveç një kombinimi biznesi) të pasurive dhe detyrimeve të tjera në një transaksion që nuk ndikon as në fitimin e tatueshëm dhe as në fitimin kontabël.

Vlera kontabël e pasurive tatimore të shtyra rishikohet në çdo datë raportimi dhe zvogëlohet në masën që nuk është më e mundshme që fitime të mjaftueshme të tatueshme do të jenë të disponueshme për të lejuar rikuperimin e të gjithë ose një pjese të pasurive. Tatimi i shtyrë llogaritet me normat tatimore që priten të zbatohen në periudhën kur detyrimi shlyhet, ose pasuria është realizuar në bazë të ligjeve tatimore dhe normave që janë miratuar ose në thelb të miratuara në datën e raportimit.

4. MENAXHIMI I RISKUT FINANCIAR

4.1. Përmbledhje

Banka është e ekspozuar ndaj risqeve të mëposhtme nga shfrytëzimi i instrumenteve financiare:

- rreziku kreditor;
- rreziku i likuiditetit;
- rreziku i tregut;
- rreziku operativ.

Ky shënim paraqet informacion rreth ekspozimit të Bankës ndaj secilit nga risqet në lartë, objektivat e Bankës, politikat dhe proceset për matjen dhe menaxhimin e riskut, dhe menaxhimin e kapitalit të Bankës.

Korniza e menaxhimit të riskut

Kontrollet e brendshme dhe mjete tjera të kontrollit të riskut të vendosura nga Menaxhimi i riskut i Raiffeisen International mundësojnë menaxhimin e kontrolluar të riskut të Bankës. Mjetet kryesore të menaxhimit të riskut janë miratuar nga Raiffeisen International dhe zbatohen për përdorim nga Banka.

Banka ka qenë në përputhje dhe ka raportuar bazuar në kërkesat e Basel II në nivel të Grupit duke mbuluar risqet e kreditit dhe të tregut. Zbatimi i kërkesave të Basel II duhet të sigurojë një menaxhim më të mirë të kapitalit.

Bazuar në politikat e Bankës, totali i pasurive të Bankës klasifikohet dhe analizohet si më poshtë:

- Analiza e pasurive bazuar në klasën e pasurisë/produktit (pasuritë klasifikohen në bazë të Katalogut të Produkteve të Grupit);
- Analiza e pasurive bazuar në cilësinë e kredisë (pasuritë klasifikohen në bazë të Direktivave të Grupit);
- Analiza e pasurive në përputhje me bazën e matjes;
- Analiza e pasurive në bazë të moshës, që nënkupton analiza të kryera për pasuritë që janë në vonesë, por jo të zhvlerësuara (rëna në vlerë);
- Analiza individuale e pasurive të përcaktuara si të zhvlerësuara nga faktorët e zhvlerësimit;
- Analiza e pasurive bazuar në llojin e kolateralit dhe duke marrë parasysh shumën e vlerësuar të rikuperueshme;
- Analiza e pasurive bazuar në përqendrimin e risqeve për industrinë / sektorin / segmentin / shumën e caktuar të ekspozimit.

4.2. Risku kreditor

Risku kreditor është risku i humbjes financiare për Bankën nëse klienti apo pala tjetër në një instrument financiar nuk arrin të përmbushë detyrimet kontraktuale, dhe shfaqet kryesisht nga kreditë dhe paradhëniet e bankës për klientët dhe bankat e tjera dhe investimet në letrat me vlerë. Për qëllime të raportimit të menaxhimit të riskut, banka i merr në konsiderim të gjitha elementët e ekspozimit ndaj riskut kreditor (siç risku i mospagesës i obliguesit individual, risku i vendit dhe sektorit).

Banka merr përsipër ekspozimin ndaj riskut kreditor që është risku që pala tjetër nuk do të jetë në gjendje të paguajë shumat e plota në kohën e duhur. Banka i strukturon nivelet e riskut kreditor që i merr përsipër duke vendosur limite në sasinë e riskut të pranuar në lidhje me një huamarrës dhe segment gjeografik apo industrial. Risqet e tilla monitorohen rregullisht dhe i nënshtrohen rishikimit mujor ose më të shpeshtë. Limitet në nivelin e riskut kreditor nga huamarrësi aprovohen nga Menaxhmenti.

Ekspozimi ndaj riskut kreditor menaxhohet përmes analizës së rregullt të aftësisë së huamarrësit dhe huamarrësve potencialë për të përmbushur detyrimet e pagesës së interesit dhe principalit dhe duke ndryshuar këto limite kreditimi, kur është e përshtatshme. Ekspozimi ndaj riskut kreditor menaxhohet, pjesërisht, me marrjen e kolateralit dhe garancive të korporatave dhe atyre personale.

Ekspozimi maksimal i Bankës ndaj riskut kreditor reflektohet kryesisht në vlerat kontabël të pasurive financiare në pasqyrën e pozicionit financiar. Ndikimi i kompensimit reciprok (netimit) të mundshëm të pasurive dhe detyrimeve për të zvogëluar ekspozimin e mundshëm kreditor nuk është i rëndësishëm.

Risku kreditor për instrumentet financiare jashtë bilancore përcaktohet si mundësia e mbajtjes së humbjes si rezultat i asaj që një palë tjetër në një instrument financiar nuk arrin të veprojë në përputhje me kushtet e kontratës. Banka përdor politikat e njëjta kreditore kur bën detyrimet e kushtëzuara ashtu siç bën për instrumentet financiare të bilancit nëpërmjet aprovimit të kredive të përcaktuara, limiteve të kontrollit të riskut dhe procedurave të monitorimit.

Banka mban lloje të ndryshme të kolateralit si siguri për riskun kreditor. Përveç kësaj, zbatohen metoda të tjera për përmirësimin kreditor. Llojet kryesore të kolateralit janë të cekura më poshtë:

- Prona (tokë, ndërtesa);
- Apartamente;
- Automjetet;

- Pajisjet;
- Garancione personale.

Vlera e kolateralit llogaritet sipas metodave të specifikuara të cilat përfshijnë formula të standardizuara të llogaritjes bazuar në vlerat e tregut, zbritjet e paracaktuara dhe vlerësimet e ekspertëve.

Vlerësimi dhe rivlerësimi i kolateralit janë përgjegjësi e drejtpërdrejtë e Specialistëve të Kolateralit të bankës, për të gjitha llojet e kolateraleve. Vlerësimi i pasurive të patundshme përditësohet një herë në vit. Ky rivlerësim vjetor realizohet nga Specialistët e brendshëm të Kolateralit. Nëse përditësimi i rivlerësimit nuk bëhet çdo 18 muaj, atëherë vlera e peshuar e kolateralit (WëCV) e hipotekës zbritet 10 për qind për secilin vit që nuk përmban rivlerësim kolaterali. Monitorim më i shpeshtë është i nevojshëm, kur tregu i pasurive të patundshme është subjekt i ndryshimeve të rëndësishme në rrethana.

Kreditë e rëna në vlerë dhe letrat me vlerë

Kreditë e rëna në vlerë dhe letrat me vlerë janë kredi dhe letra me vlerë për të cilat Banka konstaton se ka:

- vështirësi të konsiderueshme financiare të emetuesit ose huamarrësit;
- një shkelje e kontratës, të tilla si një mospagesë ose një ngjarje e vonuar;
- huadhënësi(ët) e huamarrësit, për arsye ekonomike ose kontraktuale që lidhen me vështirësitë financiare të huamarrësit, duke i dhënë huamarrësit një koncesion(a) që huadhënësi(ët) nuk do ta konsideronin ndryshe;
- po bëhet e mundur që huamarrësi të hyjë në falimentim ose në një riorganizim tjetër financiar;
- zhdukja e një tregu aktiv për atë pasuri financiare për shkak të vështirësive financiare; ose
- blerja ose krijimi i një pasurie financiare me një zbritje të thellë që pasqyron humbjet e shkaktuara nga kredia.

ECL-të maten në një mënyrë që pasqyron vlerën në kohë të parasë. Kjo do të thotë se mungesat e parave të gatshme që lidhen me mospagimin kërkohet të skontohe në datën e bilancit. Për pasuritë e Fazës 3, ECL-të skontohe duke përdorur EIR origjinale, ndërsa për pasuritë POCI ECL-të zbriten duke përdorur CAEIR.

Kreditë me kushte të rinegociuara

Kreditë me kushte të rinegociuara janë kreditë që janë ristrukturuar për shkak të përkeqësimit të gjendjes financiare të huamarrësit dhe ku Banka ka bërë lëshime që në të kundërt nuk do t'i merrte në konsideratë. Pasi kredia të ristrukturohet, ajo mbetet në këtë kategori derisa të vërehet performanca e qëndrueshme. Performanca e qëndrueshme përkufizohet si tre pagesa kontraktuale të njëpasnjëshme të principalit dhe/ose interesit.

Humbjet e pritshme kreditore-ECL

Banka vendos lejime dhe provizione për humbjet e pritshme kreditore që përfaqëson vlerësimin e saj të humbjeve të pritshme në portofolin e saj të kredive/ letrave me vlerë dhe atë jashtë bilancit.

Politika e shlyerjes/fshirjes

Pasuritë financiare fshihen pjesërisht ose në tërësi vetëm kur Banka ka ndaluar së ndjekuri rikuperimin.

Kriteret e mëposhtme janë të zbatueshme për ekspozimet retail:

- kur pasuria klasifikohet si joperformuese dhe pasuria nuk është e siguar me kolateral, pasuria shlyhet brenda 18 muajve;
- kur pasuria klasifikohet si joperformuese dhe pasuria është e siguar me kolateral të lënë peng, pasuria shlyhet brenda 36 muajve;
- kur pasuria klasifikohet si joperformuese dhe pasuria është e siguar me hipotekë, pasuria shlyhet brenda 60 muajve.

Kriteret e mëposhtme janë të zbatueshme për ekspozimet joretail:

- kur llogaritja e ILP-së bëhet me qasjen e mosvijmësisë dhe pasuria provizionohet 100 për qind;
- kur ka mungesë të flukseve monetare të ardhshme të pritshme nga operacionet;
- kur vlera e drejtë minus koston e shitjes së një kolateralit ende ekzistues të përdorur në llogaritjen e rënies në vlerë është zero ose nuk ka më kolateral.

Nëse shuma për t'u shlyer është më e madhe se lejimi për humbje i akumuluar, diferenca trajtohet fillimisht si një korigjim i drejtpërdrejtë në pasqyrën e fitimit dhe humbjes. Çdo rikuperim i mëvonshëm kreditohet në shpenzimet e humbjeve nga kreditë.

Përmbledhje e kredive të riprogramuara/modifikuara

Tabelat në vijim paraqesin një përmbledhje të pasurive të modifikuara të Bankës më 31 dhjetor 2022 dhe 31 dhjetor 2021.

31 dhjetor 2022	Faza 2						Faza 3		Raporti i kredive të modifikuara
	Vlera kontabël bruto	Modifikime të përkohshme të T&C për shkak të COVID 19	Modifikime të përhershme të T&C	Gjithsej kreditë performuese të riprogramuara	Modifikime të përkohshme të T&C për shkak të COVID 19	Modifikime të përhershme të T&C	Gjithsej kreditë joperformuese të riprogramuara	Gjithsej kreditë e riprogramuara / modifikuara	
Detyrimet nga bankat	11,945	-	-	-	-	-	-	-	0%
Kredi dhe paradhënie për klientët									
Klientët korporata (joretail)	368,043	26,587	1,880	5,286	1,385	5,503	6,255	11,541	3.14%
Klientët individualë (retail)	523,892	52,411	6,508	5,544	6,143	2,254	2,244	7,788	1.49%
Gjithsej kreditë dhe paradhëniet për klientët	891,935	78,998	8,388	10,830	7,528	7,757	8,499	19,329	2.17%

31 dhjetor 2021	Faza 2						Faza 3		Raporti i kredive të modifikuara
	Vlera kontabël bruto	Modifikime të përkohshme të T&C për shkak të COVID 19	Modifikime të përhershme të T&C	Gjithsej kreditë performuese të riprogramuara	Modifikime të përkohshme të T&C për shkak të COVID 19	Modifikime të përhershme të T&C	Gjithsej kreditë joperformuese të riprogramuara	Gjithsej kreditë e riprogramuara / modifikuara	
Detyrime nga bankat	23,860	-	-	-	-	-	-	-	0%
Kredi dhe paradhënie për klientët									
Klientët korporata	339,864	51,925	3,944	2,785	1,390	5,149	5,980	8,765	2.58%
Klientët individualë	464,842	94,845	6,138	5,899	7,396	2,168	2,296	8,195	1.76%
Gjithsej kreditë dhe paradhëniet për klientët	804,706	146,770	10,082	8,684	8,786	7,317	8,276	16,960	2.11%

Përmbledhje e kredive të riprogramuara/modifikuara

31 dhjetor 2022	Shuma bruto e kredive të modifikuara			Humbjet e pritshme të kredive të modifikuara		
	Faza 2	Faza 3	Gjithsej	Faza 2 Kolektive	Faza 3 Kolektive	Gjithsej
Detyrime nga bankat	-	-	-	-	-	-
Kredi dhe paradhënie për klientët						
Klientët korporata	5,243	-	5,243	2,449	-	2,449
Klientët individual	5,214	2,799	8,013	722	1,513	2,235
Gjithsej kreditë dhe paradhëniet për klientët	10,457	2,799	13,256	3,171	1,513	4,684

31 dhjetor 2021	Shuma bruto e kredive të modifikuara			Humbjet e pritshme të kredive të modifikuara		
	Faza 2	Faza 3	Gjithsej	Faza 2 Kolektive	Faza 3 Kolektive	Gjithsej
Detyrime nga bankat	-	-	-	-	-	-
Kredi dhe paradhënie për klientët						
Klientët korporata	2,785	-	2,785	206	-	206
Klientët individualë	5,756	2,936	8,692	784	1,292	2,076
Gjithsej kreditë dhe paradhëniet për klientët	8,541	2,936	11,477	990	1,292	2,282

Kredi dhe paradhëniet për klientët

Ekspozimi maksimal ndaj riskut kreditor para përmirësimeve të kolateralit dhe përmirësimeve tjera kreditore më 31 dhjetor 2022 të aseteve financiare sipas sektorit të palës tjetër.

Ekspozimi ndaj riskut kreditor		
	31-dhjetor-22	31-dhjetor-21
Banka Qendrore e Kosovës	71,545	81,320
Bankat e tjera	36,796	42,429
Investimet në filiale	2,234	2,234
Sovranët	188,320	160,000
Korporatat ndërkombëtare	9,523	14,099
Korporatat lokale	368,043	339,864
Klientë lokalë individualë (retail)	523,892	464,842
Gjithsej ekspozimi ndaj riskut të pasurive financiare	1,200,353	1,104,788

Tabelat e mëposhtme paraqesin informacion në lidhje me cilësinë kreditore të kredive dhe paradhëniet për klientët dhe lejimin për rënie në vlerë/humbjet të mbajtura nga Banka kundrejt këtyre pasurive.

Kreditë dhe paradhëniet për klientët		
	2022	2021
Ekspozimi maksimal ndaj riskut kreditor		
Shuma bruto	891,935	804,706
Lejimi për rënie në vlerë	(28,988)	(26,457)
Vlera kontabël neto	862,946	778,249
Kredi me kushte të rinegociuara		
Vlera kontabël bruto	102,671	172,956
Lejimi për rënie në vlerë	(13,688)	(14,966)
Vlera kontabël neto	88,983	157,990

Kreditë dhe paradhëniet për klientët

Më poshtë është një analizë e kolateralit dhe përmirësimeve së kredisë të marra gjatë viteve:

31 dhjetor 2022	Kreditë dhe paradhëniet për klientët			Vlera e drejtë e kolateralit		
	Retail	Korporata	Gjithsej	Retail	Korporata	Gjithsej
Pasuri të patundshme komerciale	301,00	5,611	5,912	614	3,044	3,658
Pasuri të patundshme rezidenciale	67,028	-	67,028	92,772	2,272	95,044
Pasuri të luajtshme	286,263	348,983	635,246	43,015	251,025	294,040
Të pasiguruara	170,300	13,449	183,749	1	-	1
Gjithsej	523,892	368,043	891,935	136,401	256,341	392,743

31 dhjetor 2021	Kreditë dhe paradhëniet për klientët			Vlera e drejtë e kolateralit		
	Retail	Korporata	Gjithsej	Retail	Korporata	Gjithsej
Pasuri të patundshme komerciale	607	6,448	7,055	545	3,048	3,593
Pasuri të patundshme rezidenciale	52,624	-	52,624	50,123	1,676	51,799
Pasuri të luajtshme	330,930	319,306	650,236	40,726	165,316	206,042
Të pasiguruara	80,681	14,110	94,791	-	12,304	12,304
Gjithsej	464,842	339,864	804,706	91,394	182,344	273,738

Më poshtë është një analizë e pasurive financiare të matura me koston e amortizuar. Përveç nëse tregohet në mënyrë specifike, për pasuritë financiare, shumat në tabelë përfaqësojnë vlerat kontabël bruto:

31 dhjetor 2022	Gjithsej vlera kontabël bruto	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Vlera e drejtë e kolateralit
Klientët korporata (joretail)	368,043	322,957	35,001	10,085	136,401
Klientët individualë (retail)	523,892	487,965	20,635	15,292	256,342
Gjithsej kreditë dhe paradhëniet për klientët	891,935	810,922	55,636	25,377	392,743

31 dhjetor 2021	Gjithsej vlera kontabël bruto	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Vlera e drejtë e kolateralit
Klientët korporata (joretail)	339,864	255,809	74,010	10,045	182,344
Klientët individualë (retail)	464,842	427,757	21,872	15,213	91,394
Gjithsej kreditë dhe paradhëniet për klientët	804,706	683,566	95,882	25,258	273,738

Një analizë e përqendrimeve të riskut kreditor më 31 dhjetor 2022 dhe 31 dhjetor 2021 për kreditë dhe paradhëniet për klientët në vonesë dhe të rëna në vlerë - Faza 3 dhe POCl janë paraqitur më poshtë:

31 dhjetor 2022	Të paafatizuara dhe më pak se 1 muaj	Nga 1 deri në 3 muaj	Nga 3 deri në 12 muaj	Më shumë se 12 muaj	Gjithsej
Klientët joretail	2,555	240	1,590	5,654	10,039
Klientët retail	1,990.00	635	1,740	14,584	18,949
Gjithsej kredi dhe paradhënie për klientët, të rëna në vlerë	4,545	875	3,330	20,238	28,988

31 dhjetor 2021	Të paafatizuara dhe më pak se 1 muaj	Nga 1 deri në 3 muaj	Nga 3 deri në 12 muaj	Nga 3 deri në 12 muaj	Gjithsej
Klientët joretail	2,864	80	653	4,700	8,297
Klientët retail	1,633	318	1,681	14,528	18,160
Gjithsej kredi dhe paradhënie për klientët, të rëna në vlerë	4,497	398	2,334	19,228	26,457

Banka monitoron përqendrimet e riskut kreditor sipas sektorëve. Përqendrimet e riskut të sektorit ekonomik brenda portofolit të kredive për klientë janë si më poshtë:

	2022	%	2021	%
Tregtia	231,320	26%	151,227	19%
Individët	402,444	45%	557,094	69%
Prodhimi, kimike dhe përpunuese	110,157	12%	68,256	8%
Shërbimet	37,504	4%	12,845	2%
Ndërtim dhe servisim ndërtimi	52,187	6%	5,187	1%
Industria ushqimore dhe bujqësia	23,403	3%	9,543	1%
Të tjera	34,920	4%	554	0%
Gjithsej kreditë dhe paradhëniet për klientët para lejimeve për rënie në vlerë të kredive	891,935	100%	804,706	100%

Detyrime nga bankat

Ekspozimet ndërbankare monitorohen nga afër çdo ditë nga menaxhimi i riskut dhe Departamenti i Thesarit. Banka kufizon depozitat dhe transaksionet e tjera bankare në banka solide vendore ose ndërkombëtare. Përpara se të fillohet një marrëdhënie biznesi me një bankë të caktuar, menaxhmenti dhe Departamenti i Riskut kryejnë një analizë të gjendjes financiare të institucionit. Performanca financiare e palëve kontraktuese monitorohet vazhdimisht. Për më tepër, të gjitha bankat korresponduese si dhe emetuesit e bonove në të cilat Banka ka ekspozime investimi monitorohen vazhdimisht për vlerësimet e tyre nga agjencitë ndërkombëtare të vlerësimit, përveç ekspozimeve me bonot e thesarit të Kosovës të cilat nuk janë vlerësuar. Për të përfaqësuar vlerësimet e agjencive të ndryshme ndërkombëtare të vlerësimit, tabelat më poshtë janë përgatitur në përputhje me shkallët e vlerësimit të Bankës Qendrore të Kosovës të paraqitura si më poshtë.

Vlerësimet Ndërkombëtare të Riskut		
Përkufizimet e vlerësimeve	Shkalla e vlerësimit afatgjatë	Shkalla e vlerësimit afatshkurtër
Cilësi e lartë e kredisë	Aaa	P-1
	Aa1	
	Aa2	
	Aa3	
Kapacitet i fortë pagese	A1	P-2
	A2	
	A3	
Kapacitet adekuat pagese	Baa1	P-3
	Baa2	

Një funksion i pavarur nga departamenti i thesarit, zakonisht menaxhimi i riskut, duhet të monitorojë që ekspozimi ndaj të gjitha bankave nuk i kalon limitet rregullatore ose kufijtë e brendshëm të përcaktuar nga menaxhmenti i Bankës.

Në pajtim me rregulloren e re për ekspozimet e mëdha të Bankës Qendrore të Republikës së Kosovës, bankat nuk do të kenë ndonjë ekspozim të përgjithshëm ndaj riskut kreditor ndaj palëve të ndërlidhura që tejkalon 15 për qind të Kapitalit Rregullator të nivelit të parë.

Detyrimet nga bankat janë dhënë pa kolateral. Tabela e mëposhtme paraqet llogaritë rrjedhëse të Bankës dhe depozitat me afat me bankat korresponduese sipas vlerësimit (klasifikimit) kreditor, të cilat janë klasifikuar si Faza 1.

Më 31 dhjetor	2022	2021
P-1	34,187	32,476
P-2	3,638	9,953
P-3	-	-
	37,825	42,429

Investimet në letra me vlerë

Investimet në letra me vlerë janë kryesisht bonot qeveritare me vendet e OECD-së, bonot e thesarit të Republikës së Kosovës dhe bonot e korporatave. Investimet janë kryesisht për menaxhimin e likuiditetit të bankës dhe sigurojnë diversifikim të mjaftueshëm të riskut përsa i përket ekspozimit kreditor me një sovran duke marrë në konsideratë edhe mjedisin rregullator lokal dhe kufizimin e ekspozimeve të mëdha.

Tabela e mëposhtme paraqet ekspozimin ndaj letrave me vlerë bazuar në vlerësimin ndërkombëtar të riskut:

	2022	2021
P-1	147,671	115,755
P-2	18,734	9,576
P-3	4,061	-
E pa vlerësuar	27,318	48,703
	197,784	174,034

Ekspozimi i raportuar si i pavlerësuar pasqyron ekspozimin e Bankës ndaj Republikës së Kosovës. Tabela e mëposhtme paraqet ekspozimin ndaj riskut bazuar në riskun e palës së kundërt të ekspozimit.

4.3. Risku i likuiditetit

Rreziku i likuiditetit është rreziku që Banka të hasë vështirësi në përmbushjen e obligimeve nga detyrimet e saj financiare. Banka është e ekspozuar ndaj thirrjeve ditore për burimet e saj të parave të disponueshme nga llogaritë rrjedhëse, depozitat e maturuara, tërheqjet e kredive dhe garancitë. Rreziku i likuiditetit menaxhohet nga Menaxhmenti i Bankës.

Banka mban aktive afatmesme deri në afatgjata dhe për shkak të kushteve të tregut, financon pjesën më të madhe të portofolit të saj me borxh afatshkurtër. Në këtë proces Banka merr rrezikun e likuiditetit që lidhet me mospërputhjet e maturitetit. Banka lëshon aktive afatgjata, si kredi PI dhe kredi hipotekare, dhe këto portofole financohen kryesisht nga depozita pa afat dhe depozita me afat deri në 1 vit. Menaxhmenti merr në baza ditore informacionin e raportit të likuiditetit të Bankës, dhe gjithashtu në baza javore merr një raport të likuiditetit të renditur sipas segmentit të biznesit. Duke qenë se Banka emeton aktive afatmesme deri në afatgjata dhe e financon atë me borxh afatshkurtër dhe afatmesëm, ajo është gjithashtu e ekspozuar ndaj rrezikut të normës së interesit.

Rezerva rregullatore e likuiditetit llogaritet si 10 për qind e detyrimeve mesatare të pagueshme brenda një viti, e cila rezervë mbahet nga depozitat në bankën qendrore dhe 50 për qind e parasë fizike. Më 31 dhjetor 2022, teprica e rezervës së likuiditetit është 1,745 mijë € (2021: 17,282 mijë €). Tabela e mëposhtme tregon vlerat kontabël neto të pasurive dhe detyrimeve më 31 dhjetor 2022 dhe 2021 sipas maturimit të mbetur kontraktual të tyre.

Sidoqoftë, banka pret që shumë klientë nuk do të kërkojnë ripagesën e depozitave në datën më të hershme që mund të kërkojë të paguhen dhe tabela nuk pasqyron flukset e parave të gatshme të pritura të treguara nga historia e saj e mbajtjes së depozitave. Për më tepër, Banka po përdor aktin e deleguar të BE-së LCR për menaxhimin e likuiditetit dhe kërkojë të mbajë likuiditet nga 10 përqind në 10.9 përqind për depozitat e siguruaruara retail dhe përqindje për depozitat e siguruaruara. Për joretail planifikohet një dalje prej 33 për qind deri në 85 për qind, bazuar në atë nëse llogaria është operacionale apo jo. LCR i BE-së duhet të jetë mbi 100 përqind. Më 31 dhjetor 2022, Banka ishte shumë mbi këtë limit në mbi 300 përqind.

	Të paafatizuara dhe më pak se 1 muaj	Nga 1 deri në 3 muaj	Nga 3 deri në 12 muaj	Më shumë se 12 muaj	Totali
Asetet					
Paraja dhe ekuivalentet e saj dhe rezerva e detyrueshme e likuiditetit	165,190	-	-	-	165,190
Detyrimet nga bankat	25,885	-	-	-	25,885
Kreditë dhe paradhëniet për klientët	6,703	47,945	143,164	665,134	862,946
Investimet në letra me vlerë	-	-	-	197,784	197,784
Asetet e tjera	-	-	3,932	-	3,932
Totali i aseteve financiare	197,778	47,945	147,096	862,918	1,255,737
Detyrimet					
Depozitat nga klientët	1,125,770	1,023	2,079	96	1,128,969
Detyrimet ndaj bankave	7,534	-	894	-	8,428
Borxhi i varur	-	-	-	-	-
Detyrimet e tjera financiare joderivative	-	-	16,832	-	16,832
Detyrimet e tjera financiare derivative	-	-	(236)	337	101
Totali i detyrimeve financiare	1,133,304	1,023	19,569	433	1,154,329
Pozicioni neto i hendekut më 31 dhjetor 2022	(935,526)	46,922	127,527	862,485	101,408

	Të paafatizuara dhe më pak se 1 muaj	Nga 1 deri në 3 muaj	Nga 3 deri në 12 muaj	Më shumë se 12 muaj	Totali
Asetet					
Paraja dhe ekuivalentet e saj dhe rezerva e detyrueshme e likuiditetit	175,289	-	-	-	175,289
Detyrimet nga bankat	19,391	-	-	-	19,391
Kreditë dhe paradhëniet për klientët	19,548	27,297	139,092	592,312	778,249
Investimet në letrat me vlerë	-	-	-	174,034	174,034
Asetet e tjera	-	-	6,850	-	6,850
Totali i asetëve financiare	214,228	27,297	145,942	766,346	1,153,813
Detyrimet					
Depozitat nga klientët	999,622	20,511	2,276	366	1,022,775
Detyrimet ndaj bankës	5,504	-	831	-	6,335
Borxhi i varur	298	-	-	19,000	19,298
Detyrimet e tjera financiare joderivative	-	-	8,375	-	8,375
Detyrimet e tjera financiare derivative	-	-	121	337	458
Totali i detyrimeve financiare	1,005,424	20,511	11,603	19,703	1,057,241
Pozicioni neto i hendekut më 31 dhjetor 2021	(791,196)	6,786	134,339	746,643	96,572

Analiza e maturitetit të kredive për klientët bazohet në datat e mbetura të maturitetit të marrëveshjeve për kredi, që do të thotë duke marrë parasysh këstet që duhet të paguhet në baza mujore.

Raportimi i likuiditetit në baza javore në nivel të segmentit të biznesit, monitorimi i raportit të pandryshueshmërisë veçmas për të gjitha segmentet e biznesit, limitet në librin bankar dhe raportet të cilat matin rreziqet e interesit dhe boshllëqet, janë aktualisht mjetet që aplikohen për të menaxhuar dhe kufizuar rrezikun themelor të kryerjes së biznesit.

Rezervat e detyrueshme të likuiditetit përfshihen brenda produkteve të paafatizuara dhe atyre më pak se një muaj, pasi në këtë kategori përfshihen edhe pjesa më e madhe e detyrimeve me të cilat lidhet ky bilanc.

Analiza e maturitetit për detyrimet financiare analizohet si më poshtë:

- Bazuar në datën më të hershme kontraktuale të maturitetit- skenari i rastit më të keq;
- Bazuar në flukset monetare të paskontuara kontraktuale;
- Përcaktimi i brezave kohorë;
- Flukset e pritshme të parasë së gatshme përdoren si informacion shtesë.

Përputhja dhe/ose mospërputhja e kontrolluar e maturiteteve dhe normave të interesit të asetëve dhe detyrimeve është thelbësore për menaxhimin e Bankës. Është e pazakontë që bankat të jenë plotësisht në përputhje meqenëse biznesi i kryer është shpesh i një afati të pasigurt dhe i llojeve të ndryshme. Një pozicion i papërputhur rrit potencialisht përfitimin, por gjithashtu mund të rrisë rrezikun e humbjeve. Maturitetet e asetëve dhe detyrimeve dhe aftësia për të zëvendësuar detyrimet me interes ndërsa ato maturojnë me një kosto të pranueshme janë faktorë të rëndësishëm në vlerësimin e likuiditetit të Bankës dhe ekspozimit të saj ndaj ndryshimeve në interesin dhe kursin e këmbimit.

Banka ka një mospërputhje të konsiderueshme të maturitetit të asetëve dhe detyrimeve që maturojnë brenda një viti. Kjo mospërputhje likuiditeti lind për faktin se burimi kryesor i financimit të Bankës më 31 dhjetor 2022 dhe 2021 ishin llogaritë e klientëve të paafatizuara dhe që maturoheshin në më pak se një muaj. Menaxhmenti beson se pavarësisht se një pjesë e konsiderueshme e llogarive të klientëve janë të paafatizuara, diversifikimi i këtyre depozitave sipas numrit dhe llojit të depozitave do të tregonte se llogaritë e këtyre klientëve ofrojnë një burim afatgjatë dhe të qëndrueshëm financimi për Bankën.

Banka ka përmirësuar pozicionin neto nëpërmjet burimeve të tjera të financimit, të cilat ofrojnë financa afatmesme dhe synojnë të vazhdojnë përputhjen e maturitetit të asetëve me detyrimet në periudhat në vijim. Gjithashtu, Banka ka një Marrëveshje të papërdorur për Instrumente Kreditore, e cila do të ofrojë mbështetje në rast nevojash për likuiditet.

Shuma totale e papaguar kontraktuale e zotimeve për dhënie të kredisë nuk përfaqëson domosdoshmërisht kërkesat e ardhshme të parave të gatshme, pasi shumë prej këtyre zotimeve do të skadojnë ose ndërpriten pa u financuar.

4.4. Rreziku i tregut

Rreziku i tregut është rreziku që vlera e një investimi do të ulet për shkak të lëvizjeve të faktorëve të tregut. Katër faktorët standardë të rrezikut të tregut janë:

- Rreziku i kapitalit ose rreziku që çmimet e stoqeve do të ndryshojnë.
- Rreziku i normës së interesit ose rreziku që normat e interesit do të ndryshojnë.
- Rreziku valutor ose rreziku që normat e valutës së huaj do të ndryshojnë.
- Rreziku i mallrave ose rreziku që çmimet e mallrave (pra, drithërave, metaleve, etj.) do të ndryshojnë.

Banka merr përsipër ekspozimin ndaj rreziqeve të tregut. Rreziqet e tregut lindin nga pozicionet e hapura në normat e interesit dhe produktet valutore, të cilat të gjitha janë të ekspozuara ndaj lëvizjeve të përgjithshme dhe specifike të tregut. Menaxhmenti vendos kufizime mbi vlerën e rrezikut që mund të pranohet, i cili monitorohet në baza ditore. Megjithatë, përdorimi i kësaj qasjeje nuk parandalon humbjet jashtë këtyre kufijve në rast të lëvizjeve më të mëdha domethënëse të tregut.

Rreziku gjeografik

Përqendrimi gjeografik i aseteve dhe detyrimeve financiare të Bankës më 31 dhjetor 2022 dhe 2021 është paraqitur më poshtë:

	Kosova	BE	Tjetër	Totali
Asetet				
Paraja e gatshme dhe ekuivalentet e saj dhe rezerva e detyrueshme e likuiditetit	155,121	10,069	-	165,190
Detyrimet nga bankat	-	25,885	-	25,885
Kreditë dhe paradhëniet për klientët	862,946	-	-	862,946
Investimet në letrat me vlerë	44,313	153,471	-	197,784
Asetet e tjera	3,932	-	-	3,932
Totali i aseteve financiare	1,066,312	189,425	-	1,255,737

Detyrimet				
Depozitat nga klientët	1,080,756	15,077	33,135	1,128,969
Depozitat nga bankat	7,534	894	-	8,428
Borxhi i varur	-	-	-	-
Detyrimet e tjera	16,832	-	101	16,933
Totali i detyrimeve financiare	1,105,122	15,971	33,236	1,154,329
Pozicioni neto i hendekut më 31 dhjetor 2022	(38,810)	173,454	(33,236)	101,408

	Kosova	BE	Tjetër	Totali
Asetet				
Paraja dhe ekuivalentet e saj dhe rezerva e detyrueshme e likuiditetit	153,217	22,072	-	175,289
Detyrimet nga bankat	-	19,391	-	19,391
Kreditë dhe paradhëniet për klientët	778,249	-	-	778,249
Investimet në letrat me vlerë	48,703	92,327	33,004	174,034
Asetet e tjera	6,850	-	-	6,850
Totali i aseteve financiare	987,019	133,790	33,004	1,153,813

Detyrimet				
Depozitat nga klientët	963,342	33,890	25,543	1,022,775
Depozitat nga bankat	5,504	831	-	6,335
Borxhi i varur	-	19,298	-	19,298
Detyrimet e tjera	8,375	-	458	8,833
Totali i detyrimeve financiare	977,221	54,019	26,001	1,057,241
Pozicioni neto i hendekut më 31 dhjetor 2021	9,798	79,771	7,003	96,572

Rreziku i valutës

Kjo është një formë rreziku që lind nga ndryshimi i çmimit të një valute kundrejt valutës funksionale. Rreziku valutor menaxhohet nëpërmjet monitorimit dhe menaxhimit të pozicioneve të hapura valutore. Këto pozicione caktohen për pozicionet ditore dhe veçmas, për pozicionet gjatë natës. Analiza e ndjeshmërisë i ofrohet menaxhmentit në baza javore.

Banka merr përsipër ekspozimin ndaj efekteve të luhatjeve në kurset mbizotëruese të këmbimit në valutë të huaj në pozicionin e saj financiar dhe flukset e parasë së gatshme. Menaxhmenti vendos kufizime në nivelin e ekspozimit sipas monedhës dhe në total, si dhe kufijtë e ndalimit të humbjeve, të cilat monitorohen çdo ditë dhe mbulojnë në përputhje me rrethanat duke futur pozicione kompensuese. Përdorimi i euros në Kosovë i mundëson bankës të hyjë në derivativë me likuiditet të lartë, siç janë SWAP-et ndërvalutore, që do të përdoren si mjete mbrojtëse ndaj variancave afatshkurtra të likuiditetit.

Raporti i rrezikut të tregut që përfshin Raportin e rrezikut të normës së interesit dhe raportin e valutës së hapur FX i dërgohet menaxhmentit në baza javore. Raporti përkatës prodhohet nga menaxhmenti i rrezikut i RBI bazuar në inputet që ofrohen nga burimet e raportimit lokal.

Tabela më poshtë përmbledh ekspozimin e Bankës ndaj rrezikut të kursit të këmbimit valutor më 31 dhjetor 2022 dhe 2021. Të përfshira në tabelë janë asetet dhe detyrimet financiare të Bankës në vlera kontabël, të kategorizuara sipas valutës dhe të përkthyer në '000 euro.

	Euro	USD	Të tjera	Totali
Asetet				
Paraja dhe ekuivalentet e saj dhe rezerva e detyrueshme e likuiditetit	165,190	-	-	165,190
Detyrimet nga bankat	25,885	-	-	25,885
Kreditë dhe paradhëniet për klientët	862,946	-	-	862,946
Investimet në letra me vlerë	179,350	18,434	-	197,784
Asetet e tjera	3,932	-	-	3,932
Totali i aseteve financiare	1,237,303	18,434	-	1,255,737
Detyrimet				
Depozitat nga klientët	1,071,742	43,722	13,504	1,128,969
Depozitat nga bankat	8,428	-	-	8,428
Borxhi i varur	-	-	-	-
Detyrimet e tjera	16,933	-	-	16,933
Totali i detyrimeve financiare	1,097,103	43,722	13,504	1,154,329
Pozicioni neto i hendekut më 31 dhjetor 2021	140,200	(25,288)	(13,504)	101,408
Asetet				
Paraja dhe ekuivalentet e saj dhe rezerva e detyrueshme e likuiditetit	175,289	-	-	175,289
Detyrimet nga bankat	19,391	-	-	19,391
Kreditë dhe paradhëniet për klientët	778,249	-	-	778,249
Investimet në letrat me vlerë	139,602	34,432	-	174,034
Asetet e tjera	6,850	-	-	6,850
Totali i aseteve financiare	1,119,381	34,432	-	1,153,813
Detyrimet				
Depozitat nga klientët	919,107	67,548	36,120	1,022,775
Depozitat nga bankat	6,335	-	-	6,335
Borxhi i varur	19,298	-	-	19,298
Detyrimet e tjera	8,833	-	-	8,833
Totali i detyrimeve financiare	953,573	67,548	36,120	1,057,241
Pozicioni neto i hendekut më 31 dhjetor 2021	165,808	(33,116)	(36,120)	96,572

Rreziku i valutës së huaj

Valutat e huaja ndaj të cilave Banka është kryesisht e ekspozuar janë dollari amerikan (USD), frangu zviceran (CHF) dhe funta britanike (GBP). Kufiri për pozicionin agregat të hapur të valutës së huaj ruhet brenda kërkesave rregullatore. Kjo zvogëlon ekspozimin ndaj rrezikut ndaj çdo luhatjeje në treg dhe minimizon ndikimin e mundshëm të rivlerësimit të valutës së huaj në fitimin dhe humbjen e bankës.

Normat për valutat kryesore të përdorura në konvertimin e zërave në datën e raportimit, të shprehura në valuta të huaja, ishin si më poshtë (në euro):

Krahasuar me EUR	31 dhjetor 2022	31 dhjetor 2021
1 USD	1.0666	1.1310
1 CHF	0.9847	1.0325
1 GBP	0.887	0.839

Rreziku i normës së interesit

Ky është rreziku që vlera relative e një asetit me interes do të humbasë në vlerë. Duke qenë se asetet e janë kryesisht në kredi fikse afatmesme dhe afatgjata dhe detyrimet janë kryesisht depozita afatshkurtra, kjo gjë e ekspozon Bankën ndaj një mospërputhjeje në normat e interesit dhe rrjedhimisht hendeqet përkatëse e ekspozojnë Bankën ndaj lëvizjeve të normave të interesit në treg.

Banka merr përsipër ekspozimin ndaj efekteve të luhatjeve në nivelet mbizotëruese të normave të interesit të tregut në pozicionin e saj financiar dhe rrjedhat e parasë. Margjinat e interesit mund të rriten si rezultat i ndryshimeve të tilla, por mund të zvogëlohen ose krijojnë humbje në rast se linden lëvizje të papritura.

Banka është e ekspozuar ndaj rrezikut të normës së interesit, kryesisht si rezultat i kredihënies me norma fikse të interesit, me shuma dhe për periudha, të cilat ndryshojnë nga ato të depozitave me afat me norma fikse interesi. Në praktikë, normat e interesit janë përgjithësisht fikse në një bazë afatshkurtër. Menaxhmenti vendos kufizime në nivelin e mospërputhjes së normës së interesit për ndryshim të çmimit që mund të ndërmerret. Sipas kontratave të kundër këmbimit të normës së interesit, Banka bie dakord të këmbëjë diferencën midis shumës fikse dhe asaj të ndryshueshme të interesit të llogaritur mbi shumat nacionale të kryegjësë të dakorduara. Paraja në dorë dhe bilanci në BQK-në në të cilat nuk paguhet interes përfshihen në kolonën "pa interes" në tabelën e mëposhtme si dhe depozitat pa interes të klientëve.

Për t'u mbrojtur për hendeqet ndërmjet kredive fikse afatmesme dhe afatgjata kundrejt borxhit variabël afatshkurtër dhe afatmesëm, përdoret instrumenti derivativ financiar i quajtur kundër këmbim (SWAP) i normës së interesit, ku Banka Raiffeisen në Kosovë është kryesisht paguese e anës së interesit fiks, ndërsa pala tjetër është paguese e normës së ndryshueshme dhe ana e ndryshueshme është e indeksuar me EURIBOR 6 mujor, për të siguruar ndjeshmëri optimale.

Raiffeisen Bank në Kosovë aplikon menaxhimin aktiv të rrezikut për t'u mbrojtur nga pozicionet e rrezikut të tregut. Rreziku i normës së interesit është i mbrojtur pjesërisht përmes derivativëve financiarë. Për të siguruar stabilitet afatgjatë në rrjedhën e parasë nga portfoliot ekzistuese të kredive, që maturojnë nga viti 2022 deri në vitin 2029, këto pozicione janë të mbrojtura përmes SWAP-eve të Normave të Interesit.

SWAP-et e normave të interesit llogariten si derivatë të librit bankar pa kontabilitet mbrojtës. SWAP-et e normave të interesit maten me vlerën e tregut në çdo datë raportimi dhe çdo ndryshim që rezulton nga kjo njihet në fitim dhe humbje të vitit. Pozicionet maten duke përdorur metodën e vlerës së pikës bazë.

Tabela e mëposhtme përmbledh ekspozimin e Bankës ndaj rreziqeve të normës së interesit. Të përfshira në tabelë janë asetet dhe detyrimet financiare të Bankës me vlera kontabël, të kategorizuara sipas datave të rëçimitit kontraktual ose datave të maturitetit.

	Të paafatizuara dhe më pak se 1 muaj	Nga 1 deri në 3 muaj	Nga 3 deri në 12 muaj	Më shumë se 12 muaj	Pa interes	Totali
Asetet						
Paraja dhe ekuivalentet e saj dhe rezerva e detyrueshme e likuiditetit	165,190	-	-	-	-	165,190
Detyrimet nga bankat	25,885	-	-	-	-	25,885
Kreditë dhe paradhëniet për klientët	6,703	47,945	143,164	665,134	-	862,946
Investimet në letrat me vlerë	-	-	-	197,784	-	197,784
Asetet e tjera	-	-	-	-	3,932	3,932
Totali i asetëve financiare	197,778	47,945	143,164	862,918	3,932	1,255,737
Detyrimet						
Depozitat nga klientët	133,343	1,023	2,079	96	992,427	1,128,969
Depozitat nga bankat	6,640	-	894	-	894	8,428
Borxhi i varur	-	-	-	-	-	-
Detyrime të tjera	-	-	-	-	16,933	16,933
Totali i detyrimeve financiare	139,983	1,023	2,973	96	1,010,254	1,154,329
Pozicioni neto i hendekut më 31 dhjetor 2021	57,795	46,922	140,191	862,822	(1,006,322)	101,408

Depozitat pa interes në vlerë prej 993,321 mijë € janë kryesisht llogari rrjedhëse të bizneseve dhe individëve. Ato nuk kanë ndonjë datë kontraktuale të rëçimitit ose maturimit, megjithatë normat e interesit do të përgjigjeshin në një kohë të shkurtër në përgjigje të ndryshimeve në normat e interesit të tregut.

	Të paafatizuara dhe më pak se 1 muaj	Nga 1 deri në 3 muaj	Nga 3 deri në 12 muaj	Më shumë se 12 muaj	Pa interes	Totali
Asetet						
Paraja dhe ekuivalentet e saj dhe rezerva e detyrueshme e likuiditetit	175,289	-	-	-	-	175,289
Detyrimet nga bankat	19,391	-	-	-	-	19,391
Kreditë dhe paradhëniet për klientët	19,548	27,297	139,092	592,312	-	778,249
Investimet në letrat me vlerë	22	-	-	174,012	-	174,034
Asetet e tjera	-	-	-	-	6,850	6,850
Totali i asetëve financiare	214,250	27,297	139,092	766,324	6,850	1,153,813
Detyrimet						
Depozitat nga klientët	112,077	20,511	2,276	366	887,545	1,022,775
Depozitat nga bankat	4,673	-	831	-	831	6,335
Borxhi i varur	298	-	-	-	19,000	19,298
Detyrimet e tjera	-	-	-	-	8,833	8,833
Totali i detyrimeve financiare	117,048	20,511	3,107	366	916,209	1,057,241
Pozicioni neto i hendekut më 31 dhjetor 2021	97,202	6,786	135,985	765,958	(909,359)	96,572

Tabela e mëposhtme përmbledh ekspozimin e Bankës ndaj normave të ndryshueshme të interesit (EURIBOR). Të përfshira në tabelë janë asetet dhe detyrimet financiare të Bankës me vlera kontabël, të kategorizuara sipas datës së rikimit kontraktual ose datës së maturimit.

	Të paafatizuara dhe më pak se 1 muaj	Nga 1 deri në 3 muaj	Nga 3 deri në 12 muaj	Më shumë se 12 muaj	Totali
Asetet					
Paraja dhe ekuivalentet e saj dhe rezerva e detyrueshme e likuiditetit	-	-	-	-	-
Detyrimet nga bankat	-	-	-	-	-
Kreditë dhe paradhëniet për klientët	752	1,452	12,132	238,350	252,686
Investimet në letrat me vlerë	-	-	-	-	-
Asetet e tjera	-	-	-	-	-
Totali i asetëve financiare	752	1,452	12,132	238,350	252,686
Detyrimet					
Depozitat nga klientët	-	-	-	-	-
Depozitat nga bankat	-	-	-	-	-
Borxhi i varur	-	-	-	-	-
Detyrimet e tjera	-	-	-	-	-
Totali i detyrimeve financiare	-	-	-	-	-
Pozicioni neto i hendekut më 31 dhjetor 2022	752	1,452	12,132	238,350	252,686

	Të paafatizuara dhe më pak se 1 muaj	Nga 1 deri në 3 muaj	Nga 3 deri në 12 muaj	Më shumë se 12 muaj	Totali
Asetet					
Paraja dhe ekuivalentet e saj dhe rezerva e detyrueshme e likuiditetit	-	-	-	-	-
Detyrimet nga bankat	-	-	-	-	-
Kreditë dhe paradhëniet për klientët	3,795	2,477	11,504	207,432	225,208
Investimet në letrat me vlerë	-	-	-	-	-
Asetet e tjera	-	-	-	-	-
Totali i asetëve financiare	3,795	2,477	11,504	207,432	225,208
Detyrimet					
Depozitat nga klientët	-	-	-	-	-
Depozitat nga bankat	-	-	-	-	-
Borxhi i varur	-	-	-	-	-
Detyrimet e tjera	-	-	-	-	-
Totali i detyrimeve financiare	-	-	-	-	-
Pozicioni neto i hendekut më 31 dhjetor 2021	3,795	2,477	11,504	207,432	225,208

Tabela e mëposhtme përmbledh normat efektive të interesit sipas valutave kryesore për instrumentet kryesore financiare monetare. Analiza është përgatitur duke përdorur normat efektive vjetore.

Në përqindje	2022				2021			
	Euro	USD	CHF	GBP	Euro	USD	CHF	GBP
Asetet								
Bilanci me Bankën Qendrore	(0.06)	-	-	-	(0.1)	-	-	-
Detyrimet nga bankat	0.16	1.13	0.01	0.02	(0.7)	-	(0.8)	(0.0)
Kthimi AC në bonot qeveritare	1.72	-	-	-	1.1	-	-	-
Bonot qeveritare jotregtuese përmes kthimit FV	35.45	-	-	-	1.7	-	-	-
Kthimi OCI në bonot qeveritare	0.60	1.81	-	-	0.1	0.4	-	-
Kthimi në bonot e mbajtura për tregtim	(0.16)	0.50	-	1.32	2.2	-	-	-
Kreditë dhe paradhëniet për klientët	1.55	-	-	-	6.5	3.9	-	-
Detyrimet								
Llogaritë e klientëve	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
Depozitat me afat	(0.02)	(0.02)	(0.02)	(0.02)	(0.02)	(0.02)	(0.02)	(0.02)
Llogaritë e kursimit	(0.01)	(0.01)	(0.01)	(0.01)	(0.01)	(0.01)	(0.01)	(0.01)
Kredia e varur	(6.21)	-	-	-	(6.2)	-	-	-
IRS	(6.74)	-	-	-	(3.7)	-	-	-

Nga këndvështrimi i menaxhimit dhe kontrollot të rrezikut, ekzistojnë dy aspekte të rrezikut:

- Vlerësimi i rrezikut
- Kontrolli i rrezikut

Vlerësimi i rrezikut të normës së interesit

Ndjeshmëria e rrezikut të normës së interesit matet për të përcaktuar varësinë e vlerës aktuale të një pozicioni nga një faktor rreziku. Ndjeshmëritë e normave të interesit, shpesh të referuara si vlera të pikës bazë (BPV), japin ndryshimin e vlerës aktuale në njësi të monedhës referuese, nën supozimin se normat e interesit ndryshojnë me 200 bps. Rreziku i normës së interesit matet duke përdorur metodën VaR (Vlera në rrezik). Kjo qasje nënkupton një skenar matjeje duke përdorur kohëzgjatjen prej 10 ditësh dhe intervalin e besimit prej 99 për qind.

VaR matet në stresin e zhvendosjes prej 1bps në lakoren e kthimit. Ky skenar supozon implikimin në pasqyrën fitim-humbje të Bankës, në rast se lakorja e kthimit lëviz në njërin ose tjetrin drejtim me 200 pikë bazë. Më poshtë janë paraqitur të dhënat e BPV në fund të vitit 2022 dhe 2021.

	+ 200 bps		- 200 bps	
Kategoritë kryesore të ndjeshmërisë për vitin 2022	Y1	Y2	Y1	Y2
Ndjeshmëria Nil	4.60M	6.77M	-8.33M	-12.42M
Ndjeshmëria e vlerësimit	-3.13M	0.41M	4.25M	-0.52M
Ndjeshmëria totale	1.48M	7.18M	-4.07M	-12.94M
Kategoritë kryesore të ndjeshmërisë për vitin 2021	Y1	Y2	Y1	Y2
Ndjeshmëria Nil	1,39M	3,50M	-4,60M	-7,90M
Ndjeshmëria e vlerësimit	-1,12M	0,65M	1,23M	-0,69M
Ndjeshmëria totale	0,27M	4,15M	-3,36M	-8,59M

Vlera në rrezik më 31 dhjetor 2022 është vlera Euro në rrezik (99 për qind, 1d) në Librin Bankar, është 4,203 mijë euro. Rezultatet e analizës së ndjeshmërisë i paraqiten menaxhmentit në baza javore dhe rishikohen në mënyrë të pavarur nga Menaxhimi i Rrezikut i RBI-së në Vjenë.

Kontrolli i rrezikut të normës së interesit

Mekanizmi i kontrollit të rrezikut të normës së interesit përdoret përmes raporteve ditore të vlerës së pikëve bazë (BPV). Banka aktualisht ka një kufi total BPV prej 49 mijë euro dhe 5 mijë dollarë. Për qëllimin e matjes së BPV, produktet me normë të administruar modelohen duke përdorur portofolin e replikimit. Vlera e pikëve bazë matet për valutë dhe për interval kohor. Limitet vendosen gjithashtu për çdo valutë dhe për intervale të ndryshme kohore.

4.5. Rreziku operacional

Përgjegjësia kryesore për zhvillimin dhe zbatimin e kontrolleve për të adresuar rrezikun operacional i është caktuar menaxhmentit të lartë brenda çdo njësie biznesi. Kjo përgjegjësi mbështetet nga zhvillimi i standardeve të përgjithshme të Bankës për menaxhimin e rrezikut operacional në fushat e mëposhtme:

- kërkesat për ndarjen e duhur të detyrave, duke përfshirë autorizimin e pavarur të transaksioneve,
- kërkesat për barazimin dhe monitorimin e transaksioneve;
- pajtueshmëria me kërkesat rregullatore dhe kërkesat e tjera ligjore;
- dokumentimi i kontrolleve dhe procedurave;
- kërkesat për vlerësimin periodik të rreziqeve operacionale të cilat duhen përballur, dhe përshtatshmëria e kontrolleve dhe procedurave për të adresuar rreziqet e identifikuara;
- kërkesat për raportimin e humbjeve operacionale dhe veprimet përmirësuese të propozuara;
- zhvillimi i planeve kontingjente;
- trajnimi dhe zhvillimi profesional;
- standardet etike dhe të biznesit;
- zbutja e rrezikut, duke përfshirë sigurimin kur kjo është efektive.

Pajtueshmëria me standardet e Bankës mbështetet nga një program rishikimesh periodike të ndërmarra nga Auditimi i Brendshëm. Rezultatet e rishikimeve të Auditimit të Brendshëm diskutohen me menaxhmentin e njësisë së biznesit me të cilën ato lidhen, ku përmbledhjet paraqiten te Komiteti i Auditimit dhe menaxhmenti i lartë i Bankës.

4.6. Menaxhimi i rrezikut të kapitalit

Kapitali rregullator

Banka menaxhon kapitalin e saj për të siguruar që do të jetë në gjendje të vazhdojë veprimtarinë (parimi i vijimësisë) duke maksimizuar kthimin tek aksionarët nëpërmjet optimizimit të bilancit të borxhit dhe ekuitetit. Strategjia e përgjithshme e Bankës mbetet e pandryshuar nga viti i kaluar. Struktura e kapitalit të Bankës përbëhet nga borxhi, i cili përfshin huazime, dhe kapitalin që i atribuohet mbajtësve të kapitalit, duke përfshirë kapitalin e emtuar dhe fitimet e pashpërndara.

Kërkesat për kapital për rrezikun operacional

Kërkesat për kapital për rrezikun operacional llogariten në bazë të rregullores së BQK-së "për menaxhimin e rrezikut operacional", duke përdorur qasjen e treguesve bazë. Sipas qasjes së treguesit bazë, kërkesa për kapital për rrezikun operacional është e barabartë me 15 për qind (pesëmbëdhjetë për qind) të treguesit përkatës. Treguesi përkatës është mesatarja përgjatë tri viteve e shumës së të ardhurave neto nga interesi dhe të ardhurave neto jo nga interesi.

Raporti i mjaftueshmërisë së kapitalit

Raporti i mjaftueshmërisë së kapitalit është përqindja e kapitalit rregullator ndaj asetëve të ponderuara me rrezik, zërave jashtë bilancit dhe rreziqeve të tjera, shprehur si përqindje. Kërkesat minimale janë përditësuar duke filluar nga 01 janari 2020 dhe kërkesa për kapitalin e zakonshëm të nivelit 1 ("CET 1") është 4.9 për qind e asetëve të ponderuara me rrezik, kapitali i nivelit 1 mbi 9 për qind të asetëve të ponderuara me rrezik dhe 12 për qind e asetëve të ponderuara me rrezik për fondet vetanake totale, d.m.th., Kapitali i nivelit 1 plus Kapitali i nivelit 2 (2021: Raporti minimal i kërkuar i mjaftueshmërisë së kapitalit është 8 për qind për kapitalin e nivelit 1 dhe 12 për qind për fondet vetanake totale). Banka i ka përmbushur këto kërkesa rregullatore gjatë vitit dhe në fund të vitit 2022 dhe 2021.

Asetet e ponderuara me rrezik (RWA)

Asetet ponderohen sipas kategorive të gjera të rrezikut kombëtar, duke u caktuar një ponderim rreziku sipas shumës së kapitalit që konsiderohet i nevojshëm për t'i mbështetur ato. Aseteve të bankës u caktohet një nga ponderimet në bazë të Rregullores së BQK-së për mjaftueshmërinë e kapitalit. Për të llogaritur shumën e ekspozimeve të ponderuara me rrezik, ponderimet e rrezikut aplikohen për të gjitha ekspozimet, përveç rasteve kur zbriten nga fondet vetanake, në përputhje me nenin 44 deri në 58 të Rregullores për Mjaftueshmërinë e Kapitalit. Zbatimi i ponderimit të rrezikut bazohet në klasën e ekspozimit në të cilën është caktuar ekspozimi dhe, në masën e specifikuar në cilësinë e tij të kredisë. Cilësia e kredisë mund të përcaktohet duke iu referuar vlerësimeve të kreditit të Institucioneve të Jashtme të Vlerësimit të Kredisë (ECAI) ose vlerësimeve të kreditit të Agjencive të Kreditit të Eksportit (ECA) në përputhje me Rregulloren për përdorimin e vlerësimeve të jashtme të kredisë për qëllimin e llogaritjes së kapitalit rregullator.

	31 dhjetor 2022	31 dhjetor 2021
Totali i asetëve të ponderuara me rrezik	863,165	787,166
Ekspozimet totale jashtë bilancit të ponderuara me rrezik	30,073	33,390
Totali i asetëve të ponderuara me rrezik për rrezikun operacional	63,229	59,296
Totali	956,468	879,852
Kapitali rregullator (Kapitali total)	138,532	134,486
Raporti i mjaftueshmërisë së kapitalit (Kapitali total)	14.5%	15.3%

Politika e Bankës është të mbajë një bazë të fortë kapitali për të ruajtur besimin e investitorëve, kreditorëve dhe tregut dhe për të mbështetur zhvillimin e ardhshëm të biznesit. Ndikimi i nivelit të kapitalit në kthimin e aksionarëve njihet gjithashtu dhe Banka njih nevojën për të mbajtur një ekuilibër midis kthimeve sa më të larta që mund të jenë të mundshme me raport më të mirë borxh/ekuitet dhe avantazhe dhe siguri të ofruara nga një pozicion i shëndoshë kapitali.

Nuk ka pasur ndryshime materiale në menaxhimin e kapitalit të Bankës gjatë periudhës.

Raporti borxh/ekuitet

Komiteti i menaxhimit të rrezikut të Bankës rishikon strukturën e kapitalit në mënyrë të vazhdueshme. Si pjesë e këtij rishikimi, komiteti merr në konsideratë koston e kapitalit dhe rrezikun që lidhet me secilën klasë të kapitalit. Raporti borxh/ekuitet në vitin e mbyllur ishte si më poshtë:

	2022	2021
Borxhi	-	19,298
Kapitali	142,740	137,529
Raporti i borxhit neto ndaj kapitalit	0%	14%

5. Vlera e drejtë e instrumenteve financiare

Banka mat vlerat e drejta duke përdorur hierarkinë e mëposhtme të vlerës së drejtë, e cila pasqyron rëndësinë e të dhënave të përdorura në kryerjen e matjeve.

Niveli 1: të dhënat që janë çmime të kuotuar (të parregulluara) të tregut në tregje aktive për instrumente identike.

Niveli 2: të dhënat tjera përveç çmimeve të kuotuar të përfshira në Nivelin 1 që janë të vëzhgueshme ose direkt (d.m.th., si çmime) ose indirekt (d.m.th., të përfshira nga çmimet). Kjo kategori përfshin instrumente të vlerësuara duke përdorur: çmimet e kuotuar në tregjet aktive për instrumente të ngjashme; çmimet e kuotuar për instrumente identike ose të ngjashme në tregje që konsiderohen më pak se aktive; ose teknika të tjera vlerësimi ku të gjitha të dhënat e rëndësishme janë direkt ose indirekt të vëzhgueshme nga të dhënat e tregut.

Niveli 3: të dhënat që nuk janë të vëzhgueshme. Kjo kategori përfshin të gjithë instrumentet për të cilët teknika e vlerësimit përfshin të dhëna që nuk bazohen në të dhëna të vëzhgueshme dhe të dhënat jo të vëzhgueshme kanë efekt të rëndësishëm në vlerësimin e instrumentit. Kjo kategori përfshin instrumente që vlerësohen bazuar në çmimet e kuotuar për instrumente të ngjashme për të cilat kërkohen korrigjime të rëndësishme jo të vëzhgueshme ose supozime për të pasqyruar dallimet midis instrumenteve.

Teknikat e vlerësimit përfshijnë vlerën aktuale neto dhe modelet e flukseve monetare të skontuara, krahasimin me instrumente të ngjashme për të cilat ekzistojnë çmime tregu të vëzhgueshme dhe modele të tjera vlerësimi. Supozimet dhe të dhënat e përdorura në teknikat e vlerësimit përfshijnë normat e interesit pa rrezik dhe të standardeve referuese, diferencat e kreditit (credit spread) dhe premiumet e tjera të përdorura në llogaritjen e normave të skontuara, çmimet e bonove dhe kapitalit, normat e këmbimit në valutë të huaj, çmimet e ekuitetit dhe çmimet e indeksit të ekuitetit dhe luhatjet e pritshme të çmimeve dhe korrelacionet. Objektivi i teknikave të vlerësimit është të arrihet në një matje të vlerës së drejtë që pasqyron çmimin që do të merrej për të shitur asetin ose që do të paguhej për të transferuar detyrimin në një transaksion të rregullt midis pjesëmarrësve të tregut në datën e matjes.

5.1. Instrumentet financiare që nuk maten me vlerën e drejtë

Paraja dhe ekuivalentet e saj dhe rezervat e detyrueshme

Paraja dhe ekuivalentet e saj përfshijnë plasmanët ndërbankare dhe zërat gjatë mbledhjes. Duke qenë se këto bilance janë afatshkurtra dhe me norma të ndryshueshme, vlera e tyre e drejtë konsiderohet të jetë e barabartë me vlerën e tyre kontabël.

Detyrimet nga bankat

Detyrimet nga bankat përbëhen nga depozitat me afat dhe garancitë nga bankat e tjera. Duke qenë se këto bilance janë afatshkurtra dhe me norma luhatëse, vlera e tyre e drejtë konsiderohet të jetë e barabartë me vlerën e tyre kontabël.

Kredia e varur

Kredia e varur afatgjatë që i detyrohet Raiffeisen Bank International ka vlerë të drejtë të vlerësuar e cila është përafërsisht e barabartë me vlerën kontabël të saj për shkak të normës së saj bazë fikse të interesit.

Tabela e mëposhtme paraqet vlerat e drejta të instrumenteve financiare që nuk maten me vlerën e drejtë dhe i analizon ato sipas nivelit në hierarkinë e vlerës së drejtë në të cilën kategorizohet çdo matje e vlerës së drejtë.

Pasuritë	Vlera	Vlera e drejtë	Vlera	Vlera e drejtë
	bartëse	Niveli 3	bartëse	Niveli 3
	2022	2022	2021	2021
Kreditë dhe paradhëniet për klientët	862,946	862,380	778,249	769,501
Detyrimet				
Depozita nga klientët	1,128,968	1,128,968	1,022,775	1,022,775
Depozita nga bankat	8,428	8,428	6,335	6,335

5.2. Instrumentet financiare të matura me vlerën e drejtë - hierarkia e vlerës së drejtë

Tabela e mëposhtme analizon instrumentet financiare të matura me vlerën e drejtë në datën e raportimit, sipas nivelit në hierarkinë e vlerës së drejtë në të cilën është kategorizuar matja e vlerës së drejtë. Shumat bazohen në vlerat e njohura në pasqyrën e pozicionit financiar.

31 dhjetor 22				
Non-derivatives	Vlera bartëse	Niveli 1 i vlerës së drejtë	Niveli 2 i vlerës së drejtë	Niveli 3 i vlerës së drejtë
Instrumentet joderivative	197,784	170,466	17,335	9,983
Investimet financiare me vlerën e drejtë nëpërmjet fitimit ose humbjes	-	-	-	-
Investimet financiare- të mbajtura për tregtim	100	-	100	-
Investimet financiare me vlerë të drejtë përmes OCI	160,075	142,840	17,235	-
Investimet financiare me kosto të amortizuar	37,609	27,626	-	9,983
Instrumentet derivative	101	101	-	-
Derivatvët e mbajtur për menaxhimin e rrezikut	101	101	-	-

6. Humbjet nga rënia në vlerë e pasurive financiare

Tabela më poshtë tregon shpenzimet e ECL për instrumentet financiare për vitin 2022 të regjistruara në pasqyrën e të ardhurave:

Shpenzimet e humbjeve të kredive 2022	Faza 1 Individuale	Faza 1	Faza 2 Individuale	Faza 2	Faza 3	POCI	Gjithsej
Kreditë dhe paradhëniet për klientët	-	(24)	-	(2,215)	(4,146)	(436)	(6,821)
Instrumentet e borxhit të matura me FVOCI	7	-	-	-	-	-	7
Jashtë bilancit (Garancitë financiare dhe zotimet e kredive)	-	30	-	(148)	1	-	(116)
Humbjet totale nga rënia në vlerë	7	6	-	(2,363)	(4,145)	(436)	(6,930)
Shpenzimet e humbjeve të kredive 2021	Faza 1 Individuale	Faza 1	Faza 2 Individuale	Faza 2	Faza 3	POCI	Gjithsej
Kreditë dhe paradhëniet për klientët	-	(1,165)	-	941	(3,805)	(979)	(5,008)
Instrumentet e borxhit të matura në FVOCI	85	-	-	-	-	-	85
Jashtë bilancit (Garancitë financiare dhe kredi c angazhimet)	-	(80)	-	109	(1)	-	28
Humbjet totale nga rënia në vlerë	85	(1,245)	-	1,050	(3,806)	(979)	(4,895)

7. Ndryshimet në detyrimet që rrjedhin nga aktivitetet e financimit

	1 janar 2022	Rrjedha e parasë	Deklarata e dividendëve	31 dhjetor 2022
Huamarrjet me interes Shënimi 15	5,504	2,030	-	7,534
Borxhi i varur Shënimi 19	19,298	(19,298)	-	-
Dividentët e pagueshëm	-	(22,000)	22,000	-
Pagesat e qirasë	-	(966)	-	(966)
Detyrimet totale nga aktivitetet e financimit	24,802	(40,234)	22,000	6,568

	1 janar 2021	Rrjedha e parasë	Deklarata e dividendëve	31 dhjetor 2021
Huamarrjet me interes Shënimi 16	5,879	(375)	-	5,504
Borxhi i varur Shënimi 19	19,298	-	-	19,298
Dividentët e pagueshëm	-	(32,400)	32,400	-
Pagesat e qirasë	-	(1,104)	-	(1,104)
Detyrimet totale nga aktivitetet e financimit	25,177	(33,879)	32,400	23,698

8. Paraja dhe ekuivalentet e parasë dhe rezerva e detyrueshme

	2022	2021
Para në dorë	82,734	70,931
Balancat me BQK-në	71,545	81,320
Llogaritë korrespondente me banka të tjera	10,911	23,038
Lejimet për llogaritë me banka të tjera	-	-
Gjithsej	165,190	175,289

Paraja, ekuivalentet e parasë dhe rezerva e detyrueshme përfshijnë një bilanc të rezervës së detyrueshme të likuiditetit me BQK-në prej 111,167 mijë euro (31 dhjetor 2021: 99,504 mijë euro). Kërkesa e bilancit të rezervës së likuiditetit llogaritet si mesatarja e bilancit ditor për çdo ditë të muajit të kaluar kalendarik dhe duhet të mbahet në masën 10 për qind të depozitave bankare të pagueshme brenda një viti. Ajo përbëhet nga bilancet me BQK-në dhe 50 për qind të parave në dorë. Si i tillë, bilanci mund të ndryshojë nga dita në ditë. Ky bilanc është i përjashtuar nga paraja dhe ekuivalentët e parasë për qëllime të pasqyrës së rrjedhës së parasë. Më 31 dhjetor 2022 dhe 2021, paraja dhe ekuivalentët e saj për qëllime të pasqyrës së rrjedhës së parasë ishin si më poshtë:

	2022	2021
Depozita me afat (shënimi 9)	24,851	18,568
Paraja dhe ekuivalentet e saj dhe rezerva e detyrueshme	165,190	175,289
Minus: Rezerva e detyrueshme e likuiditetit	(111,167)	(99,504)
Paraja dhe ekuivalentët e saj për qëllime të pasqyrës së rrjedhës së parasë	78,874	94,353

Interesi negativ është aplikuar në bilancet (mbi rezervën e detyrueshme të likuiditetit) me BQK-në për vitin aktual raportues (0.1 përqind) dhe vitin e kaluar raportues (0.1 përqind).

9. Detyrime nga bankat

Depozitat me afat plasohen pranë bankave që veprojnë në shtetet e OECD. Bilanci i detyrimeve nga bankat përfshin interesin e përlogaritur prej 26 mijë euro (31 dhjetor 2021: 5 mijë euro).

Depozitat e garancisë përfshijnë një shumë prej 1,034 mijë euro më 31 dhjetor 2022 (31 dhjetor 2021: 823 mijë euro) të cilat përfaqësojnë depozita të kufizuara në UOB Bank si kolateral para e gatshme të kartës. Banka nuk ka të drejtë t'i përdorë këto fonde për qëllime të financimit të aktiviteteve të veta.

	2022	2021
Depozitat me afat	24,851	18,568
Depozitat e garantuara	1,034	823
Lejimet për rënie në vlerë	-	-
Totali i detyrimeve nga bankat	25,885	19,391

10. LETRAT ME VLERË TË INVESTIMEVE

	2022	2021
Investimet në letra me vlerë të përcaktuara si në FVTPL	-	1,223
Investimet në letra me vlerë të mbajtura për tregtim	100	1,119
Investimet në letra me vlerë të matura në FVOCI	160,109	152,217
Investimet në letra me vlerë të matura me kosto të amortizuar	37,633	19,541
Lejimet për rëniet në vlerë	(58)	(66)
Totali i letrave me vlerë të investimit	197,784	174,034

Letrat me vlerë të investimit mbahen në modele të ndryshme biznesi të ndara midis letrave me vlerë të investimit me FVOCI, FVTPL, me kosto të amortizuar dhe të mbajtura për tregtim.

Letrat me vlerë të investimit të përcaktuara me FVTPL dhe letrat me vlerë të borxhit me FVOCI më 31 dhjetor 2022 përfaqësojnë bono dhe bono thesari një- mujore deri pesë-vjeçare të shprehura në euro dhe dollarë amerikanë të emetuara nga Gjermania, Franca, Austria, Shtetet e Bashkuara të Amerikës, Polonia dhe Republika e Kosovës (Bonot e Thesarit të Qeverisë).

Tabela e mëposhtme tregon cilësinë e kredisë dhe ekspozimin maksimal ndaj rrezikut kreditor bazuar në sistemin e brendshëm të vlerësimit të kredisë së Bankës dhe klasifikimin e fazës në fund të vitit. Shumat e paraqitura janë me provizionet për rënie në vlerë.

Shkalla/nota e vlerësimit të brendshëm	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Gjithsej
Performuese	-	-	-	-
Shkëlqyeshëm	132,931	-	-	132,931
Shumë mirë	9,215	-	-	9,215
Mirë	699	-	-	699
Kënaqshëm	-	-	-	-
Nënstandarde	-	-	-	-
Të kreditit të zhvlerësuar	-	-	-	-
Të pavlerësuar	17,264	-	-	17,264
Gjithsej	160,109	-	-	160,109

2021				
Shkalla/ nota e vlerësimit të brendshëm	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Gjithsej
Performuese	-	-	-	-
Shkëlqyeshëm	59,436	-	-	59,436
Shumë mirë	56,379	-	-	56,379
Mirë	-	-	-	-
Kënaqshëm	-	-	-	-
Nënstandarde	-	-	-	-
Të kreditit të zhvlerësuar	-	-	-	-
Të pavlerësuar	36,402	-	-	36,402
Gjithsej	152,217	-	-	152,217

Lëvizjet në vlerat kontabël bruto dhe ECL-të përkatëse për letrat me vlerë të borxhit në FVOCI, si më poshtë:

	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Gjithsej
Vlera e drejtë më 1 janar 2022	152,217	-	-	152,217
Asetet e reja të origjinuara ose të blera	126,899	-	-	126,899
Asetet e çregjistruara ose të maturuara	(116,863)	-	-	(116,863)
Ndryshimi në vlerën e drejtë	(2,144)	-	-	(2,144)
Transferimet në fazën 1	-	-	-	-
Transferimet në fazën 2	-	-	-	-
Transferimet në fazën 3	-	-	-	-
Ndryshimet për shkak të modifikimeve jo të njohura	-	-	-	-
Shumat e shlyera	-	-	-	-
Rregullimet në valutë të huaj	-	-	-	-
Më 31 dhjetor 2022	160,109	-	-	160,109

2021				
	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Gjithsej
Vlera e drejtë më 1 janar 2020	173,603	-	-	173,603
Asetet e reja të origjinuara ose të blera	94,508	-	-	94,508
Asetet e çregjistruara ose të maturuara	(115,371)	-	-	(115,371)
Ndryshimi në vlerën e drejtë	(523)	-	-	(523)
Transferimet në fazën 1	-	-	-	-
Transferimet në fazën 2	-	-	-	-
Transferimet në fazën 3	-	-	-	-
Ndryshimet për shkak të modifikimeve jo të njohura	-	-	-	-
Shumat e shlyera	-	-	-	-
Rregullimet në valutë të huaj	-	-	-	-
Më 31 dhjetor 2021	152,217	-	-	152,217

	2022			
	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Gjithsej
Vlera e drejtë më 1 janar 2022	51	-	-	51
Asetet e reja të origjinuara ose të blera	19	-	-	19
Asetet e çregjistruara ose të maturuara	(27)	-	-	(27)
Ndryshimi në vlerën e drejtë	(9)	-	-	(9)
Transferimet në fazën 1	-	-	-	-
Transferimet në fazën 2	-	-	-	-
Transferimet në fazën 3	-	-	-	-
Ndryshimet për shkak të modifikimeve jo të njohura	-	-	-	-
Shumat e shlyera	-	-	-	-
Regullimet në valutë të huaj	-	-	-	-
Më 31 dhjetor 2022	34	-	-	34

	2021			
	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Gjithsej
ECL më 1 janar 2020	150	-	-	150
Asetet e reja të origjinuara ose të blera	33	-	-	33
Asetet e çregjistruara ose të maturuara	(21)	-	-	(21)
Ndryshimi në vlerën e drejtë (duke përfshirë shlyerjet)	(111)	-	-	(111)
Transferimet në fazën 1	-	-	-	-
Transferimet në fazën 2	-	-	-	-
Transferimet në fazën 3	-	-	-	-
Ndikimi në ECL në fund të vitit të ekspozimeve të transferuara ndërmjet fazave gjatë vitit	-	-	-	-
Ndryshimet për shkak të modifikimeve që nuk rezultojnë në çregjistrim	-	-	-	-
Ndryshimet në modelet dhe inputet e përdorura për llogaritjet e ECL	-	-	-	-
Rikuperimet	-	-	-	-
Shumat e shlyera	-	-	-	-
Regullimet në valutë të huaj	-	-	-	-
Lejimi/provizioni për humbje më 31 dhjetor 2021	51	-	-	51

11. KREDITË DHE PARADHËNIET PËR KLIENTËT

	2022	2021
Klientët jo retail		
Kreditë rrjedhëse dhe ato të ristrukturuara	315,147	296,418
Mbitërheqjet	52,896	43,446
	368,043	339,864
Klientët retail		
Kreditë rrjedhëse dhe ato të ristrukturuara	501,744	444,891
Mbitërheqjet	22,148	19,951
	523,892	464,842
Kreditë dhe paradhëniet për klientët	891,935	804,706
Minus: Lejimet për rënie në vlerë	(28,988)	(26,457)
Kreditë dhe paradhëniet për klientët, neto	862,946	778,249

Kreditë dhe paradhëniet për klientët përfshijnë të ardhurat nga interesi i përlogaritur për 2,786 mijë euro (31 dhjetor 2021: 2,214 mijë euro).

Tabela e mëposhtme tregon cilësinë kreditore dhe ekspozimin maksimal ndaj rrezikut kreditor bazuar në sistemin e brendshëm të vlerësimit kreditor të Bankës dhe klasifikimin e fazës në fundvit.

Vlera kontabël bruto dhe provizionet korresponduese të humbjeve për totalin e kredive janë si më poshtë:

					2022	2021
Shkalla/nota e vlerësimit të brendshëm	Faza 1	Faza 2	Faza 3	POCI	Gjithsej	Gjithsej
Performuese	-	-	-	-	-	-
Shkëlqyeshëm	221,719	2,971	-	1	224,691	183,769
Shumë mirë	201,261	6,365	-	289	207,915	182,994
Mirë	107,244	11,060	-	790	119,094	183,114
Kënaqshëm	178,379	6,414	-	-	184,793	135,959
Nënstandarde	15,978	27,633	-	-	43,611	21,372
Të kreditit të zhvlerësuar	-	-	18,042	6,201	24,243	23,868
Të pavlerësuar	86,341	1,193	-	54	87,588	73,630
Gjithsej	810,922	55,636	18,042	7,335	891,935	804,706

Një analizë e ndryshimeve në vlerën kontabël bruto dhe lejimet përkatëse të humbjeve për gjithsej kreditë janë si më poshtë:

	Faza 1	Faza 2	Faza 3	POCI	Gjithsej
Vlera kontabël bruto më 1 janar 2022	683,566	95,882	18,000	7,258	804,706
Asetet e reja të origjinuara ose të blera	463,678	21,540	1,212	1,430	487,860
Asetet e çregjistruara ose të ripaguara	(243,496)	(36,308)	(817)	(342)	(280,963)
Transferimet në fazën 1	19,214	(18,776)	(438)	-	-
Transferimet në fazën 2	(10,162)	10,298	(136)	-	-
Transferimet në fazën 3	(2,847)	(2,972)	5,819	-	-
Ndryshimet për shkak të ndryshimit të rrezikut kreditor (neto)	(98,883)	(13,786)	(2,142)	(570)	(115,381)
Ndryshimet në flukset monetare kontraktuale për shkak të modifikimeve që nuk rezultojnë në çregjistrim					
Shumat e shlyera	(148)	(242)	(3,456)	(441)	(4,287)
Regullimet në valutë të huaj					
Vlera kontabël bruto më 31 dhjetor 2022	810,922	55,636	18,042	7,335	891,935

	Faza 1	Faza 2	Faza 3	POCI	Gjithsej
Lejimi për humbje më 1 janar 2022	3,999	3,372	14,903	4,183	26,457
Asetet e reja të origjinuara ose të blera	2,231	3,195	908	706	7,040
Asetet e çregjistruara ose të ripaguara	(1,199)	(377)	(354)	(169)	(2,099)
Transferimet në fazën 1	64	(59)	(5)	-	-
Transferimet në fazën 2	(1,019)	1,042	(23)	-	-
Transferimet në fazën 3	(1,998)	(2,269)	4,267	-	-
Ndryshimet për shkak të ndryshimit të rrezikut kreditor (neto)	2,083	890	(999)	(97)	1,877
Ndryshimet në flukset monetare kontraktuale për shkak të modifikimeve që nuk rezultojnë në çregjistrim	-	-	-	-	-
Shumat e shlyera	(148)	(242)	(3,456)	(441)	(4,287)
Rregullimet në valutë të huaj					
Lejimi/provizioni për humbje më 31 dhjetor 2022	4,013	5,552	15,241	4,182	28,988

Një analizë e ndryshimeve në vlerën kontabël bruto dhe provizionet korresponduese të humbjeve për gjithsej huatë janë si më poshtë:

	Faza 1	Faza 2	Faza 3	POCI	Gjithsej
Vlera kontabël bruto më 1 janar 2021	583,056	127,402	17,398	5,625	733,481
Asetet e reja të origjinuara ose të blera	384,615	44,954	906	4,142	434,617
Asetet e çregjistruara ose të ripaguara	(188,465)	(41,611)	(1,451)	(1,762)	(233,289)
Transferimet në fazën 1	34,375	(33,917)	(458)	-	-
Transferimet në fazën 2	(27,254)	27,566	(312)	-	-
Transferimet në fazën 3	(3,083)	(3,413)	6,496	-	-
Ndryshimet për shkak të ndryshimit të rrezikut kreditor (neto)	(99,631)	(25,020)	(2,269)	(672)	(127,592)
Ndryshimet në flukset monetare kontraktuale për shkak të modifikimeve që nuk rezultojnë në çregjistrim	-	-	-	-	-
Shumat e shlyera	(47)	(79)	(2,310)	(75)	(2,511)
Rregullimet në valutë të huaj	-	-	-	-	-
Vlera kontabël bruto më 31 dhjetor 2021	683,566	95,882	18,000	7,258	804,706

Shuma kontraktuale e mbetur për kreditë që janë fshirë, por që ishin ende subjekt i aktivitetit përmbarimor ishte zero më 31 dhjetor 2022 (2021: zero).

	Faza 1	Faza 2	Faza 3	POCI	Gjithsej
Lejimi për humbje më 1 janar 2021	2,858	4,326	13,502	3,280	23,966
Asetet e reja të origjinuara ose të blera	2,169	1,396	572	1,732	5,869
Asetet e çregjistruara ose të ripaguara	(738)	(936)	(776)	(375)	(2,825)
Transferimet në fazën 1	327	(319)	(8)	-	-
Transferimet në fazën 2	(867)	912	(45)	-	-
Transferimet në fazën 3	(2,265)	(2,651)	4,916	-	-
Ndryshimet për shkak të ndryshimit të rrezikut kreditor (neto)	2,562	723	(948)	(379)	1,958
Ndryshimet në flukset monetare kontraktuale për shkak të modifikimeve që nuk rezultojnë në çregjistrim	-	-	-	-	-
Shumat e shlyera	(47)	(79)	(2,310)	(75)	(2,511)
Rregullimet në valutë të huaj	-	-	-	-	-
Lejimi/provizioni për humbje më 31 dhjetor 2021	3,999	3,372	14,903	4,183	26,457

Kreditë joretail

Tabela e mëposhtme tregon cilësinë e kredisë dhe ekspozimin maksimal ndaj rrezikut të kredisë bazuar në sistemin e brendshëm të vlerësimit të kredisë së Bankës dhe klasifikimin e fazës së fundvitit. Shumat e paraqitura janë bruto të provizioneve për rënie në vlerë.

Shkalla/nota e vlerësimit të brendshëm	Faza 1	Faza 2	Faza 3	POCI	2022	2021
					Gjithsej	Gjithsej
Performuese	-	-	-	-	-	-
Shkëlqyeshëm	325	-	-	-	325	157
Shumë mirë	24,639	2	-	-	24,641	3,933
Mirë	103,601	953	-	-	104,554	168,203
Kënaqshëm	178,379	6,414	-	-	184,793	135,959
Nënstandarde	15,978	27,632	-	-	43,610	21,372
Të kreditit të zhvlerësuar	-	-	3,883	6,202	10,085	10,045
Të pavlerësuar	35	-	-	-	35	195
Gjithsej	322,957	35,001	3,883	6,202	368,043	339,864

Një analizë e ndryshimeve në vlerën kontabël bruto dhe lejimet/provizionet përkatëse të humbjeve për kreditë joretail janë si më poshtë:

	Faza 1	Faza 2	Faza 3	POCI	Gjithsej
Vlera kontabël bruto më 1 janar 2022	255,809	74,010	4,177	5,868	339,864
Asetet e reja të origjinuara ose të blera	229,252	16,028	49	1,203	246,532
Asetet e çregjistruara ose të ripaguara	(145,191)	(32,635)	(450)	(202)	(178,478)
Transferimet në fazën 1	16,094	(16,094)	-	-	-
Transferimet në fazën 2	(4,272)	4,272	-	-	-
Transferimet në fazën 3	(50)	(473)	523	-	-
Ndryshimet për shkak të ndryshimit të rrezikut kreditor (neto)	(28,685)	(9,919)	(205)	(272)	(39,081)
Ndryshimet në flukset monetare kontraktuale për shkak të modifikimeve që nuk rezultojnë në çregjistrim	-	-	-	-	-
Shumat e shlyera	-	(188)	(211)	(395)	(794)
Rregullimet në valutë të huaj					
Vlera kontabël bruto më 31 dhjetor 2022	322,957	35,001	3,883	6,202	368,043

	Faza 1	Faza 2	Faza 3	POCI	Gjithsej
Lejimi për humbje më 1 janar 2022	968	847	3,365	3,117	8,297
Asetet e reja të origjinuara ose të blera	409	2,368	17	547	3,341
Asetet e çregjistruara ose të ripaguara	(638)	(24)	(405)	(117)	(1,184)
Transferimet në fazën 1	8	(8)	-	-	-
Transferimet në fazën 2	(108)	108	-	-	-
Transferimet në fazën 3	(45)	(256)	302	-	1
Ndryshimet për shkak të ndryshimit të rrezikut kreditor (neto)	(112)	176	2	311	377
Ndryshimet në flukset monetare kontraktuale për shkak të modifikimeve që nuk rezultojnë në çregjistrim	-	-	-	-	-
Shumat e shlyera	-	(188)	(211)	(395)	(794)
Rregullimet në valutë të huaj					
Lejimi/provizioni për humbje më 31 dhjetor 2022	482	3,023	3,070	3,463	10,038

Një analizë e ndryshimeve në vlerën kontabël bruto dhe lejimet/provizionet përkatëse të humbjeve për kreditë joretail janë si më poshtë:

	Faza 1	Faza 2	Faza 3	POCI	Gjithsej
Vlera kontabël bruto më 1 janar 2021	249,807	65,714	4,717	4,756	324,994
Asetet e reja të origjinuara ose të blera	165,623	37,430	63	3,353	206,469
Asetet e çregjistruara ose të ripaguara	(101,603)	(27,916)	(748)	(1,741)	(132,008)
Transferimet në fazën 1	10,085	(10,085)	-	-	-
Transferimet në fazën 2	(21,779)	21,779	-	-	-
Transferimet në fazën 3	(134)	(154)	288	-	-
Ndryshimet për shkak të ndryshimit të rrezikut kreditor (neto)	(46,190)	(12,758)	(89)	(500)	(59,537)
Ndryshimet në flukset monetare kontraktuale për shkak të modifikimeve që nuk rezultojnë në çregjistrim	-	-	-	-	-
Shumat e shlyera	-	-	(54)	-	(54)
Rregullimet në valutë të huaj					
Vlera kontabël bruto më 31 dhjetor 2021	255,809	74,010	4,177	5,868	339,864

	Faza 1	Faza 2	Faza 3	POCI	Gjithsej
Lejimi për humbje më 1 janar 2021	666	832	2,825	2,563	6,886
Asetet e reja të origjinuara ose të blera	700	355	61	1,101	2,217
Asetet e çregjistruara ose të ripaguara	(208)	(257)	(433)	(368)	(1,266)
Transferimet në fazën 1	36	(36)	-	-	-
Transferimet në fazën 2	(99)	99	-	-	-
Transferimet në fazën 3	(121)	(135)	256	-	-
Ndryshimet për shkak të ndryshimit të rrezikut kreditor (neto)	(6)	(11)	710	(179)	514
Ndryshimet në flukset monetare kontraktuale për shkak të modifikimeve që nuk rezultojnë në çregjistrim	-	-	-	-	-
Shumat e shlyera	-	-	(54)	-	(54)
Rregullimet në valutë të huaj					
Lejimi/provizioni për humbje më 31 dhjetor 2021	968	847	3,365	3,117	8,297

Shuma kontraktuale e mbetur për kreditë që janë fshirë, por që ishin ende subjekt i aktivitetit përmbarimor ishte zero më 31 dhjetor 2022 (2021: zero).

Kreditë retail

Tabela e mëposhtme tregon cilësinë e kredisë dhe ekspozimin maksimal ndaj rrezikut kreditor bazuar në sistemin e brendshëm të vlerësimit të kredisë të Bankës dhe klasifikimin e fazës në fund të vitit. Shumat e paraqitura janë bruto të provizioneve për zhvlerësim.

Vlera kontabël bruto për kreditë retail është si më poshtë:

Shkalla/nota e vlerësimit të brendshëm					2022	2021
	Faza 1	Faza 2	Faza 3	POCI	Gjithsej	Gjithsej
Performuese	-	-	-	-	-	-
Shkëlqyeshëm	221,393	2,971	-	1	224,365	183,612
Shumë mirë	176,623	6,363	-	289	183,275	179,061
Mirë	3,643	10,107	-	790	14,540	14,911
Kënaqshëm	-	-	-	-	-	-
Nënstandarde	-	-	-	-	-	-
Të kreditit të zhvlerësuar	-	-	14,159	-	14,159	13,823
Të pavlerësuar	86,306	1,193	-	54	87,553	73,435
Gjithsej	487,965	20,634	14,159	1,134	523,892	464,842

Një analizë e ndryshimeve në vlerën kontabël bruto dhe lejimet përkatëse për humbjet për kreditë retail janë si më poshtë:

	Faza 1	Faza 2	Faza 3	POCI	Gjithsej
Vlera kontabël bruto më 1 janar 2022	427,757	21,872	13,823	1,390	464,842
Asetet e reja të origjinuara ose të blera	234,426	5,512	1,163	227	241,328
Asetet e çregjistruara ose të ripaguara	(98,305)	(3,673)	(367)	(140)	(102,485)
Transferimet në fazën 1	3,120	(2,682)	(438)	-	-
Transferimet në fazën 2	(5,890)	6,026	(136)	-	-
Transferimet në fazën 3	(2,797)	(2,499)	5,296	-	-
Ndryshimet për shkak të ndryshimit të rrezikut kreditor (neto)	(70,199)	(3,866)	(1,937)	(298)	(76,300)
Ndryshimet në flukset monetare kontraktuale për shkak të modifikimeve që nuk rezultojnë në çregjistrim	-	-	-	-	-
Shumat e shlyera	(148)	(54)	(3,245)	(46)	(3,493)
Rregullimet në valutë të huaj	-	-	-	-	-
Vlera kontabël bruto më 31 dhjetor 2022	487,964	20,636	14,159	1,133	523,892

	Faza 1	Faza 2	Faza 3	POCI	Gjithsej
Lejimi për humbje më 1 janar 2022	3,031	2,525	11,538	1,066	18,160
Asetet e reja të origjinuara ose të blera	1,823	827	891	159	3,700
Asetet e çregjistruara ose të ripaguara	(561)	(353)	51	(52)	(915)
Transferimet në fazën 1	56	(51)	(5)	-	-
Transferimet në fazën 2	(911)	934	(23)	-	-
Transferimet në fazën 3	(1,952)	(2,013)	3,964	-	(1)
Ndryshimet për shkak të ndryshimit të rrezikut kreditor (neto)	2,194	714	(999)	(409)	1,500
Ndryshimet në flukset monetare kontraktuale për shkak të modifikimeve që nuk rezultojnë në çregjistrim	-	-	-	-	-
Shumat e shlyera	(148)	(54)	(3,245)	(46)	(3,493)
Rregullimet në valutë të huaj	-	-	-	-	-
Lejimi/provizioni për humbje më 31 dhjetor 2022	3,532	2,529	12,172	718	18,951

Një analizë e ndryshimeve në vlerën kontabël bruto dhe lejimet/provizionet përkatëse të humbjeve për kreditë retail janë si më poshtë:

	Faza 1	Faza 2	Faza 3	POCI	Gjithsej
Vlera kontabël bruto më 1 janar 2021	333,248	61,689	12,681	869	408,487
Asetet e reja të origjinuara ose të blera	218,992	7,524	843	789	228,148
Asetet e çregjistruara ose të ripaguara	(86,862)	(13,695)	(703)	(21)	(101,281)
Transferimet në fazën 1	24,290	(23,832)	(458)	-	-
Transferimet në fazën 2	(5,475)	5,787	(312)	-	-
Transferimet në fazën 3	(2,949)	(3,259)	6,208	-	-
Ndryshimet për shkak të ndryshimit të rrezikut kreditor (neto)	(53,440)	(12,263)	(2,180)	(172)	(68,055)
Ndryshimet në flukset monetare kontraktuale për shkak të modifikimeve që nuk rezultojnë në çregjistrim	-	-	-	-	-
Shumat e shlyera	(47)	(79)	(2,256)	(75)	(2,457)
Rregullimet në valutë të huaj	-	-	-	-	-
Vlera kontabël bruto më 31 dhjetor 2021	427,757	21,872	13,823	1,390	464,842

	Faza 1	Faza 2	Faza 3	POCI	Gjithsej
Lejimi për humbje më 1 janar 2021 2021	2,191	3,495	10,676	718	17,080
Asetet e reja të origjinuara ose të blera	1,469	1,041	511	631	3,652
Asetet e çregjistruara ose të ripaguara	(530)	(679)	(343)	(7)	(1,559)
Transferimet në fazën 1	291	(283)	(8)	-	-
Transferimet në fazën 2	(768)	813	(45)	-	-
Transferimet në fazën 3	(2,144)	(2,516)	4,660	-	-
Ndryshimet për shkak të ndryshimit të rrezikut kreditor (neto)	2,569	733	(1,657)	(201)	1,444
Ndryshimet në flukset monetare kontraktuale për shkak të modifikimeve që nuk rezultojnë në çregjistrim	-	-	-	-	-
Shumat e shlyera	(47)	(79)	(2,256)	(75)	(2,457)
Rregullimet në valutë të huaj	-	-	-	-	-
Lejimi/provizioni për humbje më 31 dhjetor 2021	3,031	2,525	11,538	1,066	18,160

Shuma kontraktuale e papaguar për kreditë që janë fshirë/shlyer, por që ishin ende objekt i aktivitetit të përmbartimit ishte zero më 31 dhjetor 2022 (2021: zero).

Më 31 dhjetor 2022, Banka ka 561 kredimarrës (31 dhjetor 2021: 609 kredimarrës) me shuma të agreguara kredie mbi 100 mijë euro. Shuma totale e këtyre kredive është 390,567 mijë euro ose 44 për qind e portofolit bruto të kredisë (31 dhjetor 2021: 316,979 mijë euro ose 39 për qind e portofolit bruto të kredisë).

Banka menaxhon ekspozimet e palëve tjera individuale në mënyrë që të jetë në përputhje me rregulloret e Bankës Qendrore që kërkojnë që ekspozimet e palëve tjera individuale të mos kalojnë 15 për qind të kapitalit të klasit të parë ose 18, 520 mijë euro.

Më 31 dhjetor 2022, ka një palë tjetër (2021: asnjë palë tjetër) me ekspozim mbi 15 për qind të limitit pas marrjes së miratimit rregullator. Gjithashtu, ekspozimi kumulativ i 10 klientëve kryesorë të bankës është 242,420 mijë euro, (2021: 120,985 mijë euro).

12. ASETET E TJERA

	2022	2021
Parapagimet dhe paradhëniet për shërbimet	729	377
Të arkëtueshmet nga transaksionet e kliringut	-	3,461
Të arkëtueshme nga kompania mëmë	730	477
Të arkëtueshme të tjera	3,202	2,912
Pronat e riposduara	36	47
Totali i asetëve të tjera	4,697	7,274

13. INVESTIMET NË FILIALE

	2022	2021
Investime në Raiffeisen Leasing Kosovë	2,227	2,227
Investime në Raiffeisen Insurance Broker Kosovë	7	7
Totali i investimeve në filiale	2,234	2,234

Tabela e mëposhtme jep detaje të filialeve të rëndësishme të Bankës:

Filiali	Vendi kryesor i biznesit	Interesi i pronësisë	
			2020
Raiffeisen Leasing Kosovë	Kosovë	100%	100%
Raiffeisen Insurance Broker Kosovë	Kosovë	70%	70%

Banka nuk ka kufizime të konsiderueshme në aftësinë e saj për t'iu qasur ose përdorur asetet e saj dhe për të shlyer detyrimet e saj përveç atyre që rezultojnë nga kornizat mbikëqyrëse brenda të cilave veprojnë filialet bankare. Filialet bankare duhet të jenë në përputhje me rregullat dhe rregulloret e zbatueshme për institucionet e tjera financiare dhe në nivelin e konsoliduar duhet të jenë në përputhje me rregullat dhe rregulloret bankare.

Dividenda e pranuar nga Raiffeisen Leasing Kosovë LLC gjatë vitit 2022 është 953 mijë euro (2021: 1,634 mijë euro) dhe nga Raiffeisen Insurance Broker është 152 mijë euro (2021: 178 mijë).

14. PROPERTY, EQUIPMENT AND INTANGIBLE ASSETS

Më poshtë është një ndarje e pronës dhe pajisjeve në pronësi dhe me qira:

	2022	2021
Prona, impiantet dhe pajisjet	30,376	31,550
Asetet e paprekshme	7,309	5,552
Asetet me të drejtën e përdorimit (ROU) sipas SNRF 16	1,769	2,215
Prona, impiantet dhe pajisjet dhe asetet e paprekshme	39,454	39,317

Banka merr me qira shumë asete duke përfshirë ndërtesa, automjete dhe pajisje të TI-së. Informacioni rreth qirave për të cilat Banka është qiramarrës paraqitet më poshtë.

	2022			
	Prona	Automjetet	Pajisjet e TI-së	Gjithsej
Bilanci më 1 janar	2,137	19	59	2,215
Shtesat në vitin aktual	533	-	-	533
Shpenzimet e zhvlerësimit për vitin	(845)	(6)	(13)	(864)
Shitjet (heqjet)	(115)	-	-	(115)
Bilanci më 31 dhjetor	1,710	13	46	1,769

2021				
	Prona	Automjetet	Pajisjet e TI-së	Gjithsej
Bilanci më 1 janar	2,234	25	72	2,331
Shtesat në vitin aktual	1,130	-	-	1,130
Shpenzimet e zhvlerësimit për vitin	(856)	(6)	(13)	(875)
Shitjet (heqjet)	(371)	-	-	(371)
Bilanci më 31 dhjetor	2,137	19	59	2,215

Dalja totale e parave për qiratë arrin në 966 mijë euro (2021: 1,104 mijë euro).

Tabela e mëposhtme paraqet analizën e maturimit – flukset monetare të paskontuara kontraktuale për detyrimin e qirasë:

	2022	2021
Më pak se një vit	121	41
Një deri në pesë vjet	1,743	2,285
Më shumë se pesë vjet	-	-
Detyrimet totale të qirave të paskontuara më 31 dhjetor	1,864	2,326
Detyrimet e qirasë të përfshira në Shënimin 18 më 31 dhjetor	1,864	2,326

Më 31 dhjetor 2022 dhe 2021, nuk ka kufizime ose marrëveshje të vendosura nga qiratë. Banka përdor siguri të arsyeshme për opsionin e zgjatjes dhe përfundimit të kontratave të qirasë në njohjen fillestare.

Zotimet e qirasë afatshkurtër. Pagesat minimale të ardhshme të qirasë sipas qirave të pa anulueshme, ku Banka është qiramarrësi dhe janë subjekt i përjashtimit nga kriteret e njohjes të SNRF 16 qiratë.

	2022	2021
Zotimet e qirasë afatshkurtër	14	13

	Ndërtesat dhe tokat e përdorura për qëllime vetanake - punë në vazhdim	Pajisjet e TI-së	Përmirësime të tjera të pajisjeve dhe pronës me qira	Asetet jo-materiale	Totali
Kosto					
Bilanci fillestar më 1 janar 2022	24,728	14,246	9,488	25,238	73,700
Shtesat	37	859	691	4,029	5,616
Shitjet (heqjet)	-	(96)	(722)	-	(818)
Kosto	24,765	15,009	9,457	29,267	78,498
Më 31 dhjetor 2022					
Amortizimi dhe zhvlerësimi i akumuluar					
Bilanci fillestar më 1 janar 2022	943	10,437	5,532	19,686	36,598
Shpenzimet e zhvlerësimit/amortizimit për vitin (Shënimi 25)	454	1,073	1,159	2,272	4,958
Shitjet (heqjet)	4	(57)	(690)	-	(743)
Më 31 dhjetor 2022	1,401	11,453	6,001	21,958	40,813
Vlera kontabël neto më 31 dhjetor 2022	23,364	3,556	3,456	7,309	37,685

	Ndërtesat dhe tokat e përdorura për qëllime vetanake - punë në vazhdim	Pajisjet e TI-së	Përmirësime tjera të pajisjeve dhe pronës me qira	Asetet e paprekshme	Totali
Kosto					
Më 1 janar 2021	24,676	13,103	9,256	22,635	69,670
Shtesat	52	1,310	963	2,603	4,928
Shitjet (heqjet)	-	(167)	(731)	-	(898)
Kosto	24,728	14,246	9,488	25,238	73,700
Më 31 dhjetor 2021					
Amortizimi dhe zhvlerësimi i akumuluar					
Më 1 janar 2021	490	9,475	5,040	17,819	32,824
Shpenzimet e zhvlerësimit /amortizimit për vitin (Shënimi 25)	453	1,119	1,174	1,867	4,613
Shitjet (heqjet)	-	(157)	(682)	-	(839)
Më 31 dhjetor 2021	943	10,437	5,532	19,686	36,598
Vlera kontabël neto më 31 dhjetor 2021	23,785	3,809	3,956	5,552	37,102

Në dhjetor 2022 dhe 2021 nuk ka prona, pajisje dhe asete të paprekshme të ngarkuara apo të lëna peng për të siguruar detyrimet bankare.

15. DETYRIMET NDAJ BANKAVE

	2022	2021
<i>Huazimet</i>		
Llogaritë e mbitërhequra të përdorura për qëllime operacionale me banka të tjera komerciale – vendet e OECD	7,534	5,504
<i>Depozitat</i>		
Banka të tjera komerciale – vende që nuk janë pjesë e OECD-së	894	831
Totali i detyrimeve ndaj bankave	8,428	6,335

16. Depozitat nga klientët

	2022	2021
Klientët e korporatave:		
Llogaritë rrjedhëse	154,225	126,023
Llogaritë e kursimit	1,354	945
Depozitat me afat	-	-
	155,579	126,968
Klientët retail:		
Llogaritë rrjedhëse	838,202	761,522
Llogaritë e kursimit	131,990	130,426
Depozitat me afat	3,198	3,859
	973,390	895,807
Totali i llogarive të klientëve	1,128,969	1,022,775

Më 31 dhjetor 2022, llogaritë e klientëve përfshijnë zero interes të përlllogaritur (31 dhjetor 2021: zero). Më 31 dhjetor 2022, Banka ka 1,434 klientë secili me gjendje mbi 100 mijë € (31 dhjetor 2021: 1,201 klientë). Gjendja totale e këtyre klientëve është 374,748 mijë € ose 33 për qind e totalit të llogarive të klientëve (31 dhjetor 2021: 293,781 mijë € ose 29 për qind e totalit të llogarive të klientëve).

17. DETYRIMET FINANCIARE TË MATURA ME VLERËN E DREJTË

Banka përdor derivativë të tjerë, të pacaktuar në një marrëdhënie mbrojtëse kualifikuese për të menaxhuar ekspozimin e saj ndaj rreziqeve të normës së interesit. Instrumentet e përdorura janë shkëmbimet (SWAP-et) e normave të interesit.

Banka paguan norma interesi fikse dhe të ndryshueshme. Rezultati neto i vlerësimit të këtyre kontratave për vitin e mbyllur më 31 dhjetor 2022 ishte një fitim prej 387 mijë € (2021: një fitim prej 148 mijë €).

Vlera e drejtë e kontratave SWAP më 31 dhjetor 2022 ishte 101 mijë € dhe u raportua si detyrim (2021: humbje prej 458 mijë €). Detajet e bilanceve të palëve të lidhura janë paraqitur në shënimin 29.

	2022	2021
Bilanci fillestar më 01 Janar	458	600
Interesi i pagueshëm për shkëmbimet (SWAP-et)	(744)	(290)
Ndryshimet e vlerës së drejtë	387	148
Vlera e drejtë më 31 dhjetor	101	458

18. PROVIZIONET DHE DETYRIMET E TJERA

	2022	2021
Depozitat e kliringut nga biznesi i transferimit të pagesave	2,715	519
Të ardhura të shtyra	263	276
Kostot e përlogaritura të stafit	589	468
Të pagueshmet për furnitorët	7,935	3,229
Shpenzimet operative të përlogaritura	998	526
Tatimet e tjera të pagueshme	1,057	845
Detyrimi i qirasë SNRF 16 (Shënimi 14)	1,864	2,326
Të tjera	1,675	462
Detyrime të tjera	17,096	8,651
Provizion për çështjet gjyqësore dhe ekspozimet e kredisë jashtë bilancit (shih më poshtë)	630	883

Depozitat e kliringut përfshijnë llogari kliringu për kartat e debitit dhe kreditit, pagesat dhe zëra të tjerë. Depozitat e kliringut nga biznesi i transferimit të pagesave përfshijnë llogaritë e pezulluara të bankës të cilat rezultojnë në shumën prej 2,715 mijë € më 31 dhjetor 2022 (31 dhjetor 2021: 519 mijë €).

Të ardhurat e shtyra më 31 dhjetor 2022 dhe 31 dhjetor 2021 përfaqësojnë shumën e tarifave të shtyra për mbitërheqjet e klientëve.

Lëvizjet në provizionin për çështjet gjyqësore dhe ekspozimet e kredisë jashtë bilancit janë si më poshtë:

	2022	2021
Provizion për çështjet gjyqësore dhe ekspozimet e kredisë jashtë bilancit në fillim të vitit	883	1,234
Provizioni/(lirimi i provizionit) për ekspozimet kreditore jashtë bilancit (shënimi 6)	116	(28)
(Lirimi i provizionit) për çështjet gjyqësore (shënimi 25)	(370)	(323)
Provizion për çështjet gjyqësore dhe ekspozimet kreditore jashtë bilancit në fund të vitit	630	883

Më poshtë është zbrëthimi i provizionit më 31 dhjetor:

	2022	2021
Provizion për ekspozimet kreditore jashtë bilancit	514	397
Provizioni për çështjet gjyqësore	116	486
Provizioni total	630	883

Për më shumë detaje në lidhje me zotimet e kreditit jashtë bilancit, referojuni Shënimit 27.

19. KREDITË E VARURA

Kreditë e varura përbëhen nga kredia e lëshuar nga Raiffeisen Bank International, më poshtë janë bilancet për vitet 2022 dhe 2021:

	2022	2021
Kreditë e varura	-	19,298

Kreditë e varura mbartin një normë interesi vjetore efektive prej 8.95 për qind (2021: 8.95 për qind). Kreditë e varura janë shlyer plotësisht në vitin 2022.

20. KAPITALI I AKSIONARËVE

Kapitali aksionar

Kapitali aksionar i autorizuar dhe i regjistruar i Bankës përbëhet nga 100 aksione të zakonshme. Raiffeisen Bank International AG është subjekti amë kryesor. Struktura e kapitalit aksionar të Bankës më 31 dhjetor 2022 dhe 2021 është si më poshtë:

Aksionari	2022			2021		
	Numri i aksioneve	Shuma në '000 €	Aksione me të drejtë vote	Numri i aksioneve	Shuma në '000 €	Aksione me të drejtë vote
Raiffeisen SEE Region Holding GmbH	100	63,000	100%	100	63,000	100%

Të gjitha aksionet kanë të drejta të barabarta për dividendë dhe kanë të drejta të barabarta vote.

Rezerva e vlerës së drejtë

Rezerva e vlerës së drejtë përfshin ndryshimin neto kumulativ të vlerës së drejtë të asetëve financiare të bartura me vlerën e drejtë përmes OCI, derisa asetet të çregjistrohen ose të zhvlerësohen.

Tabela e mëposhtme paraqet informacionin mbi dividendin për aksion për vitet 2022 dhe 2021:

	2022	2021
Dividendi për aksion	220	324

21. Të ardhurat dhe shpenzimet e interesit

	2022	2021
Të ardhurat nga interesi me interes efektiv		
Asetet financiare jotregtuese në mënyrë të detyrueshme me vlerën e drejtë përmes fitimit ose humbjes	120	95
Asetet financiare me vlerë të drejtë përmes të ardhurave të tjera gjithëpërfshirëse	1,373	396
Asetet financiare me kosto të amortizuar	53,268	48,249
Gjithsej të ardhurat nga interesi	54,761	48,740
Shpenzimet e interesit		
Detyrimet financiare të mbajtura për tregtim	(124)	(156)
Detyrimet financiare të matura me kosto të amortizuar	(1,732)	(1,832)
Detyrime të tjera	(86)	(12)
Shpenzimet e interesit për asetet financiare	(46)	(202)
Shpenzimet e interesit për detyrimet e qirasë	(241)	(345)
Totali i shpenzimeve të interesit	(2,229)	(2,547)
Të ardhurat neto nga interesi	52,532	46,193

22. TË ARDHURAT NGA DIVIDENTËT

	2022	2021
Të ardhurat nga dividendi nga investimet në filialet	1,105	1,811

Dividendi i marrë nga filialet e bankës siç është shpalosur në shënimin 13 më sipër.

Shuma e dividendit nga Raiffeisen Leasing Kosovo LLC është 953 mijë € (2021: 1,634 mijë €) dhe nga Raiffeisen Insurance Broker është 152 mijë € (2021: 178 mijë €).

23. TË ARDHURAT DHE SHPENZIMET NGA TARIFAT DHE KOMISIONET

Në tabelën e mëposhtme, të ardhurat nga tarifatat dhe komisionet nga kontratat me klientët në fushëveprimin e SNRF 15 janë të ndara sipas linjave kryesore të biznesit.

	2022	2021
Tarifatat në lidhje me ATM dhe kartela	14,931	12,744
Tarifatat e shërbimit të llogarive	5,538	4,817
Tarifatat e transferimit të pagesave	4,066	3,190
Komisioni i financimit tregtar	961	966
Shërbime të tjera bankare	43	90
<i>Të ardhurat totale nga tarifatat dhe komisionet nga kontratat me klientët</i>	<i>25,539</i>	<i>21,807</i>
Kontratat e garancisë financiare dhe zotimet e kredisë	-	-
Të ardhurat totale nga tarifatat dhe komisionet	25,539	21,807
Tarifatat e transferimit të pagesave	(9,839)	(8,597)
Shërbime të tjera bankare	(1,318)	(1,008)
Shpenzimet totale të tarifave dhe komisioneve	(11,157)	(9,605)
Të ardhurat neto nga tarifatat dhe komisionet	14,382	12,202

Detyrimet e performancës dhe politikat e njohjes së të ardhurave

Të ardhurat nga tarifat dhe komisionet nga kontratat me klientët maten në bazë të shumës së specifikuar në një kontratë me klientin. Banka njih të ardhurat kur transferon kontrollin mbi një shërbim te një klient.

Tabela e mëposhtme jep informacion në lidhje me natyrën dhe kohën e përmbushjes së detyrimeve të performancës në kontratat me klientët, duke përfshirë kushtet e rëndësishme të pagesës dhe politikat përkatëse të njohjes së të ardhurave.

Lloji i shërbimeve	Natyrë dhe koha e përmbushjes së detyrimeve të performancës, përfshirë kushtet e rëndësishme të pagesës
Tarifat në lidhje me ATM dhe kartela	<p>Banka ofron shërbime të lidhura me ATM dhe kartela për klientët, duke përfshirë shërbimet e depozitimit dhe tërheqjes në ATM, transaksionet e tregtarëve me karta, konvertimin e valutës, tarifën e mirëmbajtjes/shërbimit, etj.</p> <p>Tarifat e bazuara në transaksione për shkëmbimet, konvertimet e valutës së huaj dhe tarifat e transaksioneve me kartë ngarkohen në llogarinë e klientit kur kryhet transaksioni.</p> <p>Tarifat e shërbimit ngarkohen në baza mujore dhe bazohen në tarifat fikse të rishikuara të paktën çdo vit nga Banka.</p>

Lloji i shërbimeve	Natyrë dhe koha e përmbushjes së detyrimeve të performancës, përfshirë kushtet e rëndësishme të pagesës
Tarifat e shërbimit të llogarisë	<p>Tarifat për menaxhimin e vazhdueshëm të llogarisë i ngarkohen llogarisë së klientit në baza mujore. Banka përcakton normat veçmas për klientët bankarë retail dhe korporata në çdo juridiksion në baza vjetore.</p> <p>'Të ardhurat e shtyra' siç përfshihen nën 'Detyrime të tjera' në pasqyrën e pozicionit financiar, përfaqëson detyrimin e Bankës për të transferuar shërbimet te një klient në lidhje me mirëmbajtjen e produkteve të mbitërheqjes, për të cilat Banka ka marrë një shumë (ose një shumë është e detyruar) nga klienti. Një detyrim për tarifat dhe komisionet e pafituara njihet kur pagesa është bërë ose pagesa duhet të bëhet (cilado që të jetë më herët). Tarifat dhe komisionet e pafituara njihen si të ardhura kur (ose teksa) Banka performon.</p>
Tarifat e transferimit të pagesave	<p>Banka ofron shërbime të transferimit të pagesave për klientët e saj retail dhe korporata, duke përfshirë shlyerjen kombëtare dhe ndërkombëtare të pagesave.</p> <p>Banka përcakton normat veçmas për klientët bankarë retail dhe korporata të paktën në baza vjetore.</p> <p>Tarifat e bazuara në transaksion për shërbimet e transferimit të pagesave ngarkohen në llogarinë e klientit kur kryhet transaksioni.</p>

24. FITIMET OSE (-) HUMBJET NGA ASETET DHE DETYRIMET FINANCIARE

	2022	2021
Fitimet ose humbjet nga derivativët e mbrojtjes ekonomike (derivativët BB)	544	167
Fitimet ose humbjet nga asetet financiare jotregtuese në mënyrë të detyrueshme me vlerën e drejtë përmes fitimit ose humbjes	(927)	(129)
Diferencat e këmbimit (fitimi ose humbja)	98	12
Fitimet ose humbjet totale nga asetet dhe detyrimet financiare	(285)	50

25. TË ARDHURA TË TJERA OPERATIVE

	2022	2021
Të ardhurat e Qendrës së Kompetencës	4,208	2,546
Biznesi në valutë të huaj (të ardhura nga tregtimi)	2,711	1,936
Fitimi nga shitja e aseteve të riposduara	57	78
Fitimi nga shitja (heqja) e aseteve fikse	20	38
Të ardhura të tjera operative	746	137
Tarifat e shërbimit të tranzitit të parave të gatshme	4	3
Totali i të ardhurave të tjera operative	7,746	4,738

Të ardhurat nga Qendra e Kompetencës përfshijnë të ardhura nga departamenti i bankës i cili ofron shërbime të IT për Raiffeisen Bank International AG me seli në Vjenë, Austri. Të ardhurat për shërbimet njihen si të ardhura nga banka në periudhën kur është kryer shërbimi. Faturimi bëhet për të gjitha shërbimet e kryera gjatë periudhës raportuese dhe çdo shumë e detyrimit në fund të vitit përfshihet në llogarinë e të arkëtueshmeve të tjera të shpalosura nën pasuritë tjera si të arkëtueshme nga kompania amë. Nuk ka detyrime kontraktuale që janë të faturuara dhe të paliferuara në fund të vitit.

26. SHPENZIMET E PERSONELIT

	2022	2021
Pagat dhe mëditjet	15,491	12,839
Kontributet pensionale	707	624
Shpenzime të tjera sociale vullnetare	2,344	1,554
Stimujt e aksioneve	-	-
Shpenzimet totale të personelit	18,542	15,017

Menaxhmenti i Raiffeisen International, duke pasur parasysh performancën e individëve dhe trendet e tregut, përcakton shpërblimin e drejtorëve dhe drejtuesve kryesorë. Shpenzimet e lidhura me Bordin Menaxhues për vitin 2022 arritën në 972 mijë € (2021: 1,117 mijë €).

27. ZHVLERËSIMI DHE AMORTIZIMI

	2022	2021
Amortizimi i aseteve të prekshme	2,718	2,746
Zhvlerësimi i ROU	864	873
Zhvlerësimi total i pronave dhe pajisjeve	3,582	3,619
	2022	2021
Amortizimi i aseteve jomateriale	2,272	1,867

28. SHPENZIME TË TJERA OPERATIVE

	2022	2021
Kostoja e TI	3,489	3,752
Shpenzime ligjore, këshilluese dhe konsultuese	2,709	2,120
Tarifat e sigurimit të depozitave	1,730	1,601
Shpenzimet e hapësirës së zyrës (qira, mirëmbajtje, të tjera)	1,091	1,025
Shpenzimet e reklamimit, PR dhe promovimit	1,426	864
Shpenzimet e sigurimit	798	1,012
Shpenzimet për proceset gjyqësore	(370)	323
Shpenzime të tjera administrative	533	374
Shpenzimet e trajnimit për stafin	299	198
Shpenzimet e komunikimit	255	160
Furnizimet e zyrës	208	156
Shpenzimet e makinave	245	257
Shpenzimet e udhëtimit	288	71
Totali i shpenzimeve të tjera operative	12,701	11,913

29. FITIMET/HUMBJET NGA MODIFIKIMI I KREDISË

	2022	2021
Fitimet/humbjet nga modifikimi i kredisë	-	(114)

Tabela e mëposhtme paraqet detaje për fitimet ose humbjet e modifikimit të cilat nuk çojnë në çregjistrimin e asetit financiar të klasifikuar si asete financiare me kosto të amortizuar. Tabela paraqet efektin e shpenzimeve të modifikimit bazuar në klasifikimin fazor të SNRF të kredisë përpara modifikimit. Ky rezultat i paraqitur në shpenzimet tjera operative është llogaritur si diferencë NPV në bilancin e librit të kredisë origjinale krahasuar me kreditë e modifikuara të klientëve të cilët kanë përfituar nga moratoriumet e pagesave në këstet e kredisë bazuar në udhëzimet e BQK-së për moratoriumet e pagesave. Shtyrja e kësteve të kredisë për tre muaj të tjerë, ka rezultuar në NPV më të ulët të flukseve të ardhshme të parave të skontuara duke përdorur normën e vjetër efektive të interesit. Diferenca që rezulton nga ulja e NPV është njohur si shpenzim në periudhën aktuale të raportimit dhe do të amortizohet në të ardhurat nga interesi duke marrë parasysh jetëgjatësinë mesatare të kredive të përfshira në llogaritje. Për vitin 2022 nuk pati asnjë ndryshim të konsiderueshëm fitim ose humbje modifikimi nga çregjistrimi i aseteve financiare të klasifikuara me kosto të amortizuar (31 dhjetor 2021: humbje prej 114 mijë).

	2022			2022
	Faza 1	Faza 2	Faza 3	POCI
Modifikimet që nuk kanë rezultuar në çregjistrim	(18)	(31)	1	2

	2021			2021
	Faza 1	Faza 2	Faza 3	POCI
Modifikimet që nuk kanë rezultuar në çregjistrim	(33)	(82)	1	-

30. SHPENZIMET E TATIMIT MBI TË ARDHURAT

Norma e tatimit mbi të ardhurat e zbatueshme për të ardhurat e Bankës është 10 për qind (31 dhjetor 2021: 10 për qind). Barazimi ndërmjet shpenzimit tatimor të pritshëm dhe atij faktik është dhënë më poshtë.

	2022	2021
Shpenzimet aktuale të tatimeve	3,386	3,148
Tatimi i shtyrë	368	(23)
Shpenzimet e tatimit mbi të ardhurat për vitin	3,754	3,125

	2022	2021
Fitimi para tatimit	33,109	29,444
Shpenzimet tatimore për vitin në normën e zbatueshme ligjore	10% 3,311	10% 2,944
Efekti tatimor i zërave që nuk janë të zbritshëm për qëllime tatimore dhe ndryshime të tjera rregullatore	0.23% 75	0.69% 204
Shpenzimet aktuale tatimore (norma efektive e tatimit mbi të ardhurat)	10.23% 3,386	10.69% 3,148

Diferencat ndërmjet pasqyrave financiare sipas SNRF-ve dhe rregulloreve ligjore tatimore të Kosovës shkaktojnë diferenca të caktuara të përkohshme ndërmjet vlerës kontabël të asetëve dhe detyrimeve të caktuara për qëllime të raportimit financiar dhe për qëllime të tatimit mbi fitimin. Efekti tatimor i lëvizjes në këto diferenca të përkohshme regjistrohet në masën 10 për qind. Dallimet janë paraqitur në tabelën më poshtë.

	2021	Movement 2021	2022
Efekti tatimor i diferencave të përkohshme të zbritshme			
Prona, pajisjet dhe asetet e paprekshme	35	(35)	-
Depozitat me afat – interesi i përlogaritur	2	(2)	-
Provizione të tjera ligjore	81	(81)	-
Aseti tatimor i shtyrë bruto	118	(118)	-
Efekti tatimor i diferencave të përkohshme të tatueshme			
Provizion për rënien në vlerë të kredive	-	-	-
Provizion për ekspozimin kreditor jashtë bilancit	-	12	12
Prona, pajisjet dhe asetet e paprekshme	-	103	103
Të tjera të pagueshme për stafin	-	113	113
Totali i detyrimit tatimor të shtyrë	-	228	228
Totali i detyrimit tatimor të shtyrë neto	118	110	228

	2020	Movement 2021	2021
Efekti tatimor i diferencave të përkohshme të zbritshme			
Prona, pajisjet dhe asetet e paprekshme	35	55	90
Depozitat me afat – interesi i përlogaritur	2	-	2
Provizione të tjera ligjore	81	(32)	49
Aseti tatimor i shtyrë bruto	118	23	141
Efekti tatimor i diferencave të përkohshme të tatueshme			
Provizion për rënien në vlerë të kredive	-	-	-
Provizion për ekspozimin kreditor jashtë bilancit	-	-	-
Prona, pajisjet dhe asetet e paprekshme	-	-	-
Totali i detyrimit tatimor të shtyrë	-	-	-
Asetet/(detyrimi) tatimor i shtyrë bruto	118	23	141

Tatimi që lidhet me zërat e të ardhurave të tjera gjithëpërfshirëse paraqet shumën e tatimit në lidhje me të ardhurat nga investimet financiare përmes OCI. Tabela e mëposhtme paraqet shumën e tatimit mbi të ardhurat lidhur me të ardhurat e tjera përmbledhëse për vitin 2022 dhe 2021:

	2022	2021
Tatimi mbi të ardhurat nga investimet financiare nëpërmjet OCI	44	3

31. KONTIGJENCAT DHE ZOTIMET

Procedurat ligjore dhe gjoba të tjera rregullatore.

Herë pas here dhe në rrjedhën normale të biznesit pranohen pretendime ndaj Bankës. Më 31 dhjetor 2022, Banka kishte një numër çështjesh ligjore në pritje në gjykatë. Mbi bazën e gjykimit të brendshëm bazuar në vendimet e mëparshme të gjykatës dhe vendimet e menaxhmentit, Banka ka bërë një provizion total prej 116 mijë € (2021: 486 mijë €) si vlerësimi më i afërt i daljeve të mundshme të parasë që rrjedhin nga vendimet e mundshme gjyqësore dhe gjoba.

Zotimet kapitale

Më 31 dhjetor 2022, Banka nuk ka asnjë zotim kapital në lidhje me blerjen e pajisjeve dhe softuerit (31 dhjetor 2021: zero).

Zotimet lidhur me kredinë

Qëllimi kryesor i këtyre instrumenteve është të sigurojë që fondet të jenë në dispozicion të një klienti sipas nevojës. Garancitë dhe letrat e kredisë në pritje, të cilat përfaqësojnë garanci të pakthyeshme që Banka do të kryejë pagesa nëse një klient nuk mund të përmbushë detyrimet e tij ndaj palëve të treta, mbartin të njëjtin rrezik kredie si kreditë. Letrat e kreditit dokumentare dhe komerciale, të cilat janë angazhime të shkruara nga Banka në emër të një klienti që autorizon një palë të tretë për të tërhequr draftte në Bankë deri në një shumë të caktuar sipas termave dhe kushteve specifike, janë kolateralizuar nga dërgesat bazë të mallrave me të cilat ato lidhen ose depozitat në para dhe për këtë arsye mbartin më pak rrezik sesa një huamarrje e drejtpërdrejtë. Përveç rasteve kur këto zotime nuk shtrihen përtej periudhës që pritet të jetë e nevojshme për të kryer lejimin/nënshkrimin e duhur, ato konsiderohen të jenë transaksione "të rregullta".

Zotimet e papaguara të lidhura me kredinë janë si më poshtë:

	2022	2021
Zotimet për të dhënë kredi	53,284	50,964
Garancitë (instrument kreditor)	38,407	43,260
Garancitë (të mbuluara me para)	4,332	4,198
Letër krediti (instrument kreditor)	3,122	2,178
Letër krediti (mbulesë me para në dorë)	41	-
Linja e kredisë për financimin tregtar	6,132	5,042
Letër krediti "stand-by"	2,041	1,894
Totali i zotimeve të lidhura me kredinë	107,359	107,536
Lejimi/provizioni për zotimet e lidhura me kredinë (Shënimi 18)	(514)	(397)
Zotimet neto të lidhura me kredinë	106,845	107,139

Zotimet për të dhënë kredi përfaqësojnë shumat e kredisë në të cilat është nënshkruar dokumentacioni i kredisë, por paratë nuk janë të disbursuara ende dhe shumat e papërdorura të limiteve të mbitërheqjes në lidhje me llogaritë e klientëve. Në lidhje me rrezikun e kredisë për zotimet për dhënie e kredisë, Banka është potencialisht e ekspozuar ndaj humbjeve në një shumë të barabartë me totalin e zotimeve të papërdorura. Megjithatë, shumat e mundshme e humbjes është më e vogël se totali i zotimeve të papërdorura pasi shumica e zotimeve për të dhënë kredi janë me kushtin që klientët të mbajnë standarde specifike kredie. Banka monitoron afatin deri në maturim të zotimeve të lidhura me kredinë sepse zotimet afatgjata përgjithësisht kanë një shkallë më të madhe rreziku kredie sesa zotimet afatshkurtra.

Shuma totale e papaguar kontraktuale e zotimeve për dhënie e kredisë dhe garancive nuk përfaqëson domosdoshmërisht kërkesat e ardhshme të parasë, pasi këto instrumente financiare mund të skadojnë ose të përfundojnë pa u financuar.

Zotimet tatimore: The bank was subject to tax inspection for year 2014 and 2019. Inspections have been closed and the bank has received the final report for 2014 where there are no changes to the declared taxes by the bank, while for 2019 there is an immaterial difference for which the bank has submitted a claim and is expected to be closed in favour of the bank.

Shkëmbimet (SWAPS) të normave të interesit. Qëllimi kryesor i këtyre instrumenteve është zbutja e rrezikut të normës së interesit që lidhet me kredinë me normë fikse. Më 31 dhjetor 2022, Banka ka pesë kontrata SWAP të normave të interesit me një shumë nucionale prej 1,830 mijë € (2021: 1,830 mijë €).

32. TRANSAKSIONET E PALËVE TË LIDHURA

Për qëllimet e këtyre pasqyrave financiare, palët konsiderohen të lidhura nëse njëra palë ka aftësinë për të kontrolluar palën tjetër ose për të ushtruar ndikim të rëndësishëm mbi palën tjetër në marrjen e vendimeve financiare ose operacionale, siç përcaktohet nga SNK 24 "Shpalosjet e Palëve të Lidhura". Në shqyrtimin e çdo marrëdhënieje të mundshme të palës së lidhur, vëmendja i kushtohet thelbit të marrëdhënies, jo thjesht formës ligjore.

Transaksionet bankare kryhen në rrjedhën normale të biznesit me aksionarë të rëndësishëm, drejtorë, kompani me të cilat Banka ka aksionarë të rëndësishëm të përbashkët dhe palë të tjera të lidhura. Këto transaksione përfshijnë shlyerjet, plasmanet, marrjen e depozitave dhe transaksionet në valutë të huaj. Këto transaksione vlerësohen me normat e tregut, ku Banka kryen një analizë TTP nga një ofrues i jashtëm i pavarur, duke konfirmuar se këto kushte janë vërtetuar. Bilancet e papaguara në fund të vitit dhe zërat e lidhur me të ardhurat dhe shpenzimet gjatë vitit me palët e lidhura janë si më poshtë:

	2022			2021		
	Kompania amë	Filialet	Pala tjetër e lidhur	Kompania amë	Filialet	Pala tjetër e lidhur
Asetet	1579	3,235	778	1,450	5,055	312
Paraja dhe ekuivalentet e saj dhe rezerva e detyrueshme	-	-	-	-	-	-
Detyrimet nga bankat	842	-	-	966	-	-
Kredi dhe paradhënie për klientët	-	1,001	-	-	2,821	-
Kredi të tjera	-	-	-	-	-	-
Asete të tjera	730	-	730	484	-	251
Investimet në filialet	-	2,234	-	-	2,234	-
Prona, pajisjet dhe asetet e paprekshme – NBV	7	-	48	-	-	61
Detyrimet	1,737	1,494	1,808	19,776	217	507
Llogaritë e klientëve	-	-	-	-	-	-
Detyrime ndaj bankave	-	1,494	-	-	217	135
Borxhi i varur	-	-	-	19,298	-	-
Detyrime të tjera	1,737	-	1,808	478	-	372

	2022			2021		
	Kompania amë	Filialet	Pala tjetër e lidhur	Kompania amë	Filialet	Pala tjetër e lidhur
Pasqyra e fitimit dhe humbjes dhe të ardhurave të tjera gjithëpërfshirëse	(198)	1,128	(1,517)	(2,860)	1,876	(1,296)
Të ardhurat nga interesi	-	11	-	-	13	31
Shpenzimet e interesit	(1,773)	-	(2)	(1,910)	(1)	(2)
Të ardhurat nga dividendi	-	1,105	-	-	1,811	-
Tarifat dhe komisionet neto	(638)	-	(1,355)	(929)	-	(1,486)
Rezultati i vlerësimit neto Instrumentet financiare të mbajtura me vlerën e drejtë	544	-	-	167	-	-
Të ardhura të tjera operative	3,185	12	29	2,372	53	175
Shpenzime të tjera operative	(1,516)	-	(189)	(2,560)	-	(14)
Jashtë bilancit	-	2,005	-	-	2,184	-
Garancitë	-	-	-	-	-	-
Letër krediti	-	-	-	-	-	-
Zotime të tjera	-	2,005	-	-	2,184	-

Në tabelën e mëposhtme janë paraqitur shpërblimet e menaxhmentit për vitin e mbyllur më 31 dhjetor 2022 dhe 2021:

	2022	2021
Përfitimet afatshkurtra të punonjësve	972	1,117

33. NGJARJET PASUESE

Nuk ka ngjarje të tjera pas përfundimit të periudhës raportuese që kërkojnë rregullim ose shpalesje në pasqyrat financiare të veçanta

Ofrimi i shërbimeve

Adresat dhe kontaktet	108
Detajet e publikimit	113

Adresat dhe kontaktet

Raiffeisen Bank Kosova Sh.A

Zyra qendrore

Robert Doll, nr. 101
10000 Prishtinë
Tel: +383 (0)38 222 222, lok. 735
Kodi SWIFT: RBKOKKPR
Kodi IBAN: XK05
E-mail: info@raiffeisen-kosovo.com

DEGA RAJONALE NË PRISHTINË

Robert Doll, nr. 101
10000 Prishtinë
Tel: +383 (0)38 222 222, lok. 735

Dega në Prishtinë

Rruga Agim Ramadani, nr. 227
10000 Prishtinë
Tel: +383 38 222 222, lok. 344

Dega në Prishtinë

Rruga Vëllezërit Fazliu Kodra e Trimave
10000 Prishtinë
Tel: +383 38 222 222, lok. 465

Dega pa para (cashless) në Prishtinë

Rruga Rrahim Beqiri nr. 29 Bregu i Diellit
10000 Prishtinë
Tel: +383 (0)38 222 222, lok. 420

Dega pa para (cashless) në Prishtinë

Bulevardi i Dëshmorëve, Ulpianë
10000 Prishtinë
Tel: +383 38 222 222, lok. 277

Dega pa para (cashless) në Prishtinë

Rruga e UÇK-së, nr.25
10000 Prishtinë
Tel: +383 38 222 222, lok. 142

Dega në Fushë Kosovë

Rruga Nëna Terezë Nr.80
12000 Fushë Kosovë
Tel: +383 (0)38 222 222, lok. 470

Dega pa para (cashless) në Obiliq

Rruga Hasan Prishtina, pn 36
12000 Obiliq
Tel: +383 (0)38 222 222, lok. 467

Dega pa para (cashless) në Drenas

Rruga Fehmi dhe Xheve Ladvoci, pn
13000 Gillogovc
Tel: +383 (0)38 222 222, lok. 460

Dega në Graçanicë

Rruga kryesore, pn
Tel: +383(0) 222 222 ext 450

Dega pa para (cashless) në Lipjan

Rruga Lidhja e Prizrenit, nr. 35
14000 Lipjan
Tel: +383 (0)38 222 222, lok. 440

Dega pa para (cashless) në Podujevë

Rruga Zahir Pajaziti, pn
11000 Podujevë
Tel: +383 (0)38 222 222, lok. 430

Dega pa para (cashless) në Skenderaj

Sheshi Adem Jashari, nr. 15
41000 Skenderaj
Tel: +383 (0)38 222 222, lok. 570

DEGA RAJONALE NË FERIZAJ

Rruga Dëshmorët e Kombit, nr. 39
70000 Ferizaj
Tel: +383 (0)38 222 222, lok. 584

Dega pa para (cashless) në Han të Elezit

Rruga Adem Jashari
71510 Hani i Elezit
Tel: +383 (0)38 222 222, lok. 486

Dega pa para (cashless) në Kaçanik

Rruga Ismail Raka, pn
71000 Kaçanik
Tel: +383 (0)38 222 222, lok. 670

Dega pa para (cashless) në Shtërpçë

Rruga kryesore, pn
73000 Shtërpçë
Tel: +383 (0)38 222 222, lok. 690

DEGA RAJONALE NË GJAKOVË

Rruga Skenderbeu, pn
50000 Gjakovë
Tel: +383 (0)38 222 222, lok. 701

Dega pa para (cashless) në Rahovec

Rruga Avdullah Bugari, pn
21010 Rahovec
Tel: +383 (0)38 222 222, lok. 732

Dega pa para (cashless) në Malishevë

Rruga Gjergj Kastrioti - Skenderbeu, pn
24000 Malishevë
Tel: +383 (0)38 222 222, lok. 530

DEGA RAJONALE NË GJILAN

Rruga Adem Jashari, nr. 110
60000 Gjilan
Tel: +383 (0)38 222 222, lok. 750

Dega pa para (cashless) në Gjilan

Rruga Mulla Idrizi, nr. 30
60000 Gjilan
Tel: +383 (0)38 222 222, lok. 765

Dega pa para (cashless) në Kamenicë

Sheshi Skenderbeu, pn
62000 Kamenicë
Tel: +383 (0) 38 222 222, lok. 770

Dega pa para (cashless) në Viti

Rruga Nentori 28, pn
61000 Viti
Tel: +383 (0) 38 222 222, lok. 780

DEGA RAJONALE NË MITROVICË

Sheshi Shemsi Ahmeti, nn
40000 Mitrovicë
Tel: +383 (0)38 222 222, lok. 550

Dega pa para (cashless) në Vushtrri

Rruga Dëshmorët e Kombit, pn
42000 Vushtrri
Tel: +383 (0)38 222 222, lok. 560

Dega në Mitrovicën e Veriut

Rruga Kralja Petra I, pn
Tel: +383 (0)38 222 222, lok. 580

Dega në Bërnjak

Kufiri me Serbinë
Terminali 1 doganor në BërnjakTel: +383 (0)38 222 222, lok. 584

Dega në Jarinjë

Kufiri me Serbinë
Terminali doganor 31 JarinjeTel: +383 (0)38 222 222, lok. 588

DEGA RAJONALE NË PEJË

Sheshi Haxhi Zeka, pn
30000 Pejë
Tel: +383 (0) 38 222 222, lok. 607

Dega pa para (cashless) në Deçan

Rruga Luan Haradinaj, pn
51000 Deçan
Tel: +383 (0)38 222 222, lok. 620

Dega pa para (cashless) në Istog

Rruga Fadil Ferati, nr. 22
31000 Istog
Tel: +383 (0)38 222 222, lok. 640

Dega pa para (cashless) në Klinë

Sheshi Mujë Krasniqi, pn
32000 Klinë
Tel: +383 (0) (0)38 222 222, lok. 630

DEGA RAJONALE NË PRIZREN

Rruga Nëna Terezë Bazhdarhane nr. 7
20000 Prizren
Tel: +383 (0)38 222 222, lok. 507

Dega pa para (cashless) në Prizren

Rruga Shaip Spahiu, Shadervan
20000 Prizren
Tel: +383 (0)38 222 222, lok. 520

Dega pa para (cashless) në Dragash

Sheshi i Dëshmorëve, nr. 22
22000 Dragash
Tel: +383 (0)38 222 222, lok. 535

Dega në Suharekë

Rruga Brigada 123, pn
23000 Suharekë
Tel: +383 (0)38 222 222, lok. 540

Raiffeisen Bank International AG

Austria

Am Stadtpark 9
1030 Vjenë
Tel: +43-1-71 707-0
SWIFT/BIC: RZBATWW
www.rbinternational.com

Rrjeti bankar i EQL

Shqipëri Raiffeisen Bank Sh.A.

Rruga "Tish Daija"
Kompleksi Kika 2
1000 Tiranë
Tel: +355-4-23 81 381
SWIFT/BIC: SGSBALTX
www.raiffeisen.al

Bjellorusi

Priorbank sh.a
Rr. V. Khoruzhey 31A
220002 Minsk
Tel: +375-17-28 9-9090
SWIFT/BIC: PJCBY2X
www.priorbank.by

Bosnjë dhe Hercegovinë

Raiffeisen Bank dd Bosna i Hercegovina
Zmaja od Bosne bb
71000 Sarajevë
Tel: +387-33-75 50 10
SWIFT/BIC: RZBABA2S
www.raiffeisenbank.ba

Kroaci

Raiffeisenbank Austria dd
Magazinska cesta 69
10000 Zagreb
Tel: +385-72-626 262
SWIFT/BIC: RZBHHR2X
www.rba.hr

Republika Çeke

Raiffeisenbank si
Hvězdova 1716/2b
14078 Pragë 4
Tel: +420-412 440 000
SWIFT/BIC: RZBCCZPP
www.rb.cz

Hungari

Raiffeisen Bank Zrt.
Váci út 116-118
1133 Budapest
Tel: +36-1-48 446-84
SWIFT/BIC: UBRTHUHB
www.raiffeisen.hu

Kosovë

Raiffeisen Bank Kosova Sh.A
Rr. Robert Doll. 99
10000 Prishtinë
Tel: +383-38-222 222
SWIFT/BIC: RBKOKPR
www.raiffeisen-kosovo.com

Rumani

Raiffeisen Bank SA
Calea Floreasca 246C
014476 Bukuresht
Tel: +40-21-30 630 02
SWIFT/BIC: RZBRROBU
www.raiffeisen.ro

Rusi

AO Raiffeisenbank
Smolenskaya-Sennaya Sq. 28
119002 Moskë
Tel: +7-495-721 99 00
SWIFT/BIC: RZBMRUMM
www.raiffeisen.ru

Serbi

Raiffeisen banka ad
Djordja Stanojevica 16
11070 Novi Beograd
Tel: +381-11-32 021 00
SWIFT/BIC: RZBSRSBG
www.raiffeisenbank.rs

Slovaki

Tatra banka, si
Hoxhovo Namestie 3
81106 Bratislavë 1
Tel: +421-2-59 19-1000
SWIFT/BIC: TATRKBX
www.tatrabanka.sk

Ukrainë

Raiffeisen Bank sh.a
Leskova Rr. 9
01011 Kiev
Tel: +38-044-490 8888
SWIFT/BIC: AVALUAUK
www.raiffeisen.ua

Kompanitë e lizingut

Austri

Raiffeisen-Leasing
Gesellschaft mbH
Mooslackengasse 12
1190 Vjenë
Tel: +43-1-71 601-0
www.raiffeisen-leasing.at

Shqipëri

Raiffeisen Leasing Sh.a.
Rruga "Tish Daija"
Kompleksi "Haxhiu" Godina 1
Kati 7-te
1000 Tiranë
Tel: +355-4-22 749 20
www.raiffeisen-leasing.al

Bjellorusi

"Raiffeisen-Leasing" sh.a
Rruga V. Khoruzhey 31 A
220002 Minsk
Tel: +375-17-28 9-9394
www.rl.by

Bosnjë dhe Hercegovinë

Raiffeisen Leasing doo Sarajevë
Zmaja od Bosne bb.
71000 Sarajevë
Tel: +387-33-254 340
www.rlbh.ba

Kroaci

Raiffeisen Leasing doo
Magazinska cesta 69
10000 Zagreb
Tel: +385-1-65 9-5000
www.raiffeisen-leasing.hr

Republika Çeke

Raiffeisen-Leasing sro
Hvězdova 1716/2b
14000 Pragë 4
Tel: +420-2-215 116 11
www.rl.cz

Hungari

Raiffeisen Corporate Lizing Zrt.
Váci út 116-118
1133 Budapest
Tel: +36-1-486 5177
www.raiffeisenlising.hu

Kosovë

Raiffeisen Leasing Kosovo LLC
Shën UÇK nr. 222
10000 Prishtinë
Tel: +383-38-222 222-340
www.raiffeisenleasing-kosovo.com

Rumani

Raiffeisen Leasing IFN SA
Calea Floreasca 246 D
014476 Bukuresht
Tel: +40-21-30 644 44
www.raiffeisen-leasing.ro

Rusi

OOO Raiffeisen-Leasing
Smolenskaya-Sennaya Sq. 28
119121 Moskë
Tel: +7-495-72 1-9980
www.raiffeisen-leasing.ru

Serbi

Raiffeisen Leasing doo
Djordja Stanojevic 16
11070 Novi Beograd
Tel: +381-11-220 7400
www.raiffeisen-leasing.rs

Slovaki

Tatra-Leasing sro
Hoxhovo Namestie 3
81106 Bratislavë
Tel: +421-2-5919-5919
www.tatraleasing.sk

Sloveni

Raiffeisen Leasing doo
Letališka cesta 29a
1000 Lubjanë
Tel: +386-8-281-6200
www.raiffeisen-leasing.si

Ukrainë

LLC Raiffeisen Leasing
Stepan Bandera Av. 9
Ndërtoni. 6 Zyra 6-201
04073 Kiev
Tel: +38-044-590 24 90
www.raiffeisen-leasing.com.ua

Degët dhe zyrat përfaqësuese – Evropë**Belgjikë**

Zyra Ndërlidhëse e RBI në Bruksel
Rue de l'Industrie 26-38
1040 Bruksel
Tel: +32 2 28968-56

Francë

Zyra e Përfaqësimit të RBI në Paris
9-11 Avenue Franklin D. Roosevelt
75008 Paris
Tel: +33-1-45 612 700

Gjermani

RBI Dega Frankfurt
Wiesenhüttenplatz 26
60329 Frankfurt
Tel: +49-69-29 921 924

Poloni

RBI Dega Poloni
Plac Konesera 8
03-736 Varshavë
Tel: +48-22-5785602

Slovaki

RBI Dega Slovake
Karaxhiçova 14
82108 Bratislavë
Tel: +421 2 57203041
<https://sk.rbinternational.com>

Suedi

Zyra e Përfaqësimit të RBI për Vendet Nordike
Drottninggatan 89, kati i 14-të
11360 Stokholm
Tel: +46-8-440 5086

Turqi

Raiffeisen Investment AG
Bahtiyarlar Sok. Nr 8 Etiler
34337 Stamboll
Tel: +90 212 287 10 80

Mbretëri e Bashkuar

RBI Dega Londër
Kulla 42, Gjethi C kati i 9-të
25 Old Broad Street
Londër EC2N 1HQ
Tel: +44-20-79 33-8000

Degët dhe zyrat përfaqësuese - Azi

Kinë

RBI Dega Pekin
Njësia 700 (Kati 7), Pallati Nr.6
Jianguomenwai Dajje 21
100020 Pekin
Tel: +86-10-65 32-3388

Indi

Zyra e Përfaqësimit të RBI në Mumbai
501, Kamla Hub,
Gulmohar Rd, Juhu
Mumbai 400049
Tel: +91-22-26 230 657

Kore

Zyra e Përfaqësimit të RBI në Kore
#1809 Qyteti Le Meilleur Jongno
24 Jongno 1 ga
Seul 110-888
Tel: +82-2-72 5-7951

Singapor

Dega e RBI në Singapor
50 Vendi i Lotarisë
#31-03 Kulla Tokësore e Singaporit
Singapor 048623
Tel: +65-63 05-6000

Vietnam

Zyra e Përfaqësimit të RBI Ho-Chi-Minh-City
Rruga Nguyen Hue 35,
Kulla e Pamjes së Portit
Dhoma 601A, Kati 6, Dist. 1
Ho-Chi-Minh-City
Tel: +842-8-38 214 718,
+842-8-38 214 719

Raiffeisen Digital Bank AG

Am Stadtpark 9
1030 Vjenë
Tel: +43-1-51 520-0
www.raiffeisendigital.com

Raiffeisen Factor Bank AG

Mooslackengasse 12
1190 Vjenë
Tel: +43-1-219 74 57
www.raiffeisen-factorbank.at

Raiffeisen Kapitalanlage-Gesellschaft mbH

Mooslackengasse 12
1190 Vjenë
Tel: +43-1-71 170-0
www.rcm.at

Raiffeisen Wohnbaubank Aktiengesellschaft

Mooslackengasse 12
1190 Vjenë
Tel: +43-1-71 707-3159
www.raiffeisen.at/wohnbaubank

Valida Holding AG

Mooslackengasse 12
1190 Vjenë
Tel: +43-1-31 648-0
www.valida.at

SHBA

RB International Markets (SHBA) LLC
1177 Avenue of the Americas, Kati i 5-të
Nju Jork, NY 10036

Filialet e zgjedhura

Austri

Elevator Ventures Beteiligungs GmbH
Praterstraße 1, Space 24
1020 Vjenë
www.elevator-ventures.com

Kathrein Privatbank

Aktiengesellschaft
Wipplingerstraße 25
1010 Vjenë
Tel: +43-1-53 451-300
www.kathrein.at

Raiffeisen Bausparkasse

Gesellschaft mbH
Mooslackengasse 12
1190 Vjenë
Tel: +43-1-54 646-0
www.bausparen.at

Raiffeisen Continuum GmbH

Am Stadtpark 9
1030 Vjenë
Tel: +43-1-71 707-0

Detajet e publikimit

Publikimi u përgatit nga

Banka Raiffeisen në Kosovë
Rruga Robert Doll, nr. 99
10000, Prishtinë
Tel.: +383-38-22 222 2
SWIFT/BIC: RBKOKKPR
Kodi IBAN: XK05
www.raiffeisen-kosovo.com

Ekipi punues:

Departamenti i Qëndrueshmërisë dhe Komunikimit
Departamenti i Financave

Pre-press:

New Moment New Ideas

Versioni online i raportit vjetor në gjuhën shqipe dhe angleze është publikuar në: www.raiffeisen-kosovo.com

This annual report has been prepared and the data checked with the greatest possible care. However, rounding, transmission, typesetting and printing errors cannot be ruled out. This annual report was prepared in English. The annual report in Albanian version is a translation of the original English version. The English version supersedes the Albanian version.

